

Apstiprināts ar Ādažu novada domes 27.03.2018. sēdes lēmumu Nr.49 "Par Ādažu novada teritorijas plānojuma un Vides pārskata projekta apstiprināšanu un saistošo noteikumu Nr.7 "Ādažu novada teritorijas plānojuma grafiskā daļa un teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi" izdošanu"

ĀDAŽU NOVADA TERITORIJAS PLĀNOJUMA

VIDES PĀRSKATS

SAGATAVOTS IETEKMES UZ VIDI STRATĒGISKĀ NOVĒRTĒJUMA IETVAROS

Pasūtītājs: **Ādažu novada pašvaldība**

Izpildītājs: **SIA „Reģionālie projekti”**

2018

SATURS

ATTĒLU SARAKSTS	4
TABULU SARAKSTS	4
SAĪSINĀJUMI.....	5
IEVADS.....	6
1. PLĀNOŠANAS DOKUMENTA MĒRĶIS UN UZDEVUMI, SASTĀVS UN SAISTĪBA AR CITIEM PLĀNOŠANAS DOKUMENTIEM.....	8
1.1 Teritorijas plānojuma sastāvs	8
1.2 Galvenais mērķis un uzdevumi	9
1.3 Saistība ar citiem plānošanas dokumentiem	11
2. VIDES PĀRSKATA SAGATAVOŠANAS PROCEDŪRA, IESAISTĪTĀS INSTITŪCIJAS UN SABIEDRĪBAS LĪDZDALĪBA	12
2.1 Vides pārskata sagatavošanas procedūra	12
2.2 Iesaistītās institūcijas	13
2.3 Sabiedrības informēšana un līdzdalība	13
3. ESOŠĀ VIDES STĀVOKĻA APRAKSTS UN IESPĒJAMĀS IZMAIŅAS, JA PLĀNOŠANAS DOKUMENTS NETIKTU ĪSTENOTS	15
3.1 Īss Ādažu novada raksturojums	15
3.2 Atmosfēras gaisa kvalitāte	16
3.2.1 Stacionāro avotu emisijas	16
3.2.2 Mobilo avotu emisijas un trokšņa piesārņojums	20
3.3 Virszemes un pazemes ūdens kvalitāte	24
3.3.1 Ūdensteces un ūdenstilpes	24
3.3.2 Virszemes ūdeņu kvalitāte	26
3.3.3 Pazemes ūdeņu kvalitāte	34
3.3.4 Peldvietu ūdens kvalitāte	38
3.4 Ūdenssaimniecības raksturojums un ietekme uz vidi	39
3.5 Atkritumu apsaimniekošana	48
3.6 Piesārņotās un potenciāli piesārņotās vietas	50
3.7 Riska teritorijas un objekti	50
3.8 Piesārņojošās darbības	54
3.9 Iespējamās izmaiņas, ja plānošanas dokuments netiktu īstenots	56
4. VIDES STĀVOKLIS TERITORIJĀS, KURAS PLĀNOŠANAS DOKUMENTS VAR BŪTISKI IETEKMĒT	58
4.1 Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas un objekti	58
4.1.1. Dabas liegums „Lieluikas un Mazuikas ezeri”	58
4.1.2. Dabas liegums „Lielā Baltezera salas”	60
4.1.3. Aizsargājamo ainavu apvidus „Ādaži”	62
5. AR PLĀNOŠANAS DOKUMENTU SAISTĪTĀS VIDES PROBLĒMAS	70
6. STARPTAUTISKIE UN NACIONĀLIE VIDES AIZSARDZĪBAS MĒRĶI	73

6.1	Starptautiskie vides aizsardzības mērķi	73
6.2	Nacionālie vides aizsardzības mērķi	74
7.	PLĀNOŠANAS DOKUMENTA UN TĀ IESPĒJAMO ALTERNATĪVU ĪSTENOŠANAS BŪTISKĀS IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMS	79
7.1	Tiešās un netiešās ietekmes	79
7.2	Īslaicīgās un ilglaicīgās ietekmes	81
7.3	Summārās ietekmes	85
8.	IETEKMES UZ VIDI SAMAZINĀŠANAS PASĀKUMI	85
8.1	Noteiktās aizsargjoslas	88
8.2	Plānošanas dokumentā noteiktie ierobežojumi	91
8.2.1	Nosacījumi un ierobežojumi īpaši aizsargājamās dabas teritorijās	91
8.2.2	Nosacījumi un ierobežojumi kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanai un aizsardzībai	91
8.2.3	Nosacījumi dzīvojamās apbūves veidošanai.....	94
8.2.4	Nosacījumi un ierobežojumi ražošanas teritorijām.....	96
8.2.5	Nosacījumi un ierobežojumi derīgo izrakteņu ieguvei.....	98
8.2.6	Nosacījumi un ierobežojumi meža teritoriju izmantošanai	99
8.2.7	Nosacījumi un ierobežojumi lauksaimniecības teritoriju izmantošanai	99
8.2.8.	Nosacījumi un ierobežojumi ūdeņu teritorijās un piekrastēs	100
8.2.9	Nosacījumi un ierobežojumi plūdu riska teritorijām, meliorācijai	102
8.2.10	Ierobežojumi alternatīvo energoapgādes objektu izvietojumam	106
9.	IESPĒJAMO ALTERNATĪVU IZVĒLES PAMATOJUMS	107
10.	IZSTRĀDES METODES	109
11.	KOMPENSĒŠANAS PASĀKUMI	110
12.	PLĀNOŠANAS DOKUMENTA ĪSTENOŠANAS IESPĒJAMĀS BŪTISKĀS PĀRROBEŽU IETEKMES NOVĒRTĒJUMS	111
13.	ĪSTENOŠANAS MONITORINGS	112
	KOPSAVILKUMS	114
	<i>Pielikumi</i>	
	<i>1. pielikums. Piesārņotās un potenciāli piesārņotās vietas</i>	<i>117</i>
	<i>2. pielikums. Sabiedrības informēšana pēc plānošanas dokumenta pieņemšanas</i>	<i>119</i>

ATTĒLU SARAKSTS

1.attēls	Teritorijas plānojuma sastāvs
2.attēls	Teritorijas attīstības plānošanas dokumentu saskaņotība
3.attēls	Satiksmes intensitāte
4.attēls	Stratēģiskā trokšņa kartes
5.attēls	Ūdenssaimniecību aglomerāciju teritorijas
6.attēls	Priekšlikums AAA "Ādaži" funkcionālajam zonējumam
7.attēls	Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas
8.attēls	Ciemu teritoriju robežas un plānotie izmantošanas veidi
9.attēls	Rīgas ūdens ņemšanas vietas aizsargjoslas
10.attēls	Applūstošās un plūdu riska teritorijas, esošie un plānotie aizsargdambji

TABULU SARAKSTS

1.tabula	Nozīmīgākie informācijas avoti
2.tabula	Izmeši Ādažu novadā pa gadiem (tonnas)
3.tabula	Reģistrētie transportlīdzekļi
4.tabula	Trokšņa robežlielumi
5.tabula	Lielākās ūdensteces Ādažu novada
6.tabula	Lielāko ezeru un ūdenskrātuvju raksturojums
7.tabula	Gaujas upju baseina ūdensobjektu ekoloģiskā un ķīmiskā kvalitāte
8.tabula	Papildus pasākumi Gaujas upju baseina ūdensobjektiem un teritorijas plānojuma ietekme
9.tabula	Daugavas upju baseina ūdensobjektu ekoloģiskā un ķīmiskā kvalitāte
10.tabula	Papildus pasākumi Daugavas upju baseina ūdensobjektiem un teritorijas plānojuma ietekme
11.tabula	Ūdeņu izmantošanas un apsaimniekošanas koncepcijā paredzētais mērķu sasniegšanas līmenis
12.tabula	Centralizētajai ūdensapgādei un kanalizācijai pieslēgto mājsaimniecību skaits
13.tabula	Pazemes saldūdens atradnes
14.tabula	Ūdens ņemšana
15.tabula	Ūdens izmantošana
16.tabula	Notekūdeņu novadīšana vidē
17.tabula	Paliekošais piesārņojums vidē no NAI
18.tabula	B kategorijas piesārņojošās darbības
19.tabula	Teritorijas plānojumā ietvertie Vides politikas pamatnostādņu 2014. - 2020. gadam mērķi
20.tabula	Izmantošanas veidu iespējamā ietekme uz vidi
21.tabula	Īstenošanas monitoringa indikatori

SAĪSINĀJUMI

A	A kategorijas piesārņojošās darbības atļauja	m²	Kvadrātmetri
AAA	Aizsargājama ainavu apvidus "Ādaži"	m³	Kubikmetri
AS	Akciju sabiedrība	MK	Ministru kabinets
As	Arsēns	MW	Mega vati
Aut./dnn	Automašīnas diennaktī	NAI	Notekūdeņu attīrīšanas iekārtas
D (401)	Daugavas baseina ūdensobjekta apzīmējums	Ni	Niķelis
D4	Pazemes ūdensobjekta apzīmējums	NATURA 2000	Natura 2000 ir Eiropas Savienības dabas daudzveidības saglabāšanai izveidoto aizsargājamo teritoriju tīkls
B	B kategorijas piesārņojošās darbības atļauja	NO_x	Slāpekļa oksīdi
BS	Baltijas augstumu sistēma	NOP	Noturīgie organiskie piesārņotāji
BSP5	Bioloģiskais skābekļa patēriņš	N_{kopējais}	Kopējais slāpeklis
C	C kategorijas piesārņojošās darbības apliecinājums	NVO	Nevalstiskās organizācijas
Cd	Kadmija	PET	Plastmasa
CO₂	Ogļskābā gāze	PM10	Cieto putekļveida daļiņu, kas mazākas par 10 mikroniem pieļaujamā norma
CSS	Centralizētā siltumapgādes sistēma	P_{kopējais}	Kopējais fosfors
Cr	Hroms	Pb	Svins
Cu	Vars	RV	Rīcības virziens
DB	Datu bāze	SEG	Siltumnīcu gāzu emisija
dB	Decibelli	SIA	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību
dBA	Ilgttermiņa vidējais skaņas līmenis	SIVN	Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums
ES	Eiropas Savienība	t	Tonnas
ha	Hektāri	t/g	Tonnas gadā
g.	Gads/gadi	TEC	Termoelektrostacija
G (201)	Gaujas baseina ūdensobjekta apzīmējums	tūkst./m³	Tūkstoši kubikmetru
Hg	Dzīvsudrabs	u.c.	Un citi
E (213)	Ezera ūdensobjekta apzīmējums	U	Uzdevumi
ĪADT	Īpaši aizsargājama dabas teritorija	utt.	Un tā tālāk
km	Kilometri	utml.	Un tamlīdzīgi
km²	kvadrātkilometri	VARAM	Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija
kW	Kilovats	VAS	Valsts akciju sabiedrība
KPFI	Klimata pārmaiņu finanšu instruments	VPVB	Vides pārraudzības valsts birojs
ĶSP	Ķīmiskais skābekļa patēriņš	VSIA	Valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību
L_{diena}	Trokšņa rādītāja dienas vērtība	VTP	Vidēja termiņa prioritāte
L_{dvn}	Trokšņa rādītāja diennakts vērtība	VVD	Valsts vides dienests
L_{nakts}	Trokšņa rādītāja nakts vērtība	Zn	Cinks
L_{vakars}	Trokšņa rādītāja vakara vērtība	Q	Pazemes ūdensobjekta apzīmējums
LAS	Latvijas augstumu sistēma	%	Procenti
LR	Latvijas Republika		
LVĢMC	Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs		

IEVADS

Ādažu novada teritorijas plānojuma (turpmāk arī Teritorijas plānojums) izstrāde uzsākta saskaņā ar Ādažu novada Domes 22.09.2009. lēmumu Nr.208 „Par Ādažu novada teritorijas plānojuma izstrādes uzsākšanu”. Teritorijas plānojuma izstrāde turpināta pamatojoties uz 03.2015. Ādažu novada Domes lēmumu Nr.53 „Par Ādažu novada teritorijas plānojuma izstrādes atsākšanu” un 28.04.2015. Ādažu novada Domes lēmumu Nr.76 „Par Ādažu novada teritorijas plānojuma izstrādes darba uzdevuma apstiprināšanu”. Ņemot vērā publiskās apspriešanas rezultātus, 25.04.2017. pieņemts Ādažu novada Domes lēmums Nr.101 “Par Ādažu novada teritorijas plānojuma redakcijas pilnveidošanu”.

Ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums Ādažu novada teritorijas plānojumam tiek veikts pamatojoties uz Vides pārraudzības valsts biroja 2009.gada 28.oktobra lēmumu Nr.39 “Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu”.

Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma mērķis ir novērtēt vietējās pašvaldības ilgtermiņa plānošanas dokumenta - teritorijas plānojuma iespējamo ietekmi uz vidi. Vides pārskatā tiek analizēta plānošanas dokumenta atbilstība izvirzītajiem starptautiskajiem, nacionālajiem un reģionālajiem vides aizsardzības politikas mērķiem un kritērijiem, spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem, kā arī vērtēti teritorijas plānojuma risinājumi attiecībā uz prasībām teritorijas izmantošanai un apbūvei, tajā skaitā funkcionālais zonējums, publiskā un transporta infrastruktūra, apgrūtinātās teritorijas un objekti, teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi, kā arī citi teritorijas izmantošanas nosacījumi.

Vides pārskats nepieciešams arī plānošanas dokumentiem, kuru ieviešana var būtiski ietekmēt Eiropas nozīmes NATURA 2000 īpaši aizsargājamās dabas teritorijas.

Ādažu novadā atrodas vairākas **NATURA 2000 teritorijas - dabas liegums „Lielukas un Mazuikas ezeri”**, daļa no **dabas lieguma „Lielā Baltezera salas”** teritorijas un daļa no **aizsargājamo ainavu apvidus „Ādaži”** teritorijas, kā arī ļoti neliela **dabas liegums “Garkalnes meži”** teritorijas daļa.

Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma izstrādāšanas principus un saturu nosaka 2004.gada 23.marta MK noteikumi Nr. 157 “Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”.

Vides pārskatu Ādažu novada teritorijas plānojumam izstrādāja SIA „Reģionālie projekti” (vides zinību speciāliste Santa Pētersone), sadarbībā ar Ādažu novada pašvaldības speciālistiem, un ņemot vērā reglamentējošo normatīvo aktu prasības, Vides pārraudzības valsts biroja un citu atbildīgo institūciju rekomendācijas.

BŪTISKĀKO TERMINU SKAIDROJUMS

Vietējās pašvaldības teritorijas plānojums	Vietējās pašvaldības ilgtermiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kurā noteiktas prasības teritorijas izmantošanai un apbūvei, tajā skaitā funkcionālais zonējums, publiskā infrastruktūra, teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi, kā arī citi teritorijas izmantošanas nosacījumi un kuru izstrādā administratīvajai teritorijai vai tās daļai. ¹
Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums	Ietekmes uz vidi novērtējums plānošanas dokumentam, kura īstenošana var būtiski ietekmēt vidi, arī Vides pārskata sagatavošana, apspriešana, sabiedrības iesaistīšana Vides pārskata apspriešanā un konsultāciju veikšana, vides pārskata un tā apspriešanas rezultātu ņemšana vērā plānošanas dokumenta sagatavošanā un izmantošana lēmumu pieņemšanai, kā arī informācijas sniegšana par pieņemto lēmumu šajā likumā noteiktajā kārtībā. ²
Vides pārskats	Atsevišķa sadaļa stratēģijā, plānā, programmā, koncepcijā vai cita veida plānošanas dokumentā (turpmāk - plānošanas dokumenti), uz kuru attiecas šā likuma nosacījumi, vai atsevišķs dokuments, kas nosaka, apraksta un novērtē attiecīgā dokumenta, kā arī iespējamo alternatīvu īstenošanas ietekmi uz vidi, ņemot vērā plānošanas dokumenta mērķus, paredzēto realizācijas vietu un darbības jomu. ³
Vides monitorings	Līdzeklis Vides aizsardzības politikas plānošanai, veikto vides aizsardzības pasākumu efektivitātes novērtēšanai, kā arī ietver sevī vides kvalitātes bīstamu izmaiņu agrās brīdināšanas sistēmu, kas ir pamats operatīvai rīcībai seku novēršanai vai mīkstināšanai. Vides monitoringa programma nosaka valsts vides aizsardzības iestāžu veiktā un organizētā vides monitoringa tīklu, parametrus, regularitāti un izmantojamās metodes. ⁴

¹ Teritorijas attīstības plānošanas likums, 13.10.2011., 1.panta 8)daļa

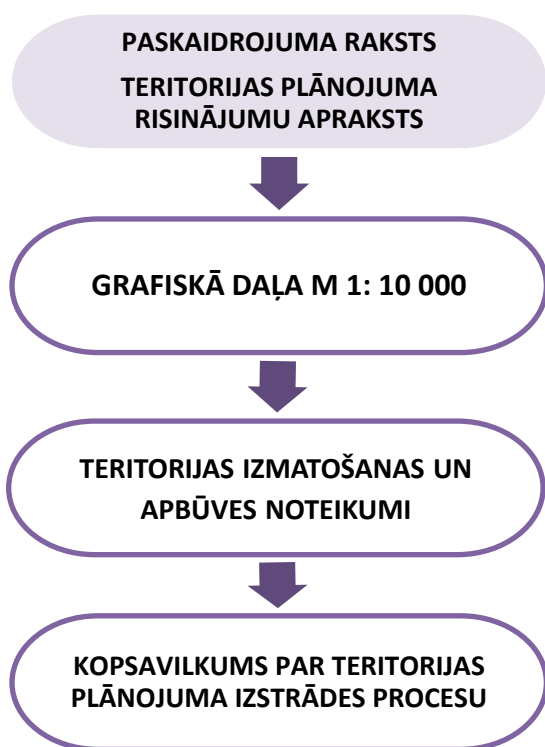
² Likums "Par ietekmes uz vidi novērtējumu", 14.10.1998.

³ Likums "Par ietekmes uz vidi novērtējumu", 14.10.1998.

⁴ www.meteo.lv

1. PLĀNOŠANAS DOKUMENTA MĒRĶIS UN UZDEVUMI, SASTĀVS UN SAISTĪBA AR CITIEM PLĀNOŠANAS DOKUMENTIEM

1.1 Teritorijas plānojuma sastāvs

1.attēls. Teritorijas plānojuma sastāvs

Teritorijas plānojums ir Ādažu novada vietējās pašvaldības ilgtermiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kas nosaka pašvaldības teritorijas telpiskās attīstības perspektīvu apbūves veidošanai, publiskās, transporta un galveno inženierkomunikāciju infrastruktūras attīstībai, zaļo un kultūrvēsturisko struktūru saglabāšanai u.c. būtiskus telpiskos elementus.

Plānošanas dokuments sastāv no četrām daļām. *(skatīt 1.attēlā)*

Paskaidrojuma rakstā iekļauts spēkā esošā Ādažu novada (pagasta) teritorijas plānojuma (ar 2009.gada grozījumiem), spēkā esošo lokālplānojumu un detālplānojumu izvērtējums, teritorijas plānojuma risinājumu apraksts un izvērtējums atbilstībai hierarhiski augstākajiem nacionālas, reģionālas un vietējas nozīmes attīstības plānošanas dokumentiem. Papildus Paskaidrojuma rakstam atsevišķā sējumā apkopoti Tematiskie grafiskie attēli.

Grafiskajā daļā M 1: 10 000 attēlotas Ādažu novada ciemu robežas, teritorijas funkcionālais zonējums, ielu sarkanās līnijas (M 1:500), teritorijas ar īpašiem noteikumiem (TIN), nacionālo interešu objekti, apgrūtinātās teritorijas un objekti, kuriem nosaka aizsargjoslas (ja attiecīgās aizsargjoslas iespējams attēlot izvēlētajā kartes mērogā), transporta organizācija, maģistrālās inženierkomunikācijas un citas teritorijas un objekti.

Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos noteiktas vispārīgas prasības teritorijas izmantošanai un plānošanai, konkrētas prasības teritorijas izmantošanai un apbūves parametriem katrā funkcionālajā zonā un TIN teritorijās, citas prasības, aprobežojumi un nosacījumi, ņemot vērā dabas un kultūrvēsturiskās vērtības, teritorijas īpatnības un specifiku.

Kopsavilkums par teritorijas plānojuma izstrādes procesu apkopota informācija un dokumentācija saistībā ar plānošanas dokumenta izstrādi (lēmumi, publikācijas, ziņojumi par institūciju nosacījumu ievērošanu, fizisko un juridisko personu priekšlikumu ņemšanu vērā vai noraidīšanu, izstrādes darba grupu un publiskās apspriešanas sanāksmju protokoli u.c.)

1.2 Galvenais mērķis un uzdevumi

Teritorijas plānojuma izstrādes galvenais mērķis ir nostiprināt tiesisko pamatu Ādažu novada teritorijas ilgtspējīgai un līdzsvarotai telpiskajai attīstībai, nodrošināt pieņemto lēmumu pēctecību teritorijas plānošanas jomā.

Atbilstoši Darba uzdevumam, plānošanas dokumenta izstrādes uzdevumi ir:

- › Ādažu novada teritorijai izstrādāt teritorijas plānojumu saskaņā ar izsniegto Darba uzdevumu, Teritorijas attīstības plānošanas likumu, LR Ministru kabineta 14.10.2014. noteikumiem Nr.628 "Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem", LR Ministru kabineta 30.04.2013. noteikumam Nr.240 "Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi", LR Ministru kabineta 08.07.2014. noteikumam Nr.392 "Teritorijas attīstības plānošanas informācijas sistēmas noteikumi" un citiem uz teritorijas attīstības plānošanu attiecināmiem LR normatīvajiem aktiem;
- › Noteikt teritorijas attīstības priekšnoteikumus ar ilgtermiņa perspektīvu uz 12 gadiem, saskaņā ar Rīgas plānošanas reģiona telpiskajā plānojumā un Ādažu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā un attīstības programmā noteiktajiem ilgtermiņa attīstības mērķiem;
- › Noteikt Ādažu novada teritorijas attīstības stratēģiskos mērķus un prioritātes;
- › Noteikt vadlīnijas teritorijas apbūvei, publiskās infrastruktūras attīstībai, kā arī detālpilānojamu izstrādei;
- › Izstrādāt Teritorijas plānojuma grafisko daļu, nosakot telpiskās attīstības perspektīvu un attēlojot novada telpisko struktūru (apdzīvojuma struktūra, vietējos attīstības centrus, transporta infrastruktūru, galvenos inženiertīklus, galvenās funkcionālās telpas un citus būtiskus telpiskos elementus);
- › Funkcionālā zonējuma kartē uzrādīt spēkā esošās ielu sarkanās līnijas un, ja nepieciešams, tās precizēt, kā arī noteikt ielu sarkanās līnijas un ielu šķērsprofilus esošajām ielām Ādažu ciema centrālajā daļā, Ādažu ciema Smilgu teritorijā, Kadagas ciema Upmalu teritorijā, Baltezera ciema centrālajā daļā un Garkalnes ciema centrālajā daļā. Ielu sarkano līniju izstrādei sagatavot topogrāfiskos plānus LKS-92-TM koordinātu sistēmā ar mēroga noteiktību M 1: 500;
- › Teritorijas plānojuma grafiskajā daļā ietvert šādas tematiskās kartes: aizsargjoslu plāns, transporta shēma, inženiertehniskās apgādes komunikāciju shēma, ainavu karte;
- › Noteikt vispārīgās prasības Ādažu novada teritorijas izmantošanai un apbūvei visai novada teritorijai, izstrādāt teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumus;

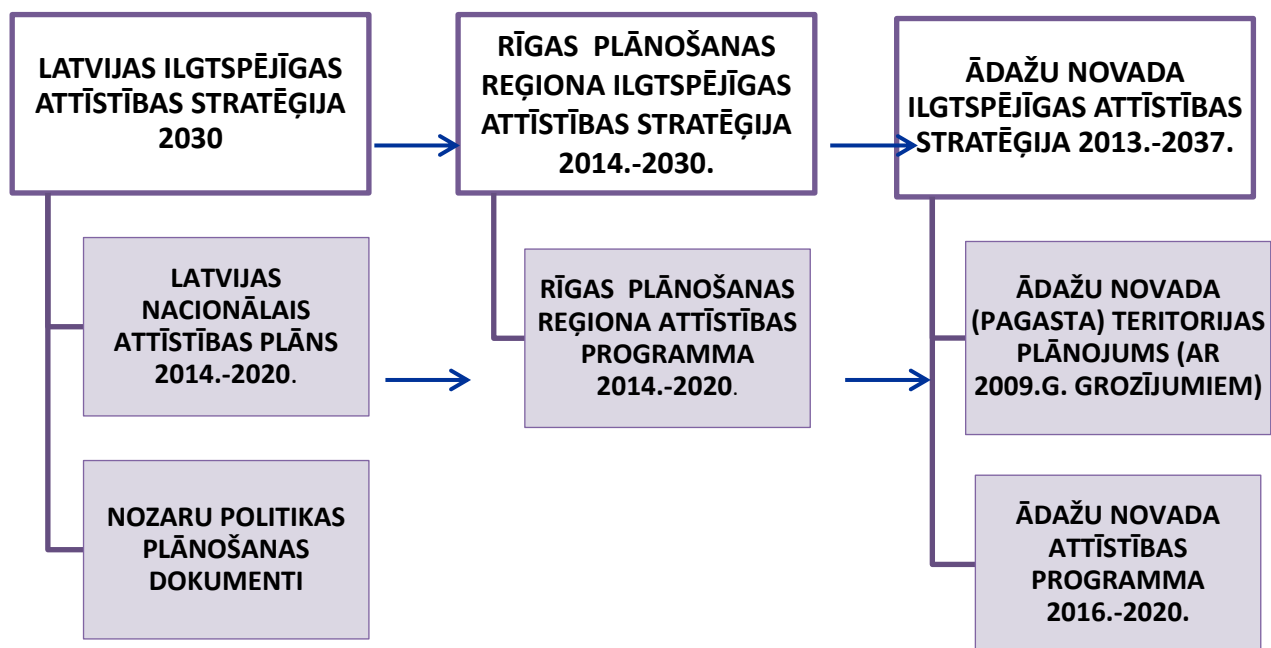
- › Novērtēt spēkā esošo detālplānojumu atbilstību Teritorijas plānojumu un sniegt rekomendācijas par uzsākto detālplānojumu projektu izstrādes turpināšanas lietderību;
- › Veikt stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūru Teritorijas plānojumam, kā arī paredzamām darbībām Rīgas ūdens ņemšanas vietas ķīmiskajā aizsargjoslā;
- › Teritorijas plānojumu izstrādāt, izmantojot teritorijas attīstības plānošanas informācijas sistēmu (TAPIS).

1.3 Saistība ar citiem plānošanas dokumentiem

Teritorijas attīstības plānošanas likums nosaka, ka Latvijas Republikā teritorijas attīstību plāno, izstrādājot savstarpēji saskaņotus teritorijas attīstības plānošanas dokumentus. Nacionālajā līmenī tie ir Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija (Latvija 2030), Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2014.-2020.gadam, Reģionālās politikas pamatnostādnes 2014.-2020.gadam, kā arī nozaru politikas plānošanas dokumenti. Reģionālajā līmenī – Rīgas plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2014.-2030.gadam un Rīgas plānošanas reģiona attīstības programma 2014.-2020.gadam.

Saskaņā ar MK 14.10.2014. noteikumiem Nr.628 „Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem”, teritorijas plānojumu izstrādā, pamatojoties uz pašvaldības ilgtspējīgas attīstības stratēģiju (Ādažu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2013. - 2037. gadam⁵) un ņemot vērā normatīvajos aktos par teritorijas plānošanu, izmantošanu un apbūvi noteiktās prasības, kā arī izvērtējot blakus esošo pašvaldību plānošanas dokumentus.

Teritorijas plānošanas dokumentu hierarhija un saskaņotība attēlota 2.attēlā.

2.attēls. Teritorijas attīstības plānošanas dokumentu saskaņotība

Lai nodrošinātu sabalansētu un saskaņotu teritorijas attīstības plānošanu, **Teritorijas plānojuma** izstrādē ņemti vērā kaimiņu pašvaldību - Garkalnes novada, Carnikavas novada, Saulkrastu novada, Sējas novada un Inčukalna novada attīstības plānošanas dokumenti, kā arī īpaši aizsargājamo dabas teritoriju dabas aizsardzības plāni un Gaujas un Daugavas upju sateces baseinu apgabalu apsaimniekošanas plāni.

⁵ Apstiprināta ar Ādažu novada domes 23.07.2013. sēdes lēmumu Nr.162

2. VIDES PĀRSKATA SAGATAVOŠANAS PROCEDŪRA, IESAISTĪTĀS INSTITŪCIJAS UN SABIEDRĪBAS LĪDZDALĪBA

2.1 Vides pārskata sagatavošanas procedūra

Stratēģiskās ietekmes uz vidi veikšanas nepieciešamību un **Vides pārskata** sagatavošanas procedūru nosaka Latvijas Republikas nacionālie normatīvie akti - likums „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” (13.11.1998.) un MK noteikumi Nr.157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” (23.03.2004.), kā arī Eiropas Savienības (ES) - Eiropas Parlamenta un Padomes direktīva 2001/42/EK (27.06.2001.) par noteiktu plānu un programmu ietekmi uz vidi novērtējumu.

Lēmumu par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu Ādažu novada Teritorijas plānojumam pieņēma Vides pārraudzības valsts birojs (lēmums Nr.39, 28.10.2009.).

Vides pārskata projekts tika sagatavots, pamatojoties uz Teritorijas plānojuma projekta izvērtējumu - plānošanas dokumentā noteiktajiem risinājumiem attiecība uz Grafiskajā daļā noteikto teritorijas funkcionālo zonējumu un Teritorijas izmantošanas un apbūves noteiktajiem vispārējiem un atsevišķajiem nosacījumiem turpmākajai novada teritorijas izmantošanai un apbūves veidošanai.

Vides pārskata izstrādē tika izmantoti elektroniski pieejami informācijas avoti, datu bāzes, kā arī dažādi publicēti materiāli, institūciju publiskie gada pārskati, Ādažu novada pašvaldības attīstības plānošanas dokumenti un publiskie gada pārskati.

1.tabula. **Nozīmīgākie informācijas avoti**

DATU AVOTS	DATU NOSAUKUMS	INFORMĀCIJAS SATURS
Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs	Datu bāzes: Valsts statistikas pārskata veidlapa "Nr.2 – Gaiss. Pārskats par gaisa aizsardzību"	Dati par stacionāro avotu emisijām atmosfēras gaisā
Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs	Valsts statistikas pārskata veidlapa "Nr.3 – Atkritumi. Pārskats par atkritumiem"	Dati par bīstamajiem un sadzīves atkritumiem
Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs	Valsts statistikas pārskata veidlapa "Nr.2 – Ūdens. Pārskats par ūdens resursu lietošanu"	Ūdens patēriņa uzskaitē, novadīto notekūdeņu apjomi, paliekošais piesārņojums
Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs	Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistrs	Informācija par piesārņotām un potenciāli piesārņotām teritorijām

DATU AVOTS	DATU NOSAUKUMS	INFORMĀCIJAS SATURS
Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs	Gaujas baseina apgabala apsaimniekošanas plāns un Plūdu riska pārvaldības plāns 2016. - 2021. gadam Daugavas baseina apgabala apsaimniekošanas plāns un Plūdu riska pārvaldības plāns 2016. - 2021. gadam	Informācija par Gaujas un Daugavas upju sateces baseinu apgabalos esošajiem ūdensobjektiem, to apsaimniekošanu
Dabas aizsardzības pārvalde	www.daba.gov.lv	Dati par īpaši aizsargājamām teritorijām
Vides pārraudzības valsts biroja mājas lapa	www.vpvp.gov.lv	Dati par atļaujām, informācija par procedūru, indikatoru saraksts, informācija pašvaldībām

2.2 Iesaistītās institūcijas

Sagatavotais Vides pārskata projekts tiks nodots izskatīšanai un atzinuma saņemšanai Vides pārraudzības valsts biroja norādītajām institūcijām:

- › Valsts vides dienesta Lielrīgas reģionālajai vides pārvaldei;
- › Veselības inspekcijas Rīgas reģiona higiēnas novērtēšanas un monitoringa kontroles nodaļai;
- › Rīgas plānošanas reģiona administrācijai;
- › Valsts meža dienesta Rīgas reģionālajai virsmežniecībai;
- › Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centram;
- › Dabas aizsardzības pārvaldei.

Pēc atzinumu saņemšanas no iepriekšminētajām institūcijām, Vides pārskata projekts tika papildināts un precizēts atbilstoši institūciju sniegtajiem atzinumiem un iesniegts Vides pārraudzības valsts birojā izvērtēšanai un gala atzinuma sniegšanai.

Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma sagatavošanas laikā notika konsultācijas ar Ādažu novada struktūrvienību speciālistiem, kā arī tika veikta pašvaldības teritorijas apsekošana dabā.

2.3 Sabiedrības informēšana un līdzdalība

Vides pārskata sagatavošanas procedūras un sabiedrības līdzdalības principus nosaka 23.03.2004. MK noteikumi Nr.157 "Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums", kā arī 14.10.2014. MK noteikumi Nr.628 "Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem" un 25.08.2009. MK noteikumi Nr.970 "Sabiedrības līdzdalības kārtība attīstības plānošanas procesos".

Sagatavojot Vides pārskata projektu, ņemti vērā Vides pārraudzības valsts biroja ieteikumi, pašvaldības priekšlikumi, informācija no kompetentajām institūcijām, kā arī sabiedrības priekšlikumi un precizējumi.

Sagatavotais attīstības plānošanas dokumenta projekta materiāls un Vides pārskata projekts tika nodots publiskajai apspriešanai.

No 29.12.2016. līdz 09.02.2017. notika Teritorijas plānojuma 1.redakcijas un Vides pārskata projekta publiskā apspriešana, 16.01.2017. tika organizēta publiskās apspriešanas sanāksme, 27.02.2017. notika publiskās apspriešanas laikā saņemto institūciju atzinumu un fizisko un juridisko personu priekšlikumu izskatīšanas sanāksme. Pilnveidoto Teritorijas plānojuma un Vides pārskata projektu publiskā apspriešana tika organizēta no 26.06.2017. līdz 24.07.2017., publiskās apspriešanas sanāksme - 03.07.2017, bet saņemto priekšlikumu un atzinumu izskatīšanas sanāksme 14.08.2017. (Ādažu novada Domes administratīvās ēkas telpās, Gaujas ielā 33A, Ādažos, Ādažu novadā). Visi materiāli sabiedrībai pieejami Ādažu novada domes ēkā, Gaujas ielā 33A, Ādažos un Internetā - pašvaldības mājas lapā: www.adazi.lv, kā arī vienotajā valsts informācijas sistēmā www.geolatvija.lv. Paziņojumi tika izplatīti arī vietējā laikrakstā un nosūtīti elektroniskā veidā Vides pārraudzības valsts birojam.

Priekšlikumus par izstrādāto Vides pārskatu var iesniegt rakstveidā Ādažu novada domē, Gaujas ielā 33A, Ādažos, vai vienotajā valsts informācijas sistēmā www.geolatvija.lv, vai sūtīt pa pastu, adresējot Ādažu novada pašvaldībai, Gaujas ielā 33A, Ādažos, Ādažu novadā, LV-2164, vai sūtīt elektroniski uz e-pasta adresi silvis.grinbergs@adazi.lv.

Pēc Ādažu novada teritorijas plānojuma apstiprināšanas, pašvaldībai 14 dienu laikā ir jāinformē iedzīvotāji, institūcijas par to, kā tika ņemti vērā Vides pārskata iestrādātie ieteikumi, kā arī pasākumi monitoringa veikšanai.

Paziņojumam jābūt brīvi pieejamam pašvaldībā (pie ziņojuma dēļa), arī mājas lapā Internetā.

Plašāka informācija par to, kas jāiekļauj paziņojumā ir Vides pārskata 2. pielikumā, kā arī Vides pārraudzības valsts biroja mājas lapā www.vpvb.gov.lv.

3. ESOŠĀ VIDES STĀVOKĻA APRAKSTS UN IESPĒJAMĀS IZMAIŅAS, JA PLĀNOŠANAS DOKUMENTS NETIKTU ĪSTENOTS

3.1 Īss Ādažu novada raksturojums

Teritorija. Ādažu novada administratīvā teritorija aizņem 162,9 km² platību un tā ietilpst Rīgas plānošanas reģionā. Pašvaldības administratīvais centrs ir Ādažu ciems, kas ir arī lielākais novada attīstības un apdzīvojuma centrs, kur koncentrējusies publiskā infrastruktūra. Kopā Ādažu novada teritorijā ietilpst 12 ciemi - Ādaži, Kadaga, Baltezers, Garkalne, Alderi, Divezeri, Birznieki, Iļķene, Āņi, Eimuri, Atari un Stapriņi. Uz 01.07.2016. kopā novada teritorijā dzīvoja 11199 iedzīvotāji, bet deklarēti 11045 iedzīvotāji⁶, kopš 2002. gada iedzīvotāju skaitam vērojama tendence palielināties vidēji apmēram par 3,3% gadā⁷.

Nozīmīgu pašvaldības teritorijas daļu - 6652 ha aizņem Ādažu militārais poligons, kas ir viena no lielākajām militārajām bāzēm Baltijā. Ādažu militārais poligona teritorija atrodas LR Aizsardzības ministrijas valdījumā un tiek izmantota Nacionālo bruņoto spēku mācību vajadzībām.

Ģeogrāfiskais novietojums. Novads teritorija atrodas Latvijas Republikas centrālajā daļā, netālu no Rīgas jūras līča Vidzemes piekrastes. Teritoriju šķērso nozīmīga transporta maģistrāle - valsts galvenais autoceļš A1 (Rīga (Baltezers) - Igaunijas robeža (Ainaži)), kas ir starptautiskā autoceļa VIA Baltica (E67) posms. Attālums līdz valsts galvaspilsētai Rīgai ir ~25 km

Pašvaldības teritorija robežojas ar piecu Pierīgas pašvaldību - Garkalnes novada, Carnikavas novada, Saulkrastu novada, Sējas novada un Inčukalna novada administratīvajām teritorijām.

Dabas apstākļi. Teritorijas dabas apstākļus nosaka atrašanās Piejūras zemienē, kur izplatītas pēcledus laikmeta kāpas, kā arī daudzi lagūnu ezeri. Caur Ādažu novada teritoriju plūst Latvijas garākā upe Gauja, atrodas ezeri - Lielais Baltezers, Mazais Baltezers, Dūņezers, Lilastes ezers, Lieluikas ezers, Mazuikas ezers u.c. mazākas ūdenstilpes un ūdensteces.

Ņemot vērā lielākās pašvaldības teritorijas daļas novietojumu Litorīnas jūras līdzenumā, raksturīgas zemas vidējās zemes virsas augstuma atzīmes - no 0 līdz 26 m vjl (novada teritorijas centrālajā daļā - vidēji 6 m vjl.). Lai pasargātu agrākās lauksaimniecības zemes no applūšanas, vēsturiski izveidotas polderu sistēmas - Laveru polderis, Ādažu centra polderis un Eimura - Mangaļu polderis.

Zemes izmantošanas struktūra. Zemes sadalījumā pa lietošanas veidiem Ādažu novadā dominē meži, kas aizņem 7788,8 ha jeb 47,9% no novada teritorijas kopplatības. Lauksaimniecībā izmantojamās zemes sastāda tikai 2228,2 ha (tajā skaitā aramzeme - 1293,8 ha, augļu dārzi - 98 ha, pļavas - 359,1 ha, ganības - 477,3 ha) jeb 13,7% no teritorijas kopplatības, krūmāji - 127,9 ha (0,8%), bet purvi - 170,9 ha (1%). Zem ūdeņiem atrodas 1427,6 ha (8,8%), zem ceļiem - 486,2 ha (3%), zem ēkām un pagalmiem - 768,3 ha (4,7%), bet pārējās zemes aizņem 3276,4 ha jeb 20,1% no novada teritorijas kopplatības.⁸

⁶ Iedzīvotāju reģistra statistika uz 01.01.2017., Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes dati, www.pmlp.gov.lv

⁷ Informācija no Ādažu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas (2013.-2037), 2013

⁸ Valsts zemes dienests, Latvijas Republikas administratīvo teritoriju un teritoriālo vienību zemes pārskats uz 01.01.2017.

3.2 Atmosfēras gaisa kvalitāte

Vieni no būtiskākajiem vidi un iedzīvotāju dzīves kvalitāti ietekmējošiem faktoriem ir atmosfēras gaisa kvalitāte un troksnis.

Gaisa piesārņojums var radīt problēmas vietējā, reģionālā vai pasaules mērogā. Vietējā mērogā tas var veicināt veselības problēmas, nodarīt kaitējumu ēkām un kultūras pieminekļiem, ietekmēt apkārtējo vidi tuvu emisijas avotiem. Reģionālā ietekme var izpausties kā ūdeņu un augsnes paskābināšanās, kā arī piezemes ozona koncentrācijas paaugstināšanās. Globālā mērogā gaisa piesārņojums ietekmē klimata pārmaiņas un ozona slāņa noārdīšanos. Gaisa piesārņojumu rada paskābinošās vielas, siltumnīcefekta gāzes, ozona slāni noārdošās vielas, vielas, kas izraisa eitrofikāciju, smagie metāli, cietās daļiņas (putekļi), noturīgie organiskie piesārņotāji (NOP) un radioaktīvās vielas. Piesārņojuma izplatībai nevar novilkt teritoriālās robežas, tas ar gaisa plūsmu tiek pārnesta tālu prom no piesārņojuma avota.

Savukārt trokšņa piesārņojumu galvenokārt rada transporta kustība, celtniecības darbi un rūpniecisko objektu, siltuma un elektroenerģijas ražošanas iekārtu darbība.

Ādažu novada ciemu un lauku teritorijas atmosfēras gaisa kvalitāti ietekmē gan piesārņojuma emisijas no stacionārajiem (katlumājas, ražošanas uzņēmumi, dzīvojamo māju apkures iekārtas u.c.) mobilajiem (vietējais un tranzīta transports) avotiem. Mikroklimatu teritorijā ietekmē dabiskie faktori - reljefs, vēja virziens un ātrums, zaļo teritoriju (meži, mežaparki, parki u.c.) īpatsvars. Piesārņojumu līmenis dažādās teritorijas daļās var būt ļoti mainīgs, atkarībā no autotransporta transporta kustības intensitātes, ražošanas uzņēmumu aktivitātes un meteoroloģiskajiem apstākļiem.

Ādažu novadā netiek veikts nepārtraukts gaisa kvalitātes monitorings un nav datu vai netiek pārsniegti gaisa kvalitātes robežlielumi. Tomēr, ņemot vērā, ka novada teritorijā ir plašas zaļās zonas, mežu un ūdeņu teritorijas, kopumā atmosfēras gaisa kvalitāte varētu būt laba. Provizoriski, visvairāk piesārņotais gaiss un vislielākais trokšņa piesārņojums ir intensīvas satiksmes automaģistrāles A1 tuvumā, rūpnieciskajās un tehniskajās teritorijās, kā arī tiešā to tuvumā, bet vistīrākais novada zaļajās teritorijās - mežos, pie ūdeņiem - ezeriem, upēm, mākslīgajām ūdenskrātuvēm u.c. Ādažu novada lielākie ražošanas uzņēmumi koncentrējas vēsturiskajās ražošanas zonās Muižas ielā, Podniekos, Eimuros un Jaunkūlās.

3.2.1 Stacionāro avotu emisijas

Stacionāro avotu emisijas Ādažu novadā galvenokārt rada organizāciju un uzņēmumu siltumcentrāļu un katlu māju iekārtas, ražošanas uzņēmumu tehnoloģiskās iekārtas, kā arī degvielas un ķīmisko vielu uzglabāšanas cisternas, kas emitē vidē gaistošos organiskos savienojumus.

Nozīmīgākās piesārņojošo vielu emisijas atmosfēras gaisā rodas siltumapgādes ražošanas procesā Ādažu un Kadagas ciema katlu mājās un koģenerācijas stacija, kā arī pārējās lokālās uzņēmumu un iestāžu, individuālo dzīvojamo māju katlu mājās un veido ~80% apjoma no piesārņojošo vielu emisijām gaisā.

Ādažu novadā centralizētās siltumapgādes sistēmas (CSS) ir izveidotas Ādažos un Kadagā. Ādažu centra un Kadagas ciemu privatizētajiem daudzdzīvokļu namiem centralizēto siltumapgādi nodrošina SIA „Ādažu Namsaimnieks”, kuram ar SIA „BaltEnEko” noslēgts līgums par siltuma ražošanu. Kā kurināmais tiek izmantota dabasgāze un biomasas (kokskaidu granulas). SIA

„BaltEnEko” Ādažu centra ciemā 1997. gadā uzstādīja vienu no pirmajām Latvijā pasaules standartiem atbilstošu dabas gāzes iekšdedzes dzinēja koģenerācijas sistēmu.

Ādažu ciemā siltumapgādi nodrošina trīs katlu mājas, kas atrodas Attekas ielā 43 (kopējā uzstādītā siltuma jauda 4,84 MWth un elektriskā jauda 0,51 MWel), Gaujas ielā 25a (0,75 MWth gāzes katls un 0,15 MWth granulu katls) un Ūbeļu ielā 2 (5,3 MWth un 0,72 MWth gāzes katli). Kopējais siltumtrašu garums Ādažos ir 4343 m. Kadagas ciemā siltumapgādi nodrošina koģenerācijas stacija (kopējā uzstādītā siltuma jauda 3,05 MWth un elektriskā jauda 0,44 MWel). Kopējais siltumtrašu garums Kadagā ir 1400 m. Sešās pašvaldības iestādēs tiek izmantoti autonomie gāzes un dīzeļdegvielas apkures katli.⁹

Ādažu novadā ir pieņemti „Saistošie noteikumi par siltumapgādes attīstības kārtību Ādažu novadā”¹⁰, kas nosaka kārtību, kas ir jāievēro plānojot un īstenojot pasākumus siltumapgādes nodrošināšanā, siltumapgādes sistēmu modernizācijā, servisa pakalpojumos kvalitātes uzlabošanā, kā arī energopatēriņa vadības nodrošināšanā. Noteikumi nosaka ilgtspējīgas siltumapgādes attīstības kārtību. Galvenais siltumapgādes veids novada teritorijā ir centralizēta siltumapgāde, kas tiek attīstīta paaugstinot efektīvas koģenerācijas līmeni, palielinot siltumapgādes drošumu, veidojot racionālu siltumavotu noslēgumu sistēmā, samazinot siltumenerģijas pārvades zudumus, likvidējot centrālos siltuma punktus un modernizējot individuālos siltummezglus, ņemot vērā arī koģenerācijas un vietējo energoresursu izmantošanas iespējas.

Novada administratīvajā teritorijā ir noteiktas divas centralizētās siltumapgādes zonas – Centra ciemats zona (Ādažos) un Kadagas ciemats zona. Jaunu decentralizētu siltumavotu izbūve šajās zonās pieļaujama tikai gadījumos, ja siltumavots tiek paredzēts viena dzīvokļa dzīvojamās mājas siltumapgādei, vai arī decentralizētā siltumapgāde tiek ierīkota visai daudzdzīvokļa mājai, vai arī, ja tiek izmantota bez kurināmā siltumenerģijas ražošanas tehnoloģija (elektroapkure, saules kolektori, siltumsūkņi u.c.). Jaunu decentralizētās siltumapgādes avotu attīstība pieļaujama tajās teritorijās, kurās tā neliedz iepiņāto atbalstu augsti efektīvas koģenerācijas tehnoloģiju ieviešanai un nerada izmešu emisijas virs apstiprinātajiem robežlielumiem. Šādos gadījumos siltumenerģijas ražošanai tiek ieteikts veids veids bez kurināmā sadedzināšanas (elektroapkure, saules kolektori, siltumsūkņi u.c.) vai kurināmais, kas veido minimālu kaitīgo izmešu apjomu – dabasgāzes, koksnes u.c. biomasas izmantošana.¹¹

Ādažu novada ražošanas uzņēmumi galvenokārt ir koncentrējušies Ādažu vēsturiskajā ražošanas zonā un Jaunkūlu rajonā. No ražošanas uzņēmumiem lielākās emisijas rada AS „LATFOOD” (pamatnodarbošanās – kartupeļu pārstrāde), SIA „BERLAT GRUPA” (pamatnodarbošanās – spirtu destilēšana, rektificēšana un maisīšana, augļu un dārzenļu pārstrāde un konservēšana), SIA „GK Holding” (pamatnodarbošanās – metāla durvju un logu ražošana).

Saskaņā ar Valsts statistikas pārskatu „Nr.2 - Gaiss”, 2015. gadā¹² Ādažu novadā siltuma vai elektroenerģijas ražošanai (gan siltumapgādei, gan ražošanas tehnoloģiskajiem procesiem) kopā 28 iekārtās tika izlietoti 3 678,339 m³ dabas gāzes (24 iekārtās), 496,427 tonnas granululu (2 iekārtās), 618,5 tonnas koksnes (1 iekārtā) un 36,87 tonnas cita kurināmā (1 iekārtā). Salīdzinoši ar iepriekšējiem gadiem, būtiski ir paieaugusi dabas gāzes kā kurināmā izmantošana, kā

⁹ Informācija no Ādažu novada attīstības programmas (2016-2022)

¹⁰ Saistošie noteikumi nr.25, apstiprināti ar Ādažu novada domes 28.09.2010. sēdes lēmumu

¹¹ <http://adazunamsaimnieks.lv>

¹² LVĢMC daru bāzēs vēl nav pieejama pilnīga apkopa komersantu sniegtā “Publisko atskaišu” informācija par 2016.gadu

rezultātā pēdējos gados (2012. – 2015. gadā), atmosfēras gaisā vairs nenonāk sēra dioksīds, kas veicina skābo nokrišņu rašanos, skābina augsni, bojā ēkas un būves.

Ādažu novadā nozīmīgākās piesārņojošo vielu emisijas atmosfēras gaisā veido oglekļa dioksīds (procentuāli lielāko daļu, izņemot smakas), oglekļa oksīds, slāpekļa dioksīds, PM10[i] un slāpekļa oksīdi (NOx), kas galvenokārt veidojas no kurināmā sadedzināšanas. Piesārņojošo vielu emisiju dinamika 2010. - 2015. gadu griezumā ir svārstīga. 2015. gadā būtisku emisijas apjomu sastāda smaku piesārņojums, kas rada arī nozīmīgu kopējo izmešu pieaugumu izmešu pārskata periodā. (*skatīt 2.tabulā*) Tomēr jāatzīmē, ka visticamāk smaku emisija notikusi arī iepriekšējos gados, bet tā kā operatori nav snieguši datus Valsts statistikas pārskatam „Nr.2-Gaiss”, dinamiku nav iespējams salīdzināt.

Visaugstākās oglekļa dioksīda emisijas konstatētas 2011. - 2013. gadā, 2014. gadā tā ir būtiski samazinājusies līdz 6106,5 t (2013. gadā vidē nonākušas 8536,64 t oglekļa dioksīda). Savukārt 2015. gadā jau atkal paaugstinājusies līdz 6921,4742 tonnām.

Piesārņojošajām vielām - oglekļa oksīdam, slāpekļa dioksīdam pēdējos divos gados novērota emisijas palielināšanās tendence. Slāpekļa oksīdu (NOx) emisijas pēdējo četru gadu griezumā nav būtiski mainījušās. 2015. gadā būtiski pieaudzis vidē emisēto gaistošo organisko savienojumu (GOS) apjoms. Arī sadedzināšanas iekārtu skaits ir palielinājies no 69 iekārtām 2010. gadā līdz 163 iekārtām 2015. gadā. Oglekļa oksīds, pārvēršoties par CO₂, veicina siltumnīcas efektu, kā arī kopā ar slāpekļa oksīdiem un ogļūdeņražiem veicina smoga rašanos apdzīvotās vietās. Galvenais emisiju avots ir katlu mājas, kur tas rodas nepilnīgas sadegšanas rezultātā. Slāpekļa dioksīds NOx daudzums atkarīgs no kurināmā veida un katlu siltuma jaudas, lielāka slāpekļa oksīdu emisija rodas, sadedzinot akmeņogles (vairs netiek izmantotas Ādažu novadā kā kurināmais). Detalizētu vielu emisiju raksturojumu *skatīt 2. tabulā*.

2. tabula. Izmeši Ādažu novadā pa gadiem (tonnas)¹³

	2015. g.	2014. g.	2013. g.	2012. g.	2011. g.	2010. g.
IEKĀRTU SKAITS	163	127	110	124	83	69
VIELAS:	-	-	-	-	-	-
Akroleīns	-	-	-	0,01	-	-
Benzols	0,0021	-	-	-	-	-
Amonjaks	-	0,03	-	0,02	-	-
Benzīns	0,1691	0,17	0,5	0,56	0,66	0,48
Butāns	-	-	0,01	-	-	-
Cietās izkļiedētās daļiņas	0,4307	0,26	-	0,10	-	-
Cikloheksāns	0,003	-	-	-	-	-
Dimetamīns	-	0,02	-	2,02	-	-
Etanols (etilspirts)	0,192	0,19	0,19	0,19	0,19	-
Etilbenzols	0,0013	-	-	-	-	-
Etiķskābe	0,0075	-	-	-	-	-
Fenols	-	0,01	-	0,01	-	-
Formaldehīds	0,002	-	-	-	-	-
Gaistošie organiskie savienojumi (GOS)	1,0698	0,41	-	-	-	-
Heksāns	0,0021	-	-	-	-	-
Metāns	-	-	-	-	0,14	-

¹³ LVĢMC datu bāze, 2 Gaiss kopsavilkumi, izmeši

	2015. g.	2014. g.	2013. g.	2012. g.	2011. g.	2010. g.
Oglekļa dioksīds	6921,4742	6106,5	8536,64	759,41	6926,52	4405,73
Oglekļa oksīds	13,5244	12,51	13,34	9,7	8,72	6,29
m-Ksilols	0,0233					
PM10[i]	0,8278	1,8	1,02	0,42	0,45	
PM2,5[ii]	0,558	0,82	0,88	1,18	0,13	
Petroleja	0,1874	0,16	0,22	0,24	0,64	0,22
Propāns	-		0,02			
Slāpekļa dioksīds	0,015	9,48	9,56	6,41	5,78	3,63
	9,8085					
Slāpekļa oksīdi (NOx)	2,4785	2,44	2,51	2,22	1,37	0,8
Sēra dioksīds	0,0005	-	-	-	0,15	0,11
Smakas	8850000000	-	-	-	-	-
Toluols	0,012	0,01	-	-	-	-
Trimetilbenzoli	0,0162	0,01	-	-	-	-
KOPĀ	8850000099,334	6134,87	8564,88	7601,58	6948,02	4421,61

Atbilstoši pieejamajai informācijai, uzņēmumiem izsniegtajās B un C kategorijas piesārņojošās darbības atļaujās norādītie emisiju atmosfērā limiti netiek pārsniegti.

Jāatzīmē arī, ka Ādažu novada ciemu savrupmāju apbūves teritorijās dūmvadu vidējais augstums 8 - 20 m nenodrošina pietiekamo piesārņojošo vielu izkliedi atmosfērā, pasliktina gaisa kvalitāti un izsauc negatīvu ietekmi uz iedzīvotāju labsajūtu. Joprojām aktuāli ir izglītēt sabiedrību vides aizsardzībā, paaugstināt izpratni par energotaupību un energoefektivitātes pasākumiem, lai arvien vairāk privātmāju īpašnieku sāktu izmantot vides draudzīgo enerģiju mājāsaimniecībās (biomasas apkure, saules kolektori u.c.).

Kā stacionārais piesārņojuma avots, kas neatrodas pašvaldības teritorijā, bet pie valdošajiem rietumu vējiem būtiski iespaido gaisa kvalitāti Ādažu novada teritorijā, minama Rīgas TEC-2 darbība.

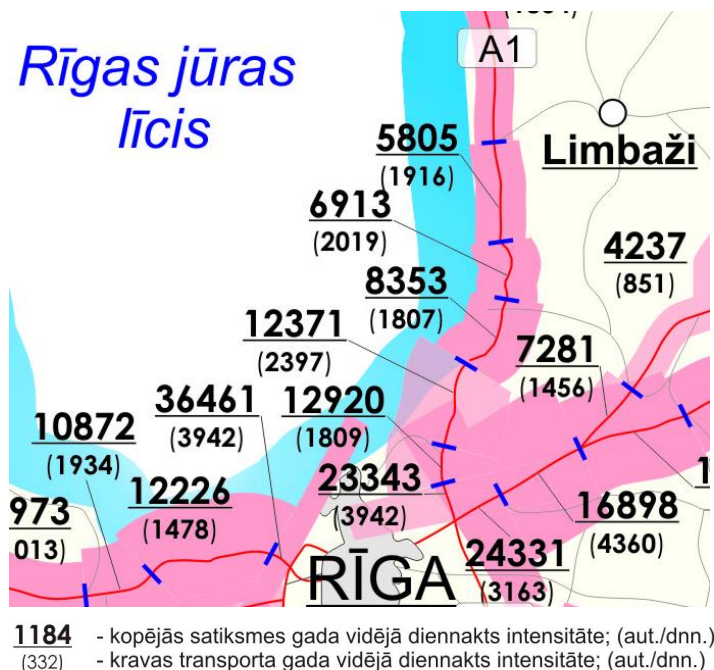
Autoceļi un ielas un arī ir viens no stacionārajiem emisijas avotiem Ādažu novadā, kas piesārņo atmosfēru ar piesārņojošām vielām, tajā skaitā putekļiem. Viens no prioritārajiem uzdevumiem ir transporta infrastruktūras kvalitātes uzlabošana, mīkstā seguma nomaiņa - asfaltēšana, kas samazinātu atmosfērā nonākošo cieta daļiņu (putekļu u.c.) emisiju daudzumu un uzlabotu ceļu drošību un pārvietošanos pa tiem.

Vibrācijas veidošanās galvenokārt saistīta ar autotransporta, īpaši ar kravas transporta pārvadājumiem, būvniecības veikšanu, radot iedzīvotājiem diskomforta sajūtu, kā arī iespējami apkārtējo ēku vai būvju bojājumi.

Ādažu novadā transporta radītās vibrācijas lielu ietekmi atstāj uz tām apdzīvotām vietām, kuras šķērso valsts autoceļi ar intensīvu satiksmi - valsts galvenais autoceļš A1 (Rīga (Baltezers) - Igaunijas robeža (Ainaži)) caur Baltezezeru, Ādažiem, kā arī pašvaldības ceļi, piemēram, Gauja – Ilķene caur Kadagu, pa kuriem tiek transportēta smagā bruņutehnika uz un no Ādažu militārā poligona. Risinājums vibrāciju mazināšanai uz autoceļiem ir to segumu uzlabošana vai arī apvedceļu izmantošana ārpus blīvi apdzīvotām ciemu teritorijām. Latvijas Republikas tiesību aktos nav noteiktas vibrāciju robežvērtības ārtelpām un arī transporta darbības radītām vibrācijām.

3.2.2 Mobilo avotu emisijas un trokšņa piesārņojums

Mobilo avotu emisijas vidē Ādažu novada teritorijā galvenokārt veido tranzīta un vietējais autotransports, kas veic pasažieru un tranzīta kravu pārvadājumus pa novada teritoriju šķērsošajiem autoceļiem.

Nozīmīgākais mobilo avotu izmešu apjoms ir valsts galvenā autoceļa A1 Rīga (Baltezers) - Igaunijas robeža (Ainaži) tiešā tuvumā, kur kopējā satiksmes gada vidējā diennakts intensitāte A1 posmā A2 - Draudzības iela Ādažos (0,000 - 6,940 km) 2015. gadā sastādīja 23343 transportlīdzekļi diennaktī (tai skaitā 3942 kravas transportlīdzekļi) un A1 posmā Draudzības iela Ādažos - V43 (6,940 - 13,030 km) 12920 transportlīdzekļi diennaktī (tai skaitā 1809 kravas transportlīdzekļi) (skatīt arī 3. attēlā)

3. attēls. Satiksmes intensitāte

Salīdzinoši ar 2014.gadu, vidējā satiksmes intensitāte uz A1 Ādažu novada teritorijā diezgan būtiski pieaugusi: posmā A2 - Draudzības iela Ādažos paieaugusi par 2221 transportlīdzekļiem, tai skaitā 1196 kravas transportlīdzekļiem un posmā Draudzības iela Ādažos - V43 par 855 transportlīdzekļiem (kravas transportlīdzekļu īpatsvars nav būtiski mainījies). Arī ilgtermiņa satiksmes uzskaites (1997.-2015.g.) griezumā vērojama augšupejoša tendence palielināties transportlīdzekļu intensitātei.

Tomēr trūkst precīzas informācijas par iespējamā piesārņojuma apjomu no mobilajiem transportlīdzekļiem. Jāatzīmē, ka transporta intensīva plūsma pa autoceļu A1 rada arī trokšņa piesārņojumu blakus esošajai dzīvojamai apbūvei Baltezersa un Ādažu ciemos, kā arī pa to notiek bīstamu kravu pārvadājumi, tajā skaitā naftas, naftas produktu un citu bīstamu ķīmisko vielu (no Lietuvas caur Latviju uz Igauniju) ar avāriju risku.

Teritorijā reģistrēto transportlīdzekļu skaits un tā dinamika ir viens no rādītājiem, kas raksturo piesārņojuma emisijas no mobilajiem avotiem.

Ādažu novada teritorijā 2017. gada sākumā kopā bija reģistrēti 4989¹⁴ transportlīdzekļi. Pēdējo gadu laikā transportlīdzekļu skaits ir svārstījies, ko ietekmējusi kopējā ekonomiskā situācija valstī. Kā redzams 3. tabulā, būtiski transportlīdzekļu skaits pazeminājies, 2011. gadā (vairāk kā par 1000). 2012. gadā tas turpināja samazināties, bet kopš 2013. gada, līdz ar pakāpenisku valsts izeju no ekonomikas krīzes situācijas, vērojama transportlīdzekļu skaita pieauguma tendence. Tā, piemēram, 2015. gadā, salīdzinoši ar 2014.gadu reģistrēto transportlīdzekļu skaits ir palielinājies par 158 transportlīdzekļiem.

¹⁴ CSDD dati uz 01.01.2017., www.csdd.lv

3. tabula. Reģistrētie transportlīdzekļi¹⁵

GADS	Vieglie	Kravas	Autobusi	Motocikli, tricikli	Piekabes, puspie- kabes	Kvadra- cikli	Mopēdi	KOPĀ
2017	3858	411	41	180	347	8	144	4989
2016	3818	421	52	179	376	7	134	4987
2015	3704	409	52	161	361	10	132	4829
2014	3486	370	103	329	154	8	124	4574
2013	3337	406	92	307	158	10	113	4423
2012	3236	356	41	147	285	15	107	4187
2011	3310	356	40	266	131	14	109	4226
2010	4395	573	63	178	391	14	106	5720

Atbilstoši 07.01.2014. MK noteikumiem Nr.16 „Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība” (turpmāk tekstā MK noteikumi Nr.16) 2013. gadā ir izstrādātas trokšņa kartes valsts galvenajiem autoceļiem, tajā skaitā A1 posmam A2 – V101, kas šķērso Ādažu novada teritoriju un trokšņa rīcības samazināšanas plāni, uz kuriem satiksmes intensitāte ir vairāk nekā 3 miljoni transportlīdzekļi gadā. Ādažu novada teritoriju šķērsojošajiem A1 posmiem autoceļš A2 - Ādaži, Ādažu apvedceļš (šķērso Baltezeru un Ādažus) un autoceļš V45 – autoceļš V101 stratēģiskā trokšņa kartes¹⁶ un rīcības plāns vides trokšņa pazemināšanai¹⁷ ir izstrādāts 2012. gadā. Valsts galvenā autoceļa A1 Rīga (Baltezers) - Igaunijas robeža (Ainaži) posmā A2 Rīga – Sigulda – Igaunijas robeža (Veclaicene) – V101 Lilaste – Saulkraste - Duči izdalītas divas trokšņa diskamforta zonas – Baltezers un Ādaži. Baltezerā autoceļš A1 šķērso galvenokārt individuālās dzīvojamās apbūves teritorijas, bet Ādažos autoceļa tuvumā atrodas publiskās, jauktas un dzīvojamās apbūves teritorijas. MK noteikumi Nr.16 nosaka maksimāli pieļaujamās trokšņa normatīvus dzīvojamās un publiskās apbūves teritorijās (skatīt 4. tabulā).

4. tabula. Trokšņa robežlielumi

Teritorijas lietošanas funkcija	Trokšņa robežlielumi		
	L _{diena} (dB(A))	L _{vakars} (dB(A))	L _{nakts} (dB(A))
Individuālo (savrupmāju, mazstāvu vai viensētu) dzīvojamo māju, bērnu iestāžu, ārstniecības, veselības un sociālās aprūpes iestāžu apbūves teritorija	55	50	45
Daudzstāvu dzīvojamās apbūves teritorija	55	50	45

¹⁵ CSDD dati, www.csdd.lv

¹⁶ Trokšņu stratēģisko karšu izstrāde valsts galvenā autoceļa A1 posmam A2 – V101, SIA „Estonian, Latvian & Lithuanian Environment” (SIA „Elle”), 2012

¹⁷ Rīcības plāns vides trokšņa pazemināšanai valsts galvenā autoceļa A1 posmam A2 – V101, SIA „Estonian, Latvian & Lithuanian Environment” (SIA „Elle”), SIA „Transportbūvju konsultācijas”, 2012

Teritorijas lietošanas funkcija	Trokšņa robežlielumi		
	L _{diena} (dB(A))	L _{vakars} (dB(A))	L _{nakts} (dB(A))
Publiskās apbūves teritorija (sabiedrisko un pārvaldes objektu teritorija, tai skaitā kultūras iestāžu, izglītības un zinātnes iestāžu, valsts un pašvaldību pārvaldes iestāžu un viesnīcu teritorija) (ar dzīvojamo apbūvi)	60	55	55
Jauktas apbūves teritorija, tai skaitā tirdzniecības un pakalpojumu būvju teritorija (ar dzīvojamo apbūvi)	65	60	55
Klusie rajoni apdzīvotās vietās	50	45	40

Kopējā platība autoceļa A1 posma A2 – V101 apkārtnē, kur trokšņa rādītāja L_{dvn} vērtība pārsniedz 55 dB(A) sastāda 16,26 m², savukārt $L_{dvn} > 65$ dB(A) ir konstatēts – 3,39 m² un $L_{dvn} > 75$ dB(A) – 0,58 m². Vairāk kā 600 mājokļi ar ~ 4000 iedzīvotājiem atrodas teritorijās, kur trokšņa rādītāja L_{diena} vērtība pārsniedz 50 dB(A), 470 mājokļi ar 2608 iedzīvotājiem atrodas teritorijās, kur trokšņa rādītāja L_{vakars} vērtība pārsniedz 50 dB(A) un 191 mājokļi ar 968 iedzīvotājiem atrodas teritorijās, kur trokšņa rādītāja L_{nakts} vērtība pārsniedz 50 dB(A). Teritorijās, kur vidējais diennakts trokšņa rādītājs L_{dvn} pārsniedz 55 dB(A) atrodas 386 mājokļi ar 2284 iedzīvotājiem. Autoceļa A1 posma A2 – V101 tuvumā atrodas arī publiskās iestādes – Ādažu slimnīca, Ādažu pirmskolas izglītības iestāde un Ādažu Brīvā Valdorfa skola (L_{dvn} vērtības 50 – 54 dB(A)). Vislielākā teritorijas platība, kurā pārsniegti trokšņa robežlielumi konstatēta vakara stundās, bet vismazākā – dienas stundās. Neatrodas neviens mājoklis ar īpašu skaņas skaņas izolāciju vai kluso fasādi.¹⁸ Vidējos diennakts trokšņa rādītājus (L_{dvn}) *skatīt 4.attēlā*.

Teritorijas plānojumā ir būtiski paredzēt tādus risinājumus (funkcionālās zonas), kas nepieļauj jaunas intensīvas dzīvojamās apbūves izveidi trokšņu pārsniegumu zonā pie valsts autoceļa A1 Rīga (Baltezers) – Ainaži un teritorijā starp autoceļu A1 un Rīgas gatvi Ādažu ciemā vai arī iekļaut atbilstošus prettrokšņu pasākumus, kas nodrošina normatīvajos aktos noteikto trokšņa robežlielumu nepārsniegšanu attiecīgajai izmantošanai.

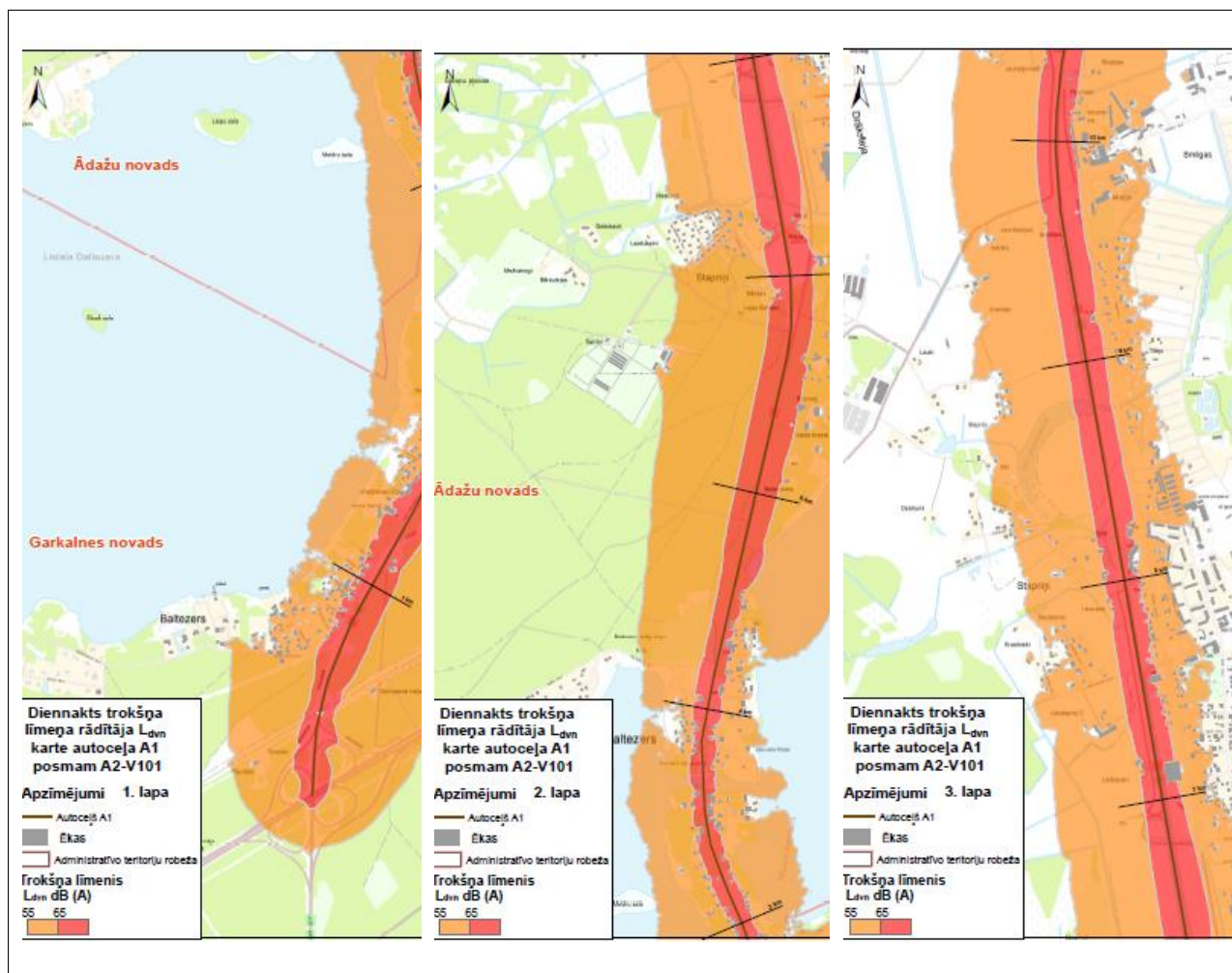
Trokšņa diskamforta zonā Baltezers nav plānots veikt trokšņa barjeru vai aizsargvaļņu izbūvi, jo, apsekojot teritoriju tika konstatēts, ka efektīvu pasākumu realizācija autoceļa nodalījuma joslā starp trokšņa avotu un uztvērēju (dzīvojamām un sabiedriskām teritorijām) nav iespējama. Trokšņa barjeru un vaļņu izvietojumu ierobežo lielais pieslēguma ceļu un izbauktuvju skaits, kā arī ierobežotais izbūves joslas platums, kurā novietota ietve gājējiem. Saskaņā ar valsts autoceļu tīkla attīstības plāniem, ilgtermiņā Baltezers ciemam tiek plānots izbūvēt apvedceļu. Apvedceļa izbūves rezultātā, satiksmes intensitāte Baltezers ciemā varētu samazināties par vairāk kā 60%. Saskaņā ar VAS „Latvijas Vaļš ceļi” sniegto informāciju, Baltezers apvedceļa izbūve varētu tikt uzsākta tikai pēc 2025. gada. Trokšņa diskomforta zonā Ādaži plānots izvietot 11 trokšņu barjeras ar kopējo garumu 3025 m un virsmas laukumu 7114 m².

Pamatojoties uz aprēķinu rezultātiem, konstatēts, ka Baltezers apvedceļa izbūve samazinās trokšņa līmeni 529 dzīvojamajās mājās ar kopējo iedzīvotāju skaitu 3492. Balstoties uz statistikas datiem par trokšņa izraisīto diskomfortu un miega traucējumiem, tika aprēķināts, ka, pēc trokšņa līmeņa samazināšanas ar diskomfortu varētu saskarties ~272 iedzīvotāji, bet ar

¹⁸ Trokšņu stratēģisko karšu izstrāde valsts galvenā autoceļa A1 posmam A2 – V101. Rezultātu kopsavilkums, SIA „Estonian, Latvian & Lithuanian Environment” (SIA „Elle”), 2012

miega traucējumiem ~166 iedzīvotāji. Saskaņā ar pētījumiem, par zemu ietekmes līmeni tiek uzskatītas tādas situācijas, kurās ar trokšņa izraisīto diskomfortu saskaras ne vairāk kā 10% iedzīvotāju, bet ar miega traucējumiem - ne vairāk kā 5% iedzīvotāju.

Izvērtējot Baltezers apvedceļa izbūves ietekmi uz trokšņa diskomforta zonu Baltezers, konstatēts, ka transporta kustības intensitātes izmaiņas pēc apvedceļa izbūves, būtiski samazinās trokšņa līmeni diskomforta zonā. Visticamāk, ka apvedceļa izbūve, palielinās satiksmes drošību un samazinās gaisa piesārņojuma līmeni šajā teritorijā. Perspektīvais Baltezers apvedceļš ir saistīts ar Rīgas pilsētas transporta infrastruktūras attīstības, jo tas pieslēdzas pie Ziemeļu šķērsojuma trases. Līdz ar to apvedceļa būvniecība netiek plānota ātrāk, kamēr netiek uzsākta Ziemeļu šķērsojuma projekta realizācija.

4. attēls. **Stratēģiskā trokšņa kartes**¹⁹

Plānotie informatīvie un izpētes pasākumi, piemēram, „klusā” seguma ieviešanas izpēte, tiešā veidā neietekmēs trokšņa līmeni A1 autoceļa apkārtnē, bet sekmēs pašvaldības un teritoriju attīstītāju iesaistīšanos laicīgā potenciālo trokšņu problēmas novēršanā.²⁰

Kopējo autoceļu trokšņa līmeni ietekmē ne vien satiksmes intensitāte, kustības ātrums un transportlīdzekļu sastāvs, bet arī autoceļa seguma kvalitāte. Saskaņā ar Valsts autoceļu

¹⁹ Trokšņu stratēģisko karšu izstrāde valsts galvenā autoceļa A1 posmam A2 – V101. Rezultātu kopsavilkums, SIA „Estonian, Latvian & Lithuanian Environment” (SIA „Elle”), 2012

²⁰ Rīcības plāns vides trokšņa pazemināšanai valsts galvenā autoceļa A1 posmam A2 – V101, SIA „Estonian, Latvian & Lithuanian Environment” (SIA „Elle”), SIA „Transportbūvju konsultācijas”, 2012

sakārtošanas programmu 2014. - 2020.gadam, 2014. - 2016. gadā ir paredzēts veikt seguma atjaunošanu un pastiprināšanu visā autoceļā A1 Rīga (Baltezers) - Igaunijas robeža (Ainaži).

Ādažu novada teritorija „Eimurlaukos” atrodas SIA „Avio Rīga” vispārīgās aviācijas lidlauks „Ādaži”. Nelielu gaisa piesārņojumu dod mazie lidaparāti. Bet, ultravieglu lidaparātu motoru nelielu jaudu dēļ tie nav uzskatāmi par nozīmīgiem.

3.3 Virszemes un pazemes ūdens kvalitāte

3.3.1 Ūdensteces un ūdenstilpes

Hidrogrāfiskā tīkla pamatelementi Ādažu novadā ir ūdensteces un ūdenstilpes (upes, strauti, ezeri, mākslīgie kanāli un ūdenskrātuves).

Novada teritoriju, tās lejtecē šķērso Latvijas garākā upe Gauja, kā arī saposmo mazākas dabīgās un mākslīgās ūdensteces - Melnupe, Puska, Straujupīte, Cimeļupe, Gaujas-Baltezera kanāls u.c. (skatīt 5. tabulā)

Saskaņā ar Civillikuma III pielikumu (1102. pantam), Gauja ir publiskā upe no Tirzas upes ietekas līdz ietekai Rīgas jūras līcī (ieskaitot posmu pa robežu), Gaujas - Baltezera kanāls.

Gaujas posmā no Braslas upes ietekas līdz ietekai Rīgas jūras līcī zvejas tiesības upē pieder vienīgi valstij.²¹

Atbilstoši 12.03.2002. MK noteikumiem Nr. 118 „Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti” Gaujā posmā no Inčukalna pagasta tilta līdz grīvai ir karpveidīgo zivju ūdeņi.²² Šajos ūdeņos nepieciešams veikt ūdens aizsardzības vai ūdens kvalitātes uzlabošanas pasākumus, lai nodrošinātu karpjveidīgo un lašveidīgo zivju populācijām labvēlīgus dzīves apstākļus.

Uz Gaujas upes, zivju resursu aizsardzības nolūkā aizliegts būvēt un atjaunot hidroelektrostaciju aizsprostus un veidot jebkādus mehāniskus šķēršļus.²³

5. tabula. Lielākās ūdensteces Ādažu novadā²⁴

Nr. p.k.	Ūdensteces nosaukums	Garums (km)	Ietilpst (ietek) objektā
1	Gauja	452	Rīgas jūras līcis
2	Puska	23	Dūņezers
3	Straujupīte	17	Gauja
4	Melnupe	9	Lilastes ezers
5	Rāmpurva grāvis	6	Lieluikas ezers
6	Gaujas – Baltezera kanāls	3	Gaujas-Daugavas ūdensceļš
7	Cimeļupe	1,9	Dūņezers
8	Krūmiņupīte	1,7	Gauja
9	Utupurva grāvis	1,7	Gauja

²¹ 01.09.1992. Civillikuma I un III pielikums

²² MK 12.03.2002.g. noteikumi Nr. 118 „Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti”

²³ MK 15.01.2002.g. noteikumi Nr. 27 „Noteikumi par upēm (upju posmiem), uz kurām zivju resursu aizsardzības nolūkā aizliegts būvēt un atjaunot hidroelektrostaciju aizsprostus un veidot jebkādus mehāniskus šķēršļus”

²⁴ <https://vietvardi.lgia.gov.lv>

Ādažu novads ir bagāts ar ezeriem. Lielākās ūdenstilpes Ādažu novadā ir **Lielais Baltezers** (kopējā platība 597,5 ha, daļa atrodas arī Garkalnes novadā), **Dūņezers** (kopējā platība 274,1 ha), **Mazais Baltezers** (kopējā platība 198,7ha) un **Lilastes ezers** (kopējā platību 183,6 ha). Kadagas ezers un Lieluikas ezers ir lielāki par 25 ha. Vējupei un Inču ūdenskrātuvei ir mākslīga izcelsme. Lielāko ezeru un ūdenskrātuvju raksturojums sniegts 6. tabulā.

6. tabula. Lielāko ezeru un ūdenskrātuvju raksturojums²⁵

Ūdenstilpes nosaukums, baseins, kods ²⁶	Spoguļa laukuma platība (ha)	Vidējais, maksimālais dziļums (m)	Cita informācija
Ataru ezers /Daugavas baseins, 41333/	14	Vid. 2,2 Max. 5,5	Ezers starpkapu ieplakā. Pēc nolaišanas (1966.g.) ezers uzstādīnāts no jauna.
Dūņezers /Gaujas baseins, 53072/	274,1	Vid. 1,6 Max. 3,3	Lagūnas ezers. Publisks ezers. Krasta līnijas garums 10,5 km. Viena sala - Pērsala (platība - 3 ha). Kopējais ezera aizaugums ~15%. Ezera ūdens krāsainība ba uz robežas starp dzidrūdēns un brūnūdēns ezeru.
Kadagas ezers /Gaujas baseins, 52714/	25	Vid. 0,3 Max.4,1	Atteku ezers. Krasta līnijas garums 3,7 km. Viršūdens aizaugums 6%. Viena sala (platība - 1,6 ha, pašvaldības īpašums).
Eimura ezers (Kreīļu ezers)	2,8	Vid. 1,8 Max. 2,5	Ezers starppauguru, glaciokarsta ieplakā.
Lielais Baltezers /Daugavas baseins, 41340/	597,5	Vid. 2,7 Max. 5,9	Bijušajā lagūnas ieplakā. Ezerā 5 salas. Dabas liegums „Lielā Baltezera salas”. Publisks ezers. Krasta līnijas garums 14,5 km (Ādažu novadā 4,8 km) Viršūdens aizaugums 9%. Sešas salas, t.sk. divas Ādažu novadā.
Lieluikas ezers /Gaujas baseins, 53071/	25	Vid. 3,2 Max. 5,1	Atteku ezers. Dabas liegums „Lieluikas ezers”.
Lilastes ezers /Gaujas baseins, 53073/	183,6	Vid. 2,0 Max. 3,2	Lagūnas ezers. Publisks ezers. Krasta līnijas garums 7,5 km. Viena sala (platība - 0,08 ha). Viršūdens aizaugums 9%.
Ļīņu ezers	0,7	Nav informācijas	Beznoteces ezers.

²⁵ Izmantota informācija no [www., https://vietvardi.lgia.gov.lv](https://vietvardi.lgia.gov.lv)

²⁶ 14.08.2012. MK noteikumi Nr.551 "Noteikumi par ūdenstilpju klasifikatoru"

Ūdenstilpes nosaukums, baseins, kods ²⁶	Spoguļa laukuma platība (ha)	Vidējais, maksimālais dziļums (m)	Cita informācija
Mazais Baltezers /Daugavas baseins, 41333/	198,7	Vid. 4,6 Max.10	Lagūnas ieplakā. 20.gs. s., rokot kanālus, pazemināts ūdens līmenis. Publisks ezers. Krasta līnijas garums 7,9 km. Viena sala (platība - 0,08 ha). Virsūdens aizaugums 4%.
Mazuikas ezers /Gaujas baseins, 53070/	19,3	Vid. 3,2 Max. 5,8	Atteku ezers. Atrodas NBS teritorijā. Dabas liegums „Mazuikas ezers”.
Vējupe /Gaujas baseins, 52713/	3,1	Vid. 0,7 Max. 1,2	Agrāk piesērējošā un aizaugošā vecupe izveidota par caurplūdes ūdenskrātuvi.

Liekais Baltezers, Lilastes ezers, Dūņezers un Mazais Baltezers noteikti kā publiskie ezeri. Zvejas tiesības valstij pieder Kadagas ezerā.²⁷ Kā prioritārie karpveidīgo zivju ūdeņi, kuros dzīvo vai kuros iespējams nodrošināt karpu dzimtas zivju, kā arī līdaku, asaru un zušu eksistenci, noteikts Lielais Baltezers.²⁸

Lai nodrošinātu racionālu ezera resursu izmantošanu, aizsardzību un novērstu ūdens kvalitātes pasliktināšanos, Lielajam Baltezeram ir izstrādāti apsaimniekošanas noteikumi²⁹, kas nosaka kārtību, kas jāievēro Lielajā Baltezerā un tās piekrastes teritorijā un atbildību tās neievērošanas gadījumā. Tā kā ezers atrodas divu pašvaldību teritorijā, Lielā Baltezera apsaimniekošanu un ilgtspējīgu izmantošanu koordinē Ādažu un Garkalnes pašvaldību izveidotā Lielā Baltezera pārvaldes padome. Lai uzlabotu Baltezera ekoloģisko stāvokli aizliegta kanalizācijas notekūdeņu novadīšana ezerā, jāveic ūdens kvalitātes monitoringa novērojumi.

Virszemes ūdensobjektu krastu labiekārtošanu un izmantošanu regulē saistošie noteikumi „Par virszemes ūdensobjektu krastu lietošana un uzturēšana Ādažu novadā”.³⁰

3.3.2 Virszemes ūdeņu kvalitāte

Virszemes ūdeņu kvalitāti ietekmē gan to izcelsme, gan dabiskā un antropogēnā slodze. Ādažu novadā būtiskāko ietekmi uz virszemes ūdens objektiem atstāj punktveida piesārņojums no notekūdeņu attīrīšanas ietaisēm un piesārņotajām un potenciāli piesārņotajām vietām, kā arī izkliedētais piesārņojums no centralizēti nesavāktajiem un neattīrītajiem notekūdeņiem, kā arī morfoloģiskais piesārņojums.

Ādažu novada virszemes ūdensteces un ūdenstilpes ietilpst divos upju sateces baseinu apgabalos: novada ziemeļdaļas ūdensobjekti - Daugavas sateces baseinā, bet pārējie ūdensobjekti - Gaujas sateces baseinā. Abiem upju baseiniem ir izstrādāti otrā perioda apgabalu

²⁷01.09.1992. Civillikuma I un II pielikums

²⁸ MK 12.03.2002.g. noteikumi Nr. 118 „Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti”

²⁹ Saistošie noteikumi Nr.21, apstiprināti ar Ādažu novada domes 15.03.2003. sēdes lēmumu (prot. Nr.8), grozījumi 28.04.2009., Nr.13

³⁰ Saistošie noteikumi Nr.21, apstiprināti ar Ādažu novada domes 27.05.2008. sēdes lēmumu (prot. Nr.7&71)

apsaimniekošanas plāni un plūdu riska pārvaldības plāni laika periodam no 2015. līdz 2021. gadam.³¹

12,8% no Latvijas kopējās teritorijas ir noteiktas kā īpaši jutīgās teritorijas, uz kurām attiecas paaugstinātas prasības vides aizsardzībai no lauksaimnieciskās darbības izraisīta piesārņojuma ar nitrātiem. Ādažu novada administratīvā teritorija ir noteikta kā īpaši jutīgā nitrātu teritorija.

Gaujas baseina apgabals atrodas Latvijas ziemeļaustrumu daļā un aizņem 13051 km² jeb 20,2% no Latvijas teritorijas. To veido Gaujas, Salacas un Rīgas jūras līcī ietekošo mazo upju sateces baseini, kā arī Burtnieku ezers ar pietekām. Raksturīgākās ir ritrāla tipa (straujas) vidēji lielas upes (48% no upju ūdensobjektiem), kā arī sekli dzidrūdēns ezeri ar augstu ūdens cietību (46% no ezeru ūdensobjektiem). Baseina apgabala apsaimniekošanas plānā iekļauti četri Ādažu novada teritorijā esoši ūdensobjekti: **Gauja (G201), Lilaste (G260), Dūņezers (E213) un Lilastes ezers (E 214)**. (skatīt 7. tabulā)

Kopumā Gaujas baseinam raksturīgs ievērojams nokrišņu daudzums. Gaujas apgabalā vislielāko daļu no gada noteces procentuāli veido pavasara notece (42,1%). Pie klimata izmaiņu scenārija (pēc Valsts pētījumu programmas KALME datiem), tiek paredzēta turpmāka pavasara noteces apjoma palielināšanās, atbilstoši pieaugot arī palu radītā apdraudējuma bīstamībai un ar to saistītajam krastu erozijas riskam. Gaujas apgabala ģeoloģiskajā uzbūvē izšķir divas galvenās daļas – kristālisko pamatklintāju un nogulumiežu segu, kurā dominē devona vecuma nogulumieži – dolomīts, kaļķakmens, smilšakmens, māls, ģipšakmens. Meži klāj 52% no apgabala teritorijas. Vairāk izplatīti ir egļu, bet apgabala vidusdaļā un lejasdaļā – priežu meži, vietām ar lapu koku piemaisījumu. Gaujas apgabalā dominē sausieņi jeb meži ar sausām minerālaugsņēm – 58,9 %. Gaujas baseina apgabalā ir daudz īpaši aizsargājamo dabas teritoriju. Ādažu novada teritorijā ir izveidots aizsargājamo ainavu apvidus „Ādaži”, kura teritorijā ietilpst arī dabas liegumi - Lieluikas un Mazuikas ezeri.

7.tabulā apkopota informācija par Gaujas upju baseina apgabala virszemes ūdens objektu ekoloģisko kvalitāti un ķīmisko kvalitāti pēc prioritāro vielu koncentrācijas ūdenī pēc 2009.-2014.g. monitoringa cikla rezultātiem. Kā redzams ūdensobjektos, ir novērotas būtiskas ekoloģiskās un ķīmiskās kvalitātes problēmas.

Tomēr salīdzinoši, ar 2006.-2008.g. monitoringa cikla rezultātiem, 2009.-2014.g. Gaujas (G201) ūdensobjektā ūdens ekoloģiskā kvalitāte ir uzlabojusies no “ļoti sliktas” uz “vidēju” un Lilastes (G260) ūdensobjektā no “sliktas” uz “vidēju”. Negatīvi ūdens ekoloģiskā kvalitāte ir pasliktinājusies Lilastes ezera (E214), no “vidējas” uz “sliktu”.

Lilastes ezera (E214) sliktā ekoloģiskā kvalitāte ar regulāru zilaļģu ziedēšanu saistīta ar punktveida piesārņojumu no lokālajās notekūdeņu iekārtām (notekūdeņos esošie biogēni) un lielo caurteci, līdz ar kuru nav iespējama būtiska kvalitātes uzlabošana, bet arī nav sagaidāma tālāka pasliktināšanās.

Ūdens organismu (asaru) audos, Dūņezērā (E213) konstatēti vides kvalitātes normatīvu pārsniegumi bromdifenilēteriem BDE un dzīvsudrabam Hg³², līdz ar to tajā ir sliktā ķīmiskā kvalitāte.

---

³¹ apstiprināti ar VARAM rīkojumiem (Daugavas baseina apgabala 17.11.2015., rīkojums Nr.335, Gaujas, Lielupes un Ventas upju baseinu apgabalu 22.12.2015., rīkojums Nr.378).

³² LVĢMC Gaujas upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāns un plūdu riska pārvaldības plāns 2016.-2021.g.

Dzīvsudraba koncentrācija Dūņezera biotā visos paraugos pārsniedz Direktīvā (2013/39/ES) noteikto vides kvalitātes normatīvu 0,2 mg/kg mitra svara zivīs, bet atsevišķos gadījumos sasniegta pat Hg koncentrācija ~0,35 mg/kg, kas ir tuvu robežkontrācijai (0,5 mg/kg), ar kuru zivis aizliegts izmantot cilvēku pārtikā. Ņemot vērā paaugstināto bīstamo vielu koncentrāciju nogulumos un biotā, Dūņezers nav rekomendējams rūpnieciskajai zivju audzēšanai, bet tas nerada problēmas ezera izmantošanai rekreācijai. Peldvietu monitoringā nav konstatēti peldūdeņu kvalitātes robežlielumu pārsniegumi, tie pat tuvojas izcilas kvalitātes robežlielumiem.³³ Gadījumā, ja tomēr perspektīvā Dūņezērā tiek plānota zivsaimnieciskā darbība ir nepieciešami papildus pētījumi un saskaņošana ar atbildīgajām institūcijām, lai nearadītu problēmas cilvēki veselībai.

Ūdensobjektam Dūņezērā (E213) ir piemērots izņēmums sasniegt labu ūdens kvalitāti līdz 2027.gadam.

7. tabula. Gaujas upju baseina ūdensobjektu ekoloģiskā un ķīmiskā kvalitāte³⁴

Ūdensobjekta nosaukums, kods	Ūdensobjekta tips	Ekoloģiskās kvalitātes klase		Ķīmiskā kvalitāte pēc prioritāro vielu koncentrācijas ūdenī		Kvalitātes mērķi uz 2021.g. un izņēmumi
		2006.-2008.g.	2009.-2014.g.	2006.-2008.g.	2009.-2014.g.	
GAUJA, G201	6 - potamāla tipa (lēna) liela upe	ļoti slikta	vidēja	laba	Laba	nepasliktināšanās
LILASTE, G260	6 - ritrāla tipa (strauja) liela upe	slikta	vidēja	nav veikti prioritāro vielu mērījumi	nav veikti prioritāro vielu mērījumi	laba
DŪŅEZERS, E213	1 - ļoti sekls dzidrūdens ezers ar augstu ūdens cietību	vidēja	vidēja	nav veikti prioritāro vielu mērījumi	Slikta	laba, ķīmiskajai kvalitātei piemērots izņēmums līdz 2027.g.
LILASTES EZERS, E214	5 - sekls dzidrūdens ezers ar augstu ūdens cietību	vidēja	slikta	nav veikti prioritāro vielu mērījumi	nav veikti prioritāro vielu mērījumi	laba

Pēc fizikāli ķīmiskajiem parametriem Lilastes ezers un Dūņezers ir riska ūdensobjekti un ir iekļaujami 31.05.2011. MK noteikumu Nr.418 "Noteikumi par riska ūdensobjektiem" 2.pielikumā.³⁵

Lilastes ezera ekoloģisko stāvokli var lokāli stabilizēt un uzlabot, pilnībā novēršot vairākas esošās notekūdeņu noplūdes no rekreācijas objektiem (viesnīca "Porto Resort", viesnīca "Medzābaki"

³³ Ādažu novada virszemes ūdensobjektu apsaimniekošanas izmantošanas koncepcija, Biedrība "Latvijas Ezeri", 2016-2017

³⁴ LVĢMC Gaujas upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāns 2015.-2021., pielikumi

³⁵ LVĢMC Gaujas upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāns un plūdu riska pārvaldības plāns 2016.-2021.

u.c.) un neatļaujot notekūdeņu novadīšanu no ezera krastos esošām un jaunbūvējamām ēkām, kā arī iztīrīt Lilastes upes izteku.³⁶

Ekoloģiskās un ķīmiskās kvalitātes mērķu sasniegšanai Gaujas upju baseina apgabala apsaimniekošanas plānos tiek plānoti pamata un papildus pasākumi. (skatīt 8.tabulā) Tos ņemot vērā un īstenojot tiks uzlabots ūdensobjektu stāvoklis novadā.

8. tabula. **Papildus pasākumi Gaujas upju baseina ūdensobjektiem un teritorijas plānojuma ietekme**

Piemērojamie papildus pasākumi	Teritorijas plānojuma ietekme
<p>Centralizēto notekūdeņu savākšanas sistēmu darbības pilnveidošana, nodrošinot faktisko pieslēgumu izveidi un veicot tīklu paplašināšanu aglomerācijās ar CE>2000 (ūdensobjekts Gauja G201, Ādaži).</p> <p>Atbildīgās institūcijas: VARAM, pašvaldība.</p> <p>Termiņš: 2021.g.</p> <p>Rezultāts: 100% atbilstība Notekūdeņu direktīvas prasībām.</p>	<p>TIAN iekļauta prasība, ka jaunveidojamām Savrupmāju dzīvojamās apbūves teritorijām (DzS) obligāti jāparedz pieslēgšanās esošajiem centralizētās ūdensapgādes un kanalizācijas tīkliem, ja maģistrālie ūdensvada un kanalizācija tīkli ir izbūvēti pa apbūves teritorijai pieguļošo ielu. Veidojot jaunas vai paplašinot esošās DzS teritorijas, kurās dzīvojamo māju skaits pārsniedz 5 un DzS1 (retināta mežaparka tipa dzīvojamā aobūve), kurās dzīvojamo māju skaits pārsniedz 10 paredz centralizētas notekūdeņu savākšanas sistēmas un centralizētas ūdensapgādes sistēmas ierīkošanu.</p>
<p>Veikt polderu: Eimuru - Mangaļu poldera un Laveru poldera uzturēšanas pasākumus (ūdensobjekts Gauja G201).</p> <p>Atbildīgās institūcijas: Zemkopības ministrija, pašvaldība.</p> <p>Termiņš: 2019.g.</p> <p>Rezultāts: iegūts tehniskais novērtējums polderu atbilstībai pašreizējam izmantošanas veidam, konkrēti pasākumi rekonstrukcijai.</p>	<p>Grafiskajā daļā attēlotas polderu teritorijas, esošie un plānotie aizsargdambji. Polderu sateces baseinu teritorijas noteiktas kā teritorijas ar īpašiem noteikumiem TIN11.</p> <p>TIN noteikts, ka jānodrošina poldera sateces baseina teritorijas kā vienota kompleksa pilnvērtīga un droša funkcionēšana, meliorācijas sistēmas un būvju atbilstoša ekspluatācija, lai tās kalpotu sākotnēji paredzētajam mērķim - optimāla mitruma režīma nodrošināšanai augsnē un liekā ūdens aizturēšanai.</p> <p>Jaunas apbūves veidošana polderu teritorijās atļauta tikai pēc plūdu riska novērtēšanas.</p>
<p>Ezera funkcionalitātes uzlabošana ūdensaugu pļaušana valdošo vēju virzienā un viļņošanās efekta pastiprināšana (ūdensobjekts Dūņezers E213).</p> <p>Atbildīgās institūcijas: NVO, pašvaldība.</p> <p>Termiņš: 2021.g.</p> <p>Rezultāts: uzlabota ezera funkcionalitāte</p>	<p>Neattiecas uz teritorijas plānojuma kompetenci.</p> <p>Jāizstrādā Dūņezera apsaimniekošanas (ekspluatācijas) noteikumi, kuros jāiekļauj prasības ezera funkcionalitātes uzlabošanai.</p>

³⁶ Ādažu novada virszemes ūdensobjektu apsaimniekošanas izmantošanas koncepcija, Biedrība "Latvijas Ezeri", 2016-2017

Piemērojamie papildus pasākumi	Teritorijas plānojuma ietekme
<p>Nodrošināt kontroli notekūdeņu apsaimniekošanai decentralizētajās kanalizācijas sistēmās, vienoties par veicamajiem uzlabojumiem, ja konstatēta tāda nepieciešamība (ūdensobjekts Lilastes ezers E214).</p> <p>Atbildīgās institūcijas: pašvaldība.</p> <p>Termiņš: 2021.g.</p> <p>Rezultāts: samazinājies no decentralizētajām sistēmām vidē nonākošais piesārņojums.</p>	<p>TIN noteikts, ka notekūdeņu filtrācijas akas vai filtrācijas laukus (apakšzemes filtrējošas drenas) pēc notekūdeņu attīrīšanas (ja notekūdeņu attīrīšanas jauda nepārsniedz 5 m³/dnn) drīkst ierīkot, ja dziļums no filtrācijas drenām līdz grunts ūdens līmenim ir vismaz 1 m un zemes vienības lielums, kurā izbūvē filtrācijas lauku, pārsniedz 1200 m².</p>
<p>Virszemes noteces mākslīgo mitrāju veidošana (ūdensobjekts Lilastes ezers E214).</p> <p>Atbildīgās institūcijas: NVO, pašvaldība.</p> <p>Termiņš: 2021.g.</p> <p>Rezultāts: izveidoti mākslīgie mitrāji.</p>	<p>Neattiecas uz teritorijas plānojuma kompetenci. Jāizstrādā Lilastes ezera apsaimniekošanas (ekspluatācijas) noteikumi, kuros jāiekļauj priekšlikumi virszemes noteces mākslīgo mitrāju veidošanai.</p>

Daugavas baseina apgabals aizņem 87900 km² lielu teritoriju. Latvijas teritorijā atrodas tikai 28% no sateces baseina teritorijas (lielākā daļa atrodas Krievijā un Baltkrievijā, neliela daļa – Lietuvā). Daugavas apgabala teritorijai raksturīga daudzveidība gan reljefa, gan klimata, gan arī ūdens režīma ziņā. Paugurains reljefs mijas ar līdzenumiem. Tāpēc arī nokrišņu sadalījums ir nevienmērīgs. Attiecīgi Daugavas apgabalā plašā amplitūdā mainās arī ilggadīgais vidējais noteces slānis, kas ir saistīts ar nokrišņu daudzumu un iztvaikošanas apjomu. Daugavas sateces baseina ilggadīgā gada vidējā notece (ūdens daudzums, ko Daugava gada laikā ienes Baltijas jūrā) ir 20,3 km³ (salīdzinājumam - Gaujas ilggadīgā gada vidējā notece ir - 2,24 km³).

Daugavas apgabalā raksturīgas augsnes galvenokārt ir uz smilts, smilšmāla un mālsmilts cilmiežiem. Izplatītas ir velēnu podzolaugsnes, pseidoglejotās augsnes un kūdraugsnes. Lielākajā Daugavas apgabala daļā aerācijas zonu veido smiltis, tāpēc visā apgabalā gruntsūdeņu dabiskā aizsargātība no virszemes piesārņojuma ir ļoti vāja. Artēzisko ūdeņu dabiskā aizsargātība atšķiras – lielākajā Daugavas apgabala daļā to piesārņojuma risks ir vidējs. Apgabalam visraksturīgākie ir sekli dzidrūdēns ezeri ar augstu ūdens cietību un potamāla tipa (lēnas) upes ar vidēji lielu sateces baseinu. Baseina apgabala apsaimniekošanas plānā iekļauti trīs Ādažu novada teritorijā esoši ūdensobjekti: **Mīlgrāvis - Jugla (D401)**, **Lielais Baltezers (E043)** un **Mazais Baltezers (E044)**. (skatīt 8. tabulā) Ūdensobjektos Lielais Baltezers (E043) un Mazais Baltezers (E044) tiek veikts īpaši jūtīgo nitrātu teritoriju monitorings, virszemes un pazemes ūdeņu monitoringa programmas ietvaros.

Ir izveidot dabas liegums „Lielā Baltezera salas”.

Virszemes ūdensobjekts Mazais Baltezers (E044) tiek izmantots Rīgas pilsētas ūdensapgādē.

Salīdzinoši ar Gaujas baseina ūdensobjektiem, Ādažu novada Daugavas baseina ūdensobjektiem ekoloģiskā kvalitāte ir daudz sliktāka. Lielais Baltezers (E043) un Mazais Baltezers (E044) ir riska ūdensobjekti, kuru pašreizējā ūdens ekoloģiskā kvalitāte novērtēta kā „ļoti slikta” un „slikta” un tiem ir piemērots mērķa sasniegšanas „laba ūdens ekoloģiskā kvalitāte” termiņa pagarinājums

līdz 2021. gadam. Riska cēlonis nav noskaidrots, jo pastāv nenoteiktība problēmas cēlonī. Nav apzinātas visas slodzes, tāpēc nav arī skaidrojuma tik sliktai ūdens kvalitātei. Jāizpēta slodzes un slūžu ietekme. Jāīsteno visi pasākumu programmā paredzētie pasākumi.

9. tabula. Daugavas upju baseina ūdensobjektu ekoloģiskā un ķīmiskā kvalitāte³⁷

Ūdensobjekta nosaukums, kods	Ūdensobjekta tips	Ekoloģiskās kvalitātes klase		Ķīmiskā kvalitāte pēc prioritāro vielu koncentrācijas ūdenī		Kvalitātes mērķi uz 2021.g. un izņēmumi
		2006.-2008.g.	2009.-2014.g.	2006.-2008.g.	2009.-2014.g.	
Mīlgrāvis – Jugla, D401	6 - potamāla tipa (lēna) liela upe	labā	labā	labā	labā	nepasliktināšanās
Lielais Baltezers, E043	5 - sekls dzidrūdens ezers ar augstu ūdens cietību	ļoti slikta	zema	nav veikti prioritāro vielu mērījumi	nav veikti prioritāro vielu mērījumi	labā, piemērots izņēmums līdz 2027.g.
Mazais Baltezers, E044	5 - sekls dzidrūdens ezers ar augstu ūdens cietību	slikta	vidēja	nav veikti prioritāro vielu mērījumi	nav veikti prioritāro vielu mērījumi	labā

Lielajā Baltezerā nenoteiktība problēmas cēlonī. Nav identificētas visas slodzes, tādēļ tik slikta kvalitāte nav izskaidrojama. Nepieciešama izpēte par slodzēm un hidromorfoloģisko izmaiņu (slūžas) ietekmi. Jāīsteno visi pasākumu programmā paredzētie pasākumi.

Otrajā monitoringa ciklā Mazajā Baltezers ūdensobjektā (E044) ir konstatēta kvalitātes uzlabošanās no “sliktas” 2006. - 2008.gadā uz vidēju 2009. - 2014.gadā, laba ūdens kvalitāte ūdensobjektā jāsasniedz līdz 2021.gadam. Ūdensobjektā Lielais Baltezers ūdens kvalitāte nav uzlabojusies un tam piemērots izņēmums sasniegt ūdens kvalitātes uzlabošanos līdz 2027.gadam.³⁸

Pēdējo gadu laikā Ādažu novadā aktīvi norisinās ūdenssaimniecības projekti, kuru rezultātā tiek sakārtotas ūdensapgādes un notekūdeņu savākšanas un attīrīšanas sistēmas, paplašinātas ar centralizētajiem pakalpojumiem nodrošinātās blīvas apbūves teritorijas, līdz ar to ietekmei uz virszemes ūdeņiem būtu jāsamazinās.

Projekts „Ūdenssaimniecības pakalpojumu attīstība Ādažos” tiek realizēts vairākās kārtās, ar mērķi rekonstruēt - uzlabot un modernizēt ūdensapgādes sistēmu Ādažu novadā. 2014. - 2015. gados ir pātraukta notekūdeņu novadīšana Lielajā Baltezerā no trijām NAI, t.sk. SIA “Ādaži-Triāde”, kuras kopā agrāk novadīja ~0,15 t P_{kop} gadā.

Projekts „Ūdenssaimniecības pakalpojumu attīstība Baltezerā” tiek īstenots sadarbībā ar Garkalnes novada domi un SIA „Garkalnes ūdens”, lai izbūvētu jaunus kanalizācijas tīklus un

³⁷ LVĢMC Gaujas upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāns 2015.-2021., pielikumi

³⁸ LVĢMC Daugavas upju basenu apgabala apsaimniekošanas plāns un plūdu riska pārvaldības plāns 2016.-2021.

kanalizācijas sūkņu staciju, palielinot kanalizācijas pakalpojumu pārklājumu, kā rezultātā Lielajā Baltezerā un Mazajā Baltezerā vairs netiktu novadīti piesārņoti notekūdeņi, kas, atbilstoši Eiropas Savienības prasībām, nodrošinās apkārtējās vides aizsardzību pret piesārņojumu, ko radītu neattīrītu vai nepietiekami attīrītu notekūdeņu nonākšanu Lielajā Baltezerā un Mazajā Baltezerā, kas ir arī dzeramā ūdens ņemšanas vieta.³⁹ Projekta mērķis ir novirzīt jebkādu notekūdeņu nonākšanu Lielajā vai Mazajā Baltezerā. Svarīgs projekta mērķa sasniegšanas faktors ir jauno pakalpojumu saņēmēju pieslēgšana pie centrālās kanalizācijas sistēmas. Kvantitatīvos vides ieguvumi: 1) piesārņojuma samazinājums t/gadā: BSP₅ uz 44,43; ŪSP uz 81,45; SV uz 51,83; N_{kop} uz 7,40; P_{kop} uz 1,48. Attīrīto notekūdeņu apjoms (100% no visiem), jo visi notekūdeņi, kas tiks novadīti no Baltezera aglomerācijas, tiks attīrīti notekūdeņu attīrīšanas iekārtās - daļa tiks novadīti ar CKS uz SIA "Rīgas ūdens" NAI un daļa – uz SIA "Ādažu ūdens" NAI, pārējie Baltezera aglomerācijas notekūdeņi tiks savākti ar asenizācijas transportu un novadīti uz Upesciema NAI vai SIA „Ādažu Ūdens” NAI.⁴⁰

Tā kā no Mazā Baltezera tiek ņemts ūdens dzeramā ūdens iegūšanai izmantoto pazemes ūdeņu krājumu papildināšanai, Mazā Baltezera ūdens ķīmiskajai kvalitātei ir liela nozīme. 2015.gadā valsts monitoringa ietvaros veiktā ķīmiskā monitoringā biotā rezultāti uzrāda, ka ķīmiskā kvalitāte pēc biotas vides kvalitātes normatīviem ir slikta. No ķīmiskās kvalitātes mērījumu rezultātu viedokļa zivsaimnieciskas aktivitātes, kā licencēta makšķerēšana vai zivju krājumu papildināšana Mazajā Baltezerā organizēt nebūtu ieteicams. Lai uzlabotu Mazā Baltezera un Lielā Baltezera ekoloģisko kvalitāti ir svarīgi nenovadīt ezerus nekādus notekūdeņus (parastās attīrīšanās fosforu atdala minimāli) un izbeigt notekūdeņu infiltrāciju gruntī (bojā ne tikai ezeru ekosistēmu, bet arī būtiski pasliktini dzeramā ūdens kvalitāti lokālajos urbemos), tādēļ būtu nosakāma obligāta pieslēgšana centralizētajai kanalizācijai dzīvojamām ēkām zemes īpašumiem, kuri robežojas ar ezeriem. Fosfora (P_{kop}) emisijas samazināšanai būtiski arī samazināt Ādažu meliorācijas ietekmi, veikt nepārtrauktu monitoringu. Pašlaik galvenais fosfora avots Lielā Baltezera ekosistēmā ir meliorācijas izplūde ziemeļu krastā – ūdensnoteka 4123423 ar sateces baseinu ~1770 ha, provizoriski aprēķinātā P_{kop} emisija ir 0,8 t/gadā. Ir jāplāno arī pasākumi meliorācijas sistēmas uzlabošanai ar videi draudzīgas meliorācijas elementiem.⁴¹

Ekoloģiskās un ķīmiskās kvalitātes mērķu sasniegšanai Daugavas baseina upju baseina apgabala apsaimniekošanas plānos tiek plānoti pamata un papildus pasākumi. (skatīt 10.tabulā) Tos ņemot vērā un īstenojot tiks uzlabots ūdensobjektu stāvoklis novadā.

10. tabula. Papildus pasākumi Daugavas upju baseina ūdensobjektiem un teritorijas plānojuma ietekme

Piemērojamie papildus pasākumi	Teritorijas plānojuma ietekme
Centralizēto notekūdeņu savākšanas sistēmu darbības pilnveidošana, nodrošinot faktisko pieslēgumu izveidi un veicot tīklu paplašināšanu aglomerācijās ar CE>2000 (ūdensobjekts Mīlgrāvis – Jugla, D401).	TIAN iekļauta prasība, ka jaunveidojamām Savrupmāju dzīvojamās apbūves teritorijām (DzS) obligāti jāparedz pieslēgšanās esošajiem centralizētās ūdensapgādes un kanalizācijas tīkliem, ja maģistrālie ūdensvada un kanalizācija tīkli ir izbūvēti pa apbūves teritorijai pieguļošo ielu. Veidojot jaunas vai paplašinot esošās DzS teritorijas, kurās dzīvojamo māju skaits pārsniedz 5 un DzS1 (retināta mežaparka tipa dzīvojamā
Atbildīgās institūcijas: VARAM, pašvaldība.	
Termiņš: 2021.g.	

³⁹ Informācija no Ādažu novada attīstības programmas (2016.-2022.)

⁴⁰ Projekta „ūdenssaimniecības pakalpojumu attīstība baltezerā” tehniski ekonomiskā pamatojuma papildinājumu ziņojums, SIA „Laurus konsultācijas”, 2014.g. janvāris

⁴¹ Ādažu novada virszemes ūdensobjektu apsaimniekošanas izmantošanas koncepcija, Biedrība “Latvijas Ezeri”, 2016-2017

Piemērojamie papildus pasākumi	Teritorijas plānojuma ietekme
<p>Rezultāts: 100% atbilstība Notekūdeņu direktīvas prasībām.</p>	<p>aobūve), kurās dzīvojamo māju skaits pārsniedz 10 paredz centralizētas notekūdeņu savākšanas sistēmas un centralizētas ūdensapgādes sistēmas ierīkošanu.</p>
<p>Videi draudzīgu lauksaimniecības meliorācijas sistēmu pārbūve un atjaunošana, iekļaujot videi draudzīgus meliorācijas sistēmu elementus (sedimentācijas baseini, meliorācijas grāvji u.c. MK noteikumu nr.600 12.pielikumā minētie pasākumi, Mīlgrāvis - Jugla, D401).</p> <p>Atbildīgās institūcijas: Zemkopības ministrija, meliorācijas sistēmu tiesiskie valdītāji, vasts un valsts nozīmes meliorācijas sistēmu apsaimniekotāji.</p> <p>Termiņš: 2019.g.</p> <p>Rezultāts: ūdeņu ekosistēmu ekoloģiskās kvalitātes uzlabošanās meliorētajās teritorijās.</p>	<p>TIAN iekļauta prasības meliorācijas sistēmas uzturēšanai un ierīkošanai.</p> <p>Lai novērstu pārpurvošanos un gruntsūdeņu līmeņa celšanos zemes īpašumos, esošās mākslīgās un dabīgās ūdensnoteces, kā arī agrāk izbūvētās drenāžas būves ir obligāti jā saglabā vai jāpārkārto saskaņā ar meliorācijas sistēmas pārkārtošanas projektu, iekļaujot grāvjus un ūdensnoteces vienotā noteces sistēmā. Jānodrošina tāda visu meliorācijas sistēmas objektu ekspluatācija un uzturēšana, lai tie kalpotu sākotnēji paredzētajam mērķim - optimāla mitruma režīma nodrošināšanai augsnē un liekā ūdens aizvadišanai.</p>
<p>Pārskatīt ūdensobjekta sateces baseina robežas un pārbaudīt atbilstību ekoloģiskajam tipam (ūdensobjekts Mīlgrāvis - Jugla, D401).</p> <p>Atbildīgās institūcijas: LVĢMC</p> <p>Termiņš: 2017.g.</p> <p>Rezultāts: noteiktas precīzas ūdensobjekta sateces baseina robežas un atbilstība ekoloģiskajam tipam.</p>	<p>Neattiecas uz teritorijas plānojuma kompetenci.</p>
<p>Papildus monitorings vismaz 3 gadus pēc kārtas slodžu identificēšanai (ūdensobjekts Lielais Baltezers E043).</p> <p>Atbildīgās institūcijas: LVĢMC</p> <p>Termiņš: 2020.g.</p> <p>Rezultāts: novērsta nenoteiktība, izvērtētas slodzes un kvalitāti ietekmējoši faktori.</p>	<p>Neattiecas uz teritorijas plānojuma kompetenci.</p>
<p>Nodrošināt kontroli notekūdeņu apsaimniekošanai decentralizētajās kanalizācijas sistēmās, vienoties par veicamajiem uzlabojumiem, ja konstatēta tāda nepieciešamība (ūdensobjekts Lielais Baltezers E043).</p> <p>Atbildīgās institūcijas: pašvaldība.</p>	<p>TIN noteikts, ka notekūdeņu filtrācijas akas vai filtrācijas laukus (apakšzemes filtrējošas drenas) pēc notekūdeņu attīrīšanas (ja notekūdeņu attīrīšanas jauda nepārsniedz 5 m³/dnn) drīkst ierīkot, ja dziļums no filtrācijas drenām līdz grunts ūdens līmenim ir vismaz 1 m un zemes vienības lielums, kurā izbūvē filtrācijas lauku, pārsniedz 1200 m².</p>

Piemērojamie papildus pasākumi	Teritorijas plānojuma ietekme
<p>Termiņš: 2021.g.</p> <p>Rezultāts: samazinājies no decentralizētajām sistēmām vidē nonākošais piesārņojums.</p>	
<p>Izstrādāt dabas aizsardzības plānu aizsargājamajai teritorijai (ūdensobjekts Lielais Baltezers E043).</p> <p>Atbildīgās institūcijas: DAP, VARAM, attiecīgās ĪADT administrācija</p> <p>Termiņš: 2019.g.</p> <p>Rezultāts: izstrādāts dabas lieguma "Lielā Baltezers salas" dabas aizsardzības plāns</p>	<p>Neattiecas uz teritorijas plānojuma kompetenci.</p>
<p>Virszemes noteces mākslīgo mitrāju veidošana (ūdensobjekti Lielais Baltezers E043, Mazais Baltezers E044).</p> <p>Atbildīgās institūcijas: NVO, pašvaldība.</p> <p>Termiņš: 2021.g.</p> <p>Rezultāts: izveidoti mākslīgie mitrāji.</p>	<p>Neattiecas uz teritorijas plānojuma kompetenci. Priekšlikumi virszemes noteces mākslīgo mitrāju veidošanai jāiekļauj Lielā Baltezers apsaimniekošanas (eksploatācijas) noteikumos.</p>
<p>Sagatavot eksploatācijas noteikumus ezera apkārtnes un ūdens izmantošanai, piemēram par atkritumu apsaimniekošanu, automašīnu mazgāšanu ezeru krastos, mazdārziņu apsaimniekošanu u.c.), izstrādāt ezera apsaimniekošanas plānu, veikt ezera un tās apkārtnes tīrīšanas pasākumus (ūdensobjekts Mazais Baltezers E044).</p> <p>Atbildīgās institūcijas: pašvaldība, VVD, NVO, iedzīvotāji</p> <p>Termiņš: 2019.g.</p> <p>Rezultāts: sagatavoti ezera eksploatācijas noteikumi izklīdētā piesārņojuma slodzes mazināšanai.</p>	<p>Jāizstrādā Mazā Baltezers apsaimniekošanas (eksploatācijas) noteikumi.</p> <p>TIAN iekļauta prasība, ka publiskajās pieejas vietās pie ūdeņiem aizliegta transportlīdzekļu mazgāšana un cita piesārņojoša darbība.</p> <p>Lai novērstu ainavas degradāciju, pašvaldība ir tiesīga uzlikt sodu nesakopto teritoriju, ēku un būvju īpašniekiem, kā arī uzdot nojaukt sabrukušās vai patvaļīgi uzbūvētās ēkas un būves</p>

Biedrība "Latvijas Ezeri" ir izstrādājusi "Ādažu novada virszemes ūdensobjektu apsaimniekošanas izmantošanas koncepciju"⁴² (turpmāk - Koncepcija).

Koncepcijas mērķi ir:

- 1) Ūdensobjektu ekoloģiskā stāvokļa uzlabošana līdz iespējami labam, vai esošā labā ekoloģiskā stāvokļa ilglaicīga saglabāšana;

⁴² Projekts sagatavots 2016.-2017.g.

- 2) Publisko ūdeņu un tiem pieguļošo teritoriju bioloģiskās daudzveidības, kultūrvēsturiskās un vides ainavas saglabāšana un uzlabošana;
- 3) Ūdeņu un tiem pieguļošo teritoriju izmantošanas aktīvai atpūtai (galvenokārt publiskas peldvietas) un ūdenssportam (airu laivas, vējdēļi, buru laivas, motorizēti ūdens transportlīdzekļi) nodrošināšana un veicināšana;
- 4) Publisko ūdeņu resursu (floras, fauna u.c.) izmantošanas nodrošināšana, aizsardzība un uzlabošana.

Koncepcijā apkopota informācija par Ādažu novada ūdensobjektu - Vējupes, Mazā Balteзера, Lielā Balteзера, Dūņezera, Lilastes ezera un Kadagas ezera morfoloģisko un ekoloģisko stāvokli, ietekmējošiem faktoriem u.c., kā arī tās ietvaros sagatavoti:

- › Ieteikumi ūdensobjektu situācijas uzlabošanai (ilgtermiņa mērķi, īstermiņa mērķi, pasākumi);
- › Saimnieciskās darbības veicēju pienākumi un tiesības;
- › Priekšlikumus nomas tiesību un noteikumu pamatprincipiem;
- › Ieteikumi Vējupes, Mazā Balteзера, Lielā Balteзера, Dūņezera, Lilastes ezera un Kadagas ezera krastu īpašniekiem.

11.tabulā apkopots Koncepcijā paredzēto mērķu īstenošanas paredzamais rezultāts.

11. tabula. Ūdeņu apsaimniekošanas un izmantošanas koncepcijā paredzētais mērķu sasniegšanas līmenis⁴³

Mērķis	Paredzamais rezultāts
VĒJUPE	
<i>Ekoloģiskā kvalitāte</i>	Ar koncepcijā ieteiktajām darbībām - samazinot biogēnu ieplūdes, savienojot Vējupil ar Vējupi-2, atsūknējot piegrunts slāņus, nodrošinot ar tualetēm peldvietas - iespējams ilgstoši nodrošināt vāji eitrofu stāvokli, ar caurredzamību 2 - 2,8 m.
<i>Bioloģiskā daudzveidība, kultūrvēsturiskā un vides ainava</i>	Saudzējot mieturaļģes, iespējama to populācijas palielināšanās. Būtiska bioloģiskās daudzveidības uzlabošanās Vējupē nav sagaidāma, to kavē ūdenstilpes mazās seklūdens zonas.
<i>Aktīva atpūta</i>	Īstenojot Koncepcijā ieteiktās darbības, paredzama ievērojama laivu izmantošanas Vējupē palielināšanās, un ievērojams peldvietu izmantotāju skaita pieaugums.
<i>Resursi</i>	Vējupes galvenais resurss ir tās izmantojums aktīvai atpūtai. Zivju resursu izmantošanas paplašināšanās nav sagaidāma ūdenstilpes mazā izmēra un mazo seklūdens zonu platību dēļ.
MAZĀIS BALTEZERS	
<i>Ekoloģiskā kvalitāte</i>	Ezera atgriešana 19.gadsimta mezotrofajā stāvoklī nav iespējama. To kavē ne tikai uzkrātie biogēni, bet arī kādreizējo gruntsūdens plūsmu pārtveršana Rīgas ūdensapgādei. Ja tiks novērsta biogēnu ieplūde pa ieteikto ūdenstecēm, ir paredzama zilajģu ziedēšanas izbeigšanās un ūdens caurredzamības pieaugums līdz 2 - 2,5m.
<i>Bioloģiskā daudzveidība, kultūrvēsturiskā un vides ainava</i>	Pēc notekūdeņu ieplūdes izbeigšanas 2014. gadā turpmāko 10-15 gadu laikā sagaidāma pakāpeniska makrofītu augāja kvalitātes uzlabošanās - palielināsies meldru populācija, pieaugs iegrimušo augu aizņemtās platības, samazināsies niedru vitalitāte.

⁴³ Ādažu novada virszemes ūdensobjektu apsaimniekošanas izmantošanas koncepcija, Biedrība "Latvijas Ezeri", 2016.-2017.

<i>Aktīva atpūta</i>	<p>Ja tiks izveidota ieteiktā kuģošanas līdzekļu bāze, Mazā Baltezers lietojums kuģošanai ievērojami pieaugs.</p> <p>Paplašinot Alderu peldvietu ar promenādi un vējdēļu bāzi, ievērojami pieaugs Mazā Baltezers Alderu gala apmeklējums.</p> <p>Pēc notekūdeņu novadīšanas izbeigšanas sagaidāma pakāpeniska zilaļģu ziedēšanas samazināšanās, un attiecīgi zilaļģu toksīnu koncentrācijas ūdenī samazināšanās un ūdens caurredzamības palielināšanās, kas palielinās Mazā Baltezers peldvietu lietošanu.</p>
<i>Resursi</i>	<p>Uzlabojoties ūdens kvalitātei un kvalitātes stabilitātei, palielināsies SIA "Rīgas Ūdens" interese par Mazā Baltezers ūdens izmantošanu pazemes ūdeņu krājumu papildināšanai.</p> <p>Ja tiks novērstas vai ievērojami samazinātas biogēnu pieplūdes pa ieteiktajām ūdenstecēm, iespējama zandartu jaunās paaudzes veiksmīga attīstība.</p>
Lielais Baltezers	
<i>Ekoloģiskā kvalitāte</i>	<p>Salīdzinājumā ar M.Leinertes aprakstīto situāciju pirms 20 gadiem, pašreizējā Lielā Baltezers ekoloģiskā kvalitāte ir uzlabojusies, izņemot virsūdens makrofitu cenozi, kurai ir daudz lielāka inerce nekā fitoplanktona populācijai.</p> <p>Teorētiski Lielo Baltezeru ir iespējams atgriezt makrofitu ezera stāvoklī, kāds tas bija 20.gs. 50.gados. Galvenais Lielā Baltezers biogēnu un humīnvielu avots ir meliorācijas novadgrāvis ezera ziemeļu daļā (no Ataru apkārtnes). Ja tiks realizēti pasākumi, kuri jūtami samazinās meliorācijas novadgrāvja ietekmi, iegrimušās veģetācijas izplatība palielināsies.</p>
<i>Bioloģiskā daudzveidība, kultūrvēsturiskā un vides ainava</i>	<p>Paredzams, ka Lielā Baltezers bioloģiskā daudzveidība atjaunosies lēni. Ainavas uzlabojums nav sagaidāms.</p>
<i>Aktīva atpūta</i>	<p>Ja tiks izveidota kuģošanas līdzekļu bāze Mazajā Baltezerā, Lielajā Baltezerā pieaugs jaudīgo kuģošanas līdzekļu kustība.</p> <p>Promenādes ierīkošana no peldvietas līdz kanālam vai līdz kuģošanas līdzekļu bāzei būtiski palielinātu krasta lietojumu, sevišķi liels pieaugums sagaidāms, ja tiks realizēti abi pasākumi.</p>
<i>Resursi</i>	<p>Ja ekoloģiskā kvalitāte uzlabosies līdz 20.gs. 50. gados konstatētā makrofitu ezera stāvokļa sasniegšanai, sagaidāms būtisks zivju resursu pieaugums.</p>
Dūņezers	
<i>Ekoloģiskā kvalitāte</i>	<p>Dūņezera ekoloģiskās kvalitātes uzlabošana nav nepieciešama lielās caurteces dēļ. Ar remonta padziļināšanu var novērst dūņu uzkrāšanos un seklo zonu pāraugšanu ezera ziemeļu galā un pie salas.</p>
<i>Bioloģiskā daudzveidība, kultūrvēsturiskā un vides ainava</i>	<p>Ar Dūņezera ainavu nav lielu problēmu, tādēļ arī uzlabojums nav paredzams.</p>
<i>Aktīva atpūta</i>	<p>Ja tiks iztīrīts Lilastes ezera savienojums ar Dūņezeru, Dūņezerā pieaugs laivu daudzums no Lilastes ezera rekreācijas objektiem.</p> <p>Ielabojot ceļus gar krastu un caur mežu, būtiski pieaugs atpūtnieku skaits rietumu krastā.</p>
<i>Resursi</i>	<p>Uzlabojoties gan krasta piebraucamībai, gan piebraukšanai ar laivām no Lilastes ezera, Dūņezera zivju resursu izmantojums pieaugs.</p>
Lilastes ezers	
<i>Ekoloģiskā kvalitāte</i>	<p>Ezera ekoloģiskās kvalitātes uzlabošana nav nepieciešama lielās caurteces dēļ. Notekūdeņu risinājumu optimizācija novērsīs virsūdens un peldlapu augu aizauguma lokālu palielinājumu.</p>
<i>Bioloģiskā daudzveidība, kultūrvēsturiskā un vides ainava</i>	<p>Lokāls uzlabojums ir iespējams dienvidu krastā, ja tiks defragmentēts niedrājs pie valsts meža.</p>

<i>Aktīva atpūta</i>	Ja tiks iztīrīts Lilastes ezera savienojums ar Dūņezeru, un iztīrīts gan ezers pie Lilastes upes iztekas, gan novākts laivu braukšanu traucējošais tehnoloģiskais tiltiņš - ievērojami pieaugs Lilastes ezera izmantojums braukšanai ar laivām. Savukārt dienvidu krasta meža infrastruktūras uzlabošana vienlaicīgi ar niedrāju defragmentēšanu pie peldvietām varētu būtiski palielināt atpūtnieku daudzumu valsts mežā.
<i>Resursi</i>	Koncepcijas realizācijas rezultātā izmaiņas Lilastes ezera zivju resursos nav sagaidāmas.
Kadagas ezers	
<i>Ekoloģiskā kvalitāte</i>	Ja Kadagas ezerā pilnīgi novērsīs mehāniskās iedarbības uz augāju, iespējama ļoti lēna (20 gadu laikā) ezera makrofītu ezera stāvokļa atjaunošanās.
<i>Bioloģiskā daudzveidība, kultūrvēsturiskā un vides ainava</i>	Pamazām atjaunojoties iegrimušajai veģetācijai, palielināsies ūdens caurredzamība, un samazināsies dūņu uzskalošanās, kā rezultātā pieaugs lobēliju izplatība.
<i>Aktīva atpūta</i>	Aktīvās atpūtas palielinājums Kadagas ezerā nav prognozējams, un ezera ekosistēmai arī nav vēlams.
<i>Resursi</i>	Kadagas ezera sapropeļa ieguve, it sevišķi ap salu, varētu samazināt suspendēto dūņu daudzumu, un vienlaicīgi ar finansiālo ieguvumu no dabas resursu nodokļa uzlabot ezera ekoloģisko kvalitāti.

3.3.3 Pazemes ūdeņu kvalitāte

Pazemes ūdensobjekti ir noteikti visai Latvijas teritorijai, neatkarīgi no baseina apgabala. Pazemes ūdeņu stāvokļa novērtēšanai un to racionālākai aizsardzībai ir izdalīti pazemes ūdensobjekti – artēziskā baseina atsevišķas daļas, kas ir hidrauliski izolētas viena no otras. Pazemes ūdensobjektu robežas horizontāli noteiktas pēc pazemes ūdensšķirtnēm, bet vertikāli – pēc ūdeni vāji caurlaidīgiem slāņiem (reģionālajiem sprosts slāņiem). Ūdensobjekti ir daudzslāņaini: katrā no tiem ietilpst vairāki ūdens horizonti, kurus vienu no otra atdala ūdeni vāji caurlaidīgi ieži. Ādažu novada teritorija atrodas pazemes ūdensobjektos D4 un Q ar labu pazemes ūdeņu kvantitatīvo stāvokli un labu ķīmisko kvalitāti.

Informācija par pazemes ūdensobjektiem Gaujas un Daugavas upju baseinu apgabalā atjaunota 2015.gadā LVAF projekta „Atbalsts LVĢMC upju baseinu apgabalu apsaimniekošanas plānu projektu 2016.-2021.gadam sagatavošanā” ietvaros. Pazemes ūdensobjektu kvantitatīvais stāvoklis un ķīmiskā kvalitāte saskaņā ar MK noteikumu Nr.118 (12.03.2002.) un MK noteikumu Nr.42 (13.01.2009.) noteiktajām normām, kā arī ar Direktīvas 2000/60/EK V pielikuma izklāstītajiem nosacījumiem ir vērtējama kā laba. Tāpēc par kvalitātes mērķi pazemes ūdeņiem Gaujas un Daugavas upju baseinu apgabalos tiek noteikta to esošās kvalitātes saglabāšana un nepasliktināšana, ko arī nosaka Direktīva 2000/60/E.

Izņēmums līdz 2027.gadam piemērots pazemes ūdensobjektam D4 Rīgas pilsētā un tās apkārtnē, kur kopš 20. gadsimta 90-tajiem gadiem norisinās depresijas piltuves izžušanas process – ūdens līmeņa atjaunošanās Gaujas ūdens horizontā. Kā arī, veicot mākslīgo pazemes ūdens resursu papildināšanu no virszemes ūdensobjektiem, tiek ietekmēta saldūdens ķīmiskā kvalitāte pazemes ūdensobjekta Q ūdensgūtņu „Baltezers” un „Baltezers II” teritorijā līdz Mazajam Baltezeram (risks pazemes ūdensobjekti PŪO Q). Iepriekšējā Daugavas upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plānā (2009.-2015.g.) kā iemesls izņēmuma piemērošanai pazemes ūdensobjekta Q daļai ūdensgūtņu „Baltezers” un „Baltezers II” teritorijā līdz Mazajam Baltezeram tika minēta virszemes ūdensobjekta Mazais Baltezers E044 kvalitāte. Šajā Daugavas upju apsaimniekošanas plānā (2016.-2021.g.) virszemes ūdensobjektam Mazais Baltezers E044

izņēmums kvalitātes mērķu sasniegšanā vairs netiek piemērots, jo pēc jaunākajiem datiem tā kvalitāte ir uzlabojusies. Savukārt, ņemot vērā pazemes ūdeņu hidroģeoloģiskās īpašības, gruntsūdeņu kvalitātes uzlabošanās nenotiek tik ātri kā virszemes ūdens objektos. Mazā Baltežera ūdens, ko izmanto gruntsūdeņu krājumu mākslīgai papildināšanai, kā jebkurš virszemes ūdens ir duļķains ar lielu organisko vielu daudzumu, augstu krāsainību un sliktiem mikrobioloģiskiem rādītājiem. Turklāt Mazajā Baltežerā epizodiski pieaug jūras ūdens saturs, ko izraisa jūras ūdens pieplūde caur hidrauliski saistīto sistēmu Daugavas grīva – Ķīšezers – Lielais Baltežers – Mazais 147 Baltežers. Parasti šis process tiek novērots ziemā. Tā rezultātā Mazajā Baltežerā palielinās hlorīdu, nātrija un bromīdu koncentrācijas, kas raksturīgas jūras ūdeņiem. Jūras ūdeņu uzplūdu laikā Mazajam Baltežeram potenciāli bīstams ir Lielā Baltežera un it sevišķi Ķīšezera un Daugavas grīvas piesārņojums ar sliktas kvalitātes ūdeņiem. Tomēr kopumā ezeru ūdeņu ķīmiskais sastāvs, filtrējoties cauri smilšu slāņiem, mainās nedaudz un ir nepieciešama ūdeņu bakterioloģiskā attīrīšana (Krutofala un Levins, 2006). Iegūtajā ūdenī saglabājas samērā augstas organisko vielu (fulvoskābes, karbonskābes u.c.), hlorīdu un bromīdu koncentrācijas. Galvenā iegūstamā ūdens kvalitātes problēma ūdensgūtnēs ar mākslīgo gruntsūdeņu papildināšanu „Baltežers ” un „Baltežers 2” ir liels organisko vielu saturs (Corg. – 5 mg/l) un atbilstoši tam arī liela krāsainība (līdz 52) (Krutofala un Levins, 2006).⁴⁴

Pazemes ūdeņu krājumu mākslīga papildināšana notiek Rīgas ūdensgūtnēs „Baltežers” (atrodas Ādažu novada teritorijā) un „Baltežers II”. Tās atrodas Daugavas upju baseinu apgabala pazemes ūdensobjekta Q rietumu daļā. Šajā teritorijā atrodas vēl trīs gruntsūdeņu ūdensgūtnes – „Baltežers I”, „Zaķumuiža” un „Rembergi ”, kas izmanto dabīgos pazemes ūdeņu resursus. Pamatojoties uz datiem par ūdeņu ķīmisko kvalitāti, pazemes ūdensobjektam Q Daugavas upju baseinu apgabala teritorijā ir noteikts riska objekta statuss (kods 1A). Vienlaikus jāuzsver, ka samazinoties dzeramā ūdens patēriņam Rīgā, Baltežera ūdensgūtnēs pastāv iespēja pārtraukt gruntsūdeņu krājumu mākslīgu papildināšanu, mainot to ieguves sistēmu un pilnībā pārejot uz gruntsūdeņu dabisko krājumu izmantošanu.

Kā visur Latvijā, arī Ādažu novada teritorijā gruntsūdeņu dabiskā aizsargātība ir vāja. Punktveida avotu radītie piesārņotie gruntsūdeņi sastopami nelielos laukumos ap šiem avotiem, arī izkļiedētajam piesārņojumam nav raksturīga reģionāla izolatība, līdz ar to piesārņojums ir koncentrēts pašos augstākajos gruntsūdens slāņos. Kopumā gruntsūdeņu kvalitāte, kurus izmanto centralizētai ūdensapgādei atbilst dzeramā ūdens nekaitīguma prasībām.⁴⁵

3.3.4 Peldvietu ūdens kvalitāte

Peldvietu ūdens kvalitāte tiek novērtēta gan laboratoriski (pēc mikrobioloģiskajiem parametriem, fizikāli - ķīmiskajiem parametriem), gan vizuāli.

Veselības inspekcijas vides veselības speciālisti katru gadu veic peldvietu ūdens kvalitātes monitoringu jūras un iekšzemes peldvietās. Ūdens kvalitāte tiek pārbaudīta gan laboratoriski (pēc mikrobioloģiskajiem rādītājiem), gan vizuāli novērtējot peldvietu (netipiska ūdens krāsa, virsmas aktīvās vielas (noturīgas putas), peldoši un citi atkritumi ūdenī, naftas produkti, fitoplanktona aļģu (zilaļģu vai zaļaļģu) masveida savairošanās - ūdens ziedēšana. Peldvietu ūdens kvalitātes rādītājus pēc laboratorisko izmeklējumu saņemšanas novērtē speciālists un sniedz slēdzienu par ūdens kvalitāti – peldēties atļauts, peldēties nav ieteicams vai arī peldēties aizliegts. Par izmeklējumu rezultātiem tiek informēts peldvietas īpašnieks, kā arī ar masu mediju

⁴⁴ LVĢMC Daugavas upju basenu apgabala apsaimniekošanas plāns 2016.-2021.g.

⁴⁵ LVĢMC Daugavas upju basenu apgabala apsaimniekošanas plāns 2016.-2021.

starpniecību - sabiedrība. Pirmās ūdens kvalitātes pārbaudes veic pirms peldsezonas sākuma un turpina veikt visu peldsezonu.

Peldsezona ilgst no 15. maija līdz 15. septembrim. Ādažu novadā nav peldvietas, kuras būtu iekļautas Veselības inspekcijas oficiāli novēroto iekšzemes un Baltijas jūras, Rīgas jūras līča peldvietu sarakstā, kas apstiprināts ar 2012. gada 10. janvāra MK noteikumiem Nr.38 „Peldvietas izveidošanas un uzturēšanas kārtība” 2. pielikumu.

Peldsezonā Ādažu novada pašvaldība organizē un finansē paraugu ņemšanu peldvietās, kuras nav iekļautas Ministru kabineta noteikumos kā oficiālas peldvietas. 2017.gada peldsezonas sākumā (24.05.2017., 14.06.2017.) peldūdens monitorings veikts deviņās neoficiālajās peldvietās - Kadagas ezera pludmalē, Dūņezera peldvietā, Bajāru peldvietā (Mazā Baltezera krastā), Mazā Baltezera peldvietā "Pie Lielā un Mazā Baltezera kanāla", Lielā Baltezera peldvietā, Vējupes peldvietā Ādažu centrā, Vējupes peldvietā Krastupes ielā (Podniekos), peldvietā Mazā Baltezera krastā Alderos un Vējupes peldvietā Ūbeļu ielā. Atbilstoši ūdens analīžu rezultātu ūdens kvalitātes rādītājiem, visās iepriekš minētajās peldvietās peldēties atļauts.⁴⁶

3.4 Ūdenssaimniecības raksturojums un ietekme uz vidi

Ādažu novada teritorijā ūdensapgādes un kanalizācijas savākšanas tīklus veido vairākas atsevišķas sistēmas, kuras apkalpo SIA „Ādažu Ūdens” (Ādažos, Kadagā, Stapriņos, Garkalnē, Alderos), SIA „Rīgas Ūdens” (ūdensapgāde Ādažu ciema daļā), SIA “Garkalnes ūdens” (Baltezers, Aldari t.sk. plānoti pakalpojumi) un privātie apsaimniekotāji.

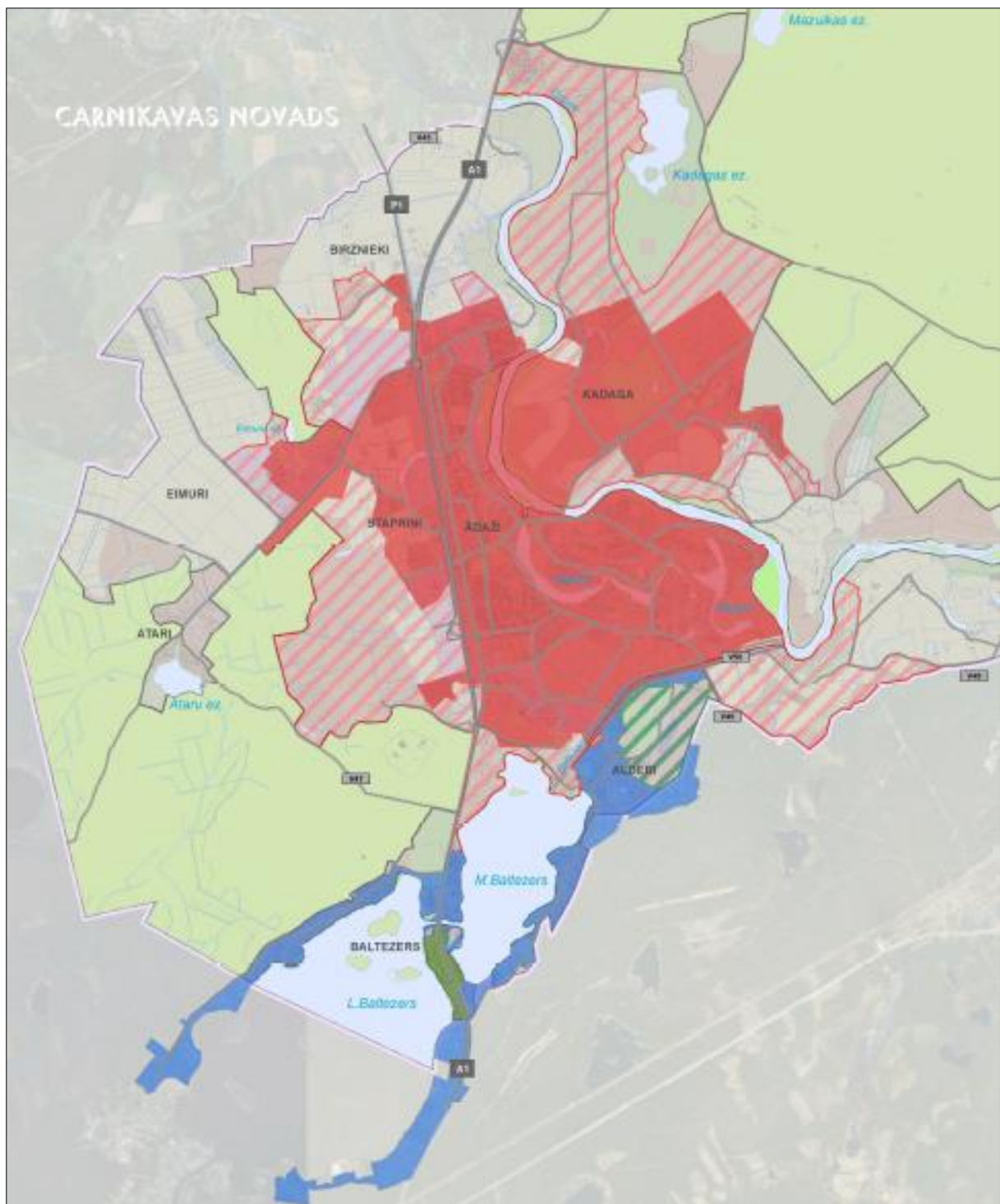
Pašvaldības teritorijā ir noteikas trīs centralizēto ūdenssaimniecības pakalpojumu aglomerāciju teritorijas - SIA „Ādažu Ūdens” aglomerācija, SIA „Rīgas Ūdens” aglomerācija un Baltezera (SIA “Garkalnes ūdens”) aglomerācija (*skatīt 5.attēlā*).

Pazemes ūdeņiem, ko izmanto ūdensapgādē, jāatbilst 29.04.2003. MK noteikumu Nr.235 „Dzeramā ūdens obligātās nekaitīguma un kvalitātes prasības, monitoringa un kontroles kārtība” izvirzītajām prasībām.

Ādažu novada iedzīvotāji no centralizētās ūdensapgādes tīkla ik gadus saņem vairāk nekā 230 tūkst. m³ ūdens. SIA „Ādažu Ūdens” ir noslēgusi ūdensapgādes līgumus ar vairāk kā 2000 abonementiem. Kopš 2008. gada Ādažos tiek īstenots projekts „Ūdenssaimniecības pakalpojumu attīstība Ādažos”, kura ietvaros ir paplašināts un rekonstruēts notekūdeņu savākšanas tīkls, rekonstruētas piecas esošās un uzbūvētas divas jaunas notekūdeņu sūkņu stacijas, rekonstruētas esošās Ādažu centra notekūdeņu attīrīšanas iekārtas, paplašināts un rekonstruēts ūdens apgādes tīkls, rekonstruēts dzeramā ūdens rezervuārs un tamponētas astoņas akas.⁴⁷

⁴⁶ Veselības inspekcija, peldūdens monitorings, <http://www.vi.gov.lv/>

⁴⁷ Ādažu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija (2013.-2037.)

APZĪMĒJUMI

Ūdenssaimniecību aglomerāciju teritorijas:

- Baltezera ūdens aglomerācija
- Perspektīvā Baltezera ūdens aglomerācija
- Perspektīvā SIA Garkalnes ūdens aglomerācija
- SIA "Ādažu ūdens" aglomerācija
- Perspektīvā SIA Ādažu ūdens aglomerācija
- SIA "Rīgas ūdens" aglomerācija

5.attēls. Ūdenssaimniecību aglomerācijas

Ādažu ciema centralizētās ūdensapgādes vajadzībām, ūdens tiek iegūts no ūdensgūtnes „Krustupes” (jauda 18 l/sek.) un attīrīts sagatavošanas stacijā (jauda 1700 m³/dnn.), kā arī no SIA „Rīgas Ūdens” (no maģistrālā ūdensvada „Remberģi - Baltezers 1”). Kadagas ciema teritorijā atrodas divi ūdensapgādes artēziskie urbumi (kopējā jauda 9 l/sek.). ūdens tiek attīrīts ūdens sagatavošanas stacijā (jauda 200 m³/dnn.) un padots centralizētajā ūdensapgādes sistēmā. Garkalnes ciemā centralizētā ūdensapgāde tiek nodrošināta no viena artēziskā urbuma, ūdens tiek attīrīts sagatavošanas stacijā (jauda 90 m³/dnn.) Āņu ciemā „Jaungožos” ūdens tiek iegūts no artēziskās akas, ko apsaimnieko privātais investors. Arī vairāki lielle pārtikas ražošanas uzņēmumi - AS „Latfood”, SIA „Berlat Grupa”, SIA „BLC”, AS Kimmel Rīga (SIA „Eden Springs Latvia”) nodrošina paši savu ūdensapgādi.⁴⁸

12.tabulā atspoguļota informācija par māsaimniecību skaitu, kas pieslēgušās centralizētajai kanalizācijai un ūdensapgādei. Kā redzams, gadu dinamikā vērojama pozitīva tendence to skaitam palielināties.

12. tabula. Centralizētajai ūdensapgādei un kanalizācijai pieslēgto māsaimniecību skaits⁴⁹

	2011	2012	2013	2014	2015
Māsaimniecības, kas pieslēgušās centralizētajai ūdensapgādes sistēmai	2022	2037	2067	2095	2143
Māsaimniecības, kas pieslēgušās centralizētajai kanalizācijas sistēmai	1766	1774	1798	1820	1864

Saskaņā ar LVĢMC datu bāzē „Pazemes ūdeņu krājumu bilance” pieejamo informāciju, Ādažu novada teritorijā atrodas sešas pazemes saldūdens atradnes - Ādaži, Jaunkūlas (Ādaži), Crystal (Ādaži), Baltezers, Baltezers (Akoti) un Baltezers I. Atradnes Baltezers, Baltezers (Akoti) un Baltezers I tiek izmantotas Rīgas pilsētas ūdensapgādē. (skatīt 13. tabulā)

13. tabula. Pazemes saldūdens atradnes⁵⁰

Nosaukums, NR. LVĢMC DB "Urbumi"	Raksturojums	Ūdens horizonts/ Akceptētie ūdens krājumi	Aizsargjoslas	Nepieciešamie pasākumi
Ādaži , Nr. 610519 (Ādažu ciema Podniekos)	Divi ūdensapgādes urbumi. Izmanto Ādažu centralizētajai ūdensapgādei un dzeramā ūdens ražošanai. Ūdens ir ar paaugstinātu mangāna saturu.	D 3 gj 2 / 1500 m ³ /d A kategorijas pazemes ūdeņu krājumi (akceptēti 16.05.2005.)	10 - 30 m stingra režīma un 217 ha ķīmiskā aizsargjosla.	Nepieciešama ūdens atdelžošana un demanganizācija.
Jaunkūlas (Ādaži) , Nr. 610522	Viens ūdensapgādes urbums.	D 3 gj / 345 m ³ /d A kategorijas un 87 m ³ /d N	10 m stingra režīma un 101 ha ķīmiskā aizsargjosla.	Pazemes ūdeņus izmantojot kā dzeramos,

⁴⁸ Informācija no Ādažu novada attīstības programmas (2016.-2022.)

⁴⁹ Informācijas avots SIA "Ādažu ūdens"

⁵⁰ www.meteo.lv, datu bāze „Pazemes ūdeņu krājumu bilance”

Nosaukums, NR. LVĢMC DB "Urbumi"	Raksturojums	Ūdens horizonts/ Akceptētie ūdens krājumi	Aizsargjoslas	Nepieciešamie pasākumi
(Ādažu novada Jaunkūlās 2)	Izmanto A/S "LATFOOD" ūdensapgādei. Ar paaugstinātu mangāna saturu.	kategorijas pazemes ūdeņu krājumi (akceptēti 23.07.2008.)		nepieciešama ūdens atdzelžošana un demanganizācija.
Crystal (Ādaži) Nr. 610523 (Ādažu novads)	Četri urbumi. SIA "EDEN SPRINGS LATVIA" dzeramais ūdens, tirdzniecība.	D 3 gj – Q / 450 m ³ /d A kategorijas pazemes ūdeņu krājumi (akceptēti 07.10.2009.)	Stingra režīma aizsargjosla - 10 m, bakterioloģiskā - nav nepieciešama, ķīmiskā - platība 133 ha.	Pazemes ūdeņus izmantojot kā dzeramos, nepieciešama ūdens atdzelžošana un demanganizācija.
Baltezers, Nr. 601401 (Ādažu un Garkalnes novadā, starp dzelzsceļu Rīga - St.Pēterburga un M. Baltezeru, Tallinas šoseju un Garkalni)	123 urbumi (m,l,lg Q3 ltv b - Q4 + lg Q3 ltv horizontā) un 3 urbumi (D 3 gj horizontā). Izmanto Rīgas centralizētajai ūdensapgādei un dzeramā ūdens ražošanai. Ar paaugstinātu organisko vielu saturu m,l,lg Q3 ltv b - Q4 + lg Q3 ltv horizontā.	m,l,lg Q3 ltv b - Q4 + lg Q3 ltv /56900 m ³ /d un D 3 gj / 4000 m ³ /d A kategorijas pazemes ūdeņu krājumi (akceptēti 14.12. 2000.)	Stingra režīma gruntsūdeņiem - 50 m, artēziskajiem ūdeņiem - 30-50 m ap katru urbumu, bakterioloģiskā - kopīga visām Baltezera ūdensgūtnēm un tā ir platība - 680 ha, ķīmiskā - platība 6380 ha - kopīga visām Baltezera, Zaķumuižas un Remberģu ūdensgūtnēm.	Gruntsūdeņiem nepieciešama organisko vielu koncentrācijas samazināšana, artēziskajiem ūdeņiem - atdzelžošana.
Baltezers I, Nr. 601402 (Ādažu un Garkalnes novadā, starp dzelzsceļu Rīga - St.Pēterburga un M. Baltezeru, Tallinas šoseju un Garkalni)	80 urbumi. Izmanto Rīgas centralizētajai ūdensapgādei un dzeramā ūdens ražošanai.	m,l,lg Q3 ltv b - Q4 + lg Q3 ltv / 27500 m ³ /d A kategorijas pazemes ūdeņu krājumi (akceptēti 14.12.2000.)	Stingra režīma - 50 m ap katru urbumu; bakterioloģiskā - kopīga visām Baltezera ūdensgūtnēm un tā ir platība - 680 ha; ķīmiskā - platība 6380 ha - kopīga visām Baltezera, Zaķumuižas un Remberģu ūdensgūtnēm.	Nepieciešama atdzelžošana.
Baltezers (Akoti), Nr. 610407 (Ādažu novadā M. Baltezera dienvidastrumu krastā pie "Akotu" mājām)	Divi urbumi. Izmanto minerālūdeņu un bezalkoholisko dzērienu ražošanai.	lg Q3 ltv b / 120 m ³ /d A kategorijas pazemes ūdeņu krājumi (akceptēti 03.10.2006.)	Stingra režīma un bakterioloģiskā - dienvidrietumu, ziemeļrietumu, ziemeļaustrumu virzienā ir 50m; dienvidastrumu virzienā ir 100m;	legūstamajā ūdenī ir ļoti mainīga hlorīdu un nātrija koncentrācija, kas ir saistīts ar gruntsūdeņu krājumu mākslīgu papildināšanu no

Nosaukums, NR. LVĢMC DB "Urbumi"	Raksturojums	Ūdens horizonts/ Akceptētie ūdens krājumi	Aizsargjoslas	Nepieciešamie pasākumi
			ķīmiskā - nav nepieciešama.	SIA "Rīgas ūdens" infiltrācijas baseiniem.

Baltezera apkārtņē pazemes ūdeņi centralizētas ūdensapgādes vajadzībām tiek iegūti kopš 1904. gada, un, laikam ritot, ūdens ieguves urbumu skaits ir ievērojami pieaudzis. Pakāpeniski izveidojušās trīs ūdensgūtnes - Baltezers, Baltezers-1 un Baltezers-2. Vecākā no tām ir Baltezera ūdensgūtne, bet jaunākā Baltezers-2. Tā kā visas trīs ūdensgūtnes atrodas vienas pazemes ūdens atradnes "Baltezers" robežās, tuvu viena otrai un ekspluatē gruntsūdens horizontu, to ietekmes zonas pārklājas, tāpēc, risinot ar hidroģeoloģiju un ūdens apgādi saistītus jautājumus, bieži vien, visas trīs ūdensgūtnes tiek aplūkotas vienkopus.⁵¹

Pazemes ūdens atradne "Baltezers" atrodas Garkalnes pagasta ziemeļu daļā, pie robežas ar Ādažu pagastu un ūdensgūtņu aizsargjoslas iesniedzas arī Ādažu pagasta teritorijā. Ūdensgūtņu aizņemto teritoriju rietumos norobežo Rīgas-Tallinas šoseja, dienvidos – Rīgas-Valkas dzelzceļš, ziemeļos – Gauja. Visu teritoriju aizņem mežu zemes – galvenokārt, priežu meži ar dažādu krūmāju pamežu. Lielākā daļa meža zemju pieder Rīgas pilsētai un Rīgas pašvaldības piederošo mežu apsaimniekošanu veic SIA "Rīgas meži". Tikai mežiem piegulošajās teritorijās ir privātie vai pašvaldības īpašumi – galvenokārt, apbūves gabali vai jau esošā apbūve un lauksaimniecības zemes.

Centralizētajai ūdensapgādei Baltezera ūdensgūtnēs tiek iegūti kvartāra horizonta gruntsūdeņi. Kvartāra nogulumu biezums sasniedz 50 m, un tos veido dažādgraudainas smilts nogulumu ar atsevišķām aleirītiskas vai mālainas smilts starpkārtām vai māla starpslāņiem. Ievērojamais kvartāra nogulumu biezums un salīdzinoši viendabīgais sastāvs ir faktori, kas nosaka liela apjoma gruntsūdens krājumu veidošanos Baltezera apkārtņē. Saskaņā ar Valsts ģeoloģijas dienesta veiktajiem pētījumiem⁵² kopējie akceptētie pazemes ūdeņu krājumi pazemes ūdens atradnei "Baltezers" ir 113 tūkst. m³/dnn, ar nosacījumu, ka infiltrācijas baseinos tiek padots 97,5 tūkst. m³ ūdens diennaktī. Savukārt, saskaņā ar Ūdens attīrīšanas stacijas (ŪAS) "Baltezers" sniegto informāciju, Baltezera ūdensgūtņu maksimālā jauda ir 99 tūkst. m³/dnn. Katrā no ūdensgūtnēm ir sava sūkņu stacija, kurai pieslēgti ūdens ieguves urbumi (filtrakas). Urbumu dziļums ir no 25-30 m līdz 45-50 m, to īpatnējie debiti pārsvarā gadījumu ir no 0,8-3 l/s, bet atsevišķu urbumu īpatnējie debiti var sasniegt pat 9-10 l/s.

Šobrīd visās Baltezera ūdensgūtnēs tiek iegūts labas kvalitātes dzeramais ūdens⁵³. Ūdensapgādē izmantojamo pazemes ūdeņu līdzšinējās kvalitātes saglabāšana arī turpmāk ir atkarīga no zemes izmantošanas veida tuvējā apkārtņē. Likumdošanas aktos noteiktās aizsargjoslas un tajās noteiktie ierobežojumi rada priekšnosacījumus pazemes ūdeņu kvalitātes saglabāšanai.

Valsts ģeoloģijas dienests 2000. gadā, pēc RPPU "Rīgas ūdens" pasūtījuma, noteica aizsargjoslas "Baltezera – Zaķumuižas" ūdensgūtvei. Darbi tika veikti tēmas "Rīgas centralizētai

⁵¹ Baltezera ūdens ņemšanas vietas aizsargjoslas noteikšana, RPPU "Rīgas ūdens", 2013.g. jūnijs, Rīga

⁵² Buzajevs V., Gaile R., Gavena I., Levina N., Levins I. 2000. Rīgas centralizētai ūdensapgādei izmantoto pazemes dzeramā ūdens atradņu aizsargjoslu noteikšana un derīgo izrakteņu pasu sastādīšana. Baltezers, Rembergi, Zaķumiža. Valsts ģeoloģijas dienests, Rīga. 60 lpp.

⁵³ Buzajevs V., Gaile R., Gavena I., Levina N., Levins I. 2000. Rīgas centralizētai ūdensapgādei izmantoto pazemes dzeramā ūdens atradņu aizsargjoslu noteikšana un derīgo izrakteņu pasu sastādīšana. Baltezers, Rembergi, Zaķumiža. Valsts ģeoloģijas dienests, Rīga. 60 lpp.

ūdensapgādei izmantoto pazemes dzeramā ūdens atradņu aizsargjoslu noteikšana un derīgo izrakteņu pasu sastādīšana” ietvaros⁵⁴. Minētā darba gaitā tika noteiktas stingrā režīma, bakterioloģiskā un ķīmiskā aizsargjoslas ūdensgūtvēm “Baltezers”, “Baltezers I”, “Baltezers II”, “Zaķumuiža”, “Rembergi” un “Katlakalns”. Bakterioloģiskās un ķīmiskās aizsargjoslas izmērus un konfigurāciju noteica, izmantojot matemātiskās modelēšanas metodes un ņemot vērā pilsētai nepieciešamo ūdens daudzumu.⁵⁵ “Baltezers – Zaķumuižas” ūdensgūtvē pēc hidroģeoloģiskās modelēšanas datiem, ņemot vērā arī to, ka ir slikti aizsargāti gruntsūdeņi, stingrā režīma un bakterioloģiskā aizsargjoslas sakrīt kā viena līnija. Līdz ar to šajā ūdensgūtvē ir tikai divas aizsargjoslas - stingrā režīma un ķīmiskā⁵⁶, kas iesniedzas arī Ādažu novada teritorijā.

Ūdensgūtne „Baltezers” Rīgas centralizēto ūdens apgādes sistēmu nodrošina no 1907.gada, tās sākuma jauda bija 17,8 tūkst.m³/dnn. Laika periodā no 1904. līdz 1940.gadam urbumu skaits palielinājās līdz 193 un ūdensgūtnes jauda pieauga līdz 42,3 tūkst.m³/dnn. Jau 1939.- 1940.gadā tika veikti pētījumi, lai palielinātu ūdensgūtnes jaudu, pārsūknējot ezeru ūdeņus dabīgos reljefa pazeminājumos, kas izvietoti gar ūdensgūtnes urbumu rindu. Turpmākajos 15 gados tika uzbūvēta sūkņu stacija „Baltezers” un 17 infiltrācijas baseini, kuru kopējais laukums aizņem 14 ha. Mākslīgās papildināšanas rezultātā ūdens ieguve ūdensgūtnē „Baltezers” palielinājās līdz 74 tūkst.m³/dnn. un maksimālā jauda 78 tūkst.m³/dnn. tika sasniegta 1966.gadā. Ūdens ieguve ar jaudu ap 70 tūkst.m³/dnn. turpinājās līdz 1978.gadam un turpmākajā periodā līdz 1990.gadam atradās 60-70 tūkst m³ /dnn. robežās, bet no 1990.gada svārstījās no 60 līdz 40 tūkst. m³ /dnn. Paralēli tam 1958.gadā tika ierīkota ūdensgūtne „Baltezers I”, kas „Baltezers” urbumu rindu turpināja ziemeļaustrumu virzienā. Kopējais abu ūdensgūtnu ūdens patēriņš bija 100 tūkst.m³/dnn. ūdensgūtne „Baltezers II” uzsāka darbu 1975.gadā un izmanto esošo mākslīgās papildināšanas sistēmu. Ūdensgūtnē ir ierīkoti 22 urbumi ar jaudu 22,6 tūkst.m³/dnn. Turpmākajos 20 gados ūdens ieguve svārstījās 29,3-36,5 tūkst.m³/dnn. robežās (Krutofala un Levins, 2006). Ūdens ieguves dinamika ūdensgūtnēs „Baltezers”, „Baltezers I” un „Baltezers II” laika posmā no 2010 līdz 2015.gadam tendence ir neviennozīmīga. Salīdzinājumā ar 2009.- 2015.g. upju baseinu apsaimniekošanas plānošanas periodu, ieguves apjomi no vidēji 45 tūkst.m³/dnn. 2006.gadā un 35 tūkst.m³/dnn. 2008.gadā (Rīgas ūdens, 2009) ir būtiski auguši: 2010.gadā ieguve ir 92,19 tūkst.m³/dnn., 2011.gadā ieguve ir 92,99 tūkst.m³/dnn., 2012.gadā ieguve ir 92,42 tūkst.m³/dnn., 2013.gadā ieguve būtiski paaugstinās līdz 97,10 tūkst. m³ /dnn, bet pēc pēdējās pazemes ūdeņu bilances⁴⁵ datiem ieguve 2014.gadā kritās līdz 85,34 tūkst.m³/dnn. Lai ūdensgūtnēs „Baltezers ” un „Baltezers II” nodrošinātu ievērojamu ūdens ieguvi, no 60- tajiem līdz 90-tajiem gadiem infiltrācijas baseinos katru gadu no Mazā Baltezersa gadā tika pārsūknēti 30-35 milj.m³ ezera ūdens. 2000-2006.gadā, kad samazinājās ūdens ieguve, infiltrācijas baseinos tika pārsūknēti līdz 14-15 milj.m³ ūdens gadā (Krutofala un Levins, 2006). Lai nodrošinātu ūdens resursu saglabāšanos un atjaunošanos, kā arī samazinātu piesārņojuma negatīvo ietekmi uz iegūstamā ūdens kvalitāti, ap pazemes ūdens ņemšanas vietām ir noteikta aizsargjosla, kas kopumā aptver 83 km² lielu teritoriju Ādažu un Garkalnes novadu teritorijā (Rīgas ūdens, 2015). Pazemes ūdensgūtvē "Baltezers–Zaķumuiža" spēj saražot līdz 85 tūkst/m³ dzeramā ūdens diennaktī. Iegūtā dzeramā ūdens kvalitāte atbilst saistošās ES direktīvas prasībām, izņemot daļu ūdensgūtvju, kurās ir palielināts dzelzs un mangāna saturs. Lai nodrošinātu arī šo rādītāju atbilstību ES direktīvas prasībām, 2015.gadā pabeigta ūdens

⁵⁴ Buzajevs V., Gaile R., Gavena I., Levina N., Levins I. 2000. Rīgas centralizētai ūdensapgādei izmantoto pazemes dzeramā ūdens atradņu aizsargjoslu noteikšana un derīgo izrakteņu pasu sastādīšana. Baltezers, Rembergi, Zaķumuiža. Valsts ģeoloģijas dienests, Rīga

⁵⁵ Zaķumuižas ūdens ņemšanas vietas stingra režīma aizsargjoslas noteikšana, RPPU “Rīgas ūdens”, 2003.g. augusts, Rīga

⁵⁶ SIA “Rīgas ūdens” informācija

demanganizācijas un atdzelzošanas staciju būvniecība ūdensgūtvē "Baltezers" (Rīgas ūdens, 2015).⁵⁷

Saskaņā ar Valsts statistikas pārskatu „Nr.2 - Ūdens”, 2015. gadā Ādažu novadā 11 ūdens ņemšanas vietās no dabīgiem ūdens avotiem tika ņemts 375,563 m³ ūdens. 2015. gadā Ādažu novadā ūdens ņemšanas vietu skaits samazinājās līdz 4 vietām, bet iegūtais ūdens daudzums no dabīgiem ūdens avotiem palielinājās (328,894 m³ ūdens). 14.tabulā sniegts ūdens ņemšanas dinamikas raksturojums no 2010. gada līdz 2015. gadam.

14. tabula. Ūdens ņemšana⁵⁸

Gads	Kopā ņemtais no dabīgiem ūdens avotiem (m ³)	Kopā (m ³)	Vietu skaits	T.sk. izmērīts (m ³)	Virszemes (m ³)	Pazemes (m ³)	Lietus ūdeņi (m ³)
2015	375,563	375,563	11	375,563	0	375,563	0
2014	257,08	257,08	11	257,06	0	257,08	0
2013	393,091	393,091	13	392,927	0	393,091	0
2012	240,33	240,33	14	238,58	0	240,33	0
2011	228,581	228,581	15	226,738	0	228,581	0
2010	166,58	166,58	14	164,83	0	166,58	0

2015. gadā Ādažu novadā no kopējā izmantotā ūdens daudzuma (399,34 m³), ražošanas vajadzībām tika izmantoti 9,621 m³ ūdens, bet komunālajām un saimniecības vajadzībām – 389,719m³ ūdens. Kā redzams 3.tabulā, 2015. gadā kopējais izmantotais ūdens daudzums palielinājās, lielāko pieaugumu sastādīja izmantotais ūdens komunālās saimniecības, sadzīves vajadzībām, kas skaidrojams ar mājsaimniecību skaita, kas pieslēgušas centralizētajām sistēmām pieaugumu. Ūdens zudumi sistēmā nebija. Detalizētāk ūdens izmantošanu, 2010. - 2015. gadu griezumā, skatīt 15. tabulā.

15. tabula. Ūdens izmantošana⁵⁹

Gads	Kopā (m ³)	T.sk. ražošanas vajadzībām (m ³)	T.sk. komun., sadzīves vajadzībām (m ³)	Atgriezeniskās sistēmās (m ³)	Ūdens zudumi (m ³)
2015	399,34	9,621	389,719	0	0
2014	278,80	6,76	272,04	0	0
2013	403,56	65,55	338,02	0	0
2012	520,26	131,92	388,34	0	0
2011	474,33	126,36	347,97	0	0

⁵⁷ LVĢMC Daugavas upju basenu apgabala apsaimniekošanas plāns 2016.-2021.g.

⁵⁸ LVĢMC, datu bāze „2 – Ūdens pārskati”, Pārskats par ūdens resursu lietošanu

⁵⁹ LVĢMC, datu bāze „2 – Ūdens pārskati”, Pārskats par ūdens resursu lietošanu

Gads	Kopā (m ³)	T.sk. ražošanas vajadzībām (m ³)	T.sk. komun., sadzīves vajadzībām (m ³)	Atgriezeniskās sistēmās (m ³)	Ūdens zudumi (m ³)
2010	420,07	409,79	10,28	0	0,33

Centralizētās kanalizācijas pakalpojumi pašlaik ir pieejami Ādažu ciema, Kadagas ciema, Garkalnes ciema (nodrošina SIA „Ādažu Ūdens”), Āņu ciema „Jaungožos” (nodrošina privātais investors) un daļai Baltežera ciema (nodrošina SIA „Rīgas Ūdens”) iedzīvotāju un komersantu.

Ādažu ciema savāktie notekūdeņi tiek novadīti un attīrīti notekūdeņu attīrīšanas ietaisēs (turpmāk - NAI) „Centrs” (projektētā jauda 1500 m³/dnn.) un novadītī Gaujas upē. NAI ir paredzēta arī mobilā asināzācijas transporta piegādāto notekūdeņu attīrīšana. Iekārtas tehnoloģija paredz, attīrīšanas procesā radušos, lieko aktīvo dūņu atdalīšanu no notekūdens, to atūdeņošanu un uzkrāšanu krājrezervuāros. Pašreiz tiek plānots, ar Eiropas līdzfinansējuma palīdzību, attīstīt projektu uzkrāto dūņu pārstrādei biogāzē elektrības un siltumenerģijas ražošanai. Uz NAI „Centrs” tiek novadīti arī Kadagas ciema centralizētajā kanalizācijas sistēmā un Stapriņu ciema centralizētajā kanalizācijas sistēmā savāktie notekūdeņi. NAI „Centrs” reālā noslodze ir sasniegusi 85-90%. Nākotnē būtiski ir sekot Ādažu NAI notekūdeņu attīrīšanas kvalitātes jautājumiem. Palielinot NAI jaudas un līdz ar to arī attīrīto notekūdeņus apjomus, kas nonāk Gaujā, būtiski ir paaugstināt arī notekūdeņu attīrīšanas efektivitāti, lai nepaaugstinātu ietekmi uz Gaujas ūdens ekoloģisko un ķīmisko kvalitāti, ekosistēmu un bioloģisko daudzveidību, palielinoties novadīto attīrīto notekūdeņu apjomam.

Garkalnes ciema savāktie notekūdeņi tiek novadīti un attīrīti Garkalnes NAI (jauda līdz 90 m³/dnn.) un novadītī Gaujas upē. NAI uzbūvēts 2006. gadā.

Āņu ciemā „Jaungožos” ir izbūvētas lokālās bioloģiskās notekūdeņu attīrīšanas iekārtas, pēc kurām attīrītais notekūdens tiek novadīts meliorācijas sistēmā. NAI apsaimnieko privātais investors.

Baltežera ciemā ar centralizēto kanalizāciju ir nodrošinātas tikai Baltežera sūkņu stacijas ciemata mājas. Šo māju notekūdeņi tiek attīrīti SIA „Rīgas Ūdens” NAI un pārsūkņēti uz izlaidi Lielajā Baltežerā. Pašlaik, sadarbībā ar SIA „Garkalnes Ūdens” tiek realizēts projekts centralizētās kanalizācijas ap Lielo un Mazo Baltežeru izveidei. Projekts paredz kanalizācijas tīklu un kanalizācijas sūkņu staciju izbūvi notekūdeņu savākšanai un transportēšanai daļēji uz Rīgu un daļēji uz Ādažu NAI „Centrs”. Realizējoties iepriekš minētajiem projektiem, kā arī, lai nodrošinātu vietējo ražošanas uzņēmumu pieaugošo notekūdeņu apjomu kvalitatīvu attīrīšanu, tiek plānots, ar Eiropas līdzfinansējuma palīdzību, veikt pasākumus NAI „Centrs” jaudas palielināšanai.⁶⁰

Bijušo Kadagas ciema notekūdeņu attīrīšanas iekārtu⁶¹ Kadagā darbība ir pārtraukta 22.05.2014. un tās vairs netiek plānots ekspluatēt. Līdz ar to ir arī likvidēta viena notekūdeņu novadīšanas vieta.

Kopumā 2015. gadā pēc organizāciju datiem, kas atskaitās par notekūdeņu novadīšanu vidē, Ādažu novadā no trijām izplūdes vietām tika novadīti 457,369 m³ notekūdeņu (visi atbilstoši

⁶⁰ Informācija no Ādažu novada attīstības programmas (2016.-2022.)

⁶¹ Apsaimniekoja SIA „Ādažu - Triāde”

normatīvajām prasībām attīrīti notekūdeņi).⁶² Salīdzinoši ar situāciju 2010.gadā, 2015.gadā novadīšanas vietu skaits tika samazināts no 5 līdz 3, bet novadīto notekūdeņu apjoms palielinājies par 133 tūkst m³/gadā (skatīt 16.tabulā)

16. tabula. **Notekūdeņu novadīšana vidē**⁶³

Gadi	Novadīšanas vietu skaits (izplūdes)	Kotekūdeņu daudzums tūkst.m ³ /gadā		
		Kopā novadītie notekūdeņi	T.sk. ar un bez att. norm. tīri	T.sk. lietus un citi
2015	3	457,369	0	0
2014	4	427,53	0	0
2013	3	468,15	0	0
2012	3	468,15	0	0
2011	5	372,86	0	0
2010	5	324,66	0	0

No notekūdeņu attīrīšanas iekārtām 2015. gadā vidē nonāca 39,883744 tonnas piesārņojošo vielu, kas pārskata periodā ir būtisks palielošā piesārņojuma apjoma samazinājums. Tā 2014. gadā vidē nonāca 69,61 tonnas piesārņojošo vielu, 2013. gadā (99,28 tonnas) un 2012. gadā (108,06 tonnas). Ņemot vērā, ka 2015. gadā ūdensobjektos novadīts par 68,2 tonnām mazāk piesārņojošo vielu nekā 2012. gadā, var secināt, ka notekūdeņu attīrīšanas efektivitāte ir paaugstinājusies. Vidē nonācis mazāks apjoms suspendēto vielu, BSP5, ĶSP, kopējā P un N. (detalizētāk skatīt 17. tabulā)

Oficiālajās datu bāzēs pieejamā informācija par iegūto no dabiskajiem avotiem un dabas novadīto notekūdeņu apjomu, uzrāda nesaisti. Piemēram, 2015.gadā iegūtais ūdens apjoms - 399,34 tūkst/m³ ir par 58,029 tūkst/m³ mazāks kā novadītais vidē (457,369 tūkst/m³). Daļējs skaidrojums šai nesaistei varētu būt organizāciju, kas atskaitās, nepilnīgi sniegtā informācija.

17. tabula. **Paliekošais piesārņojums vidē no NAI**⁶⁴

Gads	Kopā (t)	Suspen-dētās vielas	BSP5	ĶSP	SVAV	Pkop	P-PO4	Nkop	N-NH4	N-NO3
2015	39,883744	3,370008	2,9887	22,435816	0,00	0,04922	0,00	11,04	0,00	0,00
2014	69,61	9,66	9,31	39,26	0,00	1,00	0,00	10,38	0,00	0,00
2013	99,28	12,15	10,19	48,88	0,06	2,96	0,00	25,03	0,00	0,00
2012	108,06	18,36	16,98	45,45	0,15	3,05	0,88	17,59	1,94	3,66
2011	79,73	1,96	7,00	38,19	0,09	3,15	1,07	21,20	3,26	3,81
2010	75,49	8,02	5,64	30,12	0,10	2,85	0,93	19,51	6,70	1,62

Procentuāli lielāko paliekošā piesārņojuma daļu sastādīja notekūdeņu ķīmiskais skābekļa patēriņš (ĶSP). Pozitīvi atzīmējums, ka pēdējos piecs gados vidē no Ādažu novadā darbošajām notekūdeņu attīrīšanas ietaisēm vairs nenonāk smagie metāli - dzīvsudrabs (Hg), svins (Pb), kadmījs (Cd), hroms (Cr), cinks (Zn), niķelis (Ni) un varš (Cu).

⁶² LVĢMC, datu bāze „2 – Ūdens pārskati”, Pārskats par ūdens resursu lietošanu

⁶³ LVĢMC, datu bāze „2 – Ūdens pārskati”, Pārskats par ūdens resursu lietošanu

⁶⁴LVĢMC, datu bāze „2 - Ūdens pārskati”, Pārskats par ūdens resursu lietošanu

Bioloģisko NAI kopējā jauda sastāda 1560 m³/dnn. 2015. gadā kopā tika attīrīti 457,369 tūkstoši m³ notekūdeņu, veicot otrējo attīrīšanu. Pirmējā attīrīšana un biogēnu redukcija netiek veikta. Mehāniskā un ķīmiskā notekūdeņu attīrīšana novada teritorijā nenotiek.⁶⁵

2015. gadā bioloģiskajās notekūdeņu attīrīšanas iekārtās tika saražotas 163,215 tonnas dūņu (visas neapstrādātas). No kopējā saražotā dūņu daudzuma 63,215 tonnas tika izmantotas, tajā skaitā 162,675 tonnas – lauksaimniecībā un 0,54 tonnas dūņu kompostēšanā.

Pēc minētiem datiem var secināt, ka notekūdeņu attīrīšana Ādažu novada NAI atbilst LR MK Nr.34 "Noteikumu par piesārņojošo vielu emisiju ūdenī" un komersantu izsniegto atļauju piesārņojošai darbībai prasībām. Piesārņojošo vielu emisiju limiti netiek pārsniegti. Notekūdeņu attīrīšanas kontrole tiek veikta atbilstoši izsniegto atļauju piesārņojošai darbībai nosacījumiem.

Pašvaldībai ir detalizēti jāizvērtē iespēja palielināt notekūdeņu attīrīšanas iekārtu „Centrs” jaudu vai arī jādomā par jaunu attīrīšanas iekārtu projektēšanu novada teritorijā, kas atrastos izdevīgā vietā un spētu apkalpot gan esošas, gan perspektīvās māsaimniecības un spētu vidē novadīt atbilstoši normatīvo aktu prasībām attīrītus notekūdeņus.

3.5 Atkritumu apsaimniekošana

Ādažu novada teritorijā neatrodas atkritumu izgāztuves. Bijusī Ādažu novada atkritumu izgāztuve "Utupurvs" (8,9 ha, teritorija atradās uz austrumiem no Kadagas ciema) 15.09.2006 tika slēgta un tās teritorija rekultivēta. 2007. gadā Ādažu novada dome saņēma LR Vides ministrijas balvu "Ābols 2007" par veiksmīgāko atkritumu apsaimniekošanas projektu.

Sadzīves atkritumu apsaimniekošanas kārtību Ādažu novadā nosaka saistošie noteikumi Nr.29 „Atkritumu apsaimniekošanas noteikumi” (22.11.2011.), kas reglamentē prasības atkritumu savākšanai (tai skaitā dalītai), pārvadāšanai, pārkraušanai un uzglabāšanai. Atbilstoši iepriekšminētajiem saistošajiem noteikumiem, Ādažu novada administratīvajā teritorijā ir viena atkritumu apsaimniekošanas zona. Saistošie noteikumi Ādažu novada teritorijā ir saistoši visām fiziskām un juridiskām personām - sadzīves atkritumu radītājiem, valdītājiem un apsaimniekotājiem.

Ādažu novada pašvaldības administrācija organizē un kontrolē atkritumu apsaimniekošanu saskaņā ar normatīvajiem aktiem, saistošajiem noteikumiem un Pierīgas reģionālo atkritumu apsaimniekošanas plānu, kā arī atkritumu apsaimniekošanas valsts plānu.

No 2014. gada 1. maija un turpmākos piecus gadus atkritumu apsaimniekošanu Ādažu novadā nodrošinās vides apsaimniekošanas uzņēmums „Eco Baltia Vide”. Visu atkritumu radītāju (valdītāju) radītie apglabājamie atkritumi tiek izvesti un apglabāti Pierīgas reģionālajā sadzīves atkritumu poligonā „Getliņi EKO”, Rumbulā, Stopiņu novadā.

Ādažu novadā tiek organizēta dalītā atkritumu vākšana. Kopā novada teritorijā ir izvietoti 47 dalīto atkritumu vākšanas punkti (konteineri), tajā skaitā konteineri stiklam, PET pudelēm un kartonam Ādažos - Gaujas ielā 30 (Ādažu vidusskola), Muižas ielā 5, Pasta ielā 6, Pirmā ielā 21, Gaujas ielā 16, Pasta ielā 16 un Draudzības un Jaunkūlu ielu krustojumā, Garkalnē - pie "Ozolu" mājām, konteineri stiklam Baltezerā pie „Baltvilla viesnīca” un Baltezera kapos, Ādažos - Rīgas gatvē 5, t/c Apelsīns, Ādaži, Pirmā ielā 1, Rīgas gatvē 21 (t/c Maxima), Gaujas ielā 6 (t/c Superneto), Pasta ielā 4, Pirmā ielā 43, Attekas ielā 20, Gaujas iela 25k-4, Attekas ielā 6a,

⁶⁵ LVĢMC, datu bāze „2 - Ūdens pārskati”, Pārskats par ūdens resursu lietošanu

Vējupes un Vītoli ielu krustojumā, Druvas ielā 22, Gaujas ielā 44, Loku ielā 1, Zelmeņu ielā 1, Ūbeļu ielā 17, Lauku un Graudu ielas stūrī, Krastupes ielā 10, Ūbeļu ielā 2, Ūbeļu ielā 3, Stapriņos - Dzidruma ielā 2, Ataros - Riekstkožu ielā, pie paskastītēm, Alderos - Pavasara ielā 60/62, Kanāla un Mežmalas ielas stūrī, Stirnu ielā ceļā uz Garkani, Garkalnē - Kastaņu ielā 2, Ceriņu ielā 7/9, Ilķenē "Stirniņas", Āņos Jaungožu ielā 28, Kadagā Cīruļu un Apogu ielas krustojumā, Dvīņu ielā 2, pie viesu nama "Zimmerfrei", Jāņogu ielā 6, Divezeros viesu namā "Gungas". Baltezerā. Lukstos pie attīrīšanas ietaisēm - konteiners PET pudelēm, Ādažos Pirmā ielā 40 un Kadagā pie katlu mājas konteineri stiklam un PET pudelēm. Ādažos Rīgas gatvē 5 (t/c Apelsīns "Rimi") izvietots izlietotās mazās elektronikas un bateriju konteiners⁶⁶. „Eco Baltia vide” plāno arī turpmāk pilnveidot Ādažu novada dalīto atkritumu šķirošanas infrastruktūru 13 dalīto atkritumu savākšanas punktos, kuros atradīsies šķirošanas konteineri stiklam un vieglajam iepakojumam - PET pudelēm un kartonam. Ādažu novada iedzīvotājiem būs savs šķirošanas laukums, kurā varēs nodot visa veida iepakojumus un elektroniku, kā arī reizi mēnesī no privātmājām tiks savākti šķīrotie atkritumi īpaši marķētajos maisos, rosinot cilvēkus šķīrot un samazināt poligonā noglabājamo atkritumu daudzumu, kas atstāj negatīvu ietekmi uz vidi.

Ar nelegālās būvgružu izgāztuves sakopšanu Ādažu novadā, 2015. gada pavasarī ir uzsākta sociālā kampaņa „Pieķer būvgružotāju!”. Tās mērķis ir novērst nelegālo būvgružu izgāšanu dabā, veicināt piegružoto vietu sakopšanu, kā arī rosināt stingrāku prasību un kontroles mehānismu ieviešanu normatīvajos aktos būvgružu apsaimniekošanai. Kampaņas ietvaros vides apsaimniekošanas uzņēmums SIA „Eco Baltia vide” sakops Ādažu novadā esošu nelegālo būvgružu izgāztuvi, ar savu piemēru rādot atbildīgu un saimniecisku attieksmi pret apkārtējo vidi.⁶⁷

Saskaņā ar valsts statistikas pārskatu „Nr.3 - Atkritumi”⁶⁸, 2015. gadā Ādažu novadā radītas 3619,41 tonnas sadzīves atkritumu (2014.gadā - 4994,11 tonnas sadzīves atkritumu) un 60,91 tonnas bīstamo atkritumu (2014. gadā - 32,34 tonnas bīstamo atkritumu).

2014. un 2015. gadā radītais atkritumu daudzums, salīdzinot ar iepriekšējiem četriem gadiem, ir ievērojami samazinājies. Piemēram, 2011. gadā Ādažu novadā tika radītas 2581,478 tonnas sadzīves atkritumu un 292,91 tonnas bīstamo atkritumu.

Ādažu poligonā un bāzē radušos atkritumu savākšanai un utilizācijai, Ādažu poligona administrācija ir noslēgusi līgumus ar atkritumu apsaimniekošanas firmām par atkritumu savākšanu un utilizāciju, kā arī tiek ņemti speciāli pakalpojumi, piemēram, 2007. gadā 3. RNC bija līgums ar firmu par atkritumu savākšanu HT sektorā – kaponieros un pie tiem. Katru gadu tiek veikta poligona teritorijas virsējās kārtas attīrīšana no nesprāgušās municijas. Ādažu poligona šautuvju teritorijās, pēc šaušanas tiek savāktas čaulītes, lai mazinātu svina piesārņojumu.

Ādažu militārā poligona apsaimniekotāji sadarbojas ar Ādažu novada pašvaldību vides saglabāšanas un uzlabošanas jomā – Ādažu poligonā tiek organizētas kopējās talkas ar Ādažu novada domi un Ādažu vidusskolu (atkritumu savākšana pie ezeriem), ka arī tiek organizēti kopīgi reidi vides prasību ievērošanu kopā ar Ādažu glābšanas dienestu un vides inspektoriem.⁶⁹

---

⁶⁶ <http://www.vide.ecobaltia.lv/>

⁶⁷ <http://www.vide.ecobaltia.lv/>

⁶⁸ Dati par organizācijām, kuras atskaitījušās par atkritumiem daudzumu

⁶⁹ Ādažu poligona administrācijas sniegtā informācija

3.6 Piesārņotās un potenciāli piesārņotās vietas

Pēc LVĢMC datu bāzes „Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistrs”, Ādažu novada teritorijā ir reģistrēta viena piesārņotā vieta - bijusī Ādažu pagasta sadzīves atkritumu izgāztuve „Utupurvs”, sešas potenciāli piesārņotas vietas - SIA „Ekoteks” degvielas bāze, CBF SIA „Binders” Ādažu asfaltbetona rūpnīca, Ādažu nacionālais mācību centrs, Garkalnes bijušais mehāniskais sektors un Centra mehāniskais sektors un viena vieta, kas nav potenciāli piesārņota - SIA „Berlat grupa”. (*detalizētu raksturojumu skatīt 1. pielikumā*)

Rekultivētās Ādažu pagasta sadzīves atkritumu izgāztuve „Utupurvs” teritorijā konstatēts vājš gruntsūdeņu piesārņojums.

Vairāki no minētajiem objektiem, kas atrodas LVĢMC datu bāzē kā piesārņotās un potenciāli piesārņotas vietas, atrodas tuvāk vai tālāk no ūdenstecēm un ūdenstilpnēm, kas ir kā viens no iespējamajiem virszemes ūdeņu un gruntsūdeņu piesārņojuma iemesliem, ja šīs vietas netiek renovētas un sakārtotas no vides aizsardzības viedokļa.

Lai spriestu par piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu ietekmi uz vidi un iedzīvotāju veselību ir nepieciešama detalizētāka izpēte un vietu raksturojums, un izrietot no tās veicama turpmāka rīcība teritoriju sakopšanā un sanācija.

Kā potenciālā vieta ar piesārņojuma rašanos uzskatāma arī Ādažu poligona darbība šautuvju teritorijās. Aizsargājamo ainavu apvidus „Ādaži” dabas aizsardzības plāna 12.pielikumā „Instrukcija „Reto un apdraudēto augu un dzīvnieku sugu un citu dabas vērtību aizsardzība Ādažu poligonā”” sniegti nosacījumi darbībai ar munīciju. Saskaņā ar Ādažu poligona administrācijas sniegto informāciju, katru gadu tiek veikta poligona teritorijas virsējās kārtas attīrīšana no nesprāgušās munīcijas. Ādažu poligona šautuvju teritorijās rašanos, pēc šaušanas tiek savāktas čaulītes, lai mazinātu svina piesārņojumu.

Saskaņā ar Ādažu poligona administrācijas sniegto informāciju 2002. gadā, gatavojot Ādažu bāzes pārvaldības plānu, tika veikts zinātniskais pētījums (sadarbībā ar Zviedriju un ASV), kurā konstatēts, ka Ādažu poligona virszemes un pazemes ūdeņu un augsnes kvalitāte ir laba. 2006. gadā veiktajā zinātniskajā pētījumā par virszemes un pazemes ūdeņiem, secināts, ka ūdeņi nav piesārņoti, izņemot dažās vietās, kur ir sadzīves atkritumi utml.

3.7 Riska teritorijas un objekti

Ādažu novada teritoriju šķērso nacionālas nozīmes paaugstinātas bīstamības transporta risku teritorija valsts galvenais autoceļš A10 Rīga (Baltezers) – Igaunijas robeža (Ainaži). Pa autoceļu kursē tranzīta kravu transports, kas pārvadā arī potenciāli bīstamas kravas, kas avārijas gadījumā var izraisīt ievērojamu negatīvu ietekmi uz vidi.⁷⁰

Ādažu novada teritoriju klāj augstas un vidējas ugunsbīstamības meži 5000 - 10 000 ha platībā.⁷¹

Pie visbūtiskākajām riska teritorijām Ādažu novadā pieskaitāmas teritorijas, kuras apdraud plūdi.

⁷⁰ Valsts civilās aizsardzības plāns, MK 2011.09.08. rīkojums Nr. 369, 21. pielikums

⁷¹ Valsts civilās aizsardzības plāns, MK 2011.09.08. rīkojums Nr. 369, 9. pielikums

Plūdu apdraudētās teritorijas pēc to izcelsmes ir vai nu teritorijas, kuras applūst dabas apstākļu ietekmes rezultātā (palu ūdeņu vai jūras uzplūdu dēļ) vai teritorijas, kuru applūšanu var izraisīt cilvēku darbības ietekme. Dabisko plūdu apdraudētās teritorijas ir palieņu teritorijas, kas applūst palu vai plūdu gadījumā un jūras uzplūdu apdraudētās teritorijas, kurās stipru vēju laikā jūras ūdeņi ieplūst upju ietekās un piejūras ezeros. Savukārt cilvēku darbības izraisīto plūdu cēloņu bīstamības apdraudētās teritorijas saistītas ar ūdeņu dabiskā režīma mākslīgām izmaiņām, pakļaujot appludināšanai vai gruntsūdeņu līmeņa paaugstināšanai citas, iepriekš ūdens neapdraudētas teritorijas. Hidrotehniskās būves var radīt dažādas blakus parādība, kā arī plūdi var rasties arī hidrotehnisko būvju avārijas rezultātā.⁷²

Ādažu novada teritorijas centrālajā daļā, kur izvietojušies galvenie apdzīvojuma centri, vidējās reljefa augstuma atzīmes ir tikai 6 m vjl. Līdz ar zemo novietojumu, Ādažu novada teritorijā nopietnas sekas var radīt Gaujas upes un ezeru ūdenslīmeņa celšanās. Ievērojamu teritorijas applūšanu aiz 10% applūduma līnijas var izraisīt strauja sniega kušana, ilgstošas lietusgāzes, ledus sastrēgumi, dambju pārrāvumi un izskalojumi vai vējiem sadzenot jūras ūdeni upju grīvās un paaugstinot ūdenslīmeni ar tām saistītajos ezeros. Līdz ar to būtiski ir noteikt prasības un ierobežojumus ūdensplūdu apdraudēto teritoriju izmantošanai.

Gaujas upe Ādažu novadā pie tilta uz poligonu ir valsts nozīmes plūdu apdraudētā teritorija.⁷³

Gaujas upes palienes applūšana sākas pie ūdens līmeņa atzīmes 2,50 m LAS (2,35 m BS) lejtecē pie Carnikavas novada robežas un pie ūdens līmeņa pārsniegšanas 7,15 m LAS (7,0 m BS) atzīmi upju augštecē pie Sējas novada robežas. Vējuzplūdi ietekmē Gaujas ūdens līmeņa režīmu tikai robeža ar Carnikavas novadu posmā. Pēc Carnikavas novērojumu stacijas datiem, pēdējo 10 gadu periodā upes paliene applūda 8 reizes. 2005. gada vējuzplūdus ūdens līmenis Gaujas lejtecē Ādažu novada teritorijā pārsniedza 10% varbūtības atzīmi (2,65 m LAS). Tomēr, pavasara plūdus ir applūdināta visa Gaujas upes palienes teritorija. Applūstošās teritorijas platība Ādažu novadā atkarībā no plūdu varbūtībām: 15,27 km² applūstošās teritorijas pavasara plūdus un 9,78 km² vējuzplūdus ar vidēju varbūtību (10% vai reizi 10 gados); 17,93 km² applūstošās teritorijas pavasara plūdus un 12,29 km² vējuzplūdus ar vidēju varbūtību (1% vai reizi 100 gados); 18,36 km² applūstošās teritorijas pavasara plūdus un 13,01 km² vējuzplūdus ar mazu varbūtību (0,5% vai reizi 200 gados).⁷⁴

Nozīmīgs plūdu apdraudējums ir arī pie Lielā un Mazā Baltezera, kuru ūdens līmeņa režīms ir atkarīgs no jūras līmeņa svārstībām, kā arī no vējuzplūdiem un vējatplūdiem. Augstākie ezeru ūdens līmeņi tiek sasniegti ziemas vidū vai vēlā rudenī vētru laikā, kad ziemeļrietumu virziena vēji izraisa uzplūdus Rīgas jūras līcī. Ādažu un Garkalnes novadā Lielā Baltezera(E043) 10% pavasara plūdu apdraudētās teritorijas kopā aizņem 86,95 ha (200 iedzīvotāji), 1% plūdu - 116,4 ha (200 - 250 iedzīvotāji), 0,5% plūdu – 122,6 ha (250 iedzīvotāji).⁷⁵

2004. gadā VSIA "Meliorprojekts" veica Gaujas un ezeru ūdens līmeņu izpēti Ādažu pagasta teritorijā. Saskaņā ar šo izpēti, 1% plūdu draudi skar 2866 ha lielu teritoriju. Šo platību daļēji aizsardzībai pret applūšanu jau 20.gs. 70-tajos un 90-tajos gados tika izbūvēti Laveru un Centra polderi. 2013. gadā Carnikavas pašvaldībā tika veikts pētījums un izveidotas Laveru polderu applūdumu kartes.

⁷² Daugavas upju baseina apgabala plūdu riska pārvaldības plāns 2016.-2021.gadam

⁷³ Valsts civilās aizsardzības plāns, MK 2011.09.08. rīkojums Nr. 369, 7. pielikums

⁷⁴ Gaujas upju baseina apgabala plūdu riska pārvaldības plāns 2016.-2021.gadam

⁷⁵ Daugavas upju baseina apgabala plūdu riska pārvaldības plāns 2016.-2021.gadam

Laveru poldera sūkņu stacija atrodas Carnikavas novada teritorijā, tā uzņem ūdeņus no apmēram 900 ha lielas Ādažu novada platības. 2007. gadā sūkņu stacijā tika veikta rekonstrukcija. Poldera darbības nodrošināšanai, poldera platībās regulāri jāpārtīra maģistrālie grāvji un novadgrāvji.

Centra poldera aptvertā platība ir apmēram 400 ha (poldera sateces baseina platība ir 521 ha). Lai būtiski samazinātu plūdu draudus 521 ha lielā blīvā apdzīvotā teritorijā un panāktu, ka teritorija applūst ne biežāk kā vienu reizi 100 gados. 2015. gadā Ādažu novada pašvaldība pabeidza realizēt projektu „Plūdu riska novēršanas pasākumi Ādažu novada teritorijā”, kura mērķis bija būtiski samazināt plūdu draudus 521 ha lielā blīvi apdzīvotā teritorijā un panākt, ka teritorija applūst ne biežāk kā vienreiz 100 gados.

Ādažu novada teritorija līdz 1990. gadam tika gandrīz pilnībā nosusināta ar drenāžu un vaļējiem grāvjiem. Drenāžas sistēmas pārsvarā ir no mālu drenu caurulēm, izbūvētas 1960.-1990.gados un to izbūves dziļums svārstās no 1 līdz 2 m. Sakarā ar to, Ādažu novadā gruntsūdeņos ir liels daudzums dzelzs savienojumu, drenāžas tīkls ir piesērējis un tā normālas darbības nodrošināšanai būtu jāveic drenāžas skalošana.

Nenosusinātas palika platības, kuru nosusināšana ar drenāžu vai vaļējiem grāvjiem nebija iespējama bez polderu izbūves. Tādas platības bija Pārgaujā no Kadagas tilta līdz “Abzaļu”, “Zābaku” un “Lipstu” mājām. Par pilnībā nosusinātām nevar uzskatīt arī platības Pārgaujā ap “Ceru” un “Zeduļu” mājām. Drenāža gan ir izbūvēta, bet polderis netika izbūvēts, līdz ar to šīs platības katru gadu tiek pakļautas applūšanai. Ciemata “Saulspļavas” pasargašanai no applūšanas riska tika izbūvēts neliels polderis ar sūkņu staciju. To apsaimnieko privātais investors, bet sūkņu stacija netiek ekspluatēta un mitruma režīms ciematā ir pasliktinājies.⁷⁶

2007-2013. gadu periodā Ādažu novadā ES fondu apakšaktivitātes „Plūdu risku samazināšana grūti prognozējamu vižņu-ledus parādību gadījumos” ietvaros tika īstenoti pretplūdu aizsardzības pasākumi - atjaunots dambis Ādažu centrā. Ņemot vērā applūstošo teritoriju platības un Gaujas hidroloģiskā režīma īpatnības Ādažu novada posmā, būtu lietderīgi atjaunot Gaujas - Daugavas kanālu un, līdz ar to, samazināt gan ūdens caurplūdumus lejpus kanāla, gan Ādažu novada applūšanas risku.⁷⁷ Pašvaldības īstenotie pasākumi ir vairāk orietēti uz iedzīvotāju aizsardzību, nevis plūdu riska samazināšanu.

2008. gadā VSIA „Meliorprojekts” izstrādāja darbu „Metodoloģiskā bāze iespējamo applūstošo teritoriju apsekošanas veikšanai Ādažu novadā”, kura ietvaros tika noteiktas 10% applūduma līnijas Gaujai, Lielajam un Mazajam Baltezeram, Lilastes ezeram, Dūņezeram, Ataru ezeram un Kadagas ezeram, Vējupei un sagatavota applūšanas teritoriju karte.

LVĢMC ir izstrādājusi Gaujas upju baseina apgabala un Daugavas upju baseina apgabala plūdu riska pārvaldības plānus 2016.-2021.gadam.

Plūdu riska pārvaldības plānu virsmērķis ir samazināt ar plūdiem saistītu nelabvēlīgu ietekmi uz cilvēku veselību, vidi, kultūras mantojumu un saimniecisko darbību, tai skaitā, mazināt virszemes ūdeņu iespējamu piesārņojumu un krasta erozijas procesus jūras, upju, ezeru un HES uzpludinājumu krastos.

Ņemot vērā dažādos plūdu cēloņus Gaujas upju baseinā esošajās nacionālās nozīmes plūdu riska teritorijās izvirzīti atšķirīgi plūdu riska pārvaldības specifiskie mērķi:

⁷⁶ Informācija no Ādažu novada attīstības programmas (2016.-2022.)

⁷⁷ Gaujas upju baseina apgabala plūdu riska pārvaldības plāns 2016.-2021.gadam

- Samazināt jūras krastu erozijas un upju plūdu izraisīto apdraudējumu blīvi apdzīvotām vietām, mazinot risku iespējami lielākam iedzīvotāju skaitam un publiskās infrastruktūras objektiem (Carnikava, Ādaži);
- Samazināt plūdu apdraudējumu hidrobūvju aizsargātās platībās un potamālo upju regulēto posmu pieguļošajās teritorijās (nacionālas nozīmes plūdu riska teritorijas);
- Nodrošināt iespēju savlaicīgi (pirms plūdiem) novērtēt applūšanas riskus un sniegt atbildīgajām institūcijām un iedzīvotājiem nepieciešamo informāciju par applūstošo teritoriju apdraudētības pakāpi attīstot Plūdu riska informācijas sistēmu un pilnveidojot agrās brīdināšanas sistēmu (nacionālas un lokālas nozīmes plūdu riska teritorijas);
- Novērst lietus un palu izraisītu lokālu teritoriju applūšanu, sakārtojot un attīstot virszemes noteces un lietus ūdeņu novadīšanas sistēmas (lokālas nozīmes plūdu riska teritorijas).

Upju režīma uzlabošanai tiek īstenoti gan nacionāla mēroga pasākumi, gan papildus pasākumi vietējā pašvaldību līmenī.

Nacionālā mērogā tie ir plūdu riska informācijas sistēmas Gaujas UBA teritorijai uzturēšana un attīstība, ledus izraisīto plūdu modeļa izstrāde un integrācija plūdu riska informācijas sistēmā (atbildīgais LVĢMC) un vienotas starpresoru hidroloģisko datu sistēmas attīstība, uzlabojot LVĢMC, VUGD, A/S Latvenergo, ostu pārvalžu un pašvaldību sadarbību informācijas apmaiņā (atbildīgie LVĢMC, VUGD, A/S Latvenergo, ostu pārvaldes un pašvaldības).⁷⁸

Lai samazinātu applūduma risku Ādažu novada teritorijā, Gaujas upju baseina apgabala plūdu riska pārvaldības plāns 2016.-2021.gadam Ādažu novadā kā augstas prioritātes pasākumi līdz 2021.gadam noteikti:

- plūdu riska mazināšanas pasākumu (t.sk. aizsargdambju un sūkņu staciju izbūve, esošo pārbūve, autoceļu klātnes paaugstināšana) īstenošana Ādažu novada teritorijā (aizsardzības pasākums, atbildīgais Ādažu novada pašvaldība);
- Gaujas-Daugavas slūžu-regulatoru un kanāla pārbūve (aizsardzības pasākums, atbildīgais Ādažu novada pašvaldība).⁷⁹

Gaujas upju baseinu apgabala plūdu riska pārvaldības plānā, ņemot vērā plūdu apdraudēto teritoriju platības un Gaujas hidroloģiskā režīma īpatnības Ādažu novada posmā, tiek uzskatīts par lietderīgu atjaunot Gaujas - Daugavas kanālu un līdz ar to samazināt gan ūdens caurplūdumu lejpus kanāla, gan plūdu risku Ādažu novadā. Tomēr jāatzīmē, ka šāds risinājums - Gaujas palu ūdens novadīšana uz Mazo Baltezeru var radīt būtisku ietekmi uz Mazā un Lielā Baltezera ekoloģisko kvalitāti. Pat, ja rūpīgi tiks salīdzināta Gaujas ūdens kvalitāte un uz Mazo Baltezeru Gaujas ūdens tiks novadīts tikai tad, kad tā kvalitāte būs labāka par Mazajā Baltezerā esošo – ar šādu pasākumu Mazā Baltezera ar fosforu bagātais ūdens tiks izspiests uz Lielo Baltezeru. Abu ezeru sistēmā kopumā fosfora daudzums tiks palielināts un maz ticama Mazā Baltezera kvalitātes uzlabojuma vietā ticamāk iegūs nelielu, bet pamanāmu Lielā Baltezera ekoloģiskās kvalitātes pasliktinājumu.⁸⁰

Daugavas upju baseina apgabala plūdu risku pārvaldības plānā 2016.-2021.gadam, Ādažu novadā esošie ūdensobjekti - Lielais Baltezers(E043) un Mazais Baltezers (E044) nav noteikti kā nacionālas nozīmes plūdu riska teritorijas.

⁷⁸ Gaujas upju baseina apgabala plūdu riska pārvaldības plāns 2016.-2021.gadam

⁷⁹ Gaujas upju baseina apgabala plūdu riska pārvaldības plāns 2016.-2021.gadam

⁸⁰ Ādažu novada virszemes ūdensobjektu apsaimniekošanas izmantošanas koncepcija, Biedrība "Latvijas Ezeri", 2016.-2017.

Plūdu riska pārvaldības plānā iekļauts, ka Ādažu un Garkalnes novadā Lielā Baltezera(E043) 10% pavasara plūdu apdraudētās teritorijas kopā aizņem 86,95 ha (200 iedzīvotāji), 1% plūdu – 116,4 ha (200 - 250 iedzīvotāji), 0,5% plūdu – 122,6 ha (250 iedzīvotāji).

Pašvaldība ir izstrādājusi rekomendācijas rīcībai plūdu draudu un plūdu gadījumā, kas ir ievietotas pašvaldības mājas lapā. 2015.gadā pabeigts nozīmīgs plūdu riska novēršanas projekts, kā rezultātā samazināts plūdu apdraudējums 521 ha lielā blīvas apbūves teritorijā.

Ādažu novada pašvaldība laika periodam līdz 2022.gadam ir paredzējusi veikt vairākus pasākumus polderu un meliorācijas sistēmu sakārtošanai un plūdu mazināšanai- sūkņu stacijas atjaunošanu, Ādažu Centra poldera maģistrālā kanāla un dambja atjaunošanu un krājbaseina pārtīrīšanu, pretplūdu dambja no Gaujas tilta līdz Gaujas-Baltezera kanālam izbūvi, Upmalu aizsargdambja izbūvi, Laveru poldera ūdensnoteku atjaunošana u.c., kas tieši mazinās plūdu risku un līdz ar to iespējamo piesārņojuma nonākšanu vidē.

No vides viedokļa visbūtiskāk plūdu riska teritorijās ir izvirzīt stingras prasības inženierinrastruktūrai – sevišķi notekūdeņu savākšanas sistēmām un ūdens novadīšanas tīkliem, lai piesārņojums no dzīvojmās, publiskās un rūpnieciskās apbūves nenonāktus virszemes un pazemes ūdensobjektos.

Izvēloties un realizējot konkrētus pretplūdu pasākumus, tajā skaitā jaunu aizsargdambju būvniecību un plānojot apbūves teritorijas, ir jāspēj atrast piemērotākie risinājumi esošās apbūves aizsardzībai, vienlaikus rēķinoties ar Aizsargjoslu likuma prasībām, kas ierobežo apbūvi aplūstošās teritorijās. Tikpat svarīga ir hidrotehnisko būvju pareiza projektēšana, būvniecība un uzraudzība, uzturēšana tehniskā kārtībā, kā arī to ekspluatācijas režīma stingra ievērošana.

3.8 Piesārņojošās darbības

Ražošanas uzņēmumu veiktās piesārņojošās darbības, t.sk. Ādažu novadā, tiek iedalītas A, B un C kategorijas darbībās, ņemot vērā piesārņojuma daudzumu un iedarbību vai risku, ko tas rada cilvēku veselībai un videi atbilstoši likuma „Par piesārņojumu” (19. panta pirmā daļa) un MK 30.11.2010. noteikumu Nr.1082 "Kārtība, kādā piesakāmas A, B un C kategorijas piesārņojošas darbības un izsniedzamas atļaujas A un B kategorijas piesārņojošo darbību veikšanai" prasībām. Valsts vides dienesta reģionālās vides pārvaldes augstākminētajos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā piesārņojošo darbību veicošām ražotnēm (turpmāk – operatori, objekti) izsniedz atļaujas A un B kategorijas piesārņojošo darbību veikšanai (turpmāk - atļauja) un C kategorijas piesārņojošās darbības apliecinājumus. Operatori var veikt A kategorijas un B kategorijas piesārņojošās darbības ar nosacījumu, ka ražotnes iekārtas funkcionē atbilstoši atļaujās izvirzītajām prasībām, un ievērojot atļaujā noteiktos piesārņojošo vielu emisiju limitus. Operatoriem atbilstoši atļaujas nosacījumiem nepieciešams regulāri kontrolēt emisiju apjomu, veikt monitoringu un par to rezultātiem informēt reģionālo vides pārvaldi (likuma „Par piesārņojumu” 45. panta prasības). Faktiski vidē emitētā piesārņojuma apjomu operatori uzskaita un kontrolē atbilstoši normatīvajos aktos, attiecīgajā atļaujā noteiktajām metodēm, akreditētu laboratoriju veiktajām analīzēm vai standartizētiem aprēķiniem (Dabas resursu nodokļa likuma 13. panta otrā daļas prasības). VVD Lielrīgas reģionālā vides pārvalde regulāri veic iepriekšminēto operatoru (ražošanas uzņēmumu) pārbaudes, kuru gaitā kontrolē emisijas limitu ievērošanu. Ņemot vērā pārbaudžu gaitā konstatētos pārkāpumu gadījumus, var spriest par objektiem, kas negatīvi ietekmē vidi.

Ādažu novadā nav operatoru (uzņēmumu), kuriem izsniegtas A kategorijas piesārņojošās darbības atļaujas. B kategorijas piesārņojošās darbības enerģētikas, minerālu izstrādājumu

ražošanas un apstrādes, ķīmiskās rūpniecības un darbības ar ķīmiskajām vielām un ķīmiskajiem produktiem, pārtikas rūpniecībā un citās nozarēs veic vairāki uzņēmumi un organizācijas, kas galvenokārt atrodas Ādažos. (skatīt 18. tabulā)

18. tabula. B kategorijas piesārņojošās darbības⁸¹

B KATEGORIJAS PIESĀRŅOJŠĀS DARBĪBAS VEIDS	UZŅĒMUMS, ORGANIZĀCIJA	ADRESE	ATĻAUJA
ENEĢĒTIKA	SIA „Statoil Fuel & Retail Latvia”	Vidlauku iela 1, Stapriņi, Ādažu novads	Nr.RI14IB0096, 22.10.2014.
	Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centrs	Ādažu Nacionālais mācību centrs, Kadaga, Ādažu novads	Nr.RI13IB0066, 18.10.2013.
	SIA „WESEMANN”	Ūbeļu iela 2, Ādaži, Ādažu novads	Nr.RI12IB0111, 12.10.2012., grozījumi 07.10.2013.
	AS „VIADA Baltija”	Rīgas gatve 65, Ādaži, Ādažu novads	Nr.RI10IB0154, 03.10.2010., grozījumi 06.08.2013., 02.06.2015.
	SIA „Neste Latvija”	Rīgas gatve 5a, Ādaži, Ādažu novads	Nr.RI10IB0132, 19.10.2010.
	SIA „Ekoteks”	Muižas iela 17, Ādaži, Ādažu novads	Nr.RI09IB0096, 22.11.2009.
MINERĀLU IZSTRĀDĀJUMU RAŽOŠANA	SIA „Transportbetons MB”	Muižas iela 37a, Ādaži, Ādažu novads	Nr.RI09IB0079, 29.09.2009.
ĶĪMISKĀ RŪPNIETĪBA UN DARBĪBAS AR ĶĪMISKAJĀM VIELĀM UN ĶĪMISKAJIEM PRODUKTIEM	SIA „Binders CBF”	Asfaltbetona rūpnīca, Muižas iela 13, Ādaži, Ādažu novads	Nr.RI10IB0071, 20.05.2010.
PĀRTIKAS RŪPNIETĪBA	AS „LATFOOD”	„Jaunkūlas-2”, Ādažu novads	Nr.RI12IB0060, 17.05.2012.
	SIA „Berlat grupa”	„Jaunkūlas”, Ādažu novads	Nr.RI10IB0086, 22.06.2010., grozījumi 15.01.2014., 11.06.2014.
CITAS NOZARES	SIA „ĀDAŽI-TRANSPORTS”	Muižas iela 21, Ādaži, Ādažu novads	Nr.RI15IB0018, 16.02.2015.
	SIA „Adaži Airpark”	"Lidlauki", Eimuri, Ādažu novads	Nr.RI15IB0010, 06.02.2015.
	SIA „AK TRANSGROUP”	Viesnīcas „Port Hotel” NAI, „Kazenes”, Ādaži, Ādažu novads	Nr.RI14IB0039, 02.06.2014.
	SIA „KH Select”	Muižas iela 18, Ādaži, Ādažu novads	Nr.RI14IB0005, 13.01.2014.
	SIA „Ādaži-Triāde”	„SŪNAS”, Ādaži, Ādažu novads	Nr.RI12IB0083,

⁸¹ <http://www.vpvb.gov.lv/lv/piesarnojums/a-b-atlaujas>

B KATEGORIJAS PIESĀRŅOJŠĀS DARBĪBAS VEIDS	UZŅĒMUMS, ORGANIZĀCIJA	ADRESE	ATĻAUJA
		novads	06.07.2012., grozījumi 04.01.2013.
	SIA „Rīgas ūdens”	Ādažu novads, „Zaķumuiža”, Garkalnes novads	Nr.RI12IB0012, 23.01.2012.
	SIA „Ādažu Ūdens”	„Centra” NAI un dūņu lauki, Ādaži; Kadagas NAI un dūņu lauki, Kadaga, Garkalnes NAI, Garkalne, Ādažu nov.	Nr.RI11IB0129, 06.07.2012., grozījumi 22.03.2013.

Ādažu novada teritorijā darbojas arī vairāki C kategorijas piesārņojošas darbības veicēji.

Pašvaldībai, akceptējot lēmumu par jauna piesārņojošā objekta būvniecības ieceres atbilstību teritorijas plānojumam, jāpievērš uzmanība ražotnes prognozējamai ietekmei uz apkārtējo vidi, lai nepieļautu būtisku dabas vides un iedzīvotāju dzīves vides kvalitātes pasliktināšanos.

3.9 Iespējamās izmaiņas, ja plānošanas dokuments netiktu īstenots

Ādažu novada teritorijas plānojums ir vietējās pašvaldības ilgtermiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kura izstrādes laikā, apkopojot aktuālo pieejamo informāciju par novadu, tiek plānota vienota teritorijas turpmākā izmantošana, atbilstoši valstī spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem un paredzētas iespējamās vides problēmas.

Līdz šim Ādažu novada teritorijas izmantošanu un attīstību nosaka Ādažu novada (pagasta) teritorijas plānojums (ar 2009.gada grozījumiem), kurā nav iestrādātas 30.04.2013. MK noteikumos Nr.240 „Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi” un valsts informācijas sistēmai - teritorijas attīstības plānošanas informācijas sistēmai (TAPIS)⁸² noteiktā funkcionālo zonu klasifikācija ar atbilstošiem teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumiem.

Neizstrādājot Ādažu novada teritorijas plānojumu, netiktu izvērtēta novada teritorijas apdzīvojuma struktūras attīstība (pārskatītas ciemu robežas un nosacījumi dzīvojamās, publiskās un ražošanas apbūves veidošanai) un atbilstoši esošo pētījumiem, kompetento institūciju nosacījumiem un citiem izstrādes uzdevumiem, netiktu aktualizēta novadam nozīmīgu nozaru un jomu attīstība (transports, uzņēmējdarbības un ražošanas teritorijas, pakalpojumu, publiskās un zaļās teritorijas, vides ilgtspēja, inženierkomunikāciju infrastruktūras nodrošinājums u.c.).

Plānošanas dokumentā netiktu iestrādādāti arī aktuālie risinājumi nacionālas nozīmes infrastruktūras attīstībai - Baltezersa rietumu apvedceļa būvniecībai un valsts galvenā autoceļa A1 Rīga (Baltezers) - Igaunijas robeža (Ainaži) attīstībai nepieciešamā teritorija, kā arī jaunu vietējas nozīmes transporta savienojumu izveidei.

Valstī vienotu normu neesamība traucētu novada teritorijas tautsaimniecības un infrastruktūras attīstību, kā arī apgrūtinātu informācijas saņemšanu par nekustamo īpašumu izmantošanu

⁸² MK noteikumi Nr.392 "Teritorijas attīstības plānošanas sistēmas noteikumi" (08.07.2014.)

investoriem, uzņēmējiem un iedzīvotājiem. Neērtības sagādātu ceļu, ielu, elektroapgādes, gāzes, ūdensvadu un citu infrastruktūras objektu plānošana. Iespējams, ka tuvu dzīvojamām zonām, bioloģiski, kultūrvēsturiski un ainaviski nozīmīgām teritorijām tiktu izvietoti jauni ražošanas objekti ar būtisku ietekmi uz vidi un iedzīvotāju veselību. Netiktu noteiktas teritorijas ar īpašiem noteikumiem ar konkrētām prasībām saimnieciskās darbības ierobežošanai, apbūvei, vides risku samazināšanai, iedzīvoju dzīves vides kvalitātes nodrošināšanai, pašvaldības kultūrvēsturisko vērtību saglabāšanai u.c.

Likumdošana nosaka, ka vietējās pašvaldības kompetencē ietilpst izstrādāt un apstiprināt teritorijas attīstības plānošanas dokumentus, kā arī koordinēt un uzrauga šo plānošanas dokumentu īstenošanu. Svarīgi teritorijas attīstības plānošanas jomā sekot līdzī normatīvo aktu izmaiņām vai nacionālas un vietējas nozīmes infrastruktūras attīstības projektiem un nepieciešamības gadījumā veikt teritorijas plānojuma grozījumus, vai izstrādāt lokālplānojumus, detālplānojumus un tematiskos plānojumus.

4. VIDES STĀVOKLIS TERITORIJĀS, KURAS PLĀNOŠANAS DOKUMENTS VAR BŪTISKI IETEKMĒT

4.1 Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas un objekti

Ādažu novada teritorijā atrodas vairākas normatīvajos aktos noteiktas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas (turpmāk arī ĪADT), kas ir iekļautas arī Natura 2000 aizsargājamo teritoriju tīklā:

- › **dabas liegums „Lielukas un Mazuikas ezeri”;**
- › daļa no **dabas lieguma „Lielā Baltezera salas”** teritorijas;
- › daļa no **aizsargājamo ainavu apvidus „Ādaži”** teritorijas;
- › daļa no **dabas lieguma “Garkalnes meži”** (iestiepjas nelielā Ādažu novada teritorijas daļā).

Ādažu novada teritorijā atrodas trīs dabas pieminekļi - valsts nozīmes dižkoki⁸³.

Kopējā ĪADT platība Ādažu novada teritorijā sastāda 5489,782 ha, tajā skaitā dabas liegums “Lieluikas un Mazuikas ezeri” - 190,974 ha, dabas liegums “Lielā Baltezera salas” - 9,306 ha, dabas liegums “Garkalnes meži” - 1,143 ha un aizsargājamo ainavu apvidus “Ādaži” - 5288,359 ha.

Īpaši aizsargājamās dabas teritorijās esošo dabas vērtību aizsardzību un saglabāšanu regulē Latvijas Republikas un Eiropas Kopienas likumdošana, kā arī citas starptautiskās saistības.

Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas attēlotas 7.attēlā.

4.1.1. Dabas liegums „Lieluikas un Mazuikas ezeri”⁸⁴

Administratīvais iedalījums	Ādažu novads
Platība	192 ha
Aizsardzībā kopš	1999. gada
Dabas vērtības	Abi ezeri ir ļoti nozīmīgi reto oligotrofo augu sugu un biotopa 3130 "Ezeri ar oligotrofām līdz mezotrofām augu sabiedrībām" saglabāšanā. Oligotrofie ezeri Latvijā vairs nav sastopami. Tie izzuduši ezeru attīstības gaitā, kad tajos, uzkrājoties organiskajām vielām, veidojas bagātīgs augājs, līdz ar to šī uzskatāma par ļoti nozīmīgu teritoriju šādu ezeru aizsardzībā un saglabāšanā. Šeit sastopamas īpaši aizsargājamas un retas augu sugas – gludsporu ezerene, Dortmaņa lobēlija, vienziēda krastene, sīpoliņu donis, Skandināvijas grīslis un palu staipeknītis.

⁸³ Informācija par dižkokiem nepieciešams pastāvīgi aktualizēt, atbilstoši dižkoku apsekošanas rezultātiem

⁸⁴Izmantota informācija no <http://www.daba.gov.lv>, Aizsargājamā ainavu apvidus „Ādaži” dabas aizsardzības plāns 2015. - 2025. g., Latvijas Ornotoloģijas biedrība, 2015.-2016.

Izveidošanas mērķi	Dabas liegums tika izveidots, lai aizsargātu Latvijā ļoti retu ezeru tipu - oligotrofu ezeru ar Dortmaņa lobēlijas augsnēm un ļoti reti sastopamām un aizsargājamām ūdensaugu sugām. Mazuikas ezers ir viens no Latvijas 14 ezeriem, kuros saglabājušās bagātīgas un dzīvotspējīgas lobēlijas – ezereņu sabiedrības, kā arī viens no Baltijas valstīs visizcilākajiem lobēlijas - ezereņu ezeriem. Dortmaņa lobēlija, gludsporu ezere un sīpoliņu donis ir Latvijas īpaši aizsargājamās augu sugas.
Ietekmes un apdraudošie faktori	<ul style="list-style-type: none"> › Pastāvīgi augsts ūdens līmenis (Mazuikas ezerā) - ja ūdenslīmenis arī turpmāk saglabāsies tik augsts, sagaidāma biotopam raksturīgo sugu izzušana; › dabiskā eutrofikācija – ezeru bagātināšanās ar biogēnajiem elementiem, kā rezultātā ezeri aizaug. Dabiskās eutrofikācijas lomu mazina ezeru nelielie sateces baseini, nabadzīgās augsnes un priežu meži to apkārtnē; › pa Rāmpurva (Rampas purva) grāvi ieplūstošo purvu ūdeņu izraisītā distrofikācija, kas izpaužas kā humusvielu uzkrāšanās un brūna ūdens krāsa Lieluikas ezerā; › Ezeru vēsturiskā izmantošana rekreācijai. Līdz 2008.g. abi ezeri intensīvi izmantoti rekreācijai, kas ievērojami palielināja biogēno elementu ienesi gan no peldētājiem, gan kurinot ugunsiskus tiešā ezeru tuvumā. Lai arī ezeri šobrīd netiek izmantoti rekreācijas vajadzībām, un papildus barības vielas šādā veidā vairs ezerā netiek ienestas, tomēr jārēķinās ar faktu, ka barības vielas ezerā tāpēc nav kļuvušas mazāk un intensīvās rekreācijas sekas izpaužas joprojām; › Uz Cimeļupes, lejpus Lieluikas ezeram, ierīkotas caurtekas, kas migrējošām zivīm nav pārvaramas.
Ierobežojumi un ieteicamie apsaimniekošanas pasākumi	<ul style="list-style-type: none"> › Dedzināšana mežu biotopos (konkrēti – Lieluikas un Mazuikas ezeru tuvumā), jo vasarā šis rajons ir sīkspārņu intensīvi apdzīvots, un šie dzīvnieki ļoti asi reaģē uz degumu, dūmiem. Tādējādi būtu vispirms jāveic konkrēta dedzināt paredzētās platības iepriekšēja apsekošana tieši sezonā pirms pasākuma veikšanas, lai pārliecinātos, ka šajā platībā nav sīkspārņu kolonijas; › Saglabāt bioloģisko daudzveidību dabas liegumā „Lieluikas un Mazuikas ezeri”.
Starptautiskā vērtība	Natura 2000. Dabas lieguma teritorijā ietilpst aizsargājamo ainavu apvidū „Ādaži”.
Teritorijas pārvalde	Realizē VARAM Dabas aizsardzības pārvaldes Pierīgas reģionālā administrācija.
Dabas aizsardzības plāns	Aizsargājamo ainavu apvidum „Ādaži”, kurā ietilpst arī dabas liegums “Lieluikas un Mazuikas ezeri” izstrādāts dabas aizsardzības plāns 2015. - 2025. gadam. (Plāns izstrādāts projekta „Īpaši aizsargājamo putnu aizsardzības stāvokļa uzlabošana Natura 2000 teritorijā „Ādaži”” (LIFE12NAT/LV/000509) ietvaros. Izstrādātājs Latvijas Ornitoloģijas biedrība).
Normatīvie akti	Likums „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” (02.03.1993.), 16.03.2010. MK noteikumi Nr.264 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”, 15.03.1999. MK noteikumi Nr.212 „Noteikumi par dabas liegumiem”. Individuālie izmantošanas un aizsardzības noteikumi nav izstrādāti.

Fotoattēls: I.Mārdega⁸⁵

4.1.2. Dabas liegums „Lielā Baltežera salas”⁸⁶

Administratīvais iedalījums	Ādažu novads, Garkalnes novads
Platība	20 ha. Piecas salas - Ropažu sala, Liepu sala, Mazā sala, Auzu sala un Briežu sala (Ādažu novada teritorijā atrodas divas salas - Ropažu sala, Liepu sala). Salu teritoriju klāj priežu meži, platlapju meži (liepu), piekrastē pārmitri melnalkšņu meži, kas ir ES Biotopu direktīvas biotops.
Aizsardzībā kopš	1924. gadā Lielā Baltežera salām piešķirts dabas pieminekļa statuss, 1977. gadā - botāniskā lieguma statuss, bet valsts nozīmes dabas liegums “Lielā Baltežera salas” izveidots 1999. gadā.
Dabas vērtības	Nelielā un samērā izolētā teritorijā konstatēts salīdzinoši liels vaskulāro augu sugu skaits. Nozīmīga lapkoku praulgrauža aizsardzības vieta. Salu teritoriju klāj priežu meži, platlapju meži (liepu), piekrastē pārmitri melnalkšņu meži, kas ir ES Biotopu direktīvas biotops.
Ietekmes un apdraudošie faktori	Teritoriju apdraud - rekreācijas slodzes palielināšanās, Baltežeru – piesārņojums, Latvijas dabiskajai florai neraksturīgu augu sugu ieviešanās uz ezera salām, radot potenciālus dabisko sugu nomākšanas draudus (vārpainā korinte, rievainā roze u.c.). Salu krasti tiek noskaloti gan dabisku procesu rezultātā, gan motorlaivu un cita motorizētā ūdenstransporta radītās ūdens viļņošanās dēļ. Vietās, kur salu krastus sedz niedrāji, šī ietekme ir mazāka. Labvēlīgi salu ekosistēmas ietekmē tas, ka uz salām pašlaik nenotiek saimnieciskā darbība. Mežos veidojas kritālas, kas ir svarīga dzīves vide dažādiem bezmugurkaulniekiem. Meži kļūst arvien dabiskāki. Kaut gan pļaušanas pārtraukšana ir veicinājusi pļavu aizaugšanu, nav pamata apgalvot, ka tas būtiski samazinājis salu bioloģisko daudzveidību.

⁸⁵Fotoattēls no <http://www.daba.gov.lv>

⁸⁶ <http://www.daba.gov.lv>, Dabas lieguma „Baltežera salas” dabas aizsardzības plāns 2004. - 20014. g., SIA “Estonian, Latvian & Lithuanian Environment”, 2004

Ierobežojumi un ieteicamie apsaimniekošanas pasākumi	Veicami pasākumi antropogēnās slodzes samazināšanai, jo tas ir visbūtiskākais salu ekosistēmu ietekmējošais faktors. Lai novērstu visus negatīvos antropogēnās ietekmes faktorus (piesārņošana, nobradāšana, kritalu izvākšana u.c.), salas apmeklēt jāaizliedz. Lai cilvēkus informētu par dabas liegumu, tā vērtībām un apsaimniekošanas režīmu, nepieciešams izvietot informatīvos standus un zīmes. Lai salas saglabātos maksimāli dabiskas, ir jāierobežo invazīvo sugu izplatīšanās - jāveic rievainās rozēs un korinšu izciršana visās salās. Mežsaimniecisko darbību salās veikt nedrīkst. Lielā Baltezera salās jā saglabā dabiskie biotopos notiekošie procesi. Dabisko biotopu saglabāšana veicinātu arī invazīvo sugu izkonkurēšanu. Lai samazinātu ūdens transporta līdzekļu radīto negatīvo ietekmi (viļņošanās radīto krasta noskalošanu, trokšņa ietekmi uz salu faunu), jāievēro 20 m aizsargjosla ap salām.
Starptautiskā vērtība	Natura 2000
Teritorijas pārvalde	Realizē VARAM Dabas aizsardzības pārvaldes Pierīgas reģionālā administrācija.
Dabas aizsardzības plāns	Dabas aizsardzības plāns izstrādāts 2004. - 2014. gadam ⁸⁷ . Nepieciešama DAP aktualizācija vai jauna izstrāde.
Normatīvie akti	Likums „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” (02.03.1993.), 16.03.2010. MK noteikumi Nr. 264 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”, 15.03.1999. MK noteikumi Nr. 212 „Noteikumi par dabas liegumiem”. Individuālie izmantošanas un aizsardzības noteikumi nav izstrādāti.
Pašvaldības saistošie noteikumi	Izdoti pašvaldības saistošie noteikumi Nr.21 „Lielā Baltreza apsaimniekošanas noteikumi”.

Fotoattēli: S.Martinsonē⁸⁸

⁸⁷ Izstrādātājs: SIA "Estonian, Latvian & Lithuanian Environment", 2003

⁸⁸ fotoattēls no <http://www.daba.gov.lv>

4.1.3. Aizsargājamo ainavu apvidus „Ādaži”⁸⁹

Administratīvais iedalījums	Ādažu novads, Sējas novads
PLatība	10150 ha. Teritorijā ietilps arī dabas liegums „Lieluikas un Mazuikas ezeri”. (skatīt 4.1.1. apakšnodaļā)
Aizsardzībā kopš	2004. gada.
Starptautiskā vērtība	Natura 2000, putniem starptautiski nozīmīga vieta.
Teritorijas pārvalde	Realizē VARAM Dabas aizsardzības pārvaldes Pierīgas reģionālā administrācija.
Dabas vērtības	Militāro mācību rezultātā izveidojušies Latvijas apstākļiem reti biotopi - ievērojamas virsāju platības un klaji vai vāji apauguši smiltāji. Nozīmīgākā vieta valstī biotopa - 2320 "Piejūras zemienes smiltāju līdzenumu sausi virsāji" - saglabāšanā. Teritorijā konstatēti 16 īpaši aizsargājami biotopu veidi (EK Biotopu direktīvas 92/43/EEC), t.sk.- 2320 "Piejūras zemienes smiltāju līdzenumu sausi virsāji", 2180 Mežainas piejūras kāpas, 3130 "Ezeri ar oligotrofām līdz mezotrofām augu sabiedrībām", 4010 Slapji virsāji u.c. Teritorijā sastopams liels skaits aizsargājamo augu un dzīvnieku sugu: augi - dižā jāņegļīte, tumšzilā drudzene, mānīgā konīdija, ārstniecības brūnvāļīte, palu staipeknītis, plūksnu ķekarpaparde, mellenāju kārkls, sīpoliņu donis, skrajais donis u.c.; bezmugurkaulnieki - garlūpas racējlapsene <i>Bembix rostrata</i> , lielā krāšņvabole <i>Chalcophora mariana</i> , lielais dižkoksngrauzis <i>Ergates faber</i> , ziemeļu pumpurgliemezis <i>Vertigo ronnebyensis</i> u.c.; abinieki un rāpuļi - smilšu krupis <i>Bufo calamita</i> , sila ķirzaka <i>Lacerta agilis</i> u.c.; putni - rubenis <i>Tetrao tetrix</i> , stepes čipste <i>Anthus campestris</i> , ormanītis <i>Porzana porzana</i> , apodziņš <i>Galucidium passerinum</i> u.c.; zīdītāji - ūdrs <i>Lutra lutra</i> , vilks <i>Canis lupus</i> , lūsis <i>Lynx lynx</i> , Natūza sikspārnis <i>Pipistrellus nathusii</i> u.c.
Apsaimniekošanas pasākumi	Sauso virsāju (biotops 2320) atjaunošana nepieciešama vietās, kur tie aizauguši ar kokiem un krūmiem. Vēlama virsāju uzturēšana, izmantojot tos militārām mācībām un neapdzēšot mācību rezultātā radušos ugunsgrēkus. Ja mācību intensitāte nav pietiekama, virsājus var uzturēt, tos kontrolēti dedzinot, pļaujot vai noņemot augsnes virskārtu. Jāraugās, lai tiktu saglabāta virsāju strukturālā daudzveidība. Pēc militāro mācību intensitātes samazināšanās teritorijā nepieciešams veikt apsaimniekošanas pasākumus, galvenokārt – mazināt aizaugšanu, lai ilgtermiņā saglabātu dabas vērtībām piemērotu vidi.
Dabas aizsardzības plāns	Izstrādāts aizsargājamo ainavu apvidus „Ādaži” dabas aizsardzības plāns 2015. - 2025. gadam. (Plāns izstrādāts projekta „Īpaši aizsargājamo putnu aizsardzības stāvokļa uzlabošana Natura 2000 teritorijā „Ādaži”” (LIFE12NAT/LV/000509) ietvaros.
Normatīvie akti	Likums „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” (02.03.1993.), 16.03.2010. MK noteikumi Nr. 264 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”, 23.02.1999. MK noteikumi Nr. 99 „Noteikumi par aizsargājamo ainavu apvidiem”.

⁸⁹ <http://www.daba.gov.lv>, Aizsargājamā ainavu apvidus „Ādaži” dabas aizsardzības plāns 2015. - 2025. g., Latvijas Ornotoloģijas biedrība, 2015.-2016.

Fotoattēls: I.Mārdega⁹⁰

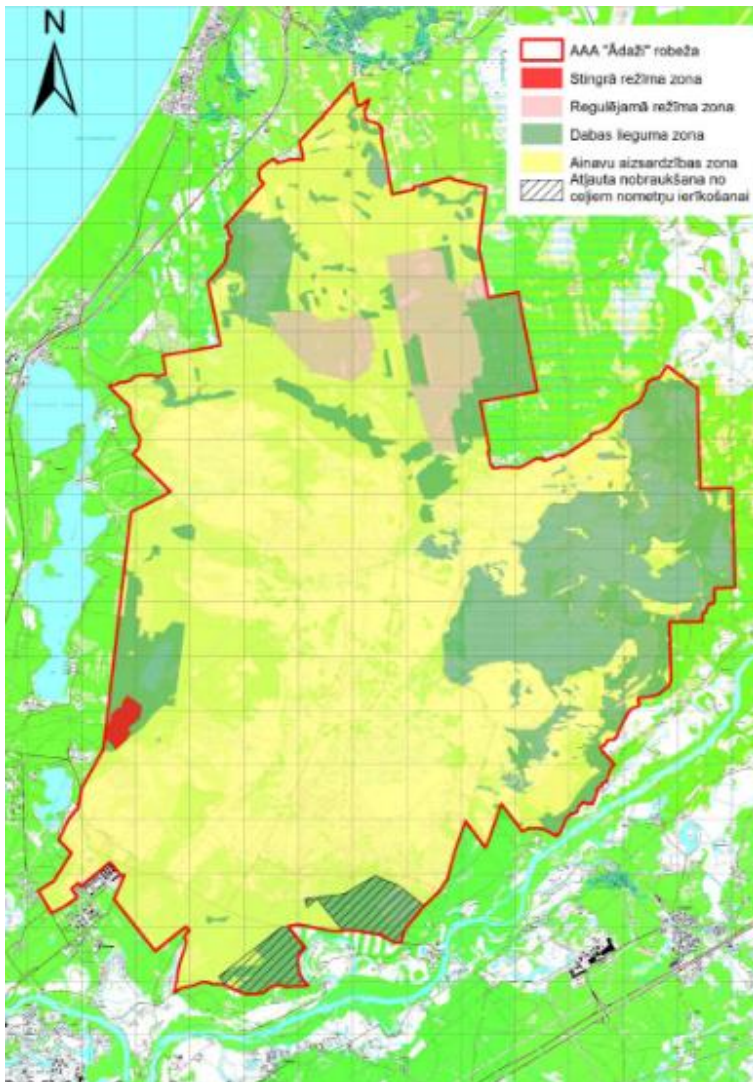
Aizsargājamo ainavu apvidus "Ādaži" izveidots, lai nodrošinātu labvēlīgu aizsardzības stāvokli Latvijas un Eiropas Savienības nozīmes aizsargājamiem biotopiem (jo īpaši - Piejūras zemienes smiltāju līdzenumu sausiem virsājiem, slapjiem virsājiem, ar lakstaugiem klātām pelēkajām kāpām, veciem vai dabiskiem boreāliem mežiem, purvainiem mežiem, staignāju mežiem un augstajiem purviem) un aizsargājāmām sugām (smilšu krupim *Bufo calamita*, gludenajai čūskai *Coronella austriaca*, rubenim *Tetrao tetrix*, stepes čipstei *Anthus campestris*, zaļajai vārnai *Coracias garrulus* u.c.) un saglabātu AAA „Ādaži” kā Eiropas Savienības nozīmes putniem nozīmīgu vietu, vienlaikus nodrošinot valsts aizsardzības uzdevumu veikšanas iespējamību.

Teritorijas apsaimniekošanas ilgtermiņa mērķi ir nodrošināt to, ka:

- › nesamazinās ilgstošu dabas procesu un militāro darbību mijiedarbības rezultātā izveidojušies atklātu smiltāju, virsāju un pelēko kāpu biotopu platības ar tos apdzīvojošo augu un dzīvnieku sugu kopumu, saglabājas to daudzveidīgā struktūra un to apsaimniekošanai galvenokārt tiek izmantots militāro darbību potenciāls;
- › ilgstoši neskartie traucējumu jutīgie biotopi – Mazuikas ezers, purvainie meži un mežainās kāpas – ar tos apdzīvojošām sugām tiek saglabāti bez iejaukšanās to dabisko procesu norisē;
- › atjaunojas meliorācijas un degšanas degradētie purvu biotopi.

---

⁹⁰ Fotoattēls no <http://www.daba.gov.lv>

6.attēls. Priekšlikums AAA „Ādaži” funkcionālajam zonējumam⁹¹

Dabas aizsardzības plānā iekļauts priekšlikums aizsargājamo ainavu apvidus funkcionālajam zonējumam. Izvērtējot aizsargājamo ainavu apvidū sastopamās dabas vērtības, to izvietojumu un nepieciešamos aizsardzības pasākumus, kā arī to uzturēšanai nepieciešamos apsaimniekošanas pasākumus, ieteikts teritorijā nodalīt šādas funkcionālās zonas:

- › stingrā režīma zona (36,55 ha) – Mazuikas ezers;
- › regulējamā režīma zona (559,38 ha) esošie mikroliegumi un pret traucējumiem jutīgu putnu sugu ligzdošanas vietas;
- › dabas lieguma zona (3025,58 ha) – īpaši aizsargājamo meža biotopu koncentrācijas teritorijas AAA „Ādaži” perifērijā, Rampas purvs;
- › ainavu aizsardzības zona (8238,60 ha - atklātās un dažādās pakāpēs aizaugušās virsāju un smiltāju platības poligona vidusdaļā. (6. attēls)

AAA „Ādaži” dabas aizsardzības plāna 2015. - 2025.g.⁹² ietvaros sagatavoti ieteikumi AAA „Ādaži” individuālajiem aizsardzības un izmantošanas noteikumiem (sagatavoti uz 16.03.2010. MK noteikumu Nr.264 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” bāzes). Atbilstoši projektam, jāprecizē LR Aizsardzības ministrijas 26.08.2011. noteikumi Nr.41-NOT „Dabas un vides aizsardzības prasības Ādažu poligonā”.

Katrā funkcionālajā zonā atļautās un aizliegtās darbības atrunātas teritorijas individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu projektā.

“Life+” projekta laikā no 2014. līdz 2017. gadam aizsargājamo ainavu apvidū “Ādaži”, kur lielāko daļu aizņem Ādažu poligons, 1620 ha platībā atjauno virsājus, mežus un augsto purvu – dzīvesvietas Eiropā retajam rubenim, vakarlēpim, zaļajai vārnai, sila cīrulim, stepes čipstei, purva tilbītei un brūnajai čakstei. “LIFE+” projektā “Putni Ādažos” uztur un atjauno dabisko vidi, kā arī notiek pētniecības darbs, lai palīdzētu Eiropā retām putnu sugām.

⁹¹ AAA „Ādaži” dabas aizsardzības plānā 2015. - 2025.g., Latvijas Ornotoloģijas biedrība, 2015

⁹² Izstrādātājs: Latvijas Ornotoloģijas biedrība, 2015-2016

Aizsargājamo ainavu apvidū "Ādaži" 1100 ha platībā atjauno aizaugušus virsājus – ligzdošanas un barošanās vietas rubenim, vakarlēpim, zaļajai vārnai, sila cīrulim, stepes čipstei un brūnajai čakstei, izcērtot kokus un krūmus, pļaujot, veicot kontrolētu dedzināšanu un augsnes virskārtas noņemšanu. 500 ha platībā atjauno dabisko ūdens režīmu nosusināšanas ietekmētajā Rampas purvā, kas ir viena no labākajām rubeņa ligzdošanas vietām Latvijā. Šeit arī ligzdo un barojas dzērve, purva tilbīte un vakarlēpis. Lai veicinātu boreālo mežu atjaunošanos, tiek veikta meža zemsedzes kontrolēta dedzināšana 20 ha platībā – Latvijā tā joprojām ir jauna un inovatīva dabas apsaimniekošanas metode, ko citās Eiropas valstīs izmanto jau gadu desmitiem.

Ārkārtīgi retās zaļās vārnas saglabāšanai ainavu apvidū izvieta būrus ligzdošanai un īpašus sēdkokus barības atrašanai. Tāpat izvērtēs militāro mācību ietekmi uz sugām un to dzīvesvietām un izstrādā ieteikumus labai draudzīgai militāro mācību plānošanai.

Projektā plānoti arī dažādi karavīru un plašākas sabiedrības izglītošanas pasākumi. Projektu īsteno Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centrs sadarbībā ar partneriem – Nacionālajiem bruņotajiem spēkiem, Latvijas Ornitoloģijas biedrību, AS „Latvijas Valsts meži” un Sējas novada domi.⁹³

Bet arī pēc LIFE+ projekta „Putni Ādažos” beigām nepieciešams sekot līdzi degšanas ietekmei uz sugām un biotopiem.

Aizsargājamo ainavu apvidus "Ādaži" teritorija atrodas apgabalā, kas relatīvi jūtīgas pret izmaiņām pazemes ūdeņu sistēmā. Tās tuvumā atrodas pazemes ūdeņu mākslīgās papildināšanas apgabals un zemākos ūdens horizontos ir novērota dažādu ūdeņu sajaukšanās. Teritorijas papildu izpētei būtu noderīgi apkopot jau veiktos Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centrs pasūtītos kvartāra ūdeņu pētījumus, kuros analizētas smago metālu koncentrācijas Ādažu poligonā. (Latvijas Universitātes projekti "Smago metālu un piesārņojošo vielu noteikšana gruntsūdeņos un gruntī Ādažu militārajā poligonā (2011) un "Smago metālu padziļināta izpēte Ādažu poligona "Sporta šautuvē"⁹⁴.

4.1.6. Īpaši aizsargājami koki un mikroliegumi

Dižkoki - lieli un veci koki, kam ir kultūrvēstures, izglītojoša vai zinātniska funkcija. Tiem ir liela nozīme vispārējās bioloģiskās daudzveidības saglabāšanā. To esamība, kā arī to apdzīvojošo sugu daudzveidība, ir labs vides kvalitātes raksturojums. Dižkoks uztverams kā patstāvīga ekosistēma un ir dzīvotelpa daudzām retām un apdraudētām zīdītāju, putnu, kukaiņu, sēņu u.c. organismiem⁹⁵.

Saskaņā ar Dabas datu pārvaldības sistēmas „Ozols” informāciju, Ādažu novada teritorijā aug tikai viens dižkoks - parastais Ozols (reģistrācijas nr. 114509, apsekots 19.02.2015.). Ozols aug Ādažu ciemā, Rīgas gatvē 16, koku rindā, kas atrodas starp ielu un ietvi. Koka stumbra apkārtmērs 1,3 m augstumā ir 5,05 m.

⁹³ <http://m.la.lv/adazu-baze-atjaunos-eiropa-reto-putnu-dzivesvietas/>

⁹⁴ LVĢMC Gaujas upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāns 2015.-2021.

⁹⁵ www.daba.gov.lv

Pēc 2015. gada pašvaldības dižkoku apsekošanas rezultātiem⁹⁶, valsts nozīmes dižkoka kritērijiem atbilst vēl 11 dižkoki: Parastais ozols (aug pie "Līlavu" mājām, stumbra apkārtmērs 6,4 m, koka augstums 26 m), Parastā liepa (aug blakus "Vinduļu" mājām, stumbra apkārtmērs 3,5 m, koka augstums 30 m), Parastais ozols (aug Muižas centrā, aiz vecās mājas, stumbra apkārtmērs 4,25 m, koka augstums 26 m), Parastais ozols (aug Muižas centrā, aiz vecās mājas, stumbra apkārtmērs 3,8 m, koka augstums 20 m), Parastais ozols (aug "Smilgās" dārziņos, blakus zemes gabalam Smilgas 70, stumbra apkārtmērs 5 m, koka augstums 30 m), Parastais ozols ("Oliņu " zemes gabalā, kadastra Nr. 80440050146, stumbra apkārtmērs 5,5 m, koka augstums 30 m), Parastais ozols ("Kalniņu" zemes gabals, kadastra Nr. 8044005031, stumbra apkārtmērs 4,75 m, koka augstums 30 m), Parastais ozols (Pie Ziļu ielas mežā, stumbra apkārtmērs 4,2 m, koka augstums 30 m), Parastais ozols (aug Rīgas gatvē 16, netālu no t/c "Apelsīns", stumbra apkārtmērs 5,05 m, koka augstums 30 m), Baltais vītols (aug pie dambja "Smilgās", stumbra apkārtmērs 4,7 m, koka augstums 20 m) un Parastā vīksna (aug pie "Līlavu" mājām, stumbra apkārtmērs 4,3 m, koka augstums 30 m).

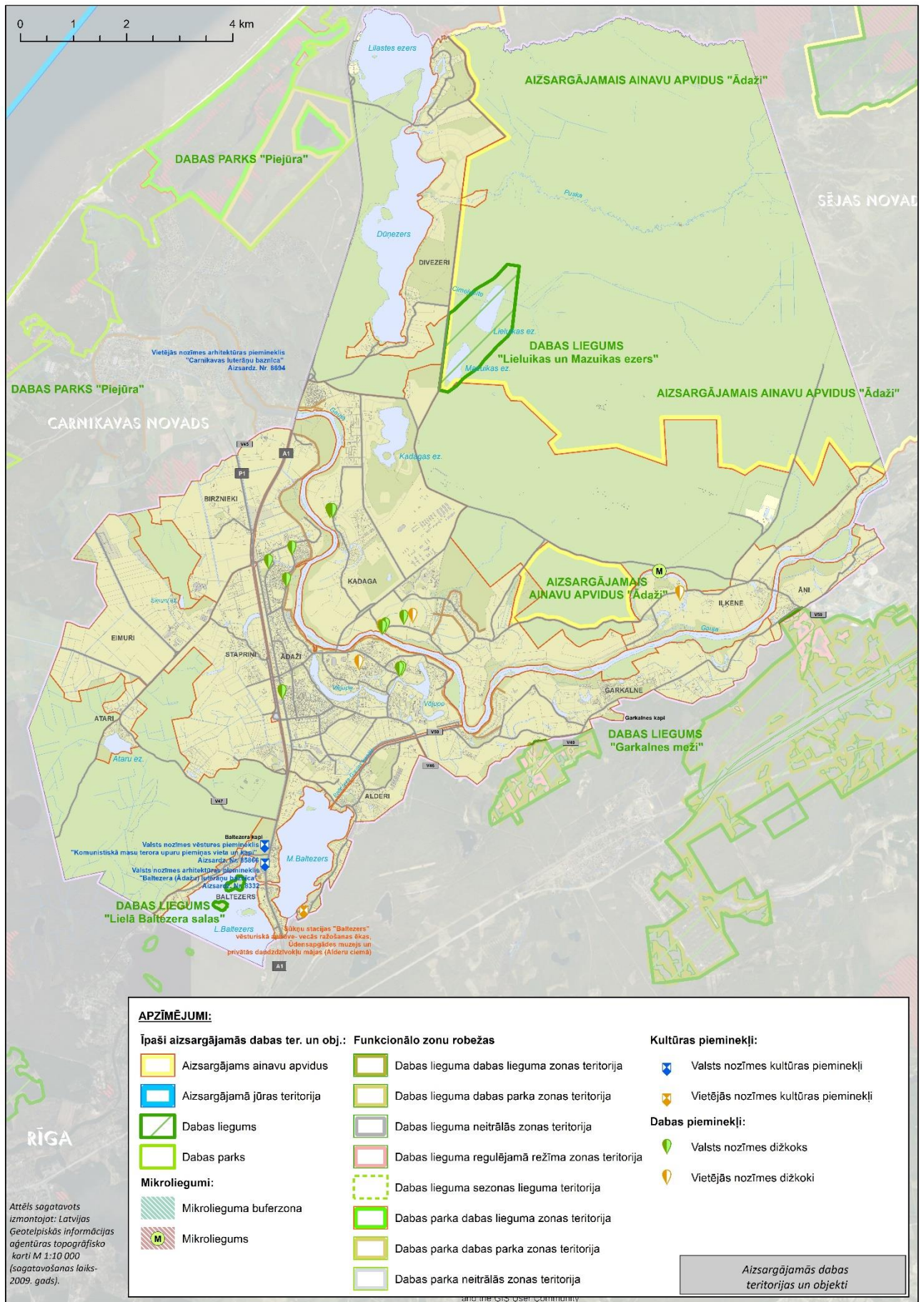
Papildus jāpiezīmē, ka dižkoku skaits ir mainīgs un par aizsargājamu jāuzskata jebkurš koks, kas atbilst MK 16.03.2010. noteikumos Nr.264 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi" noteiktajiem parametriem aizsargājamiem kokiem - vietējo un citzemju sugu dižkokiem. Līdz ar to, kaut arī Ādažu novadā datu bāzēs un pēc pašvaldības inventarizācijas rezultātiem šobrīd ir reģistrēti tikai 12 valsts nozīmes dižkoki, iespējams pašvaldības teritorijā ir lielāks skaits dižkoku.

Saskaņā ar Dabas datu pārvaldības sistēmas „Ozols” informāciju, Ādažu novada teritorijā zemes vienībā ar kadastra apzīmējumu 8044 006 0003 atrodas mikroliegums 2,86 ha platībā biotopa *Nogāžu un gravu meži* 9180* aizsardzībai (mikrolieguma Nr. 46229)⁹⁷ un daļa no izveidotā mikrolieguma ūpja aizsardzībai (mikrolieguma Nr. 15710). Ādažu novada teritorijā iestiepjas arī mikroliegumu teritorijas no blakus novada teritorijām.

---

⁹⁶ Ādažu novada pašvaldības informācija

⁹⁷ nodibināts 2016.gada 25.oktobrī

7.attēls. Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas

TERITORIJAS PLĀNOJUMA IETEKME, SECINĀJUMI UN REKOMENDĀCIJAS

- › *Teritorijas plānojuma Grafiskajā daļā attēlotas ĪADT robežas, funkcionālās zonas, dižkoki, mikroliegumi un to buferzonas. TIAN iekļautas prasības ĪADT izmantošanai.*
- › *Vispārējo aizsardzības un izmantošanas kārtību, pieļaujamos un aizliegtos darbības veidus ĪADT nosaka to izmantošanu regulējošie normatīvie akti – MK vispārējie un individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi un pašvaldības izdotie saistošie ekspluatācijas (apsaimniekošanas) noteikumi. Teritorijas apsaimniekošanā rekomendējams ievērot arī ĪADT izstrādātajos dabas aizsardzības plānos ietvertos pasākumus teritoriju dabas un ainavu vērtību saglabāšanai.*
- › *Teritorijas plānojumā dabas lieguma „Lielā Baltezers salas” teritorijā saglabāta dabā esošā izmantošana. Noteikts funkcionālā zonējuma veids Meža teritorija M1 (funkcionālā zona, ko nosaka, lai nodrošinātu apstākļus mežu ilgtspējīgai attīstībai un ar mežu saistīto ekoloģisko un sociālo funkciju īstenošanai ĪADT). Lai samazinātu ūdens transporta līdzekļu radīto negatīvo ietekmi (viļņošanās radīto krasta noskalošanu, trokšņa ietekmi uz salu faunu), dabas liegumam „Lielā Baltezers salas” ap salām noteikta aizsargjosla 20 m platībā. Vietās, kur ap salām esošā niedru josla ir platāka par 20 m, aizsargjosla sakrīt ar salu krastu niedru joslu. Šajā joslā aizliegts braukt ar motorizētajiem ūdens transporta līdzekļiem un aizliegts izvietot laipas un piestātnes.*
- › *Dabas liegumam „Lielā Baltezers salas” nepieciešama jauna dabas aizsardzības plāna izstrāde. Rekomendējams veikt grozījumus Ādažu novada saistošajos noteikumos nr.21 „Lielā Baltezers apsaimniekošanas noteikumi” iekļaujot tajos aizliegumu brīvam salu apmeklējumu, izņemot organizētas ekskursijas gida pavadībā. Sadarbojoties ar Garkalnes novada pašvaldību izstrādāt kopīgu pasākumu plānu Lielā Baltezers apsaimniekošanai.*
- › *Pašvaldībai rekomendējams sagatavot Mazā Baltezers ekspluatācijas noteikumus ezera apkārtnes un ūdens izmantošanai, piemēram par atkritumu apsaimniekošanu, automašīnu mazgāšanu ezeru krastos, mazdārziņu apsaimniekošanu u.c.), izstrādāt ezera apsaimniekošanas plānu, veikt ezera un tās apkārtnes tīrīšanas u.c. pasākumus.*
- › *Teritorijas plānojumā dabas lieguma „Lielukas un Mazuikas ezeri” teritorijā saglabāta dabā esošā izmantošana. Noteikti funkcionālā zonējuma veidi Ūdens teritorija Ū un Meža teritorija M1 (funkcionālā zona, ko nosaka, lai nodrošinātu apstākļus mežu ilgtspējīgai attīstībai un ar mežu saistīto ekoloģisko un sociālo funkciju īstenošanai ĪADT). Ap Lieluikas ezera un Mazuikas ezera krastiem noteikta 50 m plata virszemes ūdensobjekta aizsargjosla. Teritorija nerobežojas ar esošām vai plānotām blīvas apbūves teritorijām, derīgo izrakteņu vai rūpnieciskās apbūves teritorijām.*
- › *Teritorijas plānojumā aizsargājamajā ainavu apvidū „Ādaži” teritorijā noteikts funkcionālā zonējuma veids Meža teritorija M1 (funkcionālā zona, ko nosaka, lai nodrošinātu apstākļus mežu ilgtspējīgai attīstībai un ar mežu saistīto ekoloģisko un sociālo funkciju īstenošanai ĪADT) un Ūdens teritorija Ū. Divezera ciemā AAA “Ādaži” teritorijā dažos īpašumos plānota arī retināta mežaparka tipa dzīvojamā apbūve (DzS1). AAA „Ādaži” teritorija robežas ar plānotajām DzS1 (retināta mežaparka tipa dzīvojamā apbūve) Kadagas ciemā un Ilķenes ciemā un plānotajām DzS1 (retināta mežaparka tipa dzīvojamā apbūve) JC (jaukta tipa apbūves teritorijas) Divezera ciemā.*

- › *Rekomendējams koriģēt Divezeru ciema un Kadagas ciema teritorijas robežas, no tām izslēdzot AAA „Ādaži” teritorijā ietilpstošās zemes vienības, kā arī neplānot retinātas savrupmāju apbūves attīstību.*
- › *AAA „Ādaži” teritorija ietilpst teritorijā ar īpašiem noteikumiem – Ādažu militārā poligona teritorija (TIN1). Teritorijas apsaimniekošana, attīstība un izmantošana militārajām mācībām, kā arī pieejamība civilpersonām jānodrošina atbilstoši Aizsardzības ministrijas normatīvajiem aktiem, poligona teritorijas iekšējam iedalījumam (kaujas šaušanas zona, vingrinājumu zona), kā arī Aizsargājamo ainavu apvidus „Ādaži” dabas aizsardzības plāna zonējumam (stingras aizsardzības un ierobežotas darbības aizsargājamās dabas teritorijas). Militārajā darbībā jāievēro ierobežojumi, kas iekļauti reglamentā AMR 200-4 „Reto un apdraudēto augu un dzīvnieku sugu un citu dabas vērtību aizsardzība Ādažu poligonā”. Nepieciešama LR Aizsardzības ministrijas 26.08.2011. noteikumu Nr.41-NOT „Dabas un vides aizsardzības prasības Ādažu poligonā” precizēšana un papildināšana, atbilstoši AAA „Ādaži” dabas aizsardzības plāna 2015. - 2025.g. iekļautajiem ieteikumiem AAA „Ādaži” individuālajiem aizsardzības un izmantošanas noteikumiem.*
- › *ĪADT veicot zemes vienību sadalīšanu, jāievēro dabas aizsardzību regulējošos normatīvajos aktos noteiktās jaunveidojamu zemes vienību minimālās platības, ierobežojumi un aizliegumi.*
- › *Ja kādā Ādažu novada teritorijas zemes vienībā/ās, saskaņā ar Dabas datu pārvaldības sistēmā „Ozols” iekļauto informāciju, tiek konstatētas īpaši aizsargājamas sugas vai biotopi, pirms būvniecības saņemams sugu un biotopu aizsardzības jomā sertificēta eksperta atzinums. Būvniecība vai derīgo izrakteņu ieguve īstenojama ārpus īpaši aizsargājamo sugu atradnēm vai biotopiem.*
- › *Pirms plānotās darbības uzsākšanas īpaši aizsargājamo dabas teritoriju tuvumā vai to robežās (ĪADT), ir jāveic ietekmes uz vidi novērtējums uz NATURA 2000 teritoriju (saskaņā ar 2006. gada 6. Jūnija MK noteikumiem Nr. 455 „Kārtība, kādā novērtējama ietekme uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (NATURA 2000)”).*
- › *Būtiski ir veikt sabiedrību informējošus pasākumus par antropogēnās darbības ietekmi uz aizsargājamajām dabas teritorijām un objektiem, veikt administratīvos un organizējošos pasākumus, lai nepieļautu kanalizācijas notekūdeņu ievadīšanu ezeros, motorizēto transportlīdzekļu lietošanu ārpus atļautajām zonām, labiekārtotu izziņas un nevēlamu antropogēno slodzi mazinošu infrastruktūru u.c., kā arī turpināt iesaistīt militārpersonu AAA „Ādaži” dabas vērtību uzturēšanā un aizsardzībā, veikt akadēmiskos un lietišķos pētījumus un monitoringu.*
- › *ĪADT rekomendējams izstrādāt individuālos izmantošanas noteikumus. Dabas liegumam „Lielā Baltezera salas” jāveic izstrādātā dabas aizsardzības plānu aktualizācija un atjaunošana vai jauna izstrāde, nosakot apsaimniekošanas pasākumus turpmākajiem gadiem.*
- › *Kopumā teritorijas plānojums izstrādāts, ņemot vērā īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējos aizsardzības un izmantošanas noteikumus.*

5. AR PLĀNOŠANAS DOKUMENTU SAISTĪTĀS VIDES PROBLĒMAS

Ādažu novada teritorijas plānojums tiek izstrādāti ar mērķi, izveidot spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem - 30.04.2013. MK noteikumi Nr.240 "Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi" u.c., valsts vienotajai teritorijas attīstības plānošanas informācijas sistēmai (TAPIS) atbilstošu un ilgtspējīgu pašvaldības teritorijas attīstības plānošanas dokumentu, kas nodrošina sabalansētu dzīvojamās, publiskās, ražošanas un tehniskās vides attīstību Ādažu novadā, vienlaicīgi saglabājot dabas un kultūrvēsturisko mantojumu un veicinot vides kvalitātes paaugstināšanos ilgtermiņā.

Teritorijas plānojuma risinājumi nosaka teritorijas izmantošanas un apbūves veidošanas noteikumus, prasības dabas resursu un kultūrvēsturisko vērtību apsaimniekošanai un saglabāšanai, transporta attīstībai, uzņēmējdarbības un ražošanas attīstībai, dzīvojamās apbūves veidošanai, pakalpojumu un zaļo teritoriju, vides ilgtspējīgai attīstībai un inženierkomunikāciju infrastruktūras nodrošinājumam.

Tomēr plānošanas dokumentā noteiktie risinājumi nav viennozīmīgi vērtējami, jo pēc to īstenošanas, var atstāt potenciāli gan pozitīvu, gan neitrālu, gan negatīvu ietekmi uz vidi. Analizējot Grafiskajā daļā noteiktos funkcionālos zonējumus un apakšzonējumus un TIAN nosacījumus atļautajai izmantošanai un apbūves veidošanai, ieteicams pastiprinātu uzmanību pievērst sekojošiem jautājumiem:

- › Ādažu militārā poligona darbības un AAA "Ādaži" dabas vērtību saglabāšanas sabalansēšanai, Divezeru ciema un Kadagas ciema robežu robežu korigēšana, atbilstoši ĪADT robežām;
- › Riska virszemes un pazemes ūdensobjekti. Ļoti slikta ūdens ekoloģiskā kvalitāte Lielajā Baltezerā, slikta ūdens ekoloģiskā kvalitāte Mazajā Baltezerā, slikta ūdens ķīmiskā kvalitāte Dūņezērā, slikta ūdens ķīmiskā kvalitāte pazemes ūdensobjekta Q ūdensgūtnu „Baltezers” un „Baltezers II” teritorijā līdz Mazajam Baltezeram. Labas ūdens kvalitātes sasniegšana līdz 2021. un 2027. gadam riska ūdensobjektos, atbilstoši Daugavas un Gaujas upju baseinu apgabalu apsaimniekošanas plānos iekļautajiem pamata un papildpasākumiem;
- › Vēsturiski izveidojušās plašās Ādažu novada ciemu teritoriju robežas. Pašlaik neattīstīta vāji vai nepietiekami attīstīta inženiertehniskā infrastruktūra ciemu teritoriju perifērajās daļās un no Ādažu centra attālinājos ciemos - Stapriņi, Eimuri, Birznieki, Atari, Iļķene, Āņi. Būtiski risināt jautājumu par iespēju pieslēgt Lielā Baltezera dienvidu daļā esošās dzīvojamās apbūves teritorijas pie plānotajiem centralizētās kanalizācijas tīkliem ap Lielo Baltezeru un Mazo Baltezeru;
- › Kanalizācijas, ūdensapgādes un siltumapgādes sistēmas efektivitātes paaugstināšana un ar centralizētajiem ūdensapgādes pakalpojumiem nodrošināto blīvas apbūves teritoriju (aglomerācijas) īpatsvara paaugstināšana (gan esošās, gan jaunveidojamās apbūves pieslēgšana pie esošajām centralizētajām sistēmām vai arī jaunu sistēmu veidošana, atbilstoši TIAN nosacījumiem). Pašvaldībai rekomendējams izstrādāt mehānismu esošās apbūves pieslēgumu veidošanai pie centralizētajiem kanalizācijas tīkliem;

- › Lokālu notekūdeņu attīrīšanas iekārtu apsaimniekošanas efektivitātes un drošības videi paaugstināšana. Iekārtu ekspluatācija saistās ar vides risku, ka tās kaut kādu iemeslu dēļ var palikt bez apsaimniekotāja un vidē novadīti neattīrīti sadzīves notekūdeņi, jo nebūs konkrētu personu, kas uzņemas atbildību par šīm iekārtām un to atbilstošu apsaimniekošanu. Pašvaldībai būtu jāplāno iespējamā rīcība šādos gadījumos, kā arī lokālo notekūdeņu attīrīšanas iekārtu monitorings;
- › Pamesto un neapsaimniekoto urbumu konkretizēšana, apzināšana un tamponēšana. Lokālo kanalizācijas sistēmu kontrole, lai piesārņojums tieši nenonāk vidē, it īpaši riska ūdensobjektos – Lielajā Baltezerā, Mazajā Baltezerā (Rīgas ūdensgūtnes teritorija), Dūņezērā. Nepieciešams nodrošināt decentralizēto (lokālo) kanalizācijas sistēmu notekūdeņu savākšanu, videi drošu transportēšanu un utilizēšanu atbilstoši vides aizsardzības normatīvo aktu prasībām, kā arī kontroli, lai fekālie notekūdeņi tiktu nogādāti uz attīrīšanas iekārtām, nodrošinot videi draudzīgu to apsaimniekošanu. Rekomendējama pašvaldības saistošo noteikumu izstrāde, kuros noteiktas prasības lokālo kanalizācijas sistēmu apsaimniekošanai un nogādāšanai uz noteiktajiem notekūdeņu pieņemšanas galapunktiem;
- › Būtiski ir sabalansēt Pierīgā aktuālās dzīvojamās, loģistikas un ražošanas vides attīstību ar dabas un kultūrvēsturiskā mantojuma aizsardzības interesēm, saglabāt un turpināt veidot publiski pieejamas novada zaļās un zilās struktūras (meži, mežaparki, daudzie ezeri, Gaujas upe u.c.), ņemot vērā gan sabiedrības, gan privātīpašnieku intereses;
- › Augstā satiksmes intensitāte, atmosfēras gaisa piesārņojums, troksnis (trokšņa diskamforta zonas - Baltezers un Ādaži), bīstamo kravu avāriju risks valsts galvenā autoceļa A1 Rīga - Ainaži” (E67) tiešā tuvumā, kurā jau vēsturiski izvietojušās blīvas dzīvojamās un publiskās apbūves teritorijas. Militārās tehnikas kustība caur Kadagas centra. Nepieciešama prettrokšņa pasākumu (pretrokšņa sienas, zaļie aizsargstādījumi) īstenošana un jaunu transporta savienojumu veidošana (Baltezera apvedceļa būvniecība tranzīta satiksmes novirzīšanai, jauna vietējas nozīmes savienojuma ar A1 maģistrāli būvniecība smagās militārās tehnikas novirzīšanai no Kagadas centra u.c. teritorijas plānojumā paredzēto savienojumu attīstība);
- › Buferzonu veidošana starp dzīvojamo apbūvi un ražošanas apbūvi, izvērtējot ražošanas uzņēmuma darbības veidu un ietekmes uz apkārtējo teritoriju vides un iedzīvotāju dzīves kvalitāti. Ādažu ciema Podnieku vēsturiskās industriālās teritorijas un dzīvojamā zona, kur saskarās uzņēmēju un iedzīvotāju intereses;
- › Ādažu novada teritorijas zemais teritorijas fiziogēogrāfiskais novietojums (centrālā daļa, kur izvietojušies galvenie apdzīvojuma centri arodas vidēji 6 m vjl.), plašās polderu teritorijas un augstais teritorijas applūšanas risks saistībā ar Gaujas upes un ezeru ūdenslīmeņa celšanos. Hidrotehnisko būvju (dambju, sūkņu staciju u.c.) atjaunošana/jaunu būvniecība, polderu un meliorācijas sistēmas apsaimniekošana, atbilstoši teritorijas esošajam vai plānotajām izmantošanas mērķim;
- › Publisko ūdeņu un to piekrastes pieejamības paaugstināšana, atpūtas vietu pie ūdeņu peldvietu labiekārtošana, regulārs peldvietu vietējais monitorings. Teritoriju rezervēšana pastaigu un tūrisma taku, kā arī veloceliņu tīklu izveidei. Rekreācijai un tūrismam piemērotu teritoriju un objektu infrastruktūras un turpmākās attīstības virzienu izvērtēšana saistībā ar bioloģiski un ainaviski augstvērtīgām teritorijām un dabas vērtības nenoplicinoša tūrisma attīstību;

- › Nepieciešama ainavu tematiskā plānojuma izstrāde, kurā detalizēti vērtētas novada ainavas, noteikti konkrēti nosacījumi ainavisko vērtību saglabāšanai, apbūves veidošanai, būvniecībā izmantojamajiem materiāliem u.c.;
- › Degradēto teritoriju (Mazā Baltezera kanāls, Podnieku industriālās teritorijas daļa, Muižas industriālās teritorijas daļa, garāžu kooperatīvu “Jaguārs” un “Kadaga 2” teritorijas, “Pērles” kompleksa daļa Alderos u.c.) sakārtošana, rekultivācija un turpmākā izmantošana atbilstoši mērķim;
- › Mainīgās un strauji attīstošās Gaujas upes krastu erozijas riska teritorijas;
- › Sabiedrības dažādu mērķauditoriju (pirmskolas vecuma bērni, skolēni, jaunieši, pieaugušie, seniori) izglītošana par videi draudzīgu rīcību un ilgstspējīgu resursu apsaimniekošanu, energoefektivitātes pasākumiem, veselīgu dzīvesveidu u.c. Zinātnietilpīgo nozaru attīstība, bezatkritumu tehnoloģiju un citu videi draudzīgu tehnoloģiju pielietošanas ražošanā popularizēšana un atbalstīšana.

Konkrētas teritorijas izmantošanas, īstenošanas ietekmes novērtēšana veicama arī pie hierarhiski zemāko attīstības plānošanas dokumentu – lokālpilnojumu, detālpilnojumu, tematisko plānojumu, tehnisko projektu un būvprojektu izstrādes, kuros jau detalizētāk var izvērtēt plānotā būvobjekta, piemēram, ražošanas uzņēmuma vai teritorijas izmantošanas ietekmi uz vides kvalitāti, bioloģisko daudzveidību un iedzīvotāju veselību. Pirms dzīvojamās apbūves, uzņēmējdarbības veida attīstības jāizvērtē vietas un nozares atbilstība konkrētai teritorijai, jānovērtē potenciālā slodze uz vidē.

6. STARPTAUTISKIE UN NACIONĀLIE VIDES AIZSARDZĪBAS MĒRĶI

6.1 Starptautiskie vides aizsardzības mērķi

Starptautiskie mērķi vides aizsardzības jomā ir ietverti starpvalstu konvencijās un Eiropas Savienības direktīvās.

Konvencija „Par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem” jeb *Orhūsas konvencija*, Orhūsa, 25.06.1998. Latvija ratificēja 2002. gadā. Konvencija nosaka sabiedrības un valsts pārvaldes iestāžu attiecības saistībā ar vides jautājumiem, sevišķi pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs.

KONVENCIJA PAR PASAULES KULTŪRAS UN DABAS MANTOJUMA AIZSARDZĪBU. UNESCO konvencija (1972.). Latvija ratificēja 1997. gadā. Konvencija definē jēdzienu „dabas mantojums” un nosaka uzdevumus tā aizsardzībai.

- 1) Dabas pieminekļi – fizikāli un bioloģiski veidojumi vai šādu veidojumu grupas ar īpašu, universālu estētisko vai zinātnisko vērtību;
- 2) Ģeoloģiski vai fiziogēogrāfiski veidojumi un noteiktas zonas – apdraudētu augu un dzīvnieku sugu dzīves vietas ar īpaši zinātnisku vai saglabāšanas nozīmi;
- 3) Dabas teritorijas, kam īpašas nozīmes universālas vērtības no zinātnes, saglabāšanas vai dabas skaistuma viedokļa;
- 4) Valsts pienākums ir tās teritorijā nodrošināt kultūras un dabas mantojuma identifikāciju, aizsardzību, konservāciju, popularizēšanu un saglabāšanu nākošajām paaudzēm. Tādēļ maksimāli jāizmanto esošie valsts resursi un nepieciešamības gadījumā arī starptautiskā palīdzība un sadarbība;
- 5) Lai nodrošinātu pēc iespējas efektīvāku kultūras un dabas mantojuma aizsardzību, konservāciju un popularizēšanu, šīs konvencijas dalībvalstis atbilstoši katras valsts apstākļiem centīsies:
  - › īstenot atbilstošu politiku, kuras mērķis būtu kultūras un dabas mantojumam piešķirt noteiktas funkcijas sabiedrības dzīvē, kā arī iekļaut šī mantojuma aizsardzību plānošanas programmās,
  - › izveidot, ja tādu nav, vienu vai vairākus kultūras un dabas mantojuma aizsardzības, konservācijas un popularizēšanas dienestus ar atbilstošu personālu un līdzekļiem;
  - › attīstīt zinātniskos un tehniskos pētījumus, lai valsts spētu novērtēt un novērst kultūras un dabas mantojumam draudošās briesmas,
  - › veikt atbilstošus juridiskus, zinātniskus, tehniskus, administratīvus un finanšu pasākumus, lai atklātu, aizsargātu, konservētu, popularizētu un atjaunotu šo mantojumu,
  - › atbalstīt nacionālo un reģionālo centru izveidošanu un attīstību, kas sagatavo speciālistus kultūras un dabas mantojuma saglabāšanas jomās un veicina attiecīgus zinātniskos pētījumus.

Konvencija par bioloģisko daudzveidību. Riodežaneiro konvencija (1992.) Latvija ratificēja 1995. gadā. Konvencijas uzdevumi ir bioloģiskās daudzveidības saglabāšana un ilgtspējīgas attīstības nodrošināšana. Galvenais uzdevums dalībvalstīm ir bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas un tās ilgtspējīgas izmantošanas jautājumu integrēšana jau esošajās valsts stratēģijās, plānos un programmās un nepieciešamo stratēģiju un citu dokumentu izstrādāšana.

Padomes Direktīva 92/43/EEK „**Par dabisko savvaļas faunas un floras aizsardzību**” jeb Sugu un Biotopu direktīva, 21.05.1992. ir pamatā vienota Eiropas ekoloģiskā tīkla *Natura 2000* izveidošanai, veicinot izpēti un zinātnisko darbu. Direktīvas mērķis ir veicināt bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu, veicot dabisko biotopu, faunas un floras aizsardzību. EP direktīvas attiecināmas uz 5 Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamiem biotopu tipiem, 1 augu, 18 putnu, 5 zīdītājdzīvnieku, 2 abinieku un 2 kukaiņu sugām. Eiropas kopienu padome izveido saskaņotu Eiropas ekoloģisko tīklu, kurā apvienotas īpaši aizsargājamas dabas teritorijas, un kura nosaukums ir *Natura 2000*. Šo tīklu, ko veido dabisko dzīvotņu un sugu dzīvotņu teritorijas, izmanto, lai minētos dabisko dzīvotņu veidus un sugu dzīvotnes saglabātu vai attiecīgā gadījumā atjaunotu to labvēlīgo aizsardzības statusu dabiskās izplatības areālā.

Eiropas Parlamenta un Padomes direktīva **2000/60/EK**, kuras mērķis ir aizsargāt un uzlabot virszemes un pazemes ūdeņu ekosistēmu stāvokli un veicināt ilgtspējīgu ūdeņu lietošanu, ieviešot integrētu upju baseinu apsaimniekošanas procesu. Upju sateces baseina apsaimniekošanas plānā iekļauto pasākumu mērķi ir:

- › Novērst virszemes ūdens objektu stāvokļa pasliktināšanos, tos uzlabot un atjaunot, sasniegt šo ūdens objektu labu ķīmisko un ekoloģisko stāvokli, kā arī samazināt piesārņojumu no bīstamo vielu izplūdēm un emisijām;
- › Aizsargāt, uzlabot un atjaunot visus pazemes ūdens objektus, novērst pazemes ūdeņu piesārņošanu un pasliktināšanos un nodrošināt līdzsvaru starp pazemes ūdeņu ieguvi un to resursu atjaunošanos;
- › Saglabāt aizsargājamās teritorijas.

6.2 Nacionālie vides aizsardzības mērķi

Nacionālajā vides un dabas aizsardzības likumdošanā un normatīvajos aktos tiek ievēroti un noteikti starptautiskie vides aizsardzības mērķi.

Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam ir augstākais plānošanas dokuments, kurā kā viena no prioritātēm ir daba kā nākotnes kapitāls. Tiek izvirzīts mērķis, Latvijai kļūt par ES līderi dabas kapitāla saglabāšanā, palielināšanā un ilgtspējīgā izmantošanā. Stratēģijā tiek analizētas Latvijas tendences un izaicinājumi dabas ilgtspējīgas apsaimniekošanas jomā, kā arī noteikti prioritārie ilgtermiņa rīcības virzieni un iespējamie risinājumi.

Latvijas vides politikas pamatnostādnes 2014.-2020.gadam izvirza virsmērķi – nodrošināt iedzīvotājiem iespēju dzīvot tīrā un sakārtotā vidē, īstenojot uz ilgtspējīgu attīstību veiktas darbības, saglabājot vides kvalitāti un bioloģisko daudzveidību, nodrošinot dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu, kā arī sabiedrības līdzdalību lēmumu pieņemšanā un informētību par vides stāvokli. Ievērojot to, ka vides un dabas jautājumi aptver plašu jomu daudzveidību, Vides politikas pamatnostādnes veidotas no ieskata horizontālajos jautājumos un šādās tematiskajās sadaļās: augsne un zemes dzīles, otrreizējās izejvielas, dabas aizsardzība, gaisa aizsardzība, klimata pārmaiņas, ūdens resursi un Baltijas jūra, vides piesārņojums un riski, vides veselība,

vides monitorings. Sadaļās noteikts katras jomas politikas mērķis, politikas un darbības rezultāti, rezultatīvie rādītāji, kā arī pasākumi politikas mērķu un rezultātu sasniegšanai.⁹⁸

Teritorijas plānojumā noteiktie risinājumi tiek salīdzināti ar Latvijas Vides politikas pamatnostādņem, kurās noteikti nacionālie vides aizsardzības mērķi.

19. tabula. Teritorijas plānojumā ietvertie Vides politikas pamatnostādņu 2014.-2020. gadam mērķi

VIDES POLITIKAS PAMATNOSTĀDNES 2014.-2020.GADAM	ĀDAŽU NOVADA TERITORIJAS PLĀNOJUMS
HORIZONTĀLIE JAUTĀJUMI	
Politikas mērķis: Nodrošināt labu vides pārvaldību visos līmeņos, kā arī labu vides komunikāciju, kas balstīta uz pilnīgu un izsvērtu vides informāciju; veicināt sabiedrības plašu iesaistīšanos vides jautājumu risināšanā.	
Nodrošināta kvalitatīva vides komunikācija (sabiedrības līdzdalība).	Iedzīvotāji piedalās publiskās apspriešanas sanāsmēs par teritorijas plānojuma un tā Vides pārskata projektiem.
Nodrošināt Latvijas zinātnes potenciāla iesaisti starptautiskos pētījumos un prognozēs, Latvijas dabas kapitāla izvērtēšanā un praktisku pētījumu veikšanā.	Tiek apkopota aktuālā informācija par vides stāvokli novada teritorijā, tiek izstrādāts ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums, kurā analizē pieejamo informāciju par atmosfēras gaisa, ūdens kvalitāti, piesārņojošām darbībām, īpaši aizsargājamām teritorijām u.c. informāciju.
Ilgspējīgas attīstības un vides aspektu iekļaušana visu līmeņu plānošanas un ieviešanas procesos, jo īpaši teritoriālās plānošanas un pilsētvides attīstības jomās.	Teritorijas plānojums un Vides pārskats tiek izstrādāts sadarbībā ar valsts institūcijām - Lielrīgas reģionālo vides pārvaldi, Dabas aizsardzības pārvaldi, Veselības inspekciju, Rīgas plānošanas reģionu, VAS "Latvijas Valsts ceļi", LR Satiksmes ministriju, inženierkomunikāciju turētājiem un apsaimniekotājiem, kaimiņu pašvaldības u.c. Plānošanas dokumentā tiek apzinātas un analizētas dažādu apdraudējumu teritorijas – piesārņotās un potenciāli piesārņotās teritorijas, riska teritorijas (transporta un inženierkomunikāciju infrastruktūra, plūdu riska teritorijas u.c.). Teritorijas plānojums tiek izstrādāts ievērojot ilgtspējības principu, kas paredz līdzsvarotu teritorijas attīstību un visu interešu līdzsvaru, kā arī pēctecības principu, izvērtējot spēkā esošā teritorijas plānojuma normas un to īstenošanas praksi.
Uz tirgu balstītu ekonomisko instrumentu izmantošana vides politikas mērķu sasniegšanā.	Teritorijas plānojuma funkcionālais zonējums noteikts, ņemot vērā pašvaldības telpiskās attīstības perspektīvas vēlamās ilgtermiņa izmaiņas apdzīvojuma sistēmas, ražošanas un loģistikas teritoriju un modernas tehniskās infrastruktūras attīstībai. TIAN tiek noteiktas prasības, kas ir jāievēro, veicot dažādu saimniecisko darbību un būvniecību.

⁹⁸VARAM, Vides politikas pamatnostādnes 2014.-2020.gadam, Rīga, 2014

VIDES POLITIKAS PAMATNOSTĀDNES 2014.-2020.GADAM	ĀDAŽU NOVADA TERITORIJAS PLĀNOJUMS
Palielināt vides aizsardzības sistēmas kapacitāti visos līmeņos līmenī un labāk atbalstīt vides sektora NVO kā nozīmīgu partneri sabiedrības iesaistīšanai vides jautājumu risināšanā.	Teritorijas plānojums izstrādāts ņemot vērā NVO priekšlikumus, ciktāl tie attiecas uz šī pašvaldības plānošanas dokumenta kompetenci.
AUGSNE UN ZEMES DZĪLES, OTRREIZĒJĀS IZEJVIELAS	
Politikas mērķis: Nodrošināt augsnes ilgtspējīgu izmantošanu un aizsardzību.	
Aktualizēt pieejamo informāciju par augsnēm, iegūt jaunu informāciju, izmantot to, plānojot attīstību.	Teritorijas plānojums nerisina šo jautājumu.
Nodrošināt sabiedrību ar mūsdienīgu, aktuālu informāciju par zemes dzīļu resursiem.	Vides pārskatā tiek sniegta vispārīga informācija. Teritorijas plānojuma TIAN un Grafiskajā daļā noteiktas funkcionālās zonas (R1, R3, M, L, Ū), kurās atļauta derīgo izrakteņu ieguve, TIAN noteikti nosacījumi derīgo izrakteņu ieguvei.
Pilnveidot zemes dzīļu izmantošanas juridisko ietvaru un celt institucionālo kapacitāti.	
DABAS AIZSARDZĪBA	
Politikas mērķis: Nodrošināt ekosistēmu kvalitāti, dabas aizsardzības un sociāli - ekonomisko interešu līdzsvarotību, sekmēt Latvijas kā „zaļas” valsts tēla veidošanos.	
Saglabāta un atjaunota ekosistēmu un to dabiskās struktūras, kā arī vietējo savvaļas sugu daudzveidību.	Teritorijas plānojums tieši nerisina šo jautājumu.
Pilnveidots ES nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju Natura 2000 tīkls, balstoties uz sugu un biotopu izplatības kartēšanu, kā arī ņemot vērā jaunāko zinātnisko pētījumu un regulāra monitoringa datus.	Teritorijas plānojuma grafiskajā daļā attēlotas Natura 2000 teritorijas.
Apsaimniekošanas pasākumu plānošana un ieviešana, saskaņojot dabas aizsardzības un sociāli-ekonomiskās intereses.	Teritorijas plānojums tieši nerisina šo jautājumu. Noteiktas Mežu teritorijas – M1 (ĪADT meži) un M2 (mežaparka meži), kuros nav atļauta kailcirte. TIAN iekļautas prasības dabas un apstādījumu teritoriju izmantošanai un apsaimniekošanai.
Nodrošināt aizsargājamo sugu un biotopu atjaunošanu un atbilstošu apsaimniekošanu, sākot ar plānošanu un nepieciešamo atbalsta pasākumu veicināšanu.	Ņemti vērā izstrādātie dabas aizsardzības plāni, Pašvaldības saistošie noteikumi.
GAISA AIZSARDZĪBA	
Politikas mērķis: Līdz 2020.gadam samazināt gaisa piesārņojuma ietekmi uz iedzīvotājiem un ekosistēmām līdz līmenim, kas nerada draudus veselībai un neizraisa ekosistēmu degradāciju. Prasību minimums šā mērķa sasniegšanai ir spēkā esošo gaisa kvalitātes normatīvu izpilde un faktiskā emisiju apjoma samazināšana zem emisijas griestu līmeņa.	
Lokālo gaisa kvalitātes un smaku piesārņojuma problēmu risināšana.	TIAN noteikti pasākumi (buferzonas u.tml.), kuri jāveic rūpnieciskās apbūves teritorijās negatīvās ietekmes samazināšanai.
Dažādu sektoru radītā piesārņojuma samazināšana	Teritorijas plānojums tieši nerisina šo jautājumu. TIAN noteikts, ka Rūpnieciskās apbūves teritorijās (R) nekāda veida piesārņojums nedrīkst izplatīties ārpus uzņēmuma teritorijas robežām.

VIDES POLITIKAS PAMATNOSTĀDNES 2014.-2020.GADAM	ĀDAŽU NOVADA TERITORIJAS PLĀNOJUMS
Informācijas ieguve un atbildīgo institūciju kapacitātes celšana.	Teritorijas plānojums izstrādāts, ņemot vērā institūciju un kaimiņu pašvaldību sniegtos nosacījumus un aktuālo informāciju.
Sabiedrības informēšana.	Teritorijas plānojumam un Vides pārskatam veikta publiskās apspriešana.
KLIMATA PĀRMAIŅAS	
Politikas mērķis: Nodrošināt Latvijas ieguldījumu globālo klimata pārmaiņu samazināšanā, ņemot vērā Latvijas vides, sociālās un ekonomiskās intereses, veicināt Latvijas gatavību pielāgoties klimata pārmaiņām un to izraisītajai ietekmei.	
SEG emisiju samazināšana un CO ₂ piesaistes nodrošināšana.	Teritorijas plānojums tieši nerisina šo jautājumu.
Pielāgošanās klimata pārmaiņām.	Teritorijas plānojums tieši nerisina šo jautājumu.
SEG emisiju uzskaitē un prognozēšana.	Teritorijas plānojums tieši nerisina šo jautājumu.
ŪDENS RESURSI UN BALTIJAS JŪRA	
Politikas mērķis: Nodrošināt labu ūdeņu stāvokli un to ilgtspējīgu izmantošanu.	
Iekšzemes un jūras ūdeņu eutrofikācijas un piesārņojuma samazināšanās, stāvokļa uzlabošanās.	TIAN noteiktas un Grafiskajā daļā attēlotas ūdensobjektu aizsargjoslas.
Ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu attīstība pakalpojumu kvalitātei un pieejamībai.	TIAN noteiktas prasības pieslēgumu veidošanās pie centralizētās kanalizācijas rīkliem, kā arī decentralizētajai kanalizācijai.
Plūdu riska mazināšana un plūdu seku pārvaldība.	Grafiskajā daļā attēlotas applūstošās teritorijas (10% plūdu varbūtības), plūdu riska teritorijas (10%) plūdu varbūtības), polderu teritorijas un inženierbūves – esošie un plānotie aizsargdambji, sūkņu stacijas u.c. Nav atļauta apbūves veidošana applūstošajās teritorijās. TIAN noteiktas prasības plūdu riska teritorijās, polderu un meliorācijas sistēmu sakārtošanai un apsaimniekošanai.
Pārrobežu sadarbība iekšzemes un jūras ūdeņu stāvokļa uzlabošanai.	Teritorijas plānojums tieši nerisina šo jautājumu.
Vispusīgas un pilnvērtīgas informācijas ieguve monitoringa, pētījumu, informācijas apmaiņas, moderno tehnoloģiju pielietošanas ceļā.	Teritorijas plānojums tieši nerisina šo jautājumu.
Administratīvās, tehniskās un profesionālās kapacitātes paaugstināšana ar vides kontroli, uzraudzību un novērtēšanu saistītām institūcijām.	Teritorijas plānojums tieši nerisina šo jautājumu.
VIDES PIESĀRŅOJUMS UN RISKI	
Politikas mērķis: Nodrošināt dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu un aizsardzību, veicinot vides risku mazināšanu un pārvaldību.	
Piesārņoto vietu apsaimniekošana, mazinot risku videi.	Teritorijas plānojumā sniegts vispārīgs raksturojums par piesārņotajām un potenciāli piesārņotajām teritorijām un tās tiek grafiski attēlotas.
Ķīmisko vielu apsaimniekošana un pārvaldība.	Teritorijas plānojums tieši nerisina šo jautājumu.
Jonizējošā starojuma avotu droša	Teritorijas plānojums tieši nerisina šo jautājumu.

VIDES POLITIKAS PAMATNOSTĀDNES 2014.-2020.GADAM	ĀDAŽU NOVADA TERITORIJAS PLĀNOJUMS
apsaimniekošana.	
Mazināt avāriju riskus, nodrošinot operatīvu rīcību avāriju situācijās.	Teritorijas plānojums tieši nerisina šo jautājumu.

VIDES VESELĪBA

Politikas mērķis: Samazināt nelabvēlīgo vides faktoru ietekmi uz cilvēku veselību un labklājību, t.sk. novēršot pēc iespējas psihosomatisko ietekmi, ko rada vides veselības informācijas trūkums vai neadekvāta tās komunicēšana sabiedrībai.

Nodrošināta kvalitatīva vides veselības komunikācija.	Teritorijas plānojums tieši nerisina šo jautājumu.
Latvijā radīti priekšnoteikumi vides veselības integratīvo pētījumu uzsākšanai.	Teritorijas plānojums tieši nerisina šo jautājumu.
Latvijā uzsākts cilvēku biomonitorings.	Teritorijas plānojums tieši nerisina šo jautājumu.
Izveidotas INSPIRE direktīvas prasībām atbilstošas ģeotelpisko datu kopas cilvēku veselības un drošības tēmai.	Teritorijas plānojums tieši nerisina šo jautājumu.

VIDES MONITORINGS

Politikas mērķis: Nodrošināt savlaicīgu un visaptverošu vides un klimata pārmaiņu datu un informācijas apkopošanu un vispusīgu analīzi, lai noteiktu politikas mērķus un atbilstošus pasākumus vides stāvokļa uzlabošanai un savlaicīgai reaģēšanai uz klimata pārmaiņām, kā arī novērtētu līdzšinējo pasākumu un ieguldītā finansējuma lietderību un efektivitāti.

Nodrošināt sabiedrību ar operatīvu informāciju par gaisa kvalitātes bīstamām izmaiņām.	Teritorijas plānojums nerisina šo jautājumu. Tiks veikts teritorijas plānojuma īstenošanas monitorings VPVB norādītajos termiņos.
Iegūt pietiekamu informāciju par ūdeņu kvalitāti un kvantitāti.	Teritorijas plānojums nerisina šo jautājumu. Tiks veikts teritorijas plānojuma īstenošanas monitorings VPVB norādītajos termiņos.
Pilnveidot zemes monitoringa īstenošanu.	Teritorijas plānojums nerisina šo jautājumu. Tiks veikts teritorijas plānojuma īstenošanas monitorings VPVB norādītajos termiņos.
Iegūt informāciju par sugām un biotopiem Natura 2000 vietās un ārpus tām.	Teritorijas plānojums nerisina šo jautājumu. Tiks veikts teritorijas plānojuma īstenošanas monitorings VPVB norādītajos termiņos.
Nodrošināt meža resursu un meža stāvokļa novērtējumu.	Teritorijas plānojums nerisina šo jautājumu. Tiks veikts teritorijas plānojuma īstenošanas monitorings VPVB norādītajos termiņos.
Nodrošināt savlaicīgu un regulāru sabiedrības informēšanu par vides monitoringa rezultātiem.	Teritorijas plānojums nerisina šo jautājumu. Tiks veikts teritorijas plānojuma īstenošanas monitorings VPVB norādītajos termiņos.

Ādažu novada teritorijas plānojums izstrādāts, ievērojot LR normatīvos aktus vides un dabas aizsardzības jomā, ciktāl tie attiecas uz plānošanas dokumenta kompetenci un darba uzdevumu.

7. PLĀNOŠANAS DOKUMENTA UN TĀ IESPĒJAMO ALTERNATĪVU ĪSTENOŠANAS BŪTISKĀS IETEKMES UZ VIDĪ NOVĒRTĒJUMS

Šajā nodaļā sniegts Ādažu novada teritorijas plānojumā noteikto risinājumu teritorijas izmantošanai, apbūves parametriem, transporta un tehnisko inženierkomunikāciju infrastruktūras u.c. attīstībai novērtējums attiecībā pret to ietekmi uz novada vides resursiem un to kvalitāti, atsevišķi analizējot būtiskākās iespējamās tiešās un netiešās ietekmes, ilglaicīgās un īslaicīgās ietekmes un summāro ietekmi.

Ja turpmākajā plānošanas procedūrā sagaidāmās negatīvās ietekmes uz vidi tiks novērtētas kā būtiskas, tiks piemērota ietekmes uz vidi novērtējuma procedūra.

7.1 Tiešās un netiešās ietekmes

Īstenojot plānošanas dokumentā atļautās izmantošanas, tās var nepastarpināti radīt tiešās un netiešās ietekmes uz vidi. Ietekme uz vidi var veidoties gan pozitīva, gan negatīva.

Tiešās ietekmes uz vidi galvenokārt rada zemes lietojuma veida maiņa, veidojot jaunu dzīvojamo, publisko un rūpniecisko apbūvi, attīstot transporta infrastruktūru, veicot derīgo izrakteņu ieguvu, atmežošanu u.c. Zemes lietošanas kategorijas maiņa samazina dabas pamatnes platības un palielina piesārņojuma emisiju vidē - ūdenstecēs un ūdenstilpēs, atmosfēras gaisā, augsnē u.c.

Teritorijas plānojumā paredzētās būtiskākās tiešās ietekmes, kas saistītas ar zemes izmantošanas veidu maiņu, ir blīvas un retinātas dzīvojamās un publiskā apbūves attīstības plānošana pašreizējās lauksaimniecības un meža zemēs, kā arī ražošanas objektu un teritoriju un transporta un tehniskās infrastruktūras attīstība (Baltezera apvedceļš, A1 rekonstrukcijas projekts, Ziemeļu ievads Rīga - Jaunciems - Ādaži, perspektīvie pašvaldības ceļi un ielas - Baltezera savienojums ar perspektīvo Baltezera apvedceļu, Ataru ciema savienojums ar Stapriņu ciemu un Ādažiem, ciema ielas, Birznieku ciema savienojums ar Eimuru ciemu, Krastupes ielas un Gaujas ielas savienojuma pārbūve, Vecštāles ceļa pārbūve, Ilķenes un Kadagas ciema savienojums, Tilts pār Gauju Āņos, Tilts pār Gauju Kadagā, Kadagas ciema un Divzera ciema savienojums u.c.

Pēc transporta infrastruktūras attīstības projektu īstenošanas paredzamas gan pozitīvas ietekmes uz vidi - transporta plūsmas optimizācija, jaunu savienojumu un šķērsojumu izveide, tranzīta satiksmes novirzīšana no blīvas dzīvojamās apbūves, videi draudzīgā transporta attīstība, gan arī paredzamas tādas negatīvās ietekmes kā troksnis, atmosfēras gaisa piesārņojums no automašīnu izplūdes gāzēm, biotopu šķērsošana u.c. Pieaugot transporta plūsmai novadā, var pieaugt piesārņojuma emisijas. Trokšņa līmeņa samazināšanai jāparedz konkrēti pasākumi, blīvi apdzīvotās vietās gar autoceļiem būtu jābūvē skaņu izolējošas sienas. Rietumu apvedceļa ap Baltezeru izbūve ar ievadu Rīgā pa Brīvības ielas dublieri, atslogotu transporta plūsmu cauri vēsturiskajām Baltezera ciema dzīvojamajām teritorijām. No vides viedokļa būtiski, lai plānotais apvedceļš būtu pēc iespējas attālināts no Lielā Baltezera.

Attīstoties dzīvojamai apbūvei ciemos tiešo ietekmju slodze var tikt samazināta līdz minimumam, ja tiek sakārtota ielu un ceļu infrastruktūra, nodrošināta efektīva

inženierkomunikāciju darbība un teritoriju apsaimniekošana, veidoti pieslēgumi pie centralizētajām kanalizācijas un ūdensapgādes sistēmām, paplašinātas centralizēto ūdenssaimniecību aglomerāciju robežas. Pastiprināta uzmanība jāpievērš, paplašinot apbūvi ainaviskajās un kultūrvēsturiskajās teritorijās vai to tuvumā, tāpēc, lai mazinātu tiešo ietekmi uz kultūrvēsturisko ainavu kvalitāti, būtu nepiešama ainavu tematiskā plānojuma izstrāde. Lai pēc iespējas mazinātu zemes izmantošanas veidu maiņas un konkrētu objektu (dzīvojamās apbūves, ražošanas, inženierkomunikāciju u.c.) tiešās ietekmes uz vides kvalitāti, ļoti svarīgi ir ievērot un kontrolēt TIAN iekļautos aizliegumus, ierobežojumus un nosacījumus dažādu teritoriju izmantošanai un atļautās apbūves, labiekārtojuma veidošanai, nodrošinājumam ar inženierkomunikācijām, kā arī ievērot LR normatīvos aktus. Pirms zemes izmantošanas veidu maiņas rūpīgi jāizvērtē šādas darbības ietekme uz vidi un ainavu tiešā un attālākā tuvumā.

Paplašinot jaudas esošajos ražošanas uzņēmumos, kā arī attīstot jaunas ražošanas teritorijas, kas noteiktas teritorijas plānojumā, svarīgi ir ievērot labākos tehniskos paņēmienus un tehnoloģijas (bezatkritumu u.c.), lai novērstu piesārņojošo darbību ietekmi uz vidi un cilvēku dzīves kvalitāti, atmosfēras gaisā, virszemes un gruntūdeņos nonāktu pēc iespējas mazāk piesārņojošo vielu emisiju. Pozitīvi ir vērtējams fakts, ka plānotajās Rūpnieciskās apbūves teritorijās (R) atļauta tikai tādu vieglās un lauksaimnieciskās ražošanas uzņēmumu veidošana, kur nekāda veida piesārņojums neizplatās ārpus uzņēmuma teritorijas robežām. Plānojot ražošanas teritoriju attīstību, jāveic esošo un plānoto inženierkomunikāciju, piebraukšanas iespēju un pieslēguma jaudu analīzi un to plānoto atbilstību konkrētajās vietās, lai iespējami savlaicīgi novērstu problēmsituācijas nākotnē gan notekūdeņu apsaimniekošanas, gan citos aspektos. Podnieku teritorijā, kur saskarās ražotāju un iedzīvotāju intereses, jebkurai rūpnieciskajai darbībai un/vai objekta būvniecībai jāveic publiskās apspriešanas procedūra. Uzņēmuma darbības radītās emisijas, kas nonāk vidē var būt tikai tik nenozīmīgas, ka tiek ievērotas normatīvajos aktos izvirzītās prasības uz gaisa kvalitāti, virszemes un pazemes ūdeņiem, smakām, trokšņiem un netiek pasliktināta iedzīvotāju dzīves kvalitāte.

Jāņem vērā, ka Ādažu novadā ir liels skaits apdzīvoto vietu (ciemu vai to teritoriju daļu), kurās iedzīvotāji bez centralizētās kanalizācijas nodrošinājuma rada tiešu slodzi uz ūdensobjektu kvalitāti. Tāpēc tiešās ietekmes uz vidi samazināšanai būtu jāuzlabo centralizēto notekūdeņu savākšanas sistēmu darbības efektivitāte, jānodrošina faktisko pieslēgumu izveide un jāveic tīklu paplašināšana, it īpaši blakus riska ūdensobjektiem Mazais Baltezers, Dūņezers un Rīgas ūdens ņemšanas vietas ķīmiskajā aizsargjoslā. Nav pieļaujama blīvu apbūves teritoriju attīstība pirms nav sakārtota tehniskā infrastruktūra un nodrošināti pieslēgumi pie centralizētajiem tīkliem, kas nodrošina mājāsaimniecību piesārņojuma nonākšanu vidē – Gaujā, ezeros, gruntī u.c.

Nodrošināt efektīvu notekūdeņu savākšanu un attīrīšanu, piesārņoto vietu sanāciju, saimnieciskajā darbībā izmantojot videi draudzīgas metodes, nepieļaujot neattīrītu sadzīves notekūdeņu, ateju un vircas bedru iepludināšanu vaļējās ūdenskrātuvēs, ezeros, upēs, meliorācijas grāvjos, dīķos, kā arī to iesūcināšanu gruntī, tiešās ietekmes uz vidi tiks būtiski samazinātas.

Pozitīvu tiešu ietekmi uz ūdensobjektu kvalitāti, tās īstenošanas rezultātā, sniegs TIAN iekļautā norma, ka bioloģisko attīrīšanas iekārtu īpašniekam/lietotājam jānoslēdz līgums ar bioloģisko attīrīšanas ietaišu piegādātāju/uzstādītāju par iekārtu apsaimniekošanu.

TIAN ietverti aizliegumi, ierobežojumi un nosacījumu teritoriju izmantošanai, atļautajai apbūvei un labiekārtojuma veidošanai. Rūpīgi ievērojot un kontrolējot noteikumus, Pašvaldība pēc

iespējas mazinās zemes izmantošanas veidu maiņas un konkrētu objektu tiešās ietekmes uz vidi.

Netiešās ietekmes uz vidi veidojas savstarpēji, iedarbojoties videi un tiešajām ietekmēm. Attīstoties tūrismam un palielinoties tūristu skaitam, var pieaugt gan antropogēnā slodze uz vidi, gan veicināta apkārtējās vides sakopšana. Pārdomāta un sakārtota tūrisma un atpūtas infrastruktūra samazinātu negatīvo ietekmi uz vidi.

Veicot zemes lietošanas kategoriju maiņu, izbūvējot jaunus objektus - dzīvojamo un publisko apbūvi, tehnisko un transporta infrastruktūru, ražošanas objektus tiek samazinātas dabas pamatnes un savvaļas sugu dzīvotņu platības. Svarīgi pievērst uzmanību, ja apbūves paplašināšana notiek potenciālo īpaši aizsargājamo dabas teritoriju tuvumā (ar augstu bioloģisko vērtību). Būvniecības procesā radītās zemes vibrācijas, troksnis un putekļu piesārņojums var ietekmēt jutīgu sugu dzīvotnes. Būvējot ēkas uz esošiem pamatiem un neapgūstot jaunas teritorijas, ietekme uz vidi tiek vērtēta kā maznozīmīga.

Paplašinoties saimnieciskajai darbībai, vide var tikt netieši ietekmēta. Pieaugot mežistrādes apjomiem, var tikt samazināta bioloģiskā daudzveidība un neskartā vide, intensīvās ražošanas lauksaimniecība var piesārņot vidi ar minerālmēsliem, kas veicina ūdensobjektu aizaugšanu un Baltijas jūras ekoloģiskā stāvokļa pasliktināšanos.

Būtiski ir veikt vides izglītības pasākumus, pozitīvo pašvaldības reklāmu par labajiem darbiem vides jomā un citus sabiedrību informējošus pasākumus, lai veicinātu iedzīvotāju zaļo domāšanu un motivāciju saudzēt vidi, pieslēgties centralizētajiem ūdensapgādes un kanalizācijas tīkliem, kur tas iespējams.

Nepārsniedzot trokšņa, gaisa un virszemes ūdeņu robežvērtības, netiešās ietekmes neatstāj nozīmīgas sekas uz vidi.

7.2 Īslaicīgās un ilglaicīgās ietekmes

Teritorijas plānojumā paredzētās darbības pēc to ietekmes ilguma var iedalīt īslaicīgās un ilglaicīgās (paliekošās) ietekmes darbībās.

Īslaicīgās ietekmes uz vidi rada būvniecības process - dzīvojamo, publisko, ražošanas ēku un būvju, ielu un ceļu, dažāda veida inženierkomunikāciju – siltumapgādes, ūdensapgādes, kanalizācijas, sakaru, elektroapgādes u.c. objektu būvniecība vai rekonstrukcija. Šīs darbības rada salīdzinoši īslaicīgus traucējumus vidē. Galvenās problēmas, kas saistītas ar minētajām darbībām ir troksnis, zemsedzes bojājumi, būvgruži, putekļu emisija. Lielākā daļa šo faktoru tiek likvidēti līdz ar būvniecības darbu beigšanos.

Autoceļu un ielu celtniecības un/vai rekonstrukcijas laikā iespējama teritorijas piegružošana ar būvniecības atkritumiem un piesārņošana ar naftas produktiem, bet ielu un ceļu ekspluatācijas laikā - piegružošana ar sadzīves atkritumiem, piesārņojošo vielu izmešiem. Kā arī jāmin, ka būvdarbu perioda laikā var būt gruntsūdeņu piesārņojums (gadījumā, ja gruntsūdeņi ir tuvu zemes virskārtai), ko rada mašīnu un mehānismu nepareiza izmantošana un degvielas, smērvielu, arī šķidro būvmateriālu (krāsu, laku u.c.) noplūdes zemes virskārtā un iespējama nonākšana gruntsūdeņos.

Visu iepriekšminēto objektu būvniecības laikā jākontrolē, lai piesārņojošās vielas tieši nenonāktu vidē.

Par nelielu īslaicīgu ietekmi uz vidi teritorijā var uzskatīt apmeklētāju (viesu un tūristu) skaita sezonālās svārstības, kas rodas pateicoties tūrismam un aktīvajai atpūtai siltajā gada periodā, līdz ar to pašvaldībai aktīvajā tūrisma sezonā papildus jāizvieto atkritumu savākšanas tvertnes visvairāk tūristu un vietējo iedzīvotāju iecienītajās atpūtas vietās.

Ilglaičīgu ietekmi uz vidi atstāj darbības, kuras saistītas ar zemes lietojuma maiņu no viena zemes lietojuma mērķa uz citu, tajā skaitā atmežošana. Ilglaičīgu ietekmi atstāj intensīvā lauksaimniecība, derīgo izrakteņu teritorijas, ražošanas teritorijas, blīvas un retinātas apbūves teritorijas, transporta un gājēju ceļi un inženierkomunikācijas.

Attīstoties apbūvei, transporta infrastruktūrai un inženierkomunikācijām, uz vidi var tikt radīta ilglaicīga ietekme. Palielinoties transporta plūsmām, kuru intensitāte ir aktīva noteiktos ceļu posmos, ielās, uz vidi tiek radīta ilgstoša ietekme, ko izraisa autotransporta radītais troksnis, vibrācijas un izplūdes gāzes.

Teritorijas plānojumā tiek paredzēts veikt meža zemes atmežošanu un lauksaimniecības zemju maiņu uz apbūves zemi, mežos un lauksaimniecības zemēs atļauts veidot derīgo izrakteņu ieguves karjerus. Šādas darbības radīs ilglaicīgu ietekmi uz vidi, veidosies izmaiņas ainavā, ekosistēmās, hidroloģiskajā režīmā un samazināsies lauksaimniecības un meža zemju īpatsvars. Pirms zemes lietošanas kategorijas maiņas atļaujas izsniegšanas, izvērtēt katru plānoto atsevišķo gadījumu un iespējamo ietekmi uz vidi, kā arī ievērot īpaši aizsargājamo dabas teritoriju aizsardzības un izmantošanas noteikumus.

20.tabula. Izmantošanas veidu iespējamā ietekme uz vidi

Funkcionālās zonas (izmantošanas veidi)	Iespējamās ietekmes	Ieteikumi šo iespējamo ietekmju mazināšanai
Mežu teritorija (M) › mežsaimnieciska teritorijas izmantošana; › publiskā ārtelpa ar vai bez labiekārtojuma; › publiskā apbūve; › viensētu apbūve; › derīgo izrakteņu ieguve	› izmaiņas ainavā; › mainās biotopi; › augu sugu sastāva izmaiņas vai iznīcināšana; › samazinās meža teritoriju īpatsvars	› pirms darbu uzsākšanas ĪADT tuvumā vai to robežās (ĪADT), ir jāveic ietekmes uz vidi novērtējums uz NATURA 2000 teritoriju (saskaņā ar 2006. gada 6. jūnija MK noteikumiem Nr. 455 „Kārtība, kādā novērtējama ietekme uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (NATURA 2000)“); › stingra darbības kontrole jāveic ĪADT tuvumā vai to buferzonā, lai neietekmētu pašu ĪADT; › pirms darbu uzsākšanas, jākonsultējas ar Dabas aizsardzības pārvaldi; › pirms plānotās zemes lietošanas veida maiņas veikt bioloģisko izpēti; › neparedzēt darbības veidus, kuru īstenošana veicinātu aizsargājamo sugu dzīvotņu un biotopu iznīcināšanu.

Funkcionālās zonas (izmantošanas veidi)	Iespējamās ietekmes	Ieteikumi šo iespējamo ietekmju mazināšanai
Lauksaimniecības teritorija <ul style="list-style-type: none"> › lauksaimnieciska teritorijas izmantošana; › viensētu apbūve; › publiskā ārtelpa ar vai bez labiekārtojuma; › mežsaimnieciskā izmantošana; › rūpnieciskā izmantošana; › derīgo izrakteņu ieguve; › tehniskā apbūve; › publiskā apbūve; › dzīvojamā apbūve 	<ul style="list-style-type: none"> › izmaiņas ainavā; › izmaiņas virszemes notecē; › mainās biotopi; › samazinās lauksaimniecības zemju īpatsvars konkrētajā teritorijā 	<ul style="list-style-type: none"> › atbalstīt zemnieku interesi par lauksaimniecību, nodrošinot zemju atbilstošu apsaimniekošanu (atbalstot arī bioloģisko un netradicionālo lauksaimniecību); › lauksaimniecības zemi pārveidot apbūves zemēs tikai tad, ja tam ir pamatota vajadzība, tiek aizpildīti un sakopti „brīvie zemes apbūves gabali”, tādejādi arī tiek sakopta vide; › attīstot apbūvi ņemt vērā arī novada ainaviskās vērtības; › veicot lauksaimnieciskās darbības, ievērot Aizsargjoslu likumā noteiktos virszemes ūdensobjektu aizsargjoslu platumus un aprobežojumu tajās; › neveicināt lauksaimniecības zemju apmežošanu; › pirms plānotās zemes lietošanas veida maiņas veikt bioloģisko izpēti; › neparedzēt darbības veidus, kuru īstenošana veicinātu aizsargājamo sugu dzīvotņu un biotopu iznīcināšanu.
Dzīvojamās un publiskās apbūves teritorijas <ul style="list-style-type: none"> › dzīvojamā apbūve; › publiskā apbūve; › publiskā ārtelpa ar vai bez labiekārtojuma 	<ul style="list-style-type: none"> › izmaiņas ainavā; › pazemes un virszemes ūdeņu piesārņojuma risks; › mainās zemes izmantošanas veids; › pieaug notekūdeņu daudzums; › pieaug atkritumu daudzums 	<ul style="list-style-type: none"> › maksimāli apbūvēt „brīvos” laukumus jau esošajās apdzīvotajās vietās; › apbūvēt degradētas, pamestas teritorijas/pagalumus, tādejādi sakārtojot vidi; › jaunās apbūves teritorijas maksimāli pieslēgt kopējam kanalizācijas un ūdensapgādes tīklam; › izsniedzot būvatļaujas un izvērtējot detālplānojumus paredzēt ceļu infrastruktūru, pieslēgumus; › veicināt atkritumu savākšanu un dalīto šķirošanu
Rūpnieciskās un tehniskās apbūves teritorijas <ul style="list-style-type: none"> › rūpnieciskā apbūve; › derīgo izrakteņu ieguve; › tehniskā apbūve; › atkritumu apsaimniekošanas un pārstrādes uzņēmumu apbūve; › publiskā apbūve 	<ul style="list-style-type: none"> › izmaiņas ainavā; › pazemes un virszemes ūdeņu piesārņojuma risks; › gaisa piesārņojums; › troksnis; › pieaug atkritumu daudzuma; › palielinās pazemes ūdeņu/dzeramā ūdens patēriņš; › pieaug notekūdeņu 	<ul style="list-style-type: none"> › jaunas ražošanas zonas veidot jau esošo tuvumā vai degradēto teritoriju vietās (tādejādi sakārtojot teritoriju gan vizuāli, gan teritoriāli); › paredzēt pieslēgties kopējam ūdensapgādes un kanalizācijas tīklam; › izbūvēt lietusūdeņu svākšanas sistēmas; › paredzēt līgumu par atkritumu (arī bīstamo, ja tādi ir) apsaimniekošanu; › jaunas ražošanas teritorijas neveidot blīvi apdzīvoto vietu tuvumā, izglītības iestāžu, rekreācijas teritoriju tiešā tuvumā, ainaviski vērtīgās teritorijās

Funkcionālās zonas (izmantošanas veidi)	Iespējamās ietekmes	Ieteikumi šo iespējamo ietekmju mazināšanai
	daudzums	
<ul style="list-style-type: none"> › Transporta infrastruktūras teritorijas (TR) › tehniskā apbūve un teritorijas izmantošana; › publiskā apbūve un teritorijas izmantošana 	<ul style="list-style-type: none"> › izmaiņas ainavā; › izmaiņas biotopos › pazemes un virszemes ūdeņu piesārņojuma risks; › gaisa piesārņojums; › troksnis 	<ul style="list-style-type: none"> › izbūves darbus izstrādā atbilstoši projektam un normatīvajiem aktiem; › būvniecības tehnikas uzpildīšana notiek tam speciāli paredzētās vietās; › jāparedz pasākumi trokšņa mazināšanai

Teritorijas plānojumā rezervētas teritorijas vairāku nozīmīgu transporta un tehniskās infrastruktūras projektu attīstībai, kas nenoliedzami, ja tiks īstenoti radī ilglaicīgu ietekmi uz vidi. Tomēr jāatzīmē, ka lielākās daļas īstenošana vēl ir neskaidra, valsts institūcijas un pašvaldība izvērtēs alternatīvas, kā arī īstenošanas termiņš paredzams tālākā nākotnē.

Ar jaunizbūvēto un/vai rekonstruēto ielu, autoceļu, ražošanas un loģistikas infrastruktūras objektu ekspluatāciju ir un būs saistītas atsevišķas ietekmes, kuru darbība uz sabiedrību un vidi ir nepārtraukta. Šīs ietekmes - piesārņojums, trokšņi ir vairāk vai mazāk ir arī jau esošajiem tehniskās un industriālās infrastruktūras objektiem. Ietekmes apmērs ir atkarīgs no ielu un ceļu klājuma kvalitātes un satiksmes intensitātes konkrētajos to posmos. Tās ir: gaisa kvalitātes izmaiņas, trokšņa un vibrāciju līmeņa izmaiņas, izmaiņas tuvākās apkārtnes bioloģiskajā daudzveidībā, apkārtējo iedzīvotāju sociāli-ekonomiskā stāvokļa izmaiņas (piemēram, nekustamā īpašuma vērtība, mežu kadastrālā vērtība utt.). Parasti šādos ceļu būves variantos no zemes īpašnieku viedokļa būtu svarīga skaidrība vairākos jautājumos, kas ir saistīts tieši ar ceļu būvi. Nozīmīgākie no tiem ir: paredzamais būvdarbu uzsākšanas laiks, kompensāciju un zaudējuma aprēķināšanas metodika, iepirkuma mehānisms. Par to visu pašvaldībai ir iedzīvotāji jāinformē laicīgi, pirms darbu uzsākšanas.

Ņemot vērā, augstos plūdu riskus Ādažu novadā, ļoti būtiski ir veikt atbilstošu polderu, hidrotehnisko būvju un meliorācijas sistēmu tehniskā stāvokļa pilnvērtīgu uzturēšanu. Īstenojot teritorijas plānojumā paredzēto jaunā aizsargdambja posma gar Gauju un Upmalu aizsargdambja būvniecību, tiks novērsts applūšanas risks ievērojamā Ādažu teritorijas daļā.

Pozitīvās ilglaicīgās ietekmes uz dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu (saglabāšanu, sakopšanu un aizsardzību) radīs teritorijas plānojumā paredzēto degradēto teritoriju - Mazā Baltezera kanāla, Podnieku industriālās teritorijas daļas, Muižas industriālās teritorijas daļas, garāžu kooperatīvu "Jaguārs" un "Kadaga 2" teritoriju, "Pērles" kompleksa daļas Alderos u.c. rekultivācija, kā arī aizliegums plašās novada meža teritorijās (M1, M2) veikt kailcirti, publisko ūdensmalu infrastruktūras izveide un pieejamības nodrošināšana.

Atbilstoši Zemes pārvaldības likuma 5.panta 1.daļai, vietējā pašvaldība teritorijas plānojumā nosaka publiskās infrastruktūras attīstības un būvniecības vajadzībām nepieciešamās teritorijas un to izmantošanas nosacījumus neatkarīgi no zemes piederības vai piekritības. Pozitīvi vērtējams fakts, ka gājēju piekļuves nodrošināšanai pie publiskajiem ūdeņiem sniegti priekšlikumi plānotajiem gājēju ceļiem gar Lielā un Mazā Baltezera austrumu krastu, Vējupi, Gauju, piekļuvei pašvaldības īpašumam "Ainavu krastmalas" u.c.

7.3 Summārās ietekmes

Summārās ietekmes uz vidi teritorijas plānošanas ietvaros ir ietekmju kopums, kas veidojas, īstenojot plānošanas dokumentā paredzētos pasākumus. Izstrādājot teritorijas plānojumu, tajā ir iekļauti galvenie normatīvie akti attiecībā uz vides aizsardzību, TIAN paredzas prasības, kas gan tieši, gan netieši mazinās darbību negatīvo summāro ietekmi uz vidi. Līdz ar to var secināt, ka summārā ietekme uz vidi būs pozitīvāka, nekā teritorijas plānojumu neīstenojot.

Ievērojot vides aizsardzības normatīvus un atbildīgo institūciju izvirzītās prasības, Ādažu novada teritorijas plānojuma īstenošana neatstās sliktāku ietekmi uz vides kvalitāti kā ir pašlaik. Tā īstenošana neradīs būtiski ietekmi uz īpaši aizsargājamām dabas teritorijām un kultūrvēsturisko mantojumu. Teritorijas plānojuma izstrādes un publiskās apspriešanas procesā, problēmzonās saskaņots un atrasts kompromisa risinājums starp novada iedzīvotāju, dabas un kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanas un aizsardzības un pašvaldības attīstības interesēm.

Tomēr pie teritorijas plānojuma īstenošanas, izstrādājot lokālplānojumus, detālplānojumus, zemes ierīcības projektus un būvprojektus, izvērtējot konkrēto attīstības un/vai būvniecības ieceri būtiski ir apskatīt arī iespējamās sekundārās, kumulatīvās un sinerģiskās ietekmes uz vidi, ko nav iespējams izvērtēt teritorijas plānojuma mēroga un detalizācijas ietvaros (katrā funkcionālajā zonā ir atļautas/iespējamās dažādas izmantošanas). Pie konkrēta projekta realizācijas, ņemot vērā datus par esošo situāciju un plānoto izmantošanas un/vai būvniecības ieceri, jāizvērtē paredzētās darbības (būvniecības, zemes lietošanas veida maiņas u.c.), dabas vides un apkārtējo teritoriju izmantošanas savstarpējā mijiedarbība, lai plānotās darbības īstenošanas rezultātā summārā ietekme uz vidi būtu pēc iespējas nebūtiskāka.

8. IETEKMES UZ VIDI SAMAZINĀŠANAS PASĀKUMI

Ādažu novada teritorijas plānojums, lai samazinātu plānošanas dokumentā paredzēto darbību ietekmi uz dabas un iedzīvotāju dzīves vides kvalitāti, paredz dažādus pasākumus, kas gan tieši, gan netieši mazinās darbību iespējamo negatīvo ietekmi uz vidi.

Teritorijas plānojuma saistošajās sadaļās - Grafiskajā daļā un Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos (TIAN) noteikti risinājumi Ādažu novada turpmākajai teritorijas izmantošanai, ciemu robežām, ielu sarkanajām līnijām, transporta un inženierkomunikāciju infrastruktūrai, plūdu riska mazināšanai, saimnieciskās darbības plānošanai un atļautās apbūves un labiekārtojuma rādītājiem, ņemot vērā esošo teritorijas izmantošanu, pašvaldības, fizisko un juridisko personu priekšlikumus, spēkā esošos lokālplānojumus un detālplānojumus, kompetento institūciju nosacījumus, augstāka līmeņa teritorijas plānošanas dokumentu vadlīnijas, normatīvos aktus u.c.

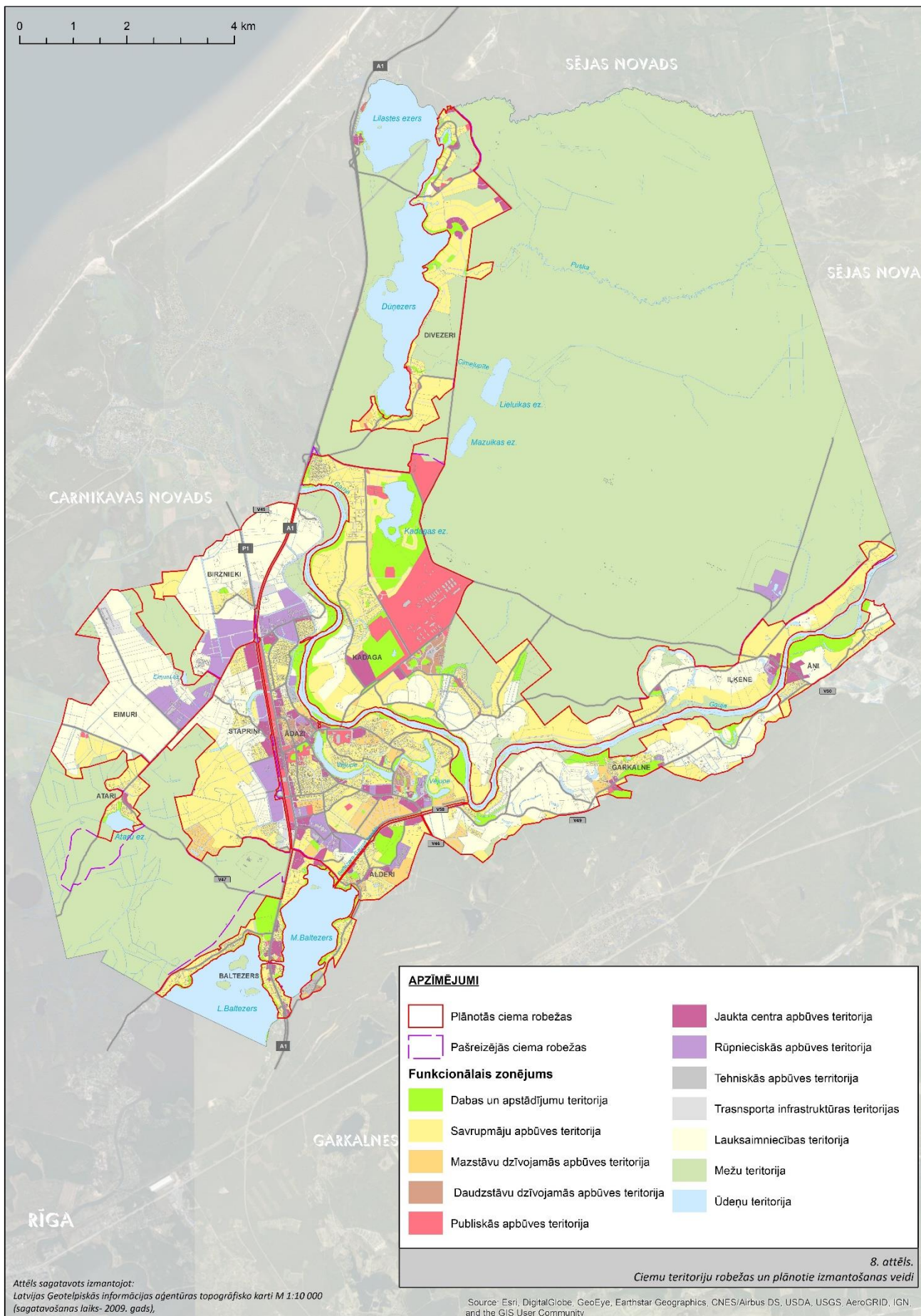
Noteiktais funkcionālais zonējums un apakšzonējums bāzēts uz sekojošiem galvenajiem principiem:

- › atļauto izmantošanu klasifikācija veidota saskaņā ar 30.04.2013. MK noteikumos Nr.240 „Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi” noteikto vienoto funkcionālo zonu iedalījumu;
- › klasifikācija izveidota ar mērķi identificēt galvenās izmantošanas grupas, nosakot pēc iespējas mazāku to skaitu;
- › nosakot vienotas funkcionālās zonas, iespēju robežās apvienotas spēkā esošajā teritorijas plānojumā noteiktās zonas ar līdzīgiem izmantošanas un apbūves noteikumiem;
- › ievērots pēctecības princips, iespēju robežās maksimāli saglabāts šobrīd spēkā esošais regulējums attiecībā uz teritorijas izmantošanu un apbūvi.

Funkcionālo zonu izmantošana - jaunveidojamo zemes vienību minimālās platības ciemu un lauku teritorijās, apbūves rādītāji un citas prasības konkrētai atļautajai teritorijas izmantošanai tiek noteiktas TIAN. Blīvas apbūves teritorijas tiek plānotas ciemos, kuru robežas daļēji pārskatītas atbilstoši aktuālajai situācijai. *(skatīt 8.attēlā)*

TIAN izdalītas arī atsevišķas prasības teritorijām ar īpašiem noteikumiem (TIN) - Ādažu militārā poligona teritorijai (TIN1), polderu sateces baseinu teritorijām(TIN11), Ādažu lidlauka gaisa kuģu pacelšanās/nolaišanās 2 km sektoram (TIN12), Podnieku teritorija (TIN13), Erozijas riska teritorija (TIN14), vietējas nozīmes kultūrvēsturiskās un dabas teritorijām (TIN4), valsts nozīmes arhitektūras pieminekļa Ādažu (Baltezera) baznīcas kultūrvēsturiskās ainavas aizsardzības teritorija (TIN15) ar īpašiem noteikumiem apbūves un labiekārtojuma veidošanai, ražošanas teritorija ar īpašiem noteikumiem aizliegtajām industrijām (TIN16), Baltezera rietumu apvedceļa būvniecībai un valsts galvenā autoceļa A1 Rīga (Baltezers) - Igaunijas robeža (Ainaži) attīstībai rezervētajai teritorijai (TIN7), Ziemeļu ievada Rīga - Jaunciems - Ādaži attīstībai rezervētajai teritorijai (TIN71), perspektīvajiem pašvaldības ceļiem un ielām (TIN72) un degradētajām teritorijām (TIN8), kā arī prasības lokālplānojumu un detālplānojumu izstrādei.

Tematiskie grafiskie attēli par zaļajām struktūrām, vides risku teritorijām, transporta un tehnisko infrastruktūru u.c. ir apkopoti atsevišķā sējumā.

8.attēls. Ciema teritoriju robežas un plānotie izmantošanas veidi

8.1 Noteiktās aizsargjoslas

Viens no instrumentiem ietekmes uz vidi un potenciālā riska minimizēšanai ir Latvijas Republikas tiesību aktos noteikto aizsargjoslu prasību ievērošana.

Teritorijas plānojuma Grafiskās daļas kartēs tiek attēlotas visa veida aizsargjoslas, kas attiecas uz Ādažu novada teritoriju un kuru platums ir lielāks par 10 m, kā arī 10 m virszemes ūdensobjektu aizsargjoslas ciemu teritorijās un valsts nozīmes ūdensnoteku ekspluatācijas aizsargjoslas.

TIAN 7.5. apakšnodaļā „Aizsargjoslas” tiek noteikti visi aizsargjoslu veidi - vides un dabas resursu aizsardzības aizsargjoslas, ekspluatācijas aizsargjoslas, sanitārās aizsargjoslas un drošības aizsargjoslas (saskaņā ar spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem, t.i. 11.07.1997. likumu „Aizsargjoslu likums” un atbilstošajām attiecīgo aizsargjoslu noteikšanas metodikām).

Pozitīvi atzīmējams, ka ciemos gar Lielā Baltezera, Mazā Baltezera, Dūņezera, Lilastes ezera un Gaujas upes krastiem virszemes ūdensobjektu aizsargjoslas noteiktas pa applūstošo teritoriju (10%) robežām, bet ne mazāk kā 50 m plata josla katrā krastā, izņemot esošās apbūves gadījumus, kur aizsargjosla ir saskaņā ar Grafiskajā daļā noteikto. Ciemu teritorijās gar pārējiem virszemes ūdensobjektu (Ataru ezeram, Kadagas ezeram, Gaujas - Baltezera kanālam, mākslīgai ūdenskrātuvei Vējupe un pārējām ūdenstecēm, ūdenstilpēm un mākslīgiem ūdensobjektiem) krastiem aizsargjoslas noteiktas pa applūstošo teritoriju robežām, bet ne mazāk kā 20 m plata josla katrā krastā, izņemot esošās apbūves gadījumus, kur aizsargjosla ir saskaņā ar Grafiskajā daļā noteikto. Būvlaide galvenajām būvēm noteikta pa aizsargjoslas robežu, bet ar virszemes ūdensobjekta izmantošanu saistītām palīgbūvēm (pirtīm, laivu novietnēm u.tml.) 10 m attālumā no ūdensobjekta, ievērojot Aizsargjoslu likuma prasības un Pašvaldības 27.05.2008. saistošos noteikumus Nr.21 „Par virszemes ūdensobjektu krastu labiekārtošana un uzturēšanu Ādažu novadā”. (Aizsargjoslu likums ciemos pieļauj minimālo aizsargjoslas platumu 10 m).

Ārī ārpus ciemiem būvlaide galvenajām būvēm tiek noteikta pa applūstošo teritoriju robežām, bet ne mazāk kā 50 m attālumā no virszemes ūdensobjekta normālās krasta līnijas, bet ar ūdensobjekta izmantošanu saistītām palīgbūvēm (pirtīm, laivu novietnēm u.tml.) ne mazāk kā 10 m attālumā no ūdensobjekta normālās krasta līnijas, ievērojot Aizsargjoslu likuma prasības un Pašvaldības 27.05.2008. saistošos noteikumus Nr.21 „Par virszemes ūdensobjektu krastu labiekārtošana un uzturēšanu Ādažu novadā”.

TIAN pieļauj atkāpi, ka atsevišķās situācijās, zemes vienībās pie publiskajiem ūdeņiem, kur galveno ēku nav iespējams izvietot tālāk par 50 m, pieļaujams izvietot to tuvāk, pamatojot ar ainavu analīzi, bet ne tuvāk par 30 m.

TIAN arī noteikts, ja sabiedriski nozīmīgu objektu (būvi) iecerēts izvietot virszemes ūdensobjekta krastam tālāk par 50 m, būvniecības iecere pamatojama kopā ar piekrastes ainavas analīzi, veicot tās publisko apspriešanu. Ievērojot būvniecības ieceres publiskās apspriešanas rezultātus, nosaka - atļaut vai neatļaut detālplānojuma izstrādi. Būvniecības ieceres publiskās apspriešanas rezultātus ievērtē detālplānojumā.

Aizsargjoslas ap ūdens ņemšanas vietām nosaka, lai nodrošinātu ūdens resursu saglabāšanos un atjaunošanos, kā arī samazinātu piesārņojuma negatīvo ietekmi uz iegūstamo ūdens kvalitāti visā ūdensgūtnes ekspluatācijas laikā (ne mazāk kā uz 25 gadiem).

Grafiskajā daļā attēlotas stingrā režīma aizsargjoslas un ķīmiskā aizsargjoslas ap SIA "Ādažu ūdens" ūdens ņemšanas vietām un stingrā režīma un bakterioloģiskās aizsargjoslas (teritorijas sakrīt) ap SIA "Rīgas ūdens" ņemšanas vietām Baltezerā un Remberģos, kā Rīgas ūdens ņemšanas vietas ķīmiskās aizsargjoslas teritorija⁹⁹, kas iestiepjas plašā Ādažu novada teritorijā - Garkalnes, Alderu un Baltezera ciemos. (skatīt arī 9.attēlā)

Ap ūdens ņemšanas vietu "Baltezers" stingrā režīma aizsargjosla noteikta 150 m rādiusā ap ūdens ņemšanas vietu ezera akvatorijā un gar krastu, bet sauszemē tā ietver visu Baltezera ūdens ieņemšanas ietaišu teritoriju līdz Aldaru ceļam. Noteiktā stingra režīma aizsargjosla ap ūdens ņemšanas vietu Remberģi pārsvarā atrodas Garkalnes pagastā, tikai nedaudz iesniedzoties Ādažu pagasta teritorijā.

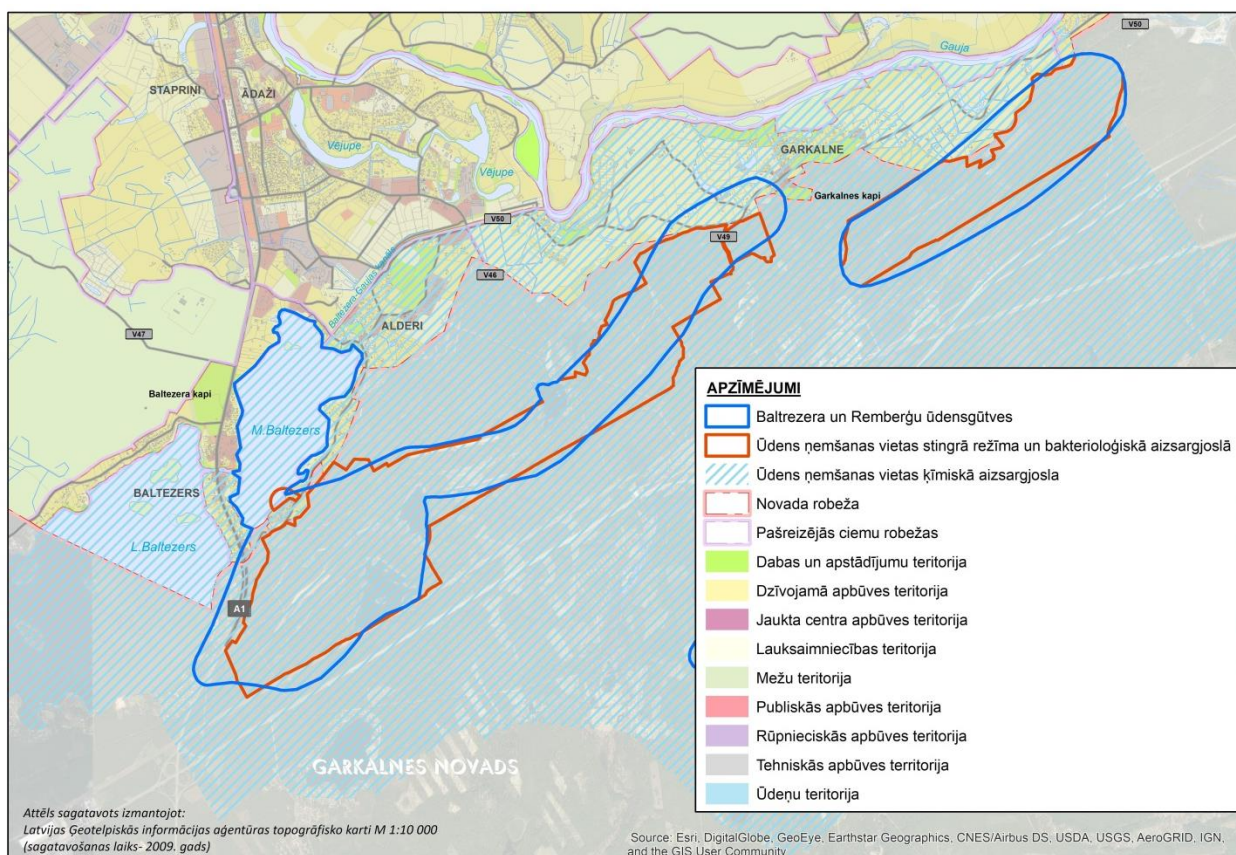
Aprobežojumus aizsargjoslās ap ūdens ņemšanas vietām nosaka Aizsargjoslu likums, kā arī 24.01.2004. MK noteikumi nr. 43 "Aizsargjoslu ap ūdens ņemšanas vietām noteikšanas metodika". Minētie likumdošanas akti nosaka, ka:

- Stingrā režīma aizsargjoslā aizliegta jebkāda saimnieciskā darbība, izņemot to, kura saistīta ar ūdens ieguvī konkrētā ūdensapgādes urbūmā vai ūdensgūtnē attiecīgo ūdens ieguves un apgādes objektu uzturēšanai un apsaimniekošanai (nodrošinot ūdens ņemšanas vietas tehnisko notekūdeņu attīrīšanu un notekūdeņu novadīšanu kanalizācijas sistēmās vai uz vietējām attīrīšanas iekārtām un virszemes notekūdeņu novadīšanu ārpus stingrā režīma aizsargjoslas robežām), aizliegts plānot un realizēt jaunu individuālo un sabiedrisko dzīvojamo apbūvi un atrasties nepiederošām personām, kuras nav saistītas ar ūdens ieguves un apgādes objektu darbības nodrošināšanu ūdens ņemšanas vietās;
- Ķīmiskajā aizsargjoslā paredzētās darbības realizēšanai jāsaņem Valsts vides dienesta tehniskie noteikumi. Ja centralizētajai ūdensapgādei izmanto gruntsūdeņu (neaizsargātu) ūdens horizontu vai pazemes ūdens krājumu mākslīgas papildināšanas metodi, ķīmiskajā aizsargjoslā 500 m platā joslā ap stingrā režīma aizsargjoslu aizliegts veikt meža un lauksaimniecībā izmantojamās zemes lietošanas kategorijas maiņu, izņemot zemes lietošanas kategorijas maiņu esošo ciemu teritorijās un ēku un būvju būvniecībai viensētās ārpus ciema teritorijas robežām, kā arī gadījumos, kad tas nepieciešams ūdensapgādes būvju būvniecībai, veidot jaunus ciemus un paplašināt esošos, ārpus esošajiem ciemiem sadalīt zemi zemes vienībās, kas mazākas par 2400 m², no jauna projektējamās un pārbūvējamās būvobjektos novadīt notekūdeņus (arī pēc attīrīšanas lokālajās attīrīšanas iekārtās) gruntī un virszemes ūdensobjektu un ierīkot atkritumu apglabāšanas poligonus;
- Bakterioloģiskajā aizsargjoslā paredzētās darbības realizēšanai jāveic ietekmes uz vidi sākotnējais izvērtējums. Ja centralizētajai ūdensapgādei izmanto pazemes (no virszemes piesārņojuma infiltrācijas neaizsargātu) ūdens horizontu, kā arī pazemes ūdens resursu mākslīgas papildināšanas metodi, papildus jāievēro stingrā režīma aizsargjoslas aprobežojumi. Bakterioloģiskajā aizsargjoslā aizliegta arī derīgo izrakteņu ieguve, vides riska objektu izvietošana (DUS, atkritumu apglabāšanas poligoni u.c.).

Teritorijas plānojuma risinājumi ķīmiskās aizsargjoslas teritorijā neparedz paplašināt esošo Baltezera, Alderu un Garkalnes ciemu teritoriju robežas.

---

⁹⁹ Baltezera – Zaķumuižas ūdensgūtvē pēc hidroģeoloģiskās modelēšanas datiem, ņemot vērā arī to, ka ir slikti aizsargāti gruntsūdeņi, stingrā režīma un bakterioloģiskā aizsargjoslas sakrīt kā viena līnija

9.attēls. Rīgas ūdens ņemšanas vietas aizsargjoslas

Lai nodrošinātu notekūdeņu attīrīšanas iekārtām (NAI) piegulošo teritoriju aizsardzību no šo objektu negatīvās ietekmes Aizsargjoslu likuma paredz, ka atklātai notekūdeņu apstrādei un atklātiem dūņu laukiem ir nepieciešama 200 m sanitārā aizsargjosla, attīrīšanas ietaisēm ar slēgtu apstrādi visā ciklā - 50 m sanitārā aizsargjosla, kas nosakāma no objekta ārējās robežas vai ārējās malas. Aizsargjoslu likumā ir noteikti aprobežojumi attiecībā uz jaunu, ar NAI darbību nesaistītu ēku būvniecību un jaunu dzeramā ūdens ņemšanas vietu ierīkošanu.

Līdz ar to jaunu dzīvojamo apbūvi un dzeramā ūdens ņemšanas vietu ierīkošanu ierobežo sanitārās aizsargjoslas ap notekūdeņu attīrīšanas iekārtām (200 m ap NAI "Centrs" un 50 m ap Garkalnes NAI). Šajās aizsargjoslās teritorijas plānojumā netiek plānota dzīvojamās apbūves attīstība.

Savukārt Baltezers kapsētas un Garkalnes kapsētas 300 m sanitārajās aizsargjoslās, kur tiek plānota dzīvojamo apbūve nav pieļaujama lokālo ūdensapgādes vietu ierīkošana.

Vides pārskatā netiek uzskaitītas un analizētas visas aizsargjoslas, jo tās tiek atrunātas Teritorijas plānojuma Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos. Vides pārskatā aizsargjoslas tiek analizētas pēc nepieciešamības un kā secinājumi tiek izvērtēta to atbilstība/neatbilstība spēkā esošajai likumdošanai.

Jaunveidojamajiem objektiem visa veida aizsargjoslas ir jānosaka un jāattēlo lokālplānojumos, detālplānojumos, zemes ierīcības projektos un būvprojektos atbilstoši normatīvo aktu prasībām.

8.2 Plānošanas dokumentā noteiktie ierobežojumi

Ādažu novada teritorijas plānojumā noteikti nosacījumi un ierobežojumi, kas samazinās ar teritorijas attīstību saistīto darbību ietekmi uz vidi. Plānošanas dokumentā iekļauti pasākumi, kas paredz vides, dabas un kultūrvēsturisko vērtību aizsardzību.

8.2.1 Nosacījumi un ierobežojumi īpaši aizsargājamās dabas teritorijās

Grafiskās daļas kartēs attēlotas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas (ĪADT) un to funkcionālās zonas, mikroliegumi un to buferzonas, dižkoku atrašanās vietas.

TIAN iekļauti ierobežojumi:

- › *ĪADT izmantošana veicama saskaņā ar normatīviem aktiem, kā arī teritoriju apsaimniekošanā rekomendējams ievērot dabas aizsardzības plānos paredzētos pasākumus un funkcionālo zonējumu (ja tāds noteikts) un katrā funkcionālajā zonā noteiktās prasības dabas un ainavisko vērtību saglabāšanai;*
- › *Zemes vienībās, kurās tiek izstrādāts lokālplānojums, detālplānojums, ainavu tematiskais plānojums vai būvprojekts ir jāveic dižkoku un dižakmeņu inventarizācija. Par īpaši aizsargājamo koku vai akmeni uzskatāms jebkurš koks vai akmens, kas atbilst normatīvajos aktos noteiktajiem parametriem;*
- › *Lai nodrošinātu dižkoku saglabāšanu un to augšanas apstākļus, tiek noteikta minimālā aizsargjosla - 10 m rādiusā (mērot no koka vainaga projekcijas). Šajā aizsargjoslā aizliegts veikt darbības, kas būtiski izmaina dižkoka augšanas apstākļus;*
- › *Meža zemes atmežošana ĪADT var tikt veikta tikai ar Dabas aizsardzības pārvaldes saskaņojumu;*
- › *Paredzot jaunu apbūvi vai infrastruktūras izbūvi šobrīd neapbūvētās dabas teritorijās, ieteicams inventarizēt teritorijas bioloģiskās vērtības, arī īpaši aizsargājamo sugu atradņu un biotopu esamību šajās teritorijās, plānojot teritorijas izmantošanu atbilstoši Sugu un biotopu aizsardzības likuma prasībām, kā arī izvērtēt vai apbūve būtiski neietekmēs īpaši aizsargājamās dabas teritorijas.*

Būtiski ievērot, īpaši aizsargājamo dabas teritoriju saimnieciskās darbības ierobežojumus īpašniekiem, kuriem pieder vai tiek lietota zeme šajās teritorijās un tūristiem, kuri apmeklē aizsargājamās dabas teritorijas. Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas padotībā esošā Dabas aizsardzības pārvalde realizē īpaši aizsargājamo dabas teritoriju pārvaldi. Zemes īpašnieki veic teritoriju apsaimniekošanu.

8.2.2 Nosacījumi un ierobežojumi kultūrvēsturiskā un dabas mantojuma saglabāšanai un aizsardzībai

Viens no Ādažu novada attīstības mērķiem ir arī saglabāt kultūrvēsturisko, dabas un ainavisko mantojumu, kas ietver gan kultūras pieminekļus, gan pašvaldības nozīmes kultūrvēsturiski nozīmīgus objektus un teritorijas.

Ādažu novadā atrodas divi nekustami kultūras pieminekļi - objekti, kas iekļauti spēkā esošajā valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā, kuru 29.10.1998. apstiprinājusi LR Kultūras ministrija ar rīkojumu Nr.128. Novada teritorijā atrodas viens arhitektūras piemineklis - Baltezera (Ādažu) luterāņu baznīca (valsts aizsardzības nr. 8332) un viens vēstures piemineklis -

Komunistiskā masu terora upuru piemiņas vieta un kapi (valsts aizsardzības nr. 8902). Kultūras pieminekļu aizsardzību regulējošajos normatīvajos aktos noteikta kultūras pieminekļu aizsardzība un izmantošana.

Teritorijas plānojuma papildus valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu teritorijām un aizsargjoslām (aizsardzības zonām) ap tām un ĪADT, noteikti arī pašvaldības nozīmes kultūrvēsturiskie objekti: sūkņu stacijas "Baltezers" vēsturiskā apbūve - vecās ražošanas ēkas, Ūdens apgādes muzejs un privātās daudzdzīvokļu mājas (Baltezera ciemā), vācu kapi Baltezerā, brāļu kapi Baltezerā, Baltais krusts - represēto piemiņas vieta Baltezerā pie A1 un vietējas nozīmes dižkoki. Tematiskajos grafiskajos attēlos iekļautas nozīmīgas ainavu telpas, skatu perspektīvas no Lielā Baltezera uz Baltezera baznīcu u.c., peldēšanas un atpūtas vietas pie ūdeņiem.

Valsts nozīmes arhitektūras pieminekļa Ādažu (Baltezera) baznīcas kultūrvēsturiskās ainavas aizsardzības teritorija noteikta kā teritorija ar īpašiem noteikumiem (TIN15). TIN15 teritorijas attīstība un būvniecība veikšana pamatojama ar detālplānojumu, kura ietvaros tiek veikta ainavas un arhitektoniski telpiskā analīze. TIN15 teritorijā ietilpstošajās funkcionālajās zonās atļautās apbūves un labiekārtojuma risinājumu veidošana atļauta, ja tiek saņemts pozitīvs saskaņojums no VKPAI. Atļautais maksimālais apbūves augstums un stāvu skaits - 9 m un 2 stāvi. Nav atļauta daudzdzīvokļu māju apbūve, bet iespējama rindu māju apbūves (līdz 2 stāviem) veidošana, pamatojot detālplānojumā ar arhitektoniskās koncepcijas 3D vizualizāciju. TIN15 teritorijā pieļaujama tikai tādu jaunu ēku būvniecība vai esošo ēku pārbūve, kas ar savu apjomu, arhitektonisko izveidojumu, augstumu, materiālu lietojumu un tonalitāti nerada vizuālās uztveres traucējumu Baltezera (Ādažu) baznīcai un tās dabiskajai un tradicionālajai ainavai. Būvju funkcija nedrīkst būt pretrunā ar tradicionālās vides raksturu un kultūrvēsturiskās ainavas vērtību kopuma radīto noskaņu saglabāšanu (nav pieļaujamas rūpnieciska rakstura, sprādzienbīstamas, ugunsnedrošas, ar paaugstinātu trokšņu līmeni vai piesārņojumu saistītas būves). Ādažu (Baltezera) baznīcas vizuālās ietekmes zonā nav pieļaujama jaunu kultūrvēsturiskās vides raksturam nepiemērotu virszemes transporta, inženiertehnisku būvju un iekārtu izvietošana, kā arī traucējošu reklāmu izvietošana, kas rada vizuālu piesārņojumu kultūrvēsturiskajā vidē.

TIAN noteiktas prasības valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu aizsardzībai un pašvaldības nozīmes kultūrvēsturiski nozīmīgo un dabas objektu saglabāšanai.

TIAN iekļauti ierobežojumi:

- › *Kultūras pieminekļu un to aizsardzības zonu teritorijās plānojama tāda saimnieciskā darbība, arī apbūve, kas neiznīcina kultūras pieminekli vai nepazemina kultūrvēsturiskās ainavas un kultūras pieminekļa vērtību, respektējot šīs kultūrvēsturiskās vērtības (telpisko izveidojumu, reljefa un apzaļumojumu sistēmu, apbūves arhitektonisko veidolu, būvju mērogu un apjoma proporcijas u. tml.). Saimnieciskā darbība kultūras pieminekļu aizsardzības zonā plānojama, saglabājot kultūras piemineklim atbilstošo vidi, kā arī nodrošinot pieminekļa vizuālo uztveri;*
- › *Pašvaldība, izdodot saistošos noteikumus, var noteikt citus pašvaldības nozīmes aizsargājamus kultūrvēsturiskos un dabas objektus, izvirzīt konkrētas prasības, lai nesamazinātu ēkas vai būves vēsturisko vērtību;*
- › *Saglabājama raksturīgā vide - reljefs, apstādījumu, apzaļumojuma un apbūves raksturs, koku grupas un alejas, savvaļas puķu audzes, kā arī raksturīgie skatu punkti uz kultūrvēsturiskajiem objektiem un dabas ainavām;*

- › *Apbūves atjaunošana ir jāveic saglabājot vēsturiskās apbūves mērogu un izvirzot augstas prasības gan telpiskajiem risinājumiem, gan arhitektoniskajām kvalitātēm, saskaņā ar Pašvaldības būvvaldē apstiprinātu būvprojektu. Nav pieļaujama jaunas vēsturiskajai apbūves funkcijai neatbilstošas apbūves veidošana;*
- › *Pārbūvējot vai remontējot kultūrvēsturiskās ēkas nav pieļaujama to fasāžu vienkāršošana un arhitektonisko veidojumu (portālu, loga apmaļu, dzegu, dekoratīvo fasāžu rotājumu u.c.) likvidācija vai pārbūve, kā arī logu ailu kompozicionālā dalījuma izmaiņas;*
- › *Kultūrvēsturisko ēku oriģinālie logi, durvis un kāpnēs ir restaurējamas, to nomaina ir pieļaujama tikai tad, ja to saglabāšana vairs nav iespējama. Nav pieļaujama logu nomaina ar plastmasas konstrukciju logiem. Durvju un kāpņu nomainas gadījumā tās jāizgatavo autentiskas iepriekšējām durvīm vai kāpnēm;*
- › *Kultūrvēsturisko ēku fasāžu apmešana vai apšūšana jāveic ar vēsturiskajām tradīcijām atbilstošiem materiāliem un faktūru. Ja nepieciešama ēkas ārsienu siltināšana, tā jāveic no ēkas iekšpusēs;*
- › *Teritorijas plānojuma risinājumos iekļauts priekšlikums plānotajiem gājēju ceļiem gar Lielā un Mazā Baltezera austrumu krastu, gar Vējupes un Gaujas piekrasti, publiskās piekļuves nodrošināšanai pašvaldības īpašumam "Ainavu krastmalas" pie Lielā Baltezera u.c.*

Plānojot turpmāko teritorijas izmantošanu pie kultūrvēsturiski un ainaviski jūtīgās Baltezera baznīcas, jāņem vērā VKPAI ieteikumi:

- *Ņemot vērā ainavas nozīmību un pabeigtību, pieļaujama draudzes nama atjaunošana tā vēsturiskajā vietā un vēsturiskajā apjomā, kā arī teritoriju šķērsojošo pašreizējo ceļu iekļaušanai kopējā Baltezera ielu tīklā, izdalot tos atsevišķās zemes vienībās, ja tas nepieciešams ērtākai apdzīvotās vietas ielu tīkla funkcionēšanai un apsaimniekošanai. Īpaša uzmanība jāpievērš piebraucamā ceļa pie baznīcas pārkārtošanai, kas tradicionāli Latvijas ainavās vedis uz baznīcu no puses, kur galvenā ieeja, mazinot sānu piebraucamā ceļa lomu;*
- *Nelielu autostāvvietas vieta baznīcas apmeklētājiem jāizvēlas tā, lai tā neaizsegtu skatu uz baznīcu no svarīgākajiem skatu punktiem. Bet jaunu autostāvvietu plašākam apmeklētāju skaitam plānot Baltezera ielas pusē pie kapu teritorijas;*
- *Lai paaugstinātu ainavas vizuālo kvalitāti, nepieciešams saglabāt publisku pieejamu Lielā Baltezera krastu, ierīkojot takas, laipas, laivu piestātnes peldvietu, tostarp viegla konstrukcijas, nojumu tipa būves ūdenī, kas paredzētas laivu piestātņu un peldvietu funkcionēšanai, bet neparedzot jaunu ēku (būvju) būvniecību, kā arī būves ūdenī pastāvīgai dzīvošanai un, kurām nepieciešama aprīkošana ar pastāvīgām kanalizācijas un ūdensapgādes sistēmām;*
- *Rekomendējams pašvaldībai izstrādāt Ādažu novada ainavu tematisko plānojumu, kā arī organizēt arhitektu plenēru teritoriju ap Baltezera baznīcu attīstības priekšlikumiem;*
- *Rekomendējams ap kultūras pieminekli izstrādāt individuālo aizsardzības zonu atbilstoši MK 19.07.2003. noteikumiem Nr.392 „Kultūras pieminekļu aizsargjoslu (aizsardzības zonu) noteikšanas metodika”, iepriekš no Inspekcijas saņemot noteikumus. Atbilstoši konkrētai situācijai dabā izstrādāta aizsardzības zona ap pieminekli ļautu racionālāk plānot teritorijas izmantošanu un precizēt ar kultūras pieminekļa aizsardzību saistītos apgrūtinājumus.*

8.2.3 Nosacījumi dzīvojamās apbūves veidošanai

Teritorijas plānojumā plānota gan blīvas, gan retinātas dzīvojamās apbūves teritorijas. Ciemu teritorijās noteiktas dzīvojamās apbūves funkcionālās zonas: Savrupmāju apbūves teritorijas DzS (minimāla jaunveidojamā zemes vienības platība 1200 m²), DzS1 (retināta savrupmāju apbūve upēm un ezeriem piegulošā vai ar mežu klātā teritorijā, minimāla jaunveidojamā zemes vienības platība 5000 m² bet, pamatojot ar detālplānojumu atļauts samazināt līdz 3500 m²), DzS2 (atļauta sezonāla dārza māju apbūve, bet pamatojot ar detālplānojumu un nodrošinot atbilstošu infrastruktūru atļauta arī savrupmāju apbūve, minimāla jaunveidojamā zemes vienības platība 600 m²), Mazstāvu dzīvojamās apbūves teritorijas DzM (atļauta savrupmāju apbūve, rindu māju apbūve un daudzdzīvokļu māju apbūve līdz 3 stāviem), DzM1 (atļauta mazstāvu apbūve ar pazeminātu intensitāti - rindu māju apbūve līdz 2 stāviem un apbūves augstumu līdz 12 m) un Daudzstāvu dzīvojamās apbūves teritorijas DzD (atļauta rindu māju apbūve un daudzdzīvokļu māju apbūve līdz 5 stāviem), DzD1 (daudzdzīvokļu māju apbūve līdz 12 stāviem ar maksimālo apbūves augstumu 50 m) Ādažu ciema centrā Atteku ielas rajonā un Podnieku rajonā pie Ūbeļu iela, kur jau ir izbūvētas divas 12 stāvu daudzdzīvokļu mājas.

Jaunas dzīvojamās apbūves veidošana atļauta arī Jauktās centra apbūves teritorijās (JC, JC1, JC2) un viensētu apbūves - Lauksaimniecības teritorijās (L), kas noteiktas ciemu perifērajās daļās.

Ādažu novada teritorijā jau vēsturiski blīvas apbūves teritorijas, tajā skaitā dzīvojamās apbūves teritorijas (Baltežera, Ādažu, Stapriņu ciemi) izvietojušās lineāri gar valsts autoceļu A1. Lai pasargātu esošās dzīvojamās apbūves teritorijas, būtiski ir veikt prettrocšņu pasākumus.

Ādažu ciemā teritorijā starp Rīgas gatvi un A1 tiek plānotas Jauktas centra apbūves teritorijas JC3 (esošā savrupmāju apbūve, jaunas dzīvojamās apbūves veidošana nav atļauta). Stapriņu ciemā gar A1 - Rūpnieciskās apbūves teritorijas R un Jauktas centra apbūves teritorijas JC1. Ņemot vērā, ka TIAN JC1 zonā atļauta arī dzīvojamās apbūve, ir būtiski turpmākajā plānošanā, piemēram pie detālplānojuma izstrādes, izvirzīt nosacījumus, kas nepieļauj dzīvojamo apbūvi.

Jaunu dzīvojamo apbūvi ierobežo arī aizsargjoslas ap notekūdeņu attīrīšanas iekārtām (NAI "Centrs" un NAI "Garkalne"), kurās tā netiek plānota.

TIAN iekļauti ierobežojumi un Vides pārskata rekomendācijas:

- › *Jaunveidojamajām DzS apbūves teritorijām, obligāti jāparedz pieslēgšanās esošajiem centralizētās ūdensapgādes un kanalizācijas tīkliem, ja maģistrālie ūdensvada un kanalizācija tīkli ir izbūvēti pa apbūves teritorijai piegulošo ielu. Veidojot jaunas vai paplašinot esošās DzS teritorijas, kurās dzīvojamo māju skaits pārsniegs 5, paredz centralizētas notekūdeņu savākšanas sistēmas un centralizētas ūdensapgādes sistēmas ierīkošanu;*
- › *Jaunveidojamajām DzS1 apbūves teritorijām, kur jaunveidojamo zemes vienību platība ir mazāka par 5000 m², obligāti jāparedz pieslēgšanās esošajiem centralizētās ūdensapgādes un kanalizācijas tīkliem, ja maģistrālie ūdensvada kanalizācija tīkli ir izbūvēti pa apbūves teritorijai piegulošo ielu. Veidojot jaunas vai paplašinot esošās DzS1 apbūves teritorijas, kurās dzīvojamo māju skaits pārsniegs 10, paredz centralizētas notekūdeņu savākšanas sistēmas un centralizētas ūdensapgādes sistēmas ierīkošanu;*
- › *DzS1 maksimāli saglabājams mežs un zemsedze. Meža zemes atmežošana atļauta tikai zem ēkām un būvēm, iekšpagalmiem un piebraucamajiem ceļiem. Pārējā zemes vienības daļa saglabājama kā meža zeme;*

- › *DzS2 Savrupmāju apbūve atļauta tikai pie nosacījuma, ja tā tiek pamatota ar lokālpilnvarojumu vai detālpilnvarojumu un nodrošināta ar normatīviem atbilstošu ielu tīklu un inženierkomunikāciju sistēmām (elektroapgāde, ūdensapgāde, sadzīves un lietusūdens kanalizācija);*
- › *Jauna rindu māju un mazstāvu daudzdzīvokļu namu apbūve (būvniecība) nav pieļaujama zemes vienībās (teritorijās) pie Lielā Baltezera;*
- › *Pirmajā apbūves rindā pie Vējupes krasta atļauta tikai savrupmāju apbūve līdz 2 stāviem;*
- › *DzD1 teritorijās 12 stāvu apbūve jāpamato ar pilsētvides ainavas kompozīciju (trīsdimensiju attēlu);*
- › *Attālums no jaunveidojamās dzīvojamās apbūves līdz esošo Rūpnieciskās apbūves teritoriju (R1) zemes vienību robežām nedrīkst būt mazāks par 50 m. Minimālo attālumu (buferzonu) no jaunveidojamās dzīvojamās apbūves līdz esošo Rūpnieciskās apbūves teritoriju (R) zemes vienību robežām pamato un nosaka lokālpilnvarojumā, detālpilnvarojumā vai būvprojektā;*
- › *Pirms Mazstāvu un daudzstāvu dzīvojamās apbūves teritorijas (DzM, DzM1, DzD, DzD1) attīstības īstenošanas jāveic pasākumi normatīvajiem aktiem un drošības standartiem atbilstošas transporta infrastruktūras izbūvei, obligāti jānodrošina pieslēgšanās pie centralizētajiem ūdesapgādes un kanalizācijas tīkliem;*
- › *Veicot dzīvojamo ēku būvniecību, ēkas jāaprīko ar skaņas izolāciju pret vides trokšņiem, kas dod iespēju pastāvīgi saglabāt izolētību. Ēku fasāžu apdarei jāpielieto skaņu izolējoši apdares materiāli un pakešu logi ar papildus skaņu slāpējošu efektu. Gadījumā, ja šie pasākumi nav pietiekami, lai nodrošinātu normatīvajos aktos noteiktos vides trokšņa robežlielumus, trokšņa piesārņojuma mazināšanai pie A1 nepieciešama prettrokšņa sienas izbūve, īstenojot autoceļa rekonstrukcijas projektu. Trokšņa diskomforta mazināšanai var tikt veidoti arī aizsargstādījumi;*
- › *Teritorijās, kurās ir pārsniegti trokšņa normatīvi, jaunas dzīvojamās un publiskās apbūves veidošana atļauta tikai pēc trokšņu mazinošu pasākumu ieviešanas, kas nodrošina attiecīgās funkcijas ēkā noteikto trokšņa robežlielumu nepārsniegšanu. Daudzstāvu apbūvē telpas ar dzīvojamo funkciju nav izvietojamas ēku pirmajos stāvos;*
- › *Aizliegts veikt būvniecību piesārņotās teritorijās, ja nav veikta to rekultivācija un/vai sanācija, kā arī izmantot teritoriju, ēkas un būves dzīvojamajai un publiskajai funkcijai pirms nav novērsts esošais vides piesārņojums". "Potenciāli piesārņotajās vietās pirms jaunas atļautās izmantošanās uzsākšanas vai būvniecības jāveic izpēte un, ja tiek konstatēts piesārņojums, jāveic teritorijas rekultivācija un/vai sanācija". Dzīvojamās un publiskās apbūves izvietošana atļauta tikai pēc konstatētā piesārņojuma novēršanas.*
- › *Lai izskaustu iespējamo risku Ādažu iedzīvotāju veselībai un drošībai, jāņem vērā, ka MK 02.05.2006. noteikumu Nr.362 "Noteikumi par notekūdeņu dūņu un to komposta izmantošanu, monitoringu un kontroli" prasības, kas nosaka, ka notekūdeņu dūņu vai komposta pagaidu uzglabāšanas vieta, kā arī komposta gatavošanas vieta nedrīkst atrasties tuvāk par 150 m no dzīvojamām ēkām. Pašvaldībai ir būtiski kontrolēt, lai uz R no Ādažu NAI "Centrs" otrpus ceļam esošajās mazdārziņu un vasarnīcu apbūves teritorijās, kurās noteikts funkcionālais apkšzonējums Lauksaimniecības teritorijas (L1) bez jebkādas dzīvojamās apbūves, t.sk. dārza māju apbūves, nepieļautu dzīvojamo funkciju, t.sk. bez likumīgā statusa.*

- › *Tā kā tiek plānota Ādažu ciema NAI "Centrs" teritorijas attīstība paplašināšanai un dūņu kompostēšanas (maisīšanas) laukuma būvniecībai 1600 m² platībā, komposta uzglabāšanas laukuma 5792 m² platībā un papildmateriāla novietnes 2948 m² platībā izveidei (Teritorijas plānojumā noteikts funkcionālais zonējums Tehniskās apbūves teritorija TA), 23.02.2017. Lielrīgas RVP ir izsniegusi tehniskos noteikumus Nr.RI17TN0098 dūņu kompostēšanas laukuma būvniecībai, ir būtiski ievērot, lai dzīvojamā apbūve neatrastos tuvāk par 150 m no jaunveidojamajiem dūņu kompostēšanas un novietošanas laukiem.*

8.2.4 Nosacījumi un ierobežojumi ražošanas teritorijām

Lai nodrošinātu rūpniecības uzņēmumu, nepieciešamo teritorijas organizāciju, inženiertehnisko apgādi un transporta infrastruktūru, Teritorijas plānojuma noteiktas Rūpnieciskās apbūves teritorijas R, R1, R2 un R3. Rūpnieciskās apbūves teritorijas R ir esošās un plānotās ražošanas teritorijas, kur nekāda veida piesārņojums neizplatās ārpus ražošanas uzņēmuma teritorijas robežām). Smagās rūpniecības un pirmapstrādes uzņēmumu darbība un attīstība atļauta tikai R1 zonā, kas noteikta Ādažu ciemā - Jaunkūlu vēsturiskajā industriālajā teritorijā. R2 teritorijās (Ādažu ciemā, Jaunkūlu rajonā, blakus R1 teritorijai, bijušo notekūdeņu attīrīšanas vietā), atbilstoši spēkā esošajam lokālplānojumam "Sūnas" atļauta rūpnieciskā un tehniskā apbūve līdz 40 m. Rūpnieciskās apbūves teritorija (R3) noteiktas, lai nodrošinātu derīgo izrakteņu ieguves darbībai un attīstībai nepieciešamo teritorijas organizāciju, inženiertehnisko apgādi un transporta infrastruktūru esošajās derīgo izrakteņu ieguves vietās - Ādažos, kur tiek veikta smilts izsūknēšana no Gaujas un pašvaldībai piederošais smilts karjerā "Asni".

Pamatojot ar detālplānojumu ražošanas objektu būvniecība atļauta arī Jauktās centra apbūves teritorijās (JC) un Lauksaimniecības teritorijās (L).

Ražošanas teritoriju attīstība teritoriāli galvenokārt plānota jau vēsturiskajās industriālajās zonās Ādažu, Eimuru, Birznieku un Ilķenes ciemos, kā arī gar autoceļu A1 Stapriņu ciemā (*shematiski skatīt 7.attēlā*).

Ādažu ciema Podnieku rajonā un Ilķenes ciemā rūpnieciskās apbūves teritorijas paredzētas arī platībās, kur iepriekšējā plānošanas periodā noteiktā atļautā izmantošana bija saistīta ar dzīvojamo un publisko apbūvi. Tomēr ņemot vērā, ka Ilķenes ciemā plānotās R teritorijas robežojas ar plašu meža masīvu, bet Podniekos noteikts īpašs statuss TIN13, kurā jebkurai rūpnieciskajai darbībai un/vai objekta būvniecībai jāveic publiskās apspriešanas procedūra un potenciālo uzņēmuma darbības radītās emisijas, kas nonāk vidē var būt tikai tik nenožīmīgas, ka tiek ievērotas normatīvajos aktos izvirzītās prasības uz gaisa kvalitāti, virszemes un pazemes ūdeņiem, smakām, trokšņiem un netiek pasliktināta iedzīvotāju dzīves kvalitāti, netiek prognozēta būtiska ietekme uz apkārtējās vides un iedzīvotāju dzīves vides kvalitāti.

Stapriņu ciemā, teritorijā starp Inču ūdenskrātuvi un autoceļu A1 Rīga (Baltezers) – Igaunijas robeža (Ainaži) ir paredzēta jauna Rūpnieciskās apbūves teritorija (R), atbilstoši jau iepriekš izstrādātajam un spēkā esošajam lokālplānojumam. Tāpat arī Ādažu ciema teritorijai pie Gaujas, kur notiek smilšu izsūknēšana, Teritorijas plānojumā noteikta funkcionālo zona Rūpnieciskās apbūves teritorija R3, atbilstoši Ādažu novada domē jau apstiprinātam lokālplānojumam, kurā

pamatota funkcionālā zonējuma maiņa no Apstādījumu teritorijas uz Rūpnieciskās apbūves teritoriju.

TIAN iekļauti ierobežojumi:

- › *Lokālpļānojumā, detālpļānojumā vai būvprojektā jāparedz pasākumi apkārtējo teritoriju aizsardzībai pret trokšņiem, smakām un cita veida piesārņojumu - prettrokšņa sienas, aizsargstādījumi u.tml;*
- › *„Rūpnieciskās apbūves teritorijā (R)” esošo un plānoto ražošanas uzņēmumu radītās emisijas var būt tikai tik nenozīmīgas, ka normatīvajos aktos izvirzītās prasības uz gaisa kvalitāti, virszemes un pazemes ūdeņiem, smakām, trokšņiem u.c. tiek ievērotas;*
- › *Ņemot vērā, ka Ādažu ciema Podnieku teritorijā saskarās vēsturisko ražošanas teritoriju uzņēmēju un investoru un Podnieku iedzīvotāju intereses, Podnieku “Rūpnieciskās apbūves teritorijām (R)” un “Jauktām centra apbūves teritorijām (JC)” noteikts īpašs statuss - teritorija ar īpašiem noteikumiem TIN13, kurā jebkurai rūpnieciskajai darbībai un/vai objekta būvniecībai jāveic publiskās apspriešanas procedūra. TIAN iekļauts, ka uzņēmuma darbības radītās emisijas, kas nonāk vidē var būt tikai tik nenozīmīgas, ka tiek ievērotas normatīvajos aktos izvirzītās prasības uz gaisa kvalitāti, virszemes un pazemes ūdeņiem, smakām, trokšņiem un netiek pasliktināta iedzīvotāju dzīves kvalitāte;*
- › *Ja ražošanas teritorija robežojas ar citas atļautās izmantošanas teritorijām, izņemot „Rūpnieciskās apbūves teritorijām (R, R2)”, „Tehniskās apbūves teritorijām (TA)” un „Transporta infrastruktūras teritorijām (TR), ražotājs sev piederošajā teritorijā gar zemes vienības/u robežu ierīko buferzonu, kuras platumu nosaka un pamato detālpļānojumā vai būvprojektā, atkarībā no ražošanas uzņēmuma darbības veida un ietekmes uz apkārtējo teritoriju vides un dzīves kvalitāti;*
- › *Sanitārās un citas nepieciešamās aizsargjoslas jaunveidojamajiem ražošanas, komunālajiem un noliktavu objektiem nedrīkst pārsniegt zemes vienības robežas, izņemot gadījumus, ja tas ir rakstiski saskaņots ar kaimiņu zemes vienības īpašnieku;*
- › *Būvēm, kas var radīt vides piesārņojumu vai avāriju risku, attālums no zemes vienību robežām ar dzīvojamo vai publisko apbūvi nedrīkst būt mazāks par 50 m, izņemot inženiertehniskās apgādes tīklu un objektu izvietošānu un teritorijas labiekārtojumu;*
- › *Prettrokšņa sienas nepieciešamību pamato detālpļānojumā vai tehniskajā projektā. Īpašos gadījumos par prettrokšņa sienu drīkst izmantot žogu. Prettrokšņa sienas, nepieciešamības gadījumā, ierīko gar „Rūpniecības apbūves teritorijām (R1, R3)” un „Tehniskās apbūves teritorijām (TA), kā arī gar transporta maģistrālēm blīvi apdzīvotajās vietās.*
- › *Lai nodrošinātu pārtikas ražošanai noteiktos augstos kvalitātes un drošības standartus Ādažu ciemā noteiktas ražošanas teritorija ar īpašiem noteikumiem (TIN16), kurās aizliegtas industrijas: 38.11 Atkritumu savākšana (izņemot bīstamos atkritumus), 38.21 Atkritumu apstrāde un izvietošana (izņemot bīstamos atkritumus), 38.31 Nolietotu iekārtu, ierīču un mašīnu izjaukšana, 38.32 Šķīrotu materiālu pārstrāde, 38.12 Bīstamo atkritumu savākšana, 38.22 Bīstamo atkritumu apstrāde un izvietošana, 06.20 Dabagāzes ieguve, 09.10 Ar naftas un dabas gāzes ieguvī saistītās palīgdarbības, 06.10 Jēlnaftas ieguve, 09.10 Ar naftas un dabas gāzes ieguvī saistītās palīgdarbības, 09.90 Ar pārējo ieguves rūpniecību saistītās palīgdarbības, 20.11 Rūpniecisko gāzu ražošana, 20.12 Krāsvielu un pigmentu ražošana, 20.13 Pārējo neorganisko ķīmisko pamatvielu ražošana, 20.14 Pārējo organisko ķīmisko pamatvielu ražošana, 20.15 Minerālmēslu un slāpekļa savienojumu ražošana, 20.16 Plastmasu ražošana pirmapstrādes formās, 20.17 Sintētiskā kaučuka ražošana*

pirmapstrādes formās, 20.30 Krāsu, laku un līdžīgu pārklājumu, tipogrāfijas krāsu un mastikas ražošana, 20.41 Ziepju, mazgāšanas, tīrīšanas un spodrināšanas līdzekļu ražošana, 20.42 Smaržu un kosmētisko līdzekļu ražošana, 20.51 Sprāgstvielu ražošana, 20.52 Līmju ražošana, 20.53 Ēterisko eļļu ražošana, 20.59 Citur neklasificētu ķīmisko vielu ražošana, 20.20 Pesticīdu un citu agroķīmisko preparātu ražošana, 01.41 Piena lopkopība, 01.42 Cītu liellopu audzēšana, 01.43 Zirgu un zirgu dzimtas dzīvnieku audzēšana, 01.44 Kamieļu un kamieļu dzimtas dzīvnieku audzēšana, 01.45 Aitu un kazu audzēšana, 01.46 Cūkkopība, 01.47 Putnkopība, 01.49 Cītu dzīvnieku audzēšana, 01.62 Lopkopības papilddarbības, 10.11 Gaļas pārstrāde un konservēšana, 10.12 Mājputnu gaļas pārstrāde un konservēšana, 24.10 Čuguna, tērauda un dzelzs sakausējumu ražošana, 25.61 Metāla virsmas apstrāde un pārklāšana, 20.17 Sintētiskā kaučuka ražošana pirmapstrādes formās, 22.11 Gumijas riepu un kameru ražošana; gumijas riepu protektoru atjaunošana, 22.19 Cītu gumijas izstrādājumu ražošana, 17.11 Celulozes (papīrmasas) ražošana, 23.32 Māla ķieģeļu, flīžu un citu apdedzināto būvmateriālu ražošana, 20.16 Plastmasu ražošana pirmapstrādes formās).¹⁰⁰

8.2.5 Nosacījumi un ierobežojumi derīgo izrakteņu ieguvei

Pēc LVĢMC datu bāzes datiem, Ādažu novadā atrodas sešas būvmateriālu izejvielu (smilts un aleirīts) atradnes un deviņas kūdras atradnes, kas netiek izmantotas.

Ādažu novada pašvaldībai pieder karjers - ūdenskrātuve "Asni", bet tas pašlaik netiek izmantots. Ādažos tiek veikta smilšu ieguve (izsūksnēšana) no Gaujas, bet tā samazinās (abas noteiktas kā derīgo izrakteņu ieguves R3 teritorijās).

LR normatīvo aktu noteiktajā kārtībā derīgo izrakteņu ieguve, atļauta tikai teritorijas plānojuma TIAN norādītajās funkcionālajās zonās – Rūpnieciskās apbūves teritorijās (R1, R3), Lauksaimniecības teritorijās (L), Mežu teritorijās (M), Ūdeņu teritorijās (Ū). Lauksaimniecības teritorijās (L) derīgo izrakteņu ieguve jāpamato ar detālpilnojamu.

Paredzētās darbības - derīgo izrakteņu ieguves ietekmes uz vidi novērtējums veicams normatīvajos aktos noteiktajos gadījumos pēc iespējas agrākā derīgo izrakteņu ieguves plānošanas, projektēšanas un lēmumu pieņemšanas stadijā.

TIAN iekļauti ierobežojumi:

- › *Derīgo izrakteņu ieguve nav atļauta kultūras pieminekļu teritorijās. ĪADT derīgo izrakteņu ieguve pieļaujama tikai tādā gadījumā, ja to pieļauj spēkā esošie īpaši aizsargājamo dabas teritoriju normatīvie akti;*
- › *Plānojot jaunus derīgo izrakteņu ieguves karjerus, īpaša uzmanība jāpievērš pasākumiem, kas ierobežo trokšņu un putekļu izplatību dzīvojamo māju tuvumā, lai mazinātu negatīvo ietekmi uz vidi;*
- › *Ja licences laukuma robeža sakrīt ar zemes īpašuma robežu, projektā paredz drošības zonu, kas nodrošina, ka ieguve neveic joslā, kas nav mazāka par 50 % no izstrādes kāples augstuma, līdz ieguves vietai piegulošajiem zemes īpašumiem;*
- › *Derīgo izrakteņu karjera izstrādātājam jāuztur kārtībā derīgo izrakteņu transportēšanā izmantojamie ceļi, neatkarīgi no īpašuma piederības, kā arī jāvienojas par pašvaldības un privāto ceļu izmantošanu, to saskaņojot to ar pašvaldību. Stingri jāievēro drošības pasākumi un jāierobežo nepiederošu personu iekļūšanu teritorijā;*
- › *Lai novērstu draudus vides un apkārtējo iedzīvotāju dzīves kvalitātes pasliktināšanai, kā arī sekmētu ieguves vietas iekļaušanos ainavā, pēc derīgo izrakteņu karjera*

¹⁰⁰ NACE klasifikators

eksploatācijas beigām, derīgo izrakteņu ieguvējam ir jāveic karjera teritorijas rekultivācija saskaņā ar projektu, kā arī jāsakārto karjeru izstrādes laikā bojātā infrastruktūra - piebraucamie ceļi u.c. Karjera rekultivācija jāveic 2 gadu laikā pēc derīgo izrakteņu ieguves pabeigšanas.

8.2.6 Nosacījumi un ierobežojumi meža teritoriju izmantošanai

Teritorijas plānojumā noteiktas Mežu teritorijas M, M1 (meži ĪADT) un M2 (mežaparka meži, tajā skaitā meža aizsargjosla ap Rīgas pilsētu).

Mežsaimniecības teritoriju izmantošanu detalizē meža ierīcības un apsaimniekošanas plāni.

Meža zemes lietošanas veida maiņa veicama normatīvo aktu noteiktajā kārtībā. Ja zemes vienībā, tiek konstatētas aizsargājamas sugas vai biotopi jāsaņem eksperta atzinums un būvniecība realizējama ārpus aizsargājamo sugu atradnēm vai biotopiem.

Saimnieciskā darbība mežu teritorijās, kas atrodas īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, veicama saskaņā ar šo teritoriju Dabas aizsardzības plānu apsaimniekošanas ieteikumiem, vispārējiem vai individuāliem aizsardzības un izmantošanas noteikumiem.

TIAN iekļauti ierobežojumi:

- › *Izstrādājot detālplānojumu meža zemēs, ir jāveic īpaši aizsargājamo augu sugu un īpaši aizsargājamo meža biotopu inventarizācija;*
- › *Meža zemes vienības nav nožogojamas, izņemot atsevišķus gadījumus, kad tas nepieciešams savvaļas dzīvnieku dārzu ierīkošanai vai citu specifisku funkciju pildīšanai, to saskaņojot ar pašvaldību un Valsts meža dienesta kompetento virsmežniecību;*
- › *Galvenā cirte kailcirte un galvenā cirte izlases cirte aizliegta ĪADT (Mežu teritorijas M1), ciemu teritorijās, galveno cirti kailcirti - Mežu teritorijās M2 (funkcionālā zona, kas noteikta, lai nodrošinātu sabiedrībai pieejamas labiekārtotas mežu un citu zaļo stādījumu teritorijas, kas ietver mežus, mežparkus un aizsargstādījumus, kā arī ar attiecīgo izmantošanu saistītas būves, arī atpūtas un sporta objektus);*
- › *Mežu galveno cirti kailcirti un galveno cirti izlases cirti aizliegta aizliegts veikt arī 50 m zonā no ceļiem un atpūtas vietām, kā arī normatīvajos aktos noteiktajos gadījumos (50 m platā zonā virszemes ūdensobjektu aizsargjoslā vai visā aizsargjoslas platumā, ja aizsargjosla ir šaurāka u.c.), kā arī ciemos esošajās mežu teritorijās, kas nākotnē paredzētas apbūvei;*
- › *Valsts un pašvaldības mežiem jānodrošina publiska piekļūšana ik pa trijiem zemes gabaliem, piekļūšanas risinājumu nosakot lokālplānojumā, detālplānojumā vai zemes vienības sadalīšanas projektā.*

Grafiskās daļas kartēs attēlota mežu aizsargjosla ap Rīgas pilsētu, kurā aizliegta meža galvenās cirtes kailcirtes veikšana.

8.2.7 Nosacījumi un ierobežojumi lauksaimniecības teritoriju izmantošanai

Lauksaimniecības teritorijas (L, L1) plānotas ciemu teritoriju perifērajās daļās un lauku teritorijā. L teritorijas ir noteiktas, lai nodrošinātu lauksaimniecības zemes kā resursa racionālu un daudzveidīgu izmantošanu visu veidu lauksaimnieciskajai darbībai un ar to saistītajiem pakalpojumiem, bet perspektīvā iespējama teritorijas kā apbūves zemes izmantošana, kuru

galvenā izmantošana ir dzīvojamā viensētu tipa apbūve. L1 teritorijas ir esošo mazdārziņu teritorijas, kur galvenā izmantošana ir dārzkopība ģimenes vajadzībām, bez apbūves.

TIAN tiek definētas prasības galvenajai un papildus izmantošanai lauksaimniecības teritorijās, jaunu lauksaimniecības dzīvnieku turēšanai paredzēto ēku izvietojumam un esošo dzīvnieku turēšanas ēku vai būvju ekspluatācijai. Lauksaimniecības zemju lietošanas veida maiņa veicama atbilstoši LR normatīvo aktu prasībām.

TIAN iekļauti ierobežojumi:

- › *Mājlopiem paredzētās ēkas un būves (kūtis) nav atļauts ierīkot ciemos Mazstāvu dzīvojamās apbūves teritorijās (DzM, DzM1) un Daudzstāvu dzīvojamās apbūves teritorijās (DzD, DzD1), Savrupmāju apbūves teritorijās (DzS, DzS1, DzS2), Jauktās centra apbūves teritorijās (JC, JC1, JC2, JC3) un Publiskās apbūves teritorijās (P, P1, P2, P3, P4), kā arī ierīkot tuvāk par 15 m no dzīvojamo telpu logiem blakus zemes vienībās;*
- › *No esošās un plānotās dzīvojamās un publiskās apbūves līdz lauksaimniecības dzīvnieku turēšanai paredzētajām ēkām un būvēm jāievēro minimālie attālumi (attālumi neattiecas uz zemes īpašnieka personīgo dzīvojamo apbūvi, kas atrodas savas zemes vienības robežās): 50 m, ja būve paredzēta līdz 20 dzīvnieku vienībām, 100 m, ja būve paredzēta līdz 50 dzīvnieku vienībām, 300 m, ja būve paredzēta vairāk par 50 dzīvnieku vienībām, 500 m, ja būve paredzēta vairāk par 501 dzīvnieku vienībām;*
- › *Virvas bedres, kūstmēslu glabātuves un kompostēšanas laukumi nedrīkst atrasties tuvāk par 15 m no jebkuras zemes vienības robežas un tās jāizbūvē atbilstoši normatīvo aktu un vides aizsardzības prasībām;*
- › *Mazdārziņu teritorijā (L1) atļautas tikai siltumnīcas, darba rīku novietnes līdz 25 m² u.c., kas saistītas ar mazdārziņu teritoriju funkcionēšanu. Dārza mājas nav atļautas.*

8.2.8. Nosacījumi un ierobežojumi ūdeņu teritorijās un piekrastēs

Teritorijas plānojuma Grafiskajā daļā ūdensteču un ūdenstilpju teritorijas ietilpst funkcionālajā zonā Ūdens teritorija (Ū). TIAN noteikti Ūdens teritorijas (Ū) galvenie izmantošanas veidi - ūdensaimnieciska izmantošana, publiskā ārtelpa ar un bez labiekārtojuma, ūdens telpas publiskā izmantošana u.c., kā arī atļauts papildizmantošanas veids - derīgo izrakteņu ieguve. Dzīvojamā apbūve uz ūdens nav atļauta.

Pelnbūves pakalpojumu objektu ierīkošanai uz publiskajiem ūdeņiem atļautas publiskajos ezeros - Lielais Baltezers, Mazais Baltezers, Dūņezers un Lilastes ezers. Pelnbūvei ir jābūt piesaistītai pie konkrētas zemes vienības, kas ir publiski pieejama. Publiski pieejama pakalpojuma objekta izvietojuma, jāpamato ar ainavas analīzi. Nav atļauts vairāk par vienu stāvu. Pelnbūvē ir jābūt nodrošinātām ar inženierkomunikācijām, kas nodrošina piesārņojuma nenonākšanu vidē.

Ūdeņu piekrastes teritorijas (aizsargjoslas platumā) noteiktas kā Dabas un apstādījumu teritorijas (DA1, DA2). DA ir funkcionālā zona, kas ietver sabiedrībai pieejamas ar augiem apaudzētas un koptas sabiedrisko apstādījumu teritorijas - parkus, skvērus, pludmales, peldvietas, labiekārtotus gājēju un velosipēdistu ceļus u.c., ietverot ar attiecīgo funkciju saistītās ēkas un inženierbūves. DA1 ietver dabas teritorijas - dabiskas palieņu pļavas, mežus, ūdensmalas u.c. ūdensteču un ūdenstilpju aizsargjoslās, tajā skaitā applūstošajās teritorijās.

TIAN iekļauti ierobežojumi:

- › *Lai saglabātu publisko ūdenstilpņu kvalitatīvu vidi, kā arī nodrošināt personu drošu pārvietošanos ar kuģošanas līdzekļiem ūdenstilpēs un drošību publiskās atpūtas vietās pie ūdenstilpēm, TIAN noteiktas prasības publiskā lietošanā esošo ūdeņu izmantošanai. Mākslīgajā ūdenstilpē Vējupe un Kadagas ezerā noteikts maksimālais kuģošanas ātrums 9 km/h (5 mezglis) un kuģošanas līdzekļa dzinēja jauda līdz 20 hp (14,9 kW). Ūdensmotociklu izmantošana ir aizliegta. Mazajā Baltezerā un Dūņezērā noteikts maksimālais kuģošanas ātrums 25 km/h (13,5 mezglis). Mazajā Baltezerā aizliegta ūdensmotociklu izmantošana. Dūņezērā aizliegta ūdensmotociklu izmantošana un ūdensslēpošana (arī veikbords). Lielā Baltezerā–Mazā Baltezera kanālā noteikts maksimālais kuģošanas ātrums 7 km/h (4 mezglis). Ūdensmotociklu izmantošana un ūdensslēpošana (arī veikbords) ir aizliegta. Lielajā Baltezerā un Lilastes ezerā noteikts maksimālais kuģošanas ātrums 60 km/h (32 mezglis). Ūdensmotociklu izmantošana un ūdensslēpošana (arī veikbords) ir atļauta. Atpūtas kuģi aizliegti izmantot ūdenstilpēs tuvāk par 50 m no publisko atpūtas vietu krasta līnijas, izņemot gadījumos, kad kuģošanas līdzeklis tiek nolaists ūdenī, izmantojot publiskās atpūtas vietas teritorijā speciāli tam izbūvētās vai iekārtotās vietas;*
- › *publiskiem ūdeņiem jānodrošina publiska piekļūšana ik pa trijiem apbūves gabaliem, piekļūšanas risinājumu nosakot lokālpplānojumā, detālpplānojumā vai zemes vienības sadalīšanas projektā. Publiskajās pieejas vietās pie ūdeņiem aizliegta transportlīdzekļu mazgāšana un cita piesārņojoša darbība;*
- › *Lielā Baltezerā, Mazajā Baltezerā, Lilastes ezerā un Dūņezērā nav atļauta ūdens motociklu un motorlaivu lietošana rūpnieciskās zvejas aizsardzības nolūkos;*
- › *Publiskās peldvietas jānorobežo ar bojām, motorizēto ūdens transportlīdzekļu izmantošana atļauta ūdeņos ārpus boju norobežotās teritorijas;*
- › *Virszemes ūdens objektu izmantošanai apbūvei (t.sk. dažādas būves teritorijas labiekārtojuma nodrošināšanai, organizētas peldvietas, glābšanas stacijas un citas ar sportu un rekreāciju saistītās būves), ja nodomātā izmantošana nav saistīta ar tauvas joslā atļautajām būvēm, obligāti izstrādājams detālpplānojums vai būvprojekts, veicot būvniecības ieceres publisko apspriešanu;*
- › *Inženierbūvju būvniecība veicama normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā;*
- › *Dabas un apstādījumu teritorijas” (DA) paredzētas publiski pieejamas. Galvenais izmantošanas veids ir labiekārtota publiskā ārtelpa vai publiskā ārtelpa bez labiekārtojuma. Publiski pieejamo pludmaļu teritorijās atļauta tikai tādu objektu būvniecība, kas paredzēti pludmales apkalpošanai (sanitārais mežgls, pārgērbšanās kabīnes, soliņi, atkritumu urnas u.tml. Atļauti apsaimniekošanas pasākumi, kas nepieciešami teritorijas uzturēšanai;*
- › *Upju ieleju nogāzēs aizliegts veikt darbības, kas veicina nogāžu erozijas procesu attīstību;*
- › *Dabiski un mākslīgi izveidotu virszemes ūdensobjektu aizbēršana pieļaujama katru gadījumu izvērtējot atsevišķi un risinājumu iekļaujot būvprojektā, kuru izstrādā sertificēts speciālistu meliorācijas un hidrotehnisko būvju jomā. Virszemes ūdensobjektu aizbēršana nav pieļaujama, ja tiek samazināta apvidum raksturīgās ainavas kvalitāte, tiek pasliktināts vides stāvoklis un traucēta meliorācijas sistēmas darbība.*

8.2.9 Nosacījumi un ierobežojumi plūdu riska teritorijām, meliorācijai

Teritorijas plānojuma Grafiskajā daļā attēlotas applūstošās teritorijas (10% applūšanas varbūtības), kas noteiktas izmantojot inženiertehniskos aprēķinus (VSIA "Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs", VSIA "Meliorprojekts") un situācijas dabā apsekošanu (Latvijas Dabas Fonds), plūdu riska teritorijas (100% - vienu reizi 100 gados plūdu varbūtības), kas noteiktas izmantojot inženiertehniskos aprēķinus, polderu teritorijas, esošās un plānotās inženierbūves (esošie un plānotie aizsargdambji - Ādažu centra maģistrālā kanāla dambis, plānotie pretplūdu dambji no Gaujas tilta līdz Gaujas Baltezera kanālam, Upmalās spēkā esošajā lokālplānojumā "Lībieši 3" plānotais aizsargdambis pie Lielā Baltezera, sūkņu

Applūstošās teritorijas (10%) un 100% plūdu riska teritorijas noteiktas un attēlotas atbilstoši VSIA "Meliorprojekts" 2008.gadā izstrādātajai "Metodoloģiskā bāze iespējamo applūstošo teritoriju apsekošanas veikšanai Ādažu novadā", kā arī aktuālajai informācijai un skaidrojumam no VSIA "Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs". (*skatīt 10.attēlā*)

Grafiskajā daļā 10% applūduma līnija noteikta Gaujai (digitālā veidā, jo mainīgas augstuma atzīmes no 2,14 m BS, 2,29 LS pie robežas ar Carnikavas novadu līdz 8,21 m BS, 8,36 LS pie robežas ar Sējas novadu) un Vējupei (digitālā veidā, jo mainīgas augstuma atzīmes), Lielajam Baltezeram (1,33 BAS, 1,48 BAS) un Mazajam Baltezeram (1,15 m BAS, 1,30 m LAS), Lilastes ezeram (0,3 m BAS, 0,45 m LAS), Dūņezeram (0,3 m BAS, 0,45 m LAS), Ataru ezeram (3,4 m BAS, 3,55 m LAS) un Kadagas ezeram (4,8 m BAS, 4,95 m LAS).

Ņemot vērā Teritorijas plānojuma projekta publiskās apspriešanas rezultātus (Baltezera iedzīvotāju priekšlikumus attiecībā par Grafiskajā daļā attēlotajām 10% applūstošajām teritorijām pie Lielā Baltezera), lai precizētu applūstošās teritorijas 2017.g.aprīlī LVĢMC tika lūgts sniegt informāciju un skaidrojumu par Lielā Baltezera maksimālo ūdens līmeni ar 10% varbūtību Lielā Baltezera ZA krastā, tuvināti Mazajam Baltezeram. 27.04.2017.no VSIA "LVĢMC" saņemta informācija: maksimālās ūdens līmeņa ar 10% pārsniegšanas varbūtību atzīmes Gaujas-Daugavas kanālu sistēmas šķērsgriezumos, kas iegūtas veicot teorētiskos aprēķinus, kas balstīti uz tuvāko novērojuma staciju datiem, ņemot vērā Rīgas jūras līča ietekmi un Baltezera hidroloģisko režīmu vējuzplūdu rezultātos. Maksimālais ūdens līmenis ar 10% pārsniegšanas varbūtību mainās no 1,26 m Baltijas augstumu sistēmā (m Bs) jeb 1,41 m Latvijas augstumu sistēmā (m LAS) Lielā Baltezera ZA krastā līdz 1,24 m BS jeb 1,39 m LAS pie kanāla izteikas no Mazā Baltezera.

Applūstošās teritorijas (10%) pie Lielā un Mazā Baltezera Grafiskajā daļā noteiktas (precizētas) atbilstoši saņemtajai informācijai un teritorijas plānojuma mēroga precizītai. Šajās teritorijās noteikts funkcionālais zonējums Dabas un apstādījumu teritorijas (DA, DA1).

Applūstošo teritoriju robežas var tik precizētas izstrādājot lokālplānojumus un detālplānojumus, veicot inženiertopogrāfisko uzmērīšanu (M 1:500) un pazīmju novērtēšanu dabā, atbilstoši normatīvo aktu prasībām.

1% plūdu riska teritorijas attēlotas tematiskajā kartē "Plūdu teritorijas." Nosacījumi iekļauti TIAN 3.5.4.apakšnodalā.

08.01.2015. Vides pārraudzības valsts birojs (VPVB) pieņēma lēmumu Nr.6 „Par ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu” plūdu riska samazināšanas aizsargdambja būvniecības iecerei īpašuma „Lībieši 3” teritorijā (pie Lielā Baltezera) piemēroja ietekmes uz vidi novērtējuma procedūru. Lēmumā tika konstatēts, ka ar aizsargdambja palīdzību neapbūvētā

Īpašumā ir paredzēts paplašināt teritorijas, kas netiktu pakļautas appludinājuma riskam, lai tādējādi uz tām neattiecinātu Aizsargjoslu likuma 37.panta (1)daļas 4)punkta aizliegumu. Ievērojot šāda risinājuma komplekso dabu un saistību ar blakus esošām teritorijām, tostarp Īpašumu (Ziemeļi), par kuru jau lēma Satversmes tiesa ar 2007.gada 8.februāra spriedumu lietā 2006-09-03, VPVB atzina, ka tieši lokālpilnojumā izstrādes stadija turpmākās izpētes teritorijai ir piemērotākā stadija sagaidāmo ietekmju novērtējumam, izvēlētā risinājuma pamatojumam un lēmuma pieņemšanai par apbūves pieļaujamību (t.i. pēc iespējas agrāka plānošanas stadija). Tā kā Stratēģiskais novērtējums īpašuma „Lībieši 3” teritorijai nebija nodrošināts, VPVB atzina, ka pastāv pamats ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanai vismaz vēlākā - paredzētās darbības (būvniecības ieceres) stadijā. Tika noteikts, ka ietekmes uz vidi novērtējuma uzdevumam cita starpā jānodrošina izvēlētā risinājuma un novērtējamo alternatīvu pietiekamības un piemērotības izvirzītā mērķa sasniegšanai pamatojums, ietekmes skarto teritoriju novērtējums, sagaidāmo vides problēmu un risinājumu to novēršanai izsvērumi, kas nav nodrošināti plānošanas dokumenta izstrādes stadijā. Tāpat tika noteikts, ka paredzētās darbības applūstošo teritoriju izmaiņām vienā īpašumā nevar vērtēt atsevišķi no ietekmes uz citām teritorijām, tās realizācijas sekām un iespējamību, ka līdzīgā veidā paredzētā darbība varētu tikt īstenota arī citos īpašumos.

Ietekmes uz vidi novērtējuma objekts ir plūdu riska samazināšanas aizsargdambja būvniecība. Paredzētās darbības norises vieta (adrese): Ādažu novads, Baltezers, nekustamais īpašums „Lībieši 3” (zemes gabala kadastra apzīmējums 8044 013 0015). dambi paredzēts izveidot īpašuma DA daļā, lokveida formā meža zemē, ~ 60 m attālumā no Lielā Baltezera krasta līnijas. Pretplūdu aizsargdambja būvniecība paredzēta 572 m² platībā no pievestas minerālgrunts.

Ņemot vērā šo VPVB lēmumu un pamatojumu, Teritorijas plānojuma Grafiskajā daļā saglabāts plānotais aizsargdambis nekustamajā īpašumā “Lībieši 3”, kas noteikts spēkā esošajā lokālpilnojumā “Lībieši 3” (25.03.2014. Ādažu novada Domes saistošie noteikumi nr.6 “Saistošie noteikumi par Ādažu novada Baltezera ciema nekustamā īpašuma “Lībieši 3” Grafisko daļu un teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumiem.), bet 10% applūstošās teritorijas attēlotas atbilstoši pašreizējai aktuālajai plūdu situācijai nevis plānotajam aizsargdambim. TIAN iekļauta norma, ka pozitīvas ietekmes uz vidi novērtējuma (IVN) procedūras gadījumā, pēc reālās aizsargdamja izbūves un nodošanas ekspluatācijā, atbilstoši tiek precizēta arī applūstošā teritorija.

TIAN iekļauti ierobežojumi un rekomendācijas:

- › *Atbilstoši Aizsargjoslu likumam, applūstošajās teritorijās (10%) apbūve nav atļauta. Applūstošo teritoriju robežas var precizēt lokālpilnojumos un detālpilnojumos, veicot inženiertopogrofisko uzmērīšanu M 1: 500 un pazīmju novērtēšanu dabā, atbilstoši normatīvo aktu prasībām.*
- › *Pēc plānoto aizsargdambju izbūves un nodošanas ekspluatācijā (t.sk. pozitīva ietekmes uz vidi novērtējuma procedūra, ja būvniecībai piemērots IVN), atbilstoši tiek precizēta arī applūstošās teritorijas (10% plūdu varbūtības)robeža.*
- › *Izvietojot jebkādu stacionāru būvi (ēku) plūdu riska teritorijā (100% plūdu varbūtības), atkarībā no konkrētajiem apstākļiem zemes vienībā, ir jāparedz meliorācija un/vai drenāža. Zemes uzbēršana plūdu riska teritorijās pie Mazā Baltezera, Lielā Baltezera, Lilastes ezerā un Dūņezera pieļaujama tikai zem būvēm un ēkām un, ja nepieciešams, pa būves (ēkas) perimetru ne tālāk par 3 m no būves (ēkas) pamatiem un ne vairāk kā 50 cm virs augstuma atzīmes konkrētajā vietā un, ievērojot attiecīgos spēkā esošos Latvijas Būvnormatīvus, kas nosaka projektēšanas sagatavošanas un projektēšanas kārtību. Šī*

prasība neattiecas uz teritorijām, kuras no plūdu riska pasargā pretplūdu aizsargdambji vai paredzēta pretplūdu aizsargdambju būvniecība.

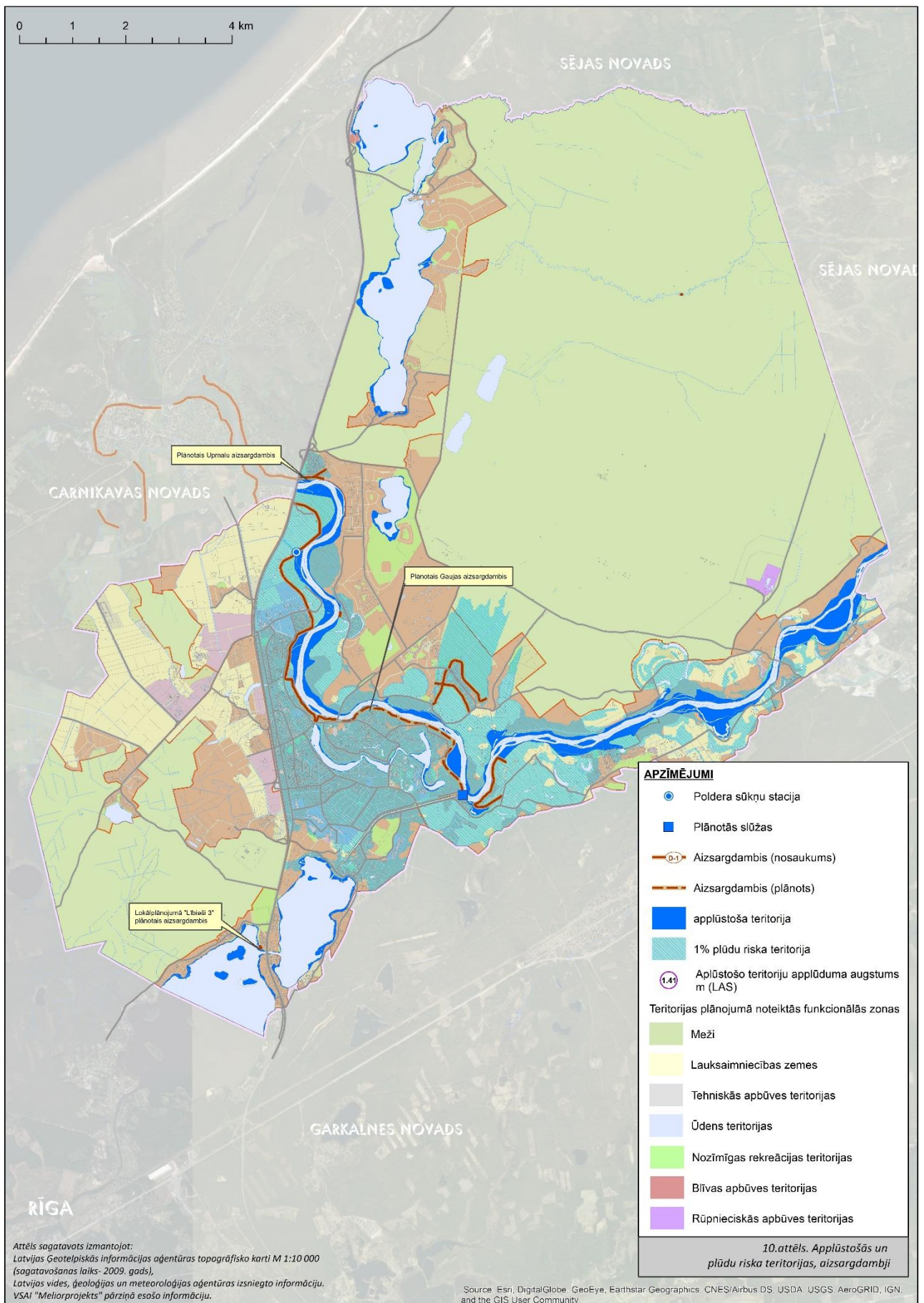
- › *Būvprojekta sastāvā jāizstrādā projekta vertikālā plānojuma daļa.*
- › *Lai novērstu gruntsūdeņu līmeņa celšanos, jā saglabā esošie grāvji un dabīgās noteces, iekļaujot tos vienotā noteces sistēmā;*
- › *Būvniecībai virszemes ūdensobjektu plūdu riska teritorijās, izvērtējot tajās konkrēto situāciju, notekūdeņu apsaimniekošanai tiek noteiktas papildus prasības: līdz centralizēta kanalizācijas tīkla izbūvei kanalizācijas notekūdeņus hermētiski noslēgtās notekūdeņu tvertnēs, kuru apjomi samērojami ar reālo notekūdeņu daudzumu un, par šo rezervuāru regulāru iztukšošanu/apkopi noslēgts līgums ar kompāniju kur veic notekūdeņu utilizāciju vai savākšanu. Pēc centralizēta kanalizācijas tīkla izbūves apbūves īpašnieka pienākums ir nodrošināt pieslēgšanos centralizētajam kanalizācijas tīklam.*

Lai gan nav konstatējams, ka tieši ar Teritorijas plānojumu būtu iecerēti tādi jauni pretplūdu pasākumi, kas paredzētu arī aizsardzības būvju būvniecību, jāņem vērā, ka jautājumi, kas attiecas uz plūdu risku pārvaldību un applūstošo teritoriju apbūvi, Ādažu novadā ir kompleksi un ar vēsturisku problemātiku, citu starpā ievērojot Satversmes tiesas 2007.gada 8.februāra spriedumā lietā 2006-09-03, kā arī lietā 2007-12-03 konstatēto. Ievērojot minēto, pašvaldībai jāvērs papildus uzmanību, ka Aizsargjoslu likuma 37.panta pirmās daļas 4.punkts paredz, ka virszemes ūdensobjektu aizsargjoslās applūstošajās teritorijās ir vispārēji aizliegts veikt teritorijas uzbēršanu, būvēt ēkas un būves, arī aizsargdambjus, savukārt šaurais izņēmums no aizlieguma ir paredzēts tikai gadījumos, kad inženieraizsardzības un hidrotehniskās tiek būvētas esošās apbūves aizsardzībai pret paliem vai plūdiem. Ja tiek veikti šādi pretplūdu pasākumi, kas ietver būvniecību teritorijā ar 10% applūšanas varbūtību, tiem jāatbilst mērķim, kas izvirzīts Aizsargjoslu likumā un darbības jāveic tādā veidā, lai pēc iespējas mazāk pārveidotu applūstošās teritorijas. Šāda izņēmuma interpretācija un piemērošana nedrīkstētu novest pie rezultāta, ka būves, kas pamatā pieļaujamas tikai esošu ēku aizsardzībai, rada priekšnoteikumus jaunu teritoriju noteikšanai par neapplūstošām, lai tur realizētu dzīvojamo apbūvi. Jo īpaši piesardzība un kritiska pieeja saglabājama gadījumos, kad applūšanas jautājums tiek risināts individuāli, konkrētu īpašumu robežās, kā, piemēram, gadījums ar nekustamo īpašumu "Lībieši 3" un tam blakus esošajiem īpašumiem.

Gadījumā, ja turpmākajā plānošanā teritorijas plānojumā, lokālpļānojumos, detālpļānojumos noteiktu izmaiņas applūstošo teritoriju robežās, attiecībā uz katru konkrētu gadījumu ir jāietver virszemes ūdensobjektu aizsargjoslu noteikšanas metodikai atbilstošu pamatojumu, kas varētu būt par pamatu šādai maiņai. Ievērojot minēto, Ādažu novada domei ar atbilstīgu rūpību ir jāizsver katrs pašvaldības teritorijā plānotais risinājums un nav pieļaujama tādu risinājumu apstiprināšana, kas ir pretrunā Aizsargjoslu likuma 37. panta nosacījumiem.

TIAN iekļautas arī prasības meliorācijas sistēmu uzturēšanai un ierīkošanai.

10.attēls. Applūstošās un plūdu riska teritorijas, aizsargdambji

8.2.10 Ierobežojumi alternatīvo energoapgādes objektu izvietojumam

Teritorijas plānojumā nav paredzētas konkrētās zonas alternatīvo energoapgādes objektu izvietojumam.

TIAN iekļauti ierobežojumi:

- › *Vēja elektrostacijas, kuru jauda ir lielāka par 20 kW, atļauts izvietot "Rūpnieciskās apbūves teritorijā (R, R1, R2)" un "Tehniskās apbūves teritorijā (TA)", pamatojot ar detālplānojumu;*
- › *Vēja elektrostacijas ar kopējo maksimālo jaudu līdz 20 kW individuālai lietošanai atļauts ievērojot papildus nosacījumus – masta maksimālais augstums nepārsniedz 15 m, attālums no vēja elektrostacijas torņa līdz zemes vienības robežai ir vismaz 1,5 reizes lielāks nekā masta augstums, blakus esošajos nekustamajos īpašumos prognozētais trokšņu līmenis nepārsniedz normatīvos aktos pieļaujamo, citam īpašniekam piederošai esošai dzīvojamai vai publiskai apbūvei nav apēnojuma no vēja elektrostacijas rotora, vēja elektrostacijas uzstādīšanai uz ēkas sienas vai jumta ir sertificēta būvinženiera pozitīvs slēdziens par būvkonstrukciju drošību un slodzes nestspēju;*
- › *Jebkura veida kurināmā un jaudas koģenerācijas stacijas atļauts izvietot tikai „Tehniskās apbūves teritorijā (TA)” un „Rūpniecības apbūves teritorijās (R, R1, R2)”, atbilstoši normatīvo aktu prasībām un ņemot vērā valdošo vēju virzienus. Nav atļauta kurināmā un jaudas koģenerācijas stacijas, kuru darbības rezultātā rodas veselībai kaitīgo vielu un smaku emisijas, kas pārsniedz vides aizsardzības normatīvos noteiktās.*

9. IESPĒJAMO ALTERNATĪVU IZVĒLES PAMATOJUMS

Alternatīva vietējās pašvaldības ilgtermiņa teritorijas attīstības plānošanas dokumentam - **Ādažu novada teritorijas plānojumam** ir „0” alternatīva, kad tiek saglabāts spēkā esošais Ādažu novada teritorijas plānojums un netiek plānota atļautā novada teritorijas izmantošana atbilstoši spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem teritorijas attīstības plānošanā un valsts informācijas sistēmai - teritorijas attīstības plānošanas informācijas sistēmai (turpmāk - TAPIS)¹⁰¹.

„0” alternatīvas izvēle neatbilst augstāka līmeņa nacionālā, reģionālā un vietējā līmeņa plānošanas dokumentu izvirzītajiem mērķiem, normatīvo aktu prasībām un vides interesēm. Neizstrādājot teritorijas plānojumu, netiktu aktualizēta novadam nozīmīgu nozaru - transporta, inženierkomunikāciju infrastruktūras, uzņēmējdarbības un ražošanas, pakalpojumu, dzīvojamo teritoriju attīstība, dabas teritoriju un vides ilgtspējīga izmantošana. Šādas „0” izvēles īstenošana aizkavētu vides un dabas aizsardzības pasākumu efektīvu īstenošanu. Teritorijas turpmākajā attīstībā tiktu veikti nepārdomāti pasākumi un nesistemātiskas darbības, kas kavētu saimnieciskās darbības un infrastruktūras attīstību, novestu pie vides problēmu saasināšanās. Nebūs ievērots pēctecības princips un sasniegti attīstības mērķi, kas noteikti Ādažu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā līdz 2013. - 2037. gadam.

Teritorijas plānojuma 1.redakcijas un pilnveidotās redakcijas publiskās apspriešanas laikā tika apspriesti un analizēti dažādi risinājumi - attīstības scenāriji jeb alternatīvas. Nozīmīgākās attīstības alternatīvas tika apskatītas Ādažu ciema Podnieku rajona teritorijai, kur saskārās vēsturiskās industriālās teritorijas uzņēmēju un daudzdzīvokļu māju iedzīvotāju intereses, Ādažu ciema Koku, Priežu un Skuju ielu rajonā – nosacīts konflikts starp savrupmāju iedzīvotāju interesēm, esošās tehniskās infrastruktūras - ielu, komunikāciju kapacitāti un spēkā esošajos detālplāņos noteikto atļauto izmantošanas – mazstāvu daudzdzīvokļu māju apbūve līdz 3 stāviem), Ādažu Jaunparks teritorijai (privātipašnieka un sabiedrības intereses), kā arī Baltezera ciema teritorijai valsts nozīmes kultūras pieminekļa Ādažu (Baltezera) baznīcas kultūrainavas aizsardzības zonā.

Teritorijas plānojuma risinājumos noteiktā atļautā izmantošana uzskatāma par pozitīvi vērtējamu kompromisa risinājumu, kurā publisko apspriešanu laikā tika panākta vienošanās starp visām iesaistītajām pusēm - iedzīvotājiem, uzņēmējiem, nekustamo īpašumu īpašniekiem, kompetentajām institūcijām un pašvaldību. Koku, Priežu un Skuju ielu rajonā noteikts apakšzonējums DzM1, kurā atļautas tikai rindu mājas līdz 2 stāviem ar apbūves augstumu līdz 12 m, kā arī izvirzītas prasības atbilstošas tehniskās infrastruktūras izbūvei pirms teritorijas attīstības uzsākšanas. Podnieku iedzīvotāju un uzņēmēju intereses tika sabalansētas, nosakot teritorijā statusu TIN13 ar papildus stingrākām prasībām uzņēmējdarbībai. Ādažu (Baltezera) baznīcas kultūrainavas aizsardzības teritorijā noteikti apakšzonējumi P4 un DA3, kā arī teritorija ar īpašiem noteikumiem TIN15 ar specifiskām prasībām kultūrvēsturiskās ainavas saglabāšanai. Ādažu Jaunparks teritorija veidota ar samazinātu publiskās apbūves intensitāti un atļaujot tajā tikai publiski pieejamu sabiedrisko apbūvi un labiekārtojumu.

Nosakot šos risinājumus un izvēloties attīstības alternatīvu tika sabalansētas privātpersonu un sabiedrības intereses ar teritorijas ilgtspējīgas attīstības iespējām.

---

¹⁰¹ MK noteikumi Nr.392 "Teritorijas attīstības plānošanas sistēmas noteikumi" (08.07.2014.)

Vides pārskats tika sagatavots, analizējot teritorijas plānojuma sējumos iekļauto informāciju, tās atbilstību normatīvo aktu prasībām, iesaistīto institūciju sniegtajiem nosacījumiem, fizisko, juridisko personu un pašvaldības priekšlikumus.

10. IZSTRĀDES METODES

Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums **Ādažu novada teritorijas plānojumam** sagatavots reizē ar plānošanas dokumenta projektu. Abu dokumentu vienlaicīga izstrāde sniedz iespēju izvērtēt plānoto pasākumu atbilstību vides un dabas aizsardzības normatīvo aktu prasībām. Sabiedrības iesaiste, sagatavojot Vides pārskatu, notiks teritorijas plānojuma publiskās apspriešanas sanāksmē, kā arī institūciju atzinumu un priekšlikumu izskatīšanas sanāksmē.

Vides pārskata sagatavošanā tika izmantotas dažādes metodes:

- › Datu ieguve izmantojot pieejamās datu bāzes/reģistrus, publikācijas u. c. informācijas avotus;
- › Informācijas analīze – analizēts pašlaik spēkā esošais Ādažu novada teritorijas plānojums 2006. – 2012. gadam (ar 2009. gada grozījumiem), hierarhiski augstākais Ādažu novada teritorijas attīstības plānošanas dokuments - Ādažu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģiju 2013. - 2037. gadam, spēkā esošie lokālplānojumi un detālplānojumu, kā arī pašvaldības saistošie noteikumi. Iegūtās informācijas integrācija;
- › Izstrādāto īpaši aizsargājamo dabas teritoriju dabas aizsardzības plānu analīze, to izvirzīto mērķu un iekļauto apsaimniekošanas pasākumu salīdzināšana ar pašvaldības noteiktajām prioritātēm, uzdevumiem un aktivitātēm;
- › Izstrādāto dabas aizsardzības plānu analīze, to izvirzīto mērķu un iekļauto apsaimniekošanas pasākumu salīdzināšana ar pašvaldības noteiktajām prioritātēm un teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumiem;
- › Gaujas un Daugavas upju sateces baseinu apsaimniekošanas plānu un plūdu riska 2016. - 2021. gadam analīze, tajos izvirzīto mērķu un rīcību salīdzināšana ar pašvaldības izvirzītajām prioritātēm un teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumiem;
- › Plānošanas dokumentā paredzēto izmaiņu un īstenošanas iespējamo tiešo un netiešo, īslaicīgo un ilglaicīgo, summāro ietekmju uz vides kvalitāti analīze un novērtējums.

11. KOMPENSĒŠANAS PASĀKUMI

Kompensēšanas pasākumi tiek veikti Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000) tīklā iekļauto dabas teritoriju un objektu saglabāšanai, aizsardzībai un negatīvo ietekmju sabalansēšanai, kas rodas plānošanas dokumenta paredzēto darbību rezultātā.

Ādažu novada teritorijas plānojums ir izstrādāti atbilstoši normatīvo aktu prasībām. Plānojumā netiek paredzētas darbības, kuru rezultātā tiktu negatīvi ietekmētas Natura 2000 teritoriju ekoloģiskās funkcijas un integritāte. Izstrādātais dokuments nenonāk pretrunās ar īpaši aizsargājamo teritoriju izveidošanas un aizsardzības mērķiem, kā arī neplāno rīcības, kas uzskaitītas likumā „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām”, 43. panta sestajā, septītajā un astotajā daļā minētajos gadījumos.

Civilās vai juridiskās personas vainu par dabai vai dabas objektiem nodarītu kaitējumu nosaka Latvijas Republikā pastāvošā likumdošana. Likumi, kas aizsargā apkārtējo vidi – 02.11.2006. „Vides aizsardzības likums” un 02.03.1993. likums „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām”, kā arī tiem pakārtotie Ministru Kabineta (MK) noteikumi - MK noteikumi Nr.264 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” (16.03.2010.), MK noteikumi Nr.118 „Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti”(12.03.2002.), MK noteikumi Nr.858 "Noteikumi par virszemes ūdensobjektu tipu raksturojumu, klasifikāciju, kvalitātes kritērijiem un antropogēno slodžu noteikšanas kārtību" (19.10.2004.), MK noteikumi Nr.379 "Kārtība, kādā novēršama, ierobežojama un kontrolējama gaisu piesārņojošo vielu emisija no stacionāriem piesārņojuma avotiem" (20.08.2002.) u.c..

Kārtību, kādā privātas un juridiskas personas kompensē videi nodarīto kaitējumu, nosaka spēkā esošie normatīvie akti.

12. PLĀNOŠANAS DOKUMENTA ĪSTENOŠANAS IESPĒJAMĀS BŪTISKĀS PĀRROBEŽU IETEKMES NOVĒRTĒJUMS

Ādažu novada teritorija tieši nerobežojas ar Latvijas Republikas kaimiņvalstīm, bet atrodas nelielā attālumā no Rīgas jūras līča un Baltijas jūras, kuras ekoloģisko stāvokli ietekmē tās piekrastē esošo valstu piesārņojums no lauksaimniecības, sadzīves notekūdeņiem, fosilā kurināmā, transporta u.c. darbībām.

Teritorijas plānojumā netiek paredzēta tādu ražošanas zonu izveide, kurās kā atļautā izmantošana minēta valstiski nozīmīgu, lielu rūpniecisku objektu būvniecība, kas varētu izraisīt arī pārrobežu piesārņojuma ietekmi. Gadījumā, ja Teritorijas plānojuma darbības laikā tiks plānota nozīmīga rūpniecības komercsabiedrības būve, tad jāņem vērā, ka likumā „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 4. pielikumā ir norādītas darbības, kuriem ir jāveic ietekmes uz vidi izvērtējums un 5. pielikumā ir norādītas darbības, kurām nepieciešams veikt sākotnējo izvērtējumu. Saskaņā ar šo likumu tiks izvērtētas paredzētās darbības ietekmes uz apkārtējo vidi (paredzētās darbības izraisītas tiešas vai netiešas pārmaiņas vidē, kuras ietekmē vai var ietekmēt cilvēku, viņa veselību un drošību, kā arī floru, faunu, bioloģisko daudzveidību, augsni, gaisu, ūdeni, klimatu, ainavu, materiālās vērtības, kultūras un dabas mantojumu un visu minēto jomu mijiedarbību), kā arī uz blakus teritorijām. Ražošanas komercsabiedrības būvniecība, kuriem pēc ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras veikšanas tiks konstatēts, ka to darbība var radīt būtiskas pārrobežu ietekmes, visticamāk netiks realizēta. Līdz ar to arī nav paredzama šādu ražotņu iespējamā pārrobežu ietekme ar piesārņojošo vielu emisijām atmosfērā. Tas pats attiecināms arī uz šādu vielu emisijām ūdenstilpēs un ūdenstecēs.

Plānošanas dokumenta īstenošanas saistītās ietekmes uz vides kvalitāti un vides resursiem ārpus Latvijas Republikas teritorijas - nav sagaidāmas tiešas un būtiskas negatīvas ietekmes.

Kā netieša pārrobežu ietekme minama paredzēto ekonomisko aktivitāšu paaugstināšanās, kas netieši var ietekmēt Baltijas jūras vides stāvokli. Ietekme saistīta ar komunālo un rūpniecisko notekūdeņu radīto piesārņojumu virszemes ūdenstecēs, kas daļēji nokļūst ekoloģiski jutīgajā Rīgas jūras līcī.

13. ĪSTENOŠANAS MONITORINGS

Teritorijas plānojuma īstenošanas monitorings¹⁰² jāveic, lai noteiktu tiešu vai netiešu ietekmi uz vidi, kas nav bijusi paredzēta izstrādājot dokumentu, ņemot vērā Vides pārraudzības valsts biroja (VPVB) atzinumu par Vides pārskatu.

Monitoringa izstrādei izmanto informāciju, kas iegūta izstrādājot Vides pārskatu, valsts statistikas datus un citu pašvaldībai pieejamo informāciju, salīdzinot vēsturiskos un aktuālos datus par Ādažu novada teritoriju.

Pašvaldība VPVB atzinumā, par Vides pārskatu norādītajā termiņā - vismaz divas reizes plānošanas periodā (2020. un 2024.gadā), iesniegs birojam monitoringa ziņojumu. Par palīglīdzekli monitoringa ziņojuma formai var izmantot VPVB sagatavoto paraugu. Ziņojumā tiek apkopota pieejamā informācija par novada vides (dabas) faktoriem, ekonomiskajiem faktoriem un teritorijas plānojuma rezultatīvajiem rādītājiem. Monitoringa ziņojumu veikšanai var izmantot **Ādažu novada teritorijas plānojumu**, Vides pārskatu, valsts statistikas pārskatus, datubāzes u.c. informācijas avotus, pievēršot uzmanību atsevišķiem indikatoriem. (skatīt 21.tabulā)

21.tabula. Īstenošanas monitoringa indikatori

Indikatoru grupa	Indikatori	Informācijas avoti
Virszemes ūdeņu kvalitāte	<ul style="list-style-type: none"> › virszemes ūdeņos novadīto notekūdeņu daudzums › paliekošais piesārņojums › ūdensobjektu ekoloģiskā un ķīmiskā kvalitāte › peldvietu ūdens kvalitāte 	Lielrīgas reģionālā vides pārvalde, Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs, Veselības inspekcija, SIA "Ādažu ūdens"
Gaisa kvalitāte	<ul style="list-style-type: none"> › limitētās un faktiskās emisijas no katlu mājām rūpniecības u.c. uzņēmumu emisiju avotiem 	Lielrīgas reģionālā vides pārvalde, Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs, SIA "Ādažu namsaimnieks"
Piesārņotās vietas	<ul style="list-style-type: none"> › piesārņoto vietu skaits › rekultivētās teritorijas 	Ādažu novada pašvaldība, īpašnieki
Ūdensapgāde	<ul style="list-style-type: none"> › ūdeņu krājumu izmantošanas intensitāte › dzeramā ūdens analīžu rezultāti 	Veselības inspekcija, Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs; SIA "Ādažu ūdens"
Notekūdeņu apsaimniekošana	<ul style="list-style-type: none"> › savākto un attīrīto notekūdeņu daudzums › piesaistīto fizisko un juridisko personu skaits, kuriem tiek nodrošināti centralizētās kanalizācijas pakalpojumi › attīrīto notekūdeņu kvalitātes atbilstība normatīvo aktu prasībām › virszemes ūdeņu kvalitāte, kuros tiek novadīti 	Lielrīgas reģionālā vides pārvalde, Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs, SIA "Ādažu ūdens"

¹⁰² Saskaņā ar MK noteikumiem Nr.157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” (23.03.2004.)

Indikatoru grupa	Indikatori	Informācijas avoti
Atkritumu apsaimniekošana	<p style="text-align: center;">attīrītie notekūdeņi</p> <ul style="list-style-type: none"> › šķīroto atkritumu daudzums › kopējais radītais un savāktais atkritumu daudzums 	<p>Ādažu novada pašvaldība, Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs, vides apsaimniekošanas uzņēmums „Eco Baltia vide”</p>
Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas un kultūras pieminekļi	<ul style="list-style-type: none"> › Dabas aizsardzības plānu izstrāde › individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu pieņemšana 	<p>Dabas aizsardzības pārvalde,</p>
Pašvaldības aizsargājamās dabas un kultūrvēsturiskās teritorijas	<ul style="list-style-type: none"> › Pašvaldības saistošo noteikumu izstrāde 	<p>Ādažu novada pašvaldība, Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija</p>

KOPSAVILKUMS

Vides pārskats ir izstrādāts **Ādažu novada teritorijas plānojumam** (turpmāk arī Teritorijas plānojums). Stratēģiskās ietekmes uz vidi (turpmāk SIVN) izstrādes nepieciešamība noteikta likumā „Par ietekmes uz vidi novērtējums”, sastāvs un izstrādes kārtība - 23.03.2004. MK noteikumos Nr. 157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”. Teritorijas plānojumam SIVN procedūra uzsākta saskaņā ar Vides pārraudzības valsts biroja (turpmāk - VPVB) 28.10.2009. pieņemto lēmumu Nr.39 ”Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu

Teritorijas plānojums ir pašvaldības teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kurā definēti nosacījumi turpmākai Ādažu novada teritorijas izmantošanai un apbūves veidošanai. Plānošanas dokumentā tiek noteiktas funkcionālās zonas un apakšzonas, teritorijas ar īpašiem nosacījumiem (TIN), esošā un plānotā publiskā, transporta un maģistrālo inženierkomunikāciju infrastruktūra, nacionālo interešu teritorijas, teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi, apgrūtinātās teritorijas un objekti u.c. atbilstoši spēkā esošo normatīvo aktu prasībām.

Vides pārskatu sagatavoja SIA “Reģionālie projekti”, atbilstoši normatīvo aktu prasībām, konsultējoties ar VPVB, Dabas aizsardzības pārvaldi, VVD Lielrīgas reģionālo vides pārvaldi un Veselības inspekcijas Rīgas reģiona higiēnas novērtēšanas un monitoringa kontroles nodaļu un Rīgas plānošanas reģiona administrāciju. Sabiedrības informēšanai par plānošanas dokumentu un Vides pārskata izstrādi, tiks organizēta publiskā apspriešana.

Vides pārskata mērķis - novērtēt plānošanas dokumentā paredzēto darbību, plānotās teritorijas izmantošanas un apbūves radīto ietekmi uz vidi un ĪADT, izvērtējot Grafiskās daļas kartes un Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumus.

Vides stāvoklis Ādažu novadā vērtējams kā salīdzinoši labs, bet atsevišķās jomās, stāvoklis ir jāuzlabo. Jāpievērš uzmanība sabalansētai dzīvojamās, publiskās, ražošanas un tehniskās apbūves attīstībai, plūdu riska mazināšanai un atbilstošai polderu baseinu teritoriju un hidrotehnisko būvju apsaimniekošanai, zaļo publiski pieejamo teritoriju saglabāšanai un vides pieejamības pie publiskajiem ūdeņiem nodrošināšanai. Nozīmīgair arī riska virszemes ūdensobjektu - Lielais Baltezers ūdens ekoloģiskās kvalitātes, Dūņezera ķīmiskās kvalitātes un riska pazemes ūdensobjekta Q daļā Baltezera teritorijā ūdens ķīmiskās kvalitātes uzlabošana, tehniskās infrastruktūras (ūdenssaimniecības, atkritumu saimniecības u.c.) efektivitātes paaugstināšana un jaunu pieslēgumu pie centralizētajām sistēmām veidošana, trokšņa ierobežošanas pasākumi pie automaģistrāles A1, Baltezera apvedceļa būvniecība, lai apkartējā vidē nonāktu pēc iespējas mazāk piesārņojuma un iedzīvotāju dzīves kvalitāte paaugstinātos.

Teritorijas, kurās teritorijas plānojuma īstenošanas rezultātā var tikt pieļautas nozīmīgas **ietekmes** ir:

- › Blīvas apbūves Ādažu novada ciemu teritorijas;
- › Rūpnieciskās attīstības teritorijas;
- › Transporta infrastruktūras teritorijas (Baltezera apvedceļš u.c.)
- › Plūdu riska teritorijas (jaunu aizsargdambju posmu būvniecība);
- › Virszemes ūdensobjektu kvalitāte;
- › Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas un kultūrvēsturiskās teritorijas.

Lai samazinātu plānoto darbību ietekmi uz apkārtējo vidi, tiek paredzēta vesela virkne dažādu pasākumu - aizsargjoslas (atbilstoši LR „Aizsargjoslu likumam”), nosacījumi dzīvojamās, publiskās un apbūves veidošanai, teritorijas ar īpašie noteikumiem, nosacījumi centralizētās ūdensapgādes un kanalizācijas veidošanai, publiskās zaļās ārtelpas pieejamībai, mežsaimniecībai u.c., kas gan tieši, gan netieši samazinās antropogēno slodzi uz vidi un mazinās darbību negatīvo ietekmi.

Netiek paredzēts „**0**” variants, kad netiek izstrādāts vietējās pašvaldības teritorijas plānojums, jo tas ir pretrunā ar normatīvo aktu prasībām, kā arī teritorijas plānojumā netiek plānotas darbības, kas ietekmētu Natura 2000 teritorijas. Līdz ar to **kompensēšanas pasākumi nav nepieciešami** un netiek noteikti. Saistībā ar plānošanas dokumenta īstenošanu **nav paredzamas pārrobežu ietekmes**. Teritorijas plānojuma grozījumi īstenošanas sekas, tiks novērtētas veicot plānošanas dokumenta **īstenošanas monitoringu 2020.gadā un 2024.gadā**.

Kopumā jāsecina, ka izstrādātais **teritorijas plānojuma projekts nav pretrunā ar dabas aizsardzības normatīviem un to mērķi atbilst starptautiskajiem un nacionālajiem vides un dabas aizsardzības mērķiem**. Ja tiks ievērotas vides aizsardzības normatīvu un kompetento institūciju izvirzītās prasības, **plānošanas dokumenta īstenošana neatstās sliktāku ietekmi uz vides kvalitāti kā ir pašlaik**.

PIELIKUMI

1. *Pielikums. Piesārņotās un potenciāli piesārņotās vietas*
2. *Pielikums. Sabiedrības informēšana pēc plānošanas dokumenta pieņemšanas*

1. pielikums. *Piesārņotās un potenciāli piesārņotās vietas*¹⁰³

Nr. p.k.	Reģ. nr. LVGMC datu bāzē	Nosaukums	Vietas kategorija	Darbības nozares	Adrese vai vietas nosaukums	Apraksts
1.	80448/1422	Ādažu sadzīves atkritumu izgāztuve	Piesārņota vieta	9000 Atkritumu apsaimniekošana; teritorijas tīrīšana	Utupurvs	Platība 30000 m ² ; Gruntsūdens piesārņojuma dziļums 0-4,5 m; piesārņojošās vielas: KSP-73 mg/l, N _{kop.} -11 mg/l, NNH4-0,65 mg/l; ir 3 novērojuma urbumi; Sadzīves atkritumu izgāztuve slēgta 15.09.2006., tās teritorija (8,9 ha) rekultivēta 27.12.2006.
2.	80448/4656	SIA „Ekoteks” degvielas bāze	Potenciāli piesārņota vieta	5151 - Cietā, šķidrā un gāzveida kurināmā un līdzīgu produktu vairumtirdzniecība	Muižas ielā 17, Ādaži	B kategorijas uzņēmums; ogļūdeņraži (naftas produkti) 10 t/g
3.	80448/4310	CBF SIA „Binders” Ādažu asfaltbeto-na rūpnīca”	Potenciāli piesārņota vieta	2600 - Pārējo nemetālisko minerālu izstrādājumu ražošana	Muižas ielā 13a, Ādaži	B kategorijas uzņēmums; Iekārtas asfalta un ceļu seguma materiālu ražošanai; CBF SIA „Binders”
4.	80448/1941	Ādažu nacionālais mācību centrs	Potenciāli piesārņota vieta	7511- vispārīgā valsts dienesta darbība	Ādažu novads (kad.nr.: 80440050053; 80440050089; 80440050059; 80440020118; 80440050112; 80440020119)	Valsts aizsardzība, 150 ēkas un zemes gabals 66524400m ² patībā; Ogļūdeņraži (naftas produkti) 25000 t/g/ Degvielas uzpildes vieta un mašīnu mazgātuve neatbilst MK noteikumiem; Paredzēts rekonstruēt. Autoparks ~10ha platībā. Bijusī tanku degvielas bāze un uzpildes vieta. Nevienā no šīm teritorijām nav bijis un nav lietus ūdens kanalizācijas un attīrīšanas. Slēgtā telpā ķīmikālijas no Padomju laikiem. Šautuvē smiltis

¹⁰³ LVGMC datu bāze „Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu informācijas sistēma”, http://oas.vdc.lv:7779/p_ppv.html

Nr. p.k.	Reģ. nr. LVGMC datu bāzē	Nosaukums	Vietas kategorija	Darbības nozares	Adrese vai vietas nosaukums	Apraksts
						pilnas ar svinu
5.	80448/1424	Garkalnes bijušais mehāniskais sektors	Potenciāli piesārņota vieta	5020 - Automobiļu tehniskā apkope un remonts	Garkalnes ciems	Lauksaimniecības mašīnu laukums; 1200m ² , degvielas uzpilde
6.	80448/1423	Centra mehāniskais sektors	Potenciāli piesārņota vieta	5020 - Automobiļu tehniskā apkope un remonts	Muižas teritorija	Degvielas tvertņu glabātuves laukums; Platība 12000 m ²
7.	80448/4884	SIA „Berlat grupa”	Vieta nav potenciāli piesārņota	1591 - Alkoholisko dzērienu ražošana	Jaunkūlas	B kategorijas uzņēmums

2. pielikums. *Sabiedrības informēšana pēc plānošanas dokumenta pieņemšanas*

(23.03.2004. MK noteikumu Nr.157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” VII nodaļa)

PIRMS PLĀNOŠANAS DOKUMENTA PIENĒMŠANAS IZSTRĀDĀTĀJS ŅEM VĒRĀ:

- Vides pārskatu;
- Sniegtos atzinumus;
- Sabiedriskās apspriešanas rezultātus

14 DIENU LAIKĀ PĒC PLĀNOŠANAS DOKUMENTA PIENĒMŠANAS IZSTRĀDĀTĀJS SAVĀ MĀJAS LAPĀ INTERNETĀ IEVIETO INFORMATĪVU ZIŅOJUMU, kur īsi izklāsta:

- Kā plānošanas dokumentā integrēti vides apsvērumi;
- Kā ņemts vērā vides pārskats, izteiktie atzinumi, sabiedriskās apspriešanas rezultāti;
- Izraudzītā risinājuma pamatojums;
- Pasākumi monitoringa veikšanai, t.sk. monitoringa ziņojuma iesniegšanas termiņi.

PAZIŅOJUMS PAR PLĀNOŠANAS DOKUMENTA PIENĒMŠANU

VIDES PLĀNOŠANAS DOKUMENTIEM

- Izstrādātāja mājas lapā internetā;
- Laikrakstā "Latvijas vēstnesis";
- Vides pārraudzības valsts biroja mājas lapā internetā.

REĢIONĀLĀ LĪMĒŅA VAI CITA VEIDA PLĀNOŠANAS DOKUMENTIEM

- Vismaz vienā vietējā laikrakstā;
- Valsts vides dienesta Reģionālajai vides pārvaldei, institūcijām un organizācijām, no kurām saņemti komentāri un priekšlikumi;
- Vietējai pašvaldībai, kuru ietekmē plānošanas dokumenta īstenošana.

•PAZIŅOJUMĀ NORĀDA:

- Plānošanas dokumenta nosaukums un datums;
- Izstrādātājs, adrese, tālruņa numurs, mājas lapas adrese internetā;
- Kad un kur sabiedrībā var iepazīties ar plānošanas dokumentu, vides pārskatu, informatīvo ziņojumu, atzinumu, termiņiem monitoringa ziņojuma iesniegšanai.

**ĀDAŽU NOVADA TERITORIJAS PLĀNOJUMA
VIDES PĀRSKATS**

Izstrādātājs SIA „Reģionālie Projekti”

Kontakti: Rūpniecības iela 32b – 501, Rīga, LV – 1045, Latvija.

Tel.: +371 67 32 08 09

www.rp.lv